

มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสมัชชเพชรบุรี

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2565)

Vol.5 No.2 (July-December 2022)

ISSN:2773-9295

วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์

Journal of MCU Phetchaburi Review

วารสาร มจร

เพชรบุรีปริทรรศน์

JOURNAL OF MCU PHETCHABURI REVIEW

P-ISSN: 2773-9295 ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2565)

E-ISSN: 2773-9635 Vol.5 No.2 (Julv - December 2022)

❧ วัตถุประสงค์

วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์ เป็นวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์ไทย โดยเน้นสาขาวิชาพุทธศาสนา บริหารการศึกษา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความเฉพาะภาษาไทย โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์ มีกำหนดออกเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน)*

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม

✧ เจ้าของ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

65/1 หมู่ 6 ตำบลช่องสะแก อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

โทร.032-400-391 โทรสาร. 032-400-391 E-mail: phetchaburi@mcu.ac.th

✧ ที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต, ศ., ดร.

พระธรรมวัชรบัณฑิต, ศ., ดร.

พระวิสุทธีวรกิจ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

✧ บรรณาธิการบริหาร

พระพิพิธพัชรโรตม, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

✧ หัวหน้ากองบรรณาธิการ

พระครูวัชรสุวรรณาทร, ผศ. ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

✧ กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร. บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล สุธะพรหม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร. ภัทรพล ใจเย็น	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร. ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี วิวาทสุข	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร. กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
รองศาสตราจารย์ ดร. โชติ บดีรัฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
รองศาสตราจารย์ ดร. รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร. สัณญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตะ	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ สุขสถิตย์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษกร วัฒนบุตร	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วินัย ผลเจริญ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทักษญา วรรณบวรเดช	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุทธนา ประณีต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสนาะ กลิ่นงาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศรชัย เอ็นเปรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุทัศน์ นาคจัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรวิทย์ นพแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิภาวดี เผือกบัวขาว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาโรจน์ เผือกบัวขาว	นักวิชาการอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัชลดา สุวรรณนวล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภูวเดช วงศ์เคี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วสันต์ ปวนปิ่นวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์ ดร. พัทธนันท์ ตลาดทรัพย์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
อาจารย์ ดร. อนุชา พละกุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาจารย์ วัชร เ็นเปรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
อาจารย์ พิศาล ปานแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
อาจารย์ มัชฌาน นาคจัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

อาจารย์ สรณา อนุสรณ์ทรงกูร

อาจารย์ สุรพงษ์ สีมอก

อาจารย์ นพพร วรรณิทธิ์

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระครูวิรุฬห์วัชรธรรม

พระสมุห์อาคม อาคมธีโร

นายมะลิ ทิพย์ประจง

ดร.ดาวนภา เกตุทอง

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

ดร.ดาวนภา เกตุทอง

ฝ่ายกฎหมาย

นายสมโภชน์รัฐ แก้วน่วม

ออกแบบปก

นางสาวนันทิยา พวงไพโรจน์

จัดรูปเล่ม

ดร.ดาวนภา เกตุทอง

โรงพิมพ์

บริษัท เพชรภูมิการพิมพ์ จำกัด

ถนนเพชรเกษม ตำบลคลองกระแซง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

โทรศัพท์. 032-425-310, Fax : 032-425-310 E-mail: petchpoom2561@gmail.com

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 2 ประจำปีพุทธศักราช 2565 เล่มนี้เป็นปีที่ 5 ของการปรับปรุงรูปแบบ และประเด็นหลัก เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI รองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index - TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ ครูอาจารย์ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์ ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์ จักมีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

พระพิพิธพัชรโรดม, ดร.

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(จ)
พุทธบูรณาการพัฒนการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยของจังหวัด เพชรบุรี	1
BUDDHIST INTEGRATION FOR THE DEVELOPMENT OF LOCAL POLITICS IN DEMOCRACY OF PHETCHABURI PROVINCE	
พระสมุทรอาคม อาคมธีโร, จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์, อภิญา ฉัตรช่อฟ้า	
การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนจังหวัดเพชรบุรี	16
THE INTEGRATION OF THE DHAMMĀDHIPATEYYA FOR PROMOTING YOUTH'S POLITICAL AWARENESS IN THE DEMOCRATIC SYSTEM IN PHETCHABURI PROVINCE	
อนุชา พลทะกุล, ธัชชนันท์ อิศรเดช, เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของ นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลก	31
DEVELOPING THE PROMOTION IN DEMOCRATIC POLITICAL PARTICIPATION OF UNIVERSITY STUDENTS IN PHITSANULOK PROVINCE	
ดาวานา เกตุทอง, เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, สุรพล สุยะพรหม	

สารบัญ (ต่อ)

MY INNER SELF IS THE BASIS OF ALL CHANGE : A CASE STUDY OF LIVED EXPERIENCE	45
---	----

Taoline Oaas, Pompen Kanjananiyot, Chen Au, Teo

การจัดการที่ดินในพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ภาคเกษตรกรรมในเขตป่าสงวนแห่งชาติ กรณีกีฬาพื้นที่เขตอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา	58
--	----

LAND ALLOCATION IN COMMUNITY AND AGRICULTURAL AREAS IN FOREST CONSERVATION AREAS: A CASE STUDY OF KHLONG LAN DISTRICT, KAMPHAENGPHET PROVINCE AND WANG NAM KHIAO DISTRICT, NAKHON RATCHASIMA

ธานี สุโชดาณ, สุริยะใส กตะศิลา

ความพึงพอใจต่อการให้บริการการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของกรมทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงพาณิชย์	73
--	----

SATISFACTION TO THE TRADEMARK REGISTRATION SERVICE OF THE DEPARTMENT OF INTELLECTUAL PROPERTY, MINISTRY OF COMMERCE

*ชานนท์ ต่างโธฐ, อนิรุทธิ์ ผ่องแผ้ว, พิชัย ลัทธศักดิ์ศิริ, วิทยาพล ธนวิศาล
ขจร*

สารบัญ (ต่อ)

การใช้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อยกระดับรายได้
และความผาสุกของครอบครัวผู้สูงอายุ ในจังหวัดเพชรบุรี 83

SUFFICIENCY ECONOMY APPLICATION FOR IMPROVING THE QUALITY OF LIFE
TO RAISE INCOME AND THE WELL-BEING OF THE ELDERLY FAMILIES IN
PHETCHABURI PROVINCE

พนัส ชัยรัมย์, ภัทริยา สุวรรณบุรณ์, เกศรินทร์ คงเหมียน

การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์
โรงเรียนป่าเต็งวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี 100

PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY TO PROMOTE ANALYTICAL
READING AT PADENGWITTAYA SCHOOL THE SECONDARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE PHETCHABURI

ไพลิน ชุศรี, มณฑา จำปาเหลือง

การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์ 119

DEMOCRATIC POLITICAL CULTURE REINFORCEMENT OF UNDERGRADUATE
IN NAKHONSAWAN PROVINCE

อัจฉราวรรณ ใจยะเขียว, วชิรินทร์ ชาญศิลป์, สุรพล สุธะพรหม

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้า
เมือง 133

สารบัญ (ต่อ)

GUIDELINES FOR IMPROVING OPERATIONAL COMPETENCE OF THE IMMIGRATION OFFICER

พรพรรณ ศรีศศลักษณ์, ณัฐภัสสร ธนาบรรพาศิษย์, อนันต์ ธรรมชาลย์

รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภห้วยหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 152

MODEL FOR ENHANCING COMMUNITY STRENGTH OF HIN LEK FAI SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN HUA HIN DISTRICT IN PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE

อุทัย เลิศมะเลา, กิตตินันท์ บุญรอด, มยุรี วัดแก้ว

การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี 170

CHANGE MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS THAT AFFECTS THE QUALITY OF TEACHER LEARNING MANAGEMENT UNDER THE EPIDEMIC SITUATION OF THE CORONA VIRUS INFECTION 2019 UNDER THE PHETCHABURI SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ธารนรินทร์ หมวกเพชร, เอี่ยมพร โตภาณุรักษกุล, อภิชาติ เสนะนันท์

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 188

สารบัญ (ต่อ)

DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT IN BIOLOGY AND CRITICAL THINKING ABILITY BY USING 4MAT LEARNING MANAGEMENT AND MIND MAPPING TECHNIQUE IN MATHAYOMSUKSA 5 STUDENTS

อุไรวรรณ คำงาม, ยุพิน ยืนยง

การพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยการ
จัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 207

THE DEVELOPMENT ABILITY TO READ AND WRITE THAI SPELLING BY USING
PHONICS LEARNING MANAGEMENT FOR STUDENTS IN ELEMENTARY 1

ชนินทร์ ทิมฤกษ์, ยุพิน ยืนยง

A COMPARATIVE STUDY OF A NEW JUNIOR GUIDE CAMP MODEL FOR
DEVELOPING 9TH GRADE STUDENTS' ENGLISH-SPEAKING SKILLS 233

Preecha Sriraungrith Nikom Yokanya Samran Tao-ngoen Sapolachet
Prachumchai

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน 247

พุทธบูรณาการพัฒนากการเมืองท้องถิ่นในระบบประชาธิปไตย
ของจังหวัดเพชรบุรี*

BUDDHIST INTEGRATION FOR THE DEVELOPMENT OF LOCAL
POLITICS IN DEMOCRACY OF PHETCHABURI PROVINCE

พระสมุห์อาคม อาคมธีโร

Phrasamu Arkom Akamadhiro

จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์

Jamnong Adivathahasit

อภิญา ฉัตรช่อฟ้า

Apinya Chatchorfar

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phra Nakhon Sri Ayutthaya, Thailand

E-mail : ak.kunjaenak@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการพัฒนากการเมืองท้องถิ่นในระบบประชาธิปไตยของจังหวัดเพชรบุรี” เป็นการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 22 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ 10 รูปหรือคน ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณใช้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน ซึ่งได้มาจากสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพทั่วไป การพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย มิติสถาบัน มิติกระบวนการมีส่วนร่วม มิติวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบุรี พบว่า (1) การมีระบบกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญ (2) วัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย (3) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (4) ระดับ

*Received 11 November 2022; Revised 31 December 2022; Accepted 31 December 2022

การศึกษาของประชาชนในท้องถิ่น และ (5) ลักษณะนิสัยของประชาชนในท้องถิ่น ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย ($F = 0.32$, sig 0.00) และ 3) การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยของจังหวัดเพชรบุรี ตามหลักสัปปุริสธรรม โดยบูรณาการเข้ากับการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่น ประกอบด้วย (1) อัมมัญญตา ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และเคารพกฎหมายบ้านเมือง (2) อุตถัญญตา ส่งเสริมสร้างความเข้าใจหลักการประชาธิปไตยแก่ประชาชนในท้องถิ่น (3) อัตถัญญตา ส่งเสริมความเป็นพลเมืองและนักปกครองที่ดี (4) มัตตัญญตา ส่งเสริมการใช้อำนาจอย่างมีขอบเขตและใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ (5) กาลัญญตา ส่งเสริมการรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม (6) ปริสสญญตา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และ (7) ปุคคลัญญตา ส่งเสริมการเคารพในสิทธิและเสรีภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$)

คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ, การเมืองท้องถิ่น, การพัฒนาประชาธิปไตย

Abstract

subject research “Buddhism integrates local political development in the democratic system of Phetchaburi Province” is an integrated research method. qualitative research Twenty two key informants, or people, and 10 specific focus groups were used. The quantitative research used a sample of 400 people, derived from simple random sampling. Data were analyzed using statistical package The results of the research were as follows: 1) General Conditions The development of local democracy in Phetchaburi Province consisted of an institutional dimension, a participatory process dimension, and an institutional dimension. Dimension of way of life of people in local communities as a whole was at a moderate level ($\bar{X} = 3.40$). 2) Factors affecting the development of local democracy in Phetchaburi Province found that (1) having a legal or constitutional system (2) Democratic political culture (3) Economic and social development (4) Education level of local people and (5) Characteristics of local people affecting

local political development in a democratic system ($F = 0.32$, sig 0.00) and 3) Integrating Buddhist principles for local political development in a democratic system in Phetchaburi Province. According to the principle of Suppuria - Dhammnuta By integrating with the development of local democracy, consisting of (1) Dhammanuta: promoting morality, ethics and respect for the laws of the country (2) Atthanuta promoting understanding of democratic principles among local people (3) Attanutta promotes citizenship and good governance. (4) Mattañuta promotes scope and efficient use of power. 5) Kalanyuta promotes awareness of economic and social changes. (6) Parisannuta promotes public participation. and (7) Puggalannuta promotes respect for rights and liberties. Overall, it was at a high level ($\bar{X} = 3.58$).

Keywords: Buddhist Integration, Local Politics, Democracy Development

บทนำ

หลักการที่สำคัญประการหนึ่ง ในการจัดระเบียบการปกครอง ก็คือหลักการกระจายอำนาจการปกครอง โดยการที่ประชาชนปกครองตนเอง ประชาชนทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ ประชาธิปไตยจะยึดเสียงข้างมาก ในการตัดสินใจ ปัญหา หรือลงมติในเรื่องต่างๆ แต่ก็ต้องรับฟังเสียงส่วนน้อย หรือมีลักษณะที่สำคัญ คือเป็นอำนาจของปวงชนประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศการปกครองต้องถือเสียงข้างมาก ประชาชนต้องมีสิทธิเสรีภาพและหลักความเสมอภาคซึ่งรัฐบาลจะต้องจัดให้มีและส่งเสริมรูปแบบการปกครองตามแบบของราชรัฐขึ้นในท้องถิ่นต่างๆ ให้สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ โดยการที่รัฐบาลมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางให้จัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยมีอิสระตามสมควร เป็นการมอบอำนาจให้ทั้งในด้านการเมืองและการบริหาร

พระพุทธศาสนาก็เป็นอีกภาคส่วนหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาทางการเมือง เพราะ พุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งความเสมอภาค และส่งเสริมให้ประชาชนเคารพในสิทธิทั้งด้านร่างกาย และ ทรัพย์สินของผู้อื่น โดยพระพุทธศาสนานั้น มีหลักการเปิดกว้างและหลักการความเท่าเทียมกัน เช่น ชายทุกคนมีโอกาที่จะบวชพระได้ ข้าราชการทุกคนมีโอกาที่จะอุปถัมภ์

คำจูนศาสนา และเข้าถึงการหลุดพ้นจากโลกียวัตถุในโลกปัจจุบันได้ อีกทั้งหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนายังส่งเสริมการเมืองที่เป็นการเมืองบริสุทธิ์ ยุติธรรม

จังหวัดเพชรบุรี ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่จากการศึกษา ยังพบว่าการพัฒนาประชาธิปไตยในท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรียังมีปัญหาในหลายประการที่จะต้องเร่งดำเนินการแก้ไข ทั้งในมิติของสถาบันการปกครองท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดอิสระในการปกครองตนเองอันเนื่องมาจากกฎหมาย การเปิดกว้างให้ทุกกลุ่มก้อนทางสังคมซึ่งมีอยู่หลากหลายในท้องถิ่นเข้ามีส่วนในการบริหาร ในบางพื้นที่พบว่า ยังมีการผูกขาดอำนาจและเอื้อผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม และในมิติของประชาชนบางส่วนไม่ตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของพลเมือง คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น โดยวิธีการแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างโดยเฉพาะในทางการเมืองที่ย่อมมีความขัดแย้งกัน ทั้งนี้ต้องอยู่ในกติกาเดียวกัน เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ย่อมส่งผลต่อการเมืองในระดับชาติ ซึ่งจากการทบทวนเอกสารต่าง ๆ มา นำเสนอและที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประชาธิปไตยนั้น ทำให้มองเห็นภาพของความสัมพันธ์ได้ว่าการพัฒนาประชาธิปไตยนั้นควรเริ่มต้นจากท้องถิ่นเพราะการสร้างประชาธิปไตยควรสร้างประชาธิปไตยจากระดับล่าง คือ “ประชาธิปไตยท้องถิ่น” เพื่อเป็นแรงสนับสนุน และส่งเสริมรวมถึงผลักดันให้ประชาธิปไตยระดับชาติแข็งแรงและมั่นคง รวมถึงการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น ผู้วิจัย ต้องการศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยของจังหวัดเพชรบุรี” อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบุรี และปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้กับนักการเมืองท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการท้องถิ่น ตลอดจนประชาชนผู้เป็นเจ้าของอธิปไตย โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป ปัญหาและ อุปสรรคของการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยของจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นใน ระบอบประชาธิปไตยของจังหวัดเพชรบุรี

3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบบประชาธิปไตยของจังหวัดเพชรบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในระดับจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 22 รูปหรือคน และผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เป็นผู้มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัย จำนวน 10 รูปหรือคน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structure In – dept interview) เพื่อศึกษา “พุทธบูรณาการการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบบประชาธิปไตยของจังหวัดเพชรบุรี”

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 22 รูปหรือคน จะใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 10 คน จะใช้การสนทนากลุ่มแบบที่ไม่มีโครงสร้าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนดังนี้ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จากทั้งหมด 8 อำเภอ คือ อำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอเขาย้อย

อำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอชะอำ อำเภอท่ายาง อำเภอบ้านลาด อำเภอบ้านแหลม และ อำเภอแก่งกระจาน จำนวนทั้งสิ้น 387,060 คน และวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง และขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ เป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำแนกเป็นราย อำเภอทั้งจังหวัดเพชรบุรี โดยผู้วิจัยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย คือ กำหนดขนาดกลุ่ม ตัวอย่างด้วย สูตร ทาโร่ - ยามาเน่ (Taro – Yamane) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557) ที่ระดับ ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากประชากร 387,060 คน ได้กลุ่มตัวอย่างตามสูตร (Sample Size) และได้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้ง 8 อำเภอ ในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน ทั้งสิ้น 400 คน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติพรรณนา หรือสถิติบรรยาย (Descriptive Statistic) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนา ปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ (Frequency) ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ (Mean) และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไปและใช้ สัมประสิทธิ์การถดถอย (regression coefficient) เป็นการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) และสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) การวิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลของการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อการพัฒนา ท้องถิ่น วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อพยากรณ์ตัวแปรตาม หนึ่งตัว ซึ่งส่งผลมาจากตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไป ที่ผลต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นใน ระบอบประชาธิปไตยของจังหวัดเพชรบุรี โดยทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไป และปัญหา อุปสรรคของการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่นของ จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย มิติสถาบันการปกครองท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของ จังหวัดเพชรบุรีมีอิสระในการปกครองตนเอง เปิดกว้างให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ท้องถิ่น โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และมีความรับผิดชอบ ต่อประชาชนผู้เจ้าของอำนาจ อธิปไตย มิติกระบวนการมีส่วนร่วม ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นโดย ทางตรงและทางอ้อม ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น ผ่านการเลือกตั้งผู้บริหาร ท้องถิ่น และสามารถตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารท้องถิ่นได้ผ่านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการร้องเรียน มิติวิถีชีวิตของคนในชุมชน ท้องถิ่นมีความศรัทธาและความเชื่อมั่นในพลัง

ของประชาชน เนื่องจากประชาชนถือเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ผู้บริหารท้องถิ่นให้ความสำคัญต่อการรับใช้ประชาชน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบุรี พบว่า (1) การมีระบบกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย ($F = 0.25$, $sig = 0.00$) (2) วัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย ($F = 2.86$, $sig = 0.00$) (3) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย ($F = 6.33$, $sig = 0.00$) (4) ระดับการศึกษาของคนในท้องถิ่นส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย ($F = 6.91$, $sig = 0.00$) และ (5) ลักษณะนิสัยของคนในท้องถิ่นส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย ($F = 14.23$, $sig = 0.00$)

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยของจังหวัดเพชรบุรี ตามหลักสัพพริธรรม โดยบูรณาการเข้ากับการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) ธัมมัญญา ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และเคารพกฎหมายบ้านเมือง อยู่ในระดับมาก 2) อัตถัญญา ส่งเสริมสร้างความเข้าใจหลักการประชาธิปไตยแก่ประชาชนในท้องถิ่น 3) อัตตัญญา ส่งเสริมความเป็นพลเมืองและนักปกครองที่ดี 4) มัตตัญญา ส่งเสริมการใช้อำนาจอย่างมีขอบเขตและใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ 5) กาลัญญา ส่งเสริมการรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม 6) ปริสสัญญา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และ 7) ปุคคลัญญา ส่งเสริมการเคารพในสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของความเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบุรี

1.1) มิติของสถาบันการปกครองท้องถิ่น พบว่า ท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบุรี มีความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน อันเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจ เปิดกว้างให้ประชาชนได้มีสิทธิ์ในการเลือกตั้งนักการเมืองท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณสมบัติครบถ้วนเข้ามาบริหารท้องถิ่น รวมไปถึงประชาชนในท้องถิ่นเองก็สามารถที่จะลงสมัครรับเลือกตั้ง ในการบริหารท้องถิ่นนั้นได้เช่นกัน องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่มีมาตรการในการประกันสิทธิของประชาชนในเรื่องของการมีสิทธิที่จะรับรู้ กระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้บริหารท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดมีความรับผิดชอบต่อการให้บริการสาธารณะ หรือกิจการสาธารณะ ที่เป็นประโยชน์และตอบสนองความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายในของความเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่นของเทศบาลนครในประเทศไทย” ผลการวิจัย พบว่า ในมิติสถาบัน เทศบาลนครในประเทศไทยมีความเป็นอิสระ เนื่องจากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่บัญญัติให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งรัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นด้วย (ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และคณะ, 2556)

1.2) มิติกระบวนการมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนชาวจังหวัดเพชรบุรี จะแสดงซึ่งการมีส่วนร่วมในการวางแผน การบริหารท้องถิ่น และการตรวจสอบ ผ่านตัวแทนของประชาชน นั้น นักการเมืองท้องถิ่นที่ได้รับเลือกเข้าไปบริหารท้องถิ่นทั้งที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่น คือ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดอำนาจในการบริหารงานท้องถิ่น รวมถึงสภาท้องถิ่นซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน เข้าเป็นปากเป็นเสียง และตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร กล่าวคือ เข้าถ่วงดุลอำนาจในการบริหารท้องถิ่น ส่วนประชาชนก็มีหน้าที่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร และอาจจะมีการเข้าร่วมเวทีหรือการประชุม ประชาคมท้องถิ่น เพื่อตัดสินใจกระทำการหรือไม่กระทำการใดๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนและท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนโดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่นตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย สอดคล้องกับสุกัญญาณัฐ อบสิน ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง” ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือ ตอนล่าง เป็นกิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมทางการเมือง เป็นต้นว่า การติดตามข่าวสารทางการเมือง การใช้สิทธิเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงการเลือกตั้ง การสนทนาเรื่องการเมือง

การเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทาง การเมือง การติดต่อกับ นักการเมือง การชุมนุมทางการเมือง และการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง (สุกัญญาณัฐ อบสิน, 2564)

1.3) มิติวิถีชีวิตของคนในชุมชน พบว่า วิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นของจังหวัด เพชรบุรียังมีความยึดโยงกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งในด้านความศรัทธาในพลัง ของประชาชน ความเสมอภาค และการใช้เหตุผลในการใช้ชีวิตร่วมกันของทุกภาคส่วน ซึ่ง นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ให้ ประชาชนได้อยู่ดีกินดีมีความเสมอภาคกัน ทั้งในด้านการศึกษา การส่งเสริมอาชีพ การกระจาย ให้เท่าเทียมกัน เพราะประชาชนถือเป็นหัวใจสำคัญในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ปัญหา ข้อพิพาทต่าง ๆ ของประชาชน คือ ปัญหาของผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งจะต้องเข้าไปแก้ไข โดย การใช้หลักการและเหตุผล อีกทั้งประชาชนในท้องถิ่นยังมีส่วนในการตัดสินใจอนาคตของ นักการเมืองท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็น ผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งจะต้องปฏิบัติงานในฐานะเป็น ผู้รับใช้ประชาชน และทำตามนโยบายที่ตนได้รณรงค์หาเสียงไว้ เพื่อให้ประชาชนได้เลือกตน เข้าสู่ตำแหน่งบริหารอีกครั้ง ในการเลือกตั้งในครั้ง ต่อไป ดังนั้น ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ เมือง จะต้องให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน เพราะประชาชนคือเจ้าของอำนาจ อธิปไตย สอดคล้องกับไพบูลย์ สุขเจตน์ ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัย พบว่า การ พัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นใน จังหวัด นนทบุรี ตามหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัด นนทบุรีหรืออธิบายได้ดังนี้ นักการเมืองต้องมีความสามัคคีในการท างานร่วมกับหน่วยงานองค์กร ต่างๆ ใน พื้นที่ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับในการเป็นผู้นำ ของ ประชาชน เคารพผู้อาวุโส นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้ไม่ลู่แก่อำนาจ รักสันติภาพและอนุรักษ์ ท้องถิ่น ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และทำ ตนเป็นคนประพฤติดีเพื่อเป็นแบบอย่างแก่สังคม (ไพบูลย์ สุขเจตน์, 2563)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบ ประชาธิปไตยของจังหวัดเพชรบุรี

2.1) ด้านการมีระบบกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตย พบว่า รัฐธรรมนูญมี ผลต่อการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบุรี เห็นได้จากการดำเนินงาน

ของท้องถิ่นที่บ่งบอกถึงการปกครองประชาธิปไตย ได้แก่การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น การดำเนินการในกิจการงานของท้องถิ่น ตั้งแต่การบริการสาธารณะ กิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชน การให้อำนาจในการปกครองตนเองในด้านรายได้เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถนำรายได้ไปใช้ประโยชน์ในการตอบสนองความต้องการของประชาชนและแก้ไขปัญหาของประชาชน รวมทั้งให้การอำนาจประชาชนในการในสิทธิเสรีภาพด้านร่างการและทรัพย์สินแล้วแต่มาจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ สอดคล้องกับ ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายในของความเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่นของเทศบาลนครในประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่า เนื่องมาจากบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาถึง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่บัญญัติให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งรัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นด้วย (ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และคณะ, 2556)

2.2) ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย พบว่า ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีผลต่อการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบุรี คือ วัฒนธรรมการเมืองแบบมีส่วนร่วมหรือวัฒนธรรมทางการเมืองแบบพลเมือง เพราะจะทำให้ประชาชนรู้สึกผูกพันกับสังคมการเมืองท้องถิ่น ความศรัทธาของคนในท้องถิ่นที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งในการปกครองตนเอง การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น มีความเคารพต่อเพื่อบ้าน มีจิตสาธารณะ รู้จักการเสียสละเพื่อส่วนร่วม เป็นวัฒนธรรมที่มีความเชื่อมโยงกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ประชาชนสามารถที่จะแสดงถึงความเป็นเจ้าของอำนาจและความเท่าเทียมกันในสังคม สอดคล้องกับพระครูวินัยธรอริษฐ์ สุวาทโธ (สุภาพานิช) ได้ศึกษาเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง” ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ประกอบด้วย การมีจิตสำนึกในเรื่องความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย, มีจิตสำนึกในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ, มีจิตสำนึกในเรื่องการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น, มีจิตสำนึกในเรื่องเสียงส่วนใหญ่และสิทธิเสียงส่วนน้อย, มีจิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอภาค

, มีจิตสำนึกในเรื่อง หลักความยุติธรรม, มีจิตสำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง (พระครูวินัยธรอิษฐ์ สุวทุโธ, 2564)

2.3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยของจังหวัดเพชรบุรี ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม พบว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในท้องถิ่นมีผลต่อการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบุรี โดยเฉพาะในมิติกระบวนการมีส่วนร่วม ประชาชนที่สถานะทางเศรษฐกิจดีมีแนวโน้มจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง มากกว่า ประชาชนที่สถานะทางเศรษฐกิจที่อัตรัด เนื่องจากประชาชนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจดี จะมีเวลาในการศึกษาหาความรู้ทางด้านการเมือง และเมืองค์ความรู้เพียงพอในการที่จะ แสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่เป็นประโยชน์กับท้องถิ่น และจะไม่ตกเป็นเหยื่อจากการซื้อสิทธิ์ขายเสียง สอดคล้องกับธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ และเทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชั้นกลาง” ผลการวิจัยพบว่า รายได้ของประชาชนชั้นกลางมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองเกือบทุกประเภท และทุกระดับในทิศทางบวก ยกเว้นเฉพาะการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประเพณีนิยมระดับสูงเท่านั้นที่ไม่พบความสัมพันธ์ ผลลัพธ์ของวิจัยนี้สอดคล้องข้อค้นพบทั่ว ๆ ไปในประเทศตะวันตกและในงานวิจัยของประเทศไทย (ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ และเทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, 2541)

2.4) ด้านระดับการศึกษาของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า การศึกษามีผลโดยตรงต่อในมิติสถาบันการปกครองท้องถิ่น มิติกระบวนการมีส่วนร่วม และมิติวิถีชีวิตของชุมชน ดังจะเห็นได้จากทัศนคติทางการเมืองของ นักการเมืองท้องถิ่น และประชาชนท้องถิ่น นักการเมืองที่ได้รับการศึกษามาอย่างดี จะมีความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตย เนื่องจะได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่อยู่ในชั้นเรียนในเรื่องของการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น การเคารพในสิทธิและเสรีภาพ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เห็น และทำให้นักการเมืองท้องถิ่น เมืองค์ความรู้มากพอจะนำมาใช้พัฒนาท้องถิ่น และคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นได้ ส่วน ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับสูง ย่อมประพฤติดนเป็นพลเมืองที่ดี คือ เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ในการเลือกตั้ง หรือการลงสมัครเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และสภาท้องถิ่น เคารพกฎหมายบ้านเมือง สอดคล้องกับไพวรรณ ปริมาตร ได้ศึกษาเรื่อง “พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น” การมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน นักการเมือง

ท้องถิ่นต้องมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ในการให้เสรีภาพในการ มี ความคิดเห็นที่แตกต่าง ต้องมีความรู้ คู่ความคิด และต้องมีคุณธรรมในการส่งเสริมบทบาทของ ผู้นำในทางการเมืองท้องถิ่น (ไพวรรณ ปุริมาต, 2563)

2.5) ด้านลักษณะนิสัยของคนในท้องถิ่น พบว่า อุปนิสัยของคนในท้องถิ่นและ นักการเมืองท้องถิ่นมีผลต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยทั้งในมิติสถาบัน การปกครองท้องถิ่น มิติกระบวนการมีส่วนร่วม และมิติวิถีชีวิตของคนชุมชน ดังจะเห็นได้จาก ลักษณะนิสัยของคนในท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่น มีนิสัยชอบสังคมไม่เก็บตัว มักจะนำไปสู่ การจัดตั้ง สมาคม ชมรม กลุ่มประชาสังคม กลุ่มสัมมาชีพ ที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของ ส่วนรวม ประชาชนในท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่น มีความใจกว้างโอบอ้อมอารี มีน้ำใจต่อกัน ย่อมส่งผลให้ ท้องถิ่นรู้จักการแก้ไขปัญหาอย่างสันติวิธี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สอดคล้องกับประคอง มาโต ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของ ประชาชนที่มีต่อทางการเมืองในจังหวัดอุทัยธานี” ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะนิสัยของ นักการเมือง ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ นักการเมือง เป็นผู้ที่มีลักษณะชอบช่วยเหลือ ประชาชน มีความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา พูดจริงทำจริง และเป็น คนดี จิตสาธารณะ ช่วยเหลือประชาชน ชุมชนและสังคม ทำงานเพื่อสังคมด้วยลักษณะที่เป็นนิสัย พื้นฐาน เฉพาะตัว เป็นผู้ยึดมั่นในความดี ปฏิบัติตนถูกต้องตามกฎหมาย กฎระเบียบ ไม่ผิดศีลธรรม ทำ ตนเป็นประโยชน์แก่สังคม (ประคอง มาโต, 2564)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นใน ระบอบประชาธิปไตยของจังหวัดเพชรบุรี

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยของ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า หลักสัปปุริสธรรม 7 สามารถนำมาพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบ ประชาธิปไตยได้ดังนี้ ด้านธัมมัญญตา ความรู้จักหลักเหตุและผล คือ (1) ภายในท้องถิ่นมีการ บังคับใช้กฎหมายด้วยหลักการและเหตุผล ยึดถือความถูกต้อง (2) ภายในท้องถิ่นสร้างวัฒนธรรม ทางการเมืองที่ยึดถือความถูกต้อง เป็นธรรม (3) ผู้บริหารท้องถิ่นส่งเสริมการประกอบอาชีพที่ สุจริต ด้านอัตตัญญา รู้ความมุ่งหมาย (1) ท้องถิ่นมีการบังคับใช้กฎหมายเพื่อความสงบ เรียบร้อยภายในท้องถิ่น (2) ส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น (3) ประชาชนในท้องถิ่นมีความเชี่ยวชาญในหน้าที่การงานของตน ด้านอัตถัญญตา ความรู้จัก ตน (1) ทุกภาคส่วนในท้องถิ่น เคารพกฎหมายบ้านเมือง (2) ประชาชนมีส่วนร่วมกับการเมือง

ท้องถิ่น (3) ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นประกอบอาชีพอย่างซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร ด้าน
มัตตัญญูตา ความรู้จักขอบเขตและพอประมาณ (1) ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นไม่ลุแก่อำนาจใช้อำนาจอันเป็นไปตามกฎหมาย และใช้สิทธิและเสรีภาพเท่าที่กฎหมายกำหนด (2) ทุกภาคส่วน
ในท้องถิ่น มีวิถีชีวิตแบบ มัชฌิมาปฏิปทา (3) ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นใช้จ่ายอย่างพอเพียง
สมควรกับฐานะของตน ด้านกาลัญญูตา ความรู้จักกาล (1) กำหนดข้อบัญญัติท้องถิ่นที่
เหมาะสมกับสภาพการณ์ ไม่ขัดขวางความเจริญ (2) ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นมีวัฒนธรรมทาง
การเมืองที่ตระหนักรู้และมีความตื่นตัวทางการเมือง (3) ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นต้องรู้เท่าทัน
ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เพื่อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ ด้านปรัสนัญญูตา ความรู้จัก
ชุมชน (1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือกฎเกณฑ์ ระเบียบ
ของท้องถิ่น (2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทั้งการ
ลงประชามติ หรือการให้ความคิดเห็นผ่านสภาท้องถิ่น (3) ท้องถิ่นต้องส่งเสริมการร่วมกลุ่ม
อาชีพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชน เมื่อประชาชนมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจย่อม
ไม่เกรงกลัวต่อผู้มีอิทธิพล การตัดสินใจ เช่น ในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นย่อมไม่ตกเป็นเหยื่อ
ในการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ด้านบุคลลัญญูตา ความรู้จักบุคคล (1) ทุกภาคส่วนในท้องถิ่น เคารพ
กฎหมายบ้านเมืองอันเป็นรากฐานของการไม่ละเมิดชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น (2) ส่งเสริม
วัฒนธรรมทางการเมืองที่เคารพในความเห็นต่างและยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น (3) ควร
ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งทรัพยากร การบริการสาธารณะ แหล่งทุนและสิ่งอำนวยความสะดวก
ในการประกอบอาชีพให้กับทุกสาขาวิชาชีพอันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน สอดคล้องกับ
งานวิจัยของพระมหานรินทร์ สุรพลโณ (เอมพันธ์) ได้ศึกษาเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธ
จริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัย
พบว่า 1) ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิเป็นผู้ยึดมั่นในสถาบันหลักอันได้แก่ ชาติ ศาสนา
พระมหากษัตริย์ เห็นได้จากการรู้คุณค่าของสถาบันหลัก มีจงรักภักดี สร้างความรักความ
สามัคคีให้เกิดมีแก่ประชาชน 2) ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิเป็นผู้ซื่อสัตย์สุจริต และมีจิต
สำนึกที่ดีในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ เห็นได้จากการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า ใช้ชีวิตอย่าง
พอเพียง 3) ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิเป็นผู้กล้าตัดสินใจหาในสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม
เห็นได้จากความกล้าหาญในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาได้ (พระมหานรินทร์ สุรพลโณ (เอม
พันธ์), 2563)

สรุปและข้อเสนอแนะ

พุทธบูรณาการการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย เป็นการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาซึ่งในที่นี่ ผู้วิจัยได้ได้นำหลักสัปปุริสธรรม 7 ประการมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยของจังหวัดเพชรบุรี ได้ดังต่อไปนี้ 1. อัมมัญญาตา ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และเคารพกฎหมายบ้านเมือง 2. อัตถัญญาตา ส่งเสริมสร้างความเข้าใจหลักการประชาธิปไตยแก่ประชาชนในท้องถิ่น 3. อัตตัญญาตา ส่งเสริมความเป็นพลเมืองและนักปกครองที่ดี 4. มัตตัญญาตา ส่งเสริมการใช้อำนาจอย่างมีขอบเขตและใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ 5. กาลัญญาตา ส่งเสริมการรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม 6. ปริสสัญญาตา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน 7. ปุคคลัญญาตา ส่งเสริมการเคารพในสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้ (1) สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรีควรเสริมสร้างวิสัยทัศน์ที่เอื้อต่อการสร้างประชาธิปไตยในท้องถิ่นให้กับ ข้าราชการการเมืองท้องถิ่น และประชาชนในท้องถิ่น (2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบุรี ทุกระดับควรส่งเสริมความร่วมมือให้เกิดขึ้นภายในชุมชน ให้เครือข่ายทางสังคมมีความเข้มแข็งที่ทำงานเพื่อสังคมมากขึ้น (3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรีควรสร้างและพัฒนาจิตสำนึกแห่งความเป็นพลเมือง ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีอำนาจ ในการร่วมมือกันกำหนดนโยบาย การกำกับดูแล และการ ตรวจสอบการ บริหารงานของท้องถิ่น (5) ผู้บริหารจังหวัดเพชรบุรี ควรส่งเสริมให้มีการศึกษา และให้ทุนการศึกษาแก่ข้าราชการเมือง ข้าราชการท้องถิ่น กลุ่มอาสาสมัคร โดยอาศัยความร่วมมือกับสถาบันในระดับอุดมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี

บรรณานุกรม

ไพบุลย์ สุขเจตนิ. (2563). การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี. ใน (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์จิตตสาขาวิชารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- ไพวรรณ ปุริมาตร. (2563). พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น. ใน (ปรัชญาดุष्ฎิบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และคณะ. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายในของความ เป็นประชาธิปไตยท้องถิ่นของเทศบาลนครในประเทศไทย. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 3(92), 136-153.
- ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ และเทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. (2541). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชั้นกลาง. ใน (รายงานวิจัย). สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สภาผู้แทนราษฎร.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. พิมพ์ครั้งที่ 15. นนทบุรี: บริษัท เอส.อาร์. พรินติ้ง.
- ประคอง มาโต. (2564). การส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองในจังหวัดอุทัยธานี. ใน (ปรัชญาดุष्ฎิบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูวินัยธรธธิษฐ์ สุวฑฒ. (2564). การบูรณาการหลักธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี. ใน (ปรัชญาดุष्ฎิบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหานรินทร์ สุรพลโย (एमพันธ์). (2563). การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ. ใน (ดุष्ฎิบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี. (2561). แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี (พ.ศ.2561 - 2564). เพชรบุรี: กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี.
- สุกัญญาณัฐ อบสสิน. (2564). การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง. ใน (ดุष्ฎิบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมือง
ในระบบประชาธิปไตยของเยาวชนจังหวัดเพชรบุรี*
THE INTEGRATION OF THE DHAMMĀDHIPATEYYA FOR PROMOTING
YOUTH'S POLITICAL AWARENESS IN THE DEMOCRATIC SYSTEM
IN PHETCHABURI PROVINCE

อนุชา พละกุล

Anucha Bhalakula

ธัชชนันท์ อิศรเดช

Thatchanan Issaradet

เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

Termsak Thong-In

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phra Nakhon Sri Ayutthaya Thailand

E-mail: anucha.bha@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของเยาวชนจังหวัดเพชรบุรี ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ 20 รูปหรือคน การสนทนากลุ่มเฉพาะ 10 รูปหรือคน และการวิจัยเชิงปริมาณ 397 คน พบว่า 1) สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ภูมิลำเนาเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มการเมืองและตระกูลทางการเมืองมีความสนใจทางการเมือง ภูมิลำเนาเกษตรกรรมและสังคมชนบทมีค่านิยมแนวอนุรักษ์ ครอบครัวที่มีฐานะปานกลางมีช่วงเวลาสนใจการเมือง ครอบครัวที่มีเศรษฐกิจระดับล่างเชื่อว่าตนไม่มีพลังทางการเมือง และอิทธิพลทางการเมืองมีบทบาทต่อสังคมไทย นักการเมืองรุ่นใหม่เสนอนโยบายและพรรคการเมืองกระแสหลัก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัว

* Received 1 November 2022; Revised 30 December 2022; Accepted 31 December 2022

ทางการเมือง ได้แก่ ครอบครัวควรสนับสนุนร่วมกิจกรรมทางการเมือง สถาบันการศึกษาควรมีหลักสูตรและการเรียนการสอนหลักประชาธิปไตย กลุ่มเพื่อนร่วมแลกเปลี่ยนประเด็นทางการเมือง กระแสหลักผ่านสื่อออนไลน์ สื่อมวลชนควรเสนอประเด็นทางการเมืองที่สอดคล้องต่อการพัฒนาประชาธิปไตย และสถาบันทางการเมืองควรเปิดโอกาสให้เยาวชน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการเลือกตั้ง และ 3) รูปแบบการบูรณาการหลักธรรมาธิปไตย ได้แก่ การสร้างโครงสร้างทางการเมืองตามหลักประชาธิปไตย การสร้างพื้นฐานทางคุณธรรม การใช้สติปัญญา การใช้รัฐสภาแลกเปลี่ยน เสนอนโยบาย และแนวทางแก้ไขปัญหา การแสดงเจตนาการเลือกผู้แทนทางตรง การขับเคลื่อนประชาธิปไตยแนวราบ การจัดกิจกรรมทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ การพัฒนาเด็กและเยาวชน การยอมรับมติเสียงข้างมากตามหลักประชาธิปไตย และการปฏิบัติตามหลักธรรม การติดตามความเคลื่อนไหวของรัฐบาล การสร้างกิจกรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับเจตนาเยาวชน การจัดตั้งสภาเยาวชนเพื่อประสานงานกับภาครัฐ การคัดค้านนโยบายที่อาจสร้างความเสียหายต่อประชาชน เยาวชนต้องสื่อสารทางการเมืองเป็นกลางและบริสุทธิ์ใจ การสร้างมาตรฐานทางกฎหมาย และการสะท้อนความต้องการของเยาวชน ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกระดับ

คำสำคัญ: หลักธรรมาธิปไตย, หลักอภิธานิยธรรม 7, การตื่นตัวทางการเมือง

Abstract

The Integration Of The Dhammādhipeyya For Promoting Youth's Political Awareness In The Democratic System In Phetchaburi Province. The combined method research was qualitative research of 20 people or people, focus group discussion of 10 people or people and quantitative research of 397 people. It was found that 1) General conditions and problems and obstacles, namely, the domicile of youths in political groups and political families who are interested in politics. Agricultural domicile and rural society have conservative values. Middle-income families have a period of interest in politics. Low-income families believe they have no political power. and political influence plays a role in Thai society Young politicians present policies and mainstream political parties. 2) Factors affecting political arousal, for example, families should support

political activities. Educational institutions should have democratic curriculum and teaching. A group of friends to exchange mainstream political issues through online media. The media should present political issues that are consistent with democratic development. and political institutions should provide opportunities for youth Participate in solving electoral problems and 3) the form of integrating democratic principles, i.e. building a political structure based on democratic principles establishing a moral foundation intelligence Using parliament to exchange policy proposals and solutions Expression of intent to elect direct representatives propelling horizontal democracy Organization of creative political activities child and youth development acceptance of majority votes according to democratic principles and the practice of virtue monitoring the movements of the government creating political activities that are in line with youth intentions the establishment of a youth council to coordinate with the government Opposing policies that could harm people Youth must communicate politically, neutrally and honestly. establishing legal standards and reflecting the needs of youth to political participation at all levels.

Keywords: Dhammathipataya, Aparihaniyadhamma 7, political awakening

บทนำ

ความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพกับการเมืองไทยมีทั้งมิติที่เป็นไปตามหลักการประชาธิปไตย และลักษณะย้อนแย้ง กล่าวคือ มิติที่เป็นไปตามหลักการวิธีประชาธิปไตย ได้แก่ การดำรงไว้ซึ่งเอกราช การบรรเทาสาธารณภัย การรักษาความมั่นคงทางบก ทางทะเล ทางอากาศ การทูต การเมืองระหว่างประเทศ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ชนบท และมิติที่ไม่สอดคล้องหลักการวิธีประชาธิปไตย ได้แก่ ก่อการรัฐประหาร การแทรกแซงการเมือง การสร้างอิทธิพลแบบผู้มีบารมี การดำเนินธุรกิจสีเทา การสืบทอดอำนาจทางการเมือง (สุขสันต์ บุราณ, 2565) ทว่าการรัฐประหาร ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การยกเลิกรัฐธรรมนูญ การปฏิรูปอำนาจการเมือง การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ตลอดจนการเคลื่อนไหวทางสังคม เพราะการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นหนทางสู่เสรีภาพ ความเสมอภาค มาตรฐาน และอิสรภาพ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ ที่ตื่นตัวทางการเมืองมีนัยต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ที่จะสร้างสำนึกพลเมืองในอนาคต คนรุ่นใหม่มีโลกทัศน์ต่อประชาธิปไตยว่า การสร้างสังคมใหม่ต้องก้าวข้ามคนรุ่นเก่า สังคมใหม่เป็นการเปลี่ยนแปลงด้วยตนเอง ภายใต้อาณัติแนวคิดประชาธิปไตยใหม่ คนรุ่นใหม่จึงนับเป็นตัวแปรสำคัญ ที่จะผลักดันให้สังคมตื่นตัวทางการเมือง เพื่อนำไปสู่การเป็นประชาธิปไตยใหม่ (ศิริสุตา แสงทอง, 2564) การตื่นตัวทางการเมืองเกิดจากการกล่อมเกลாதทางการเมือง ร่วมกับวัฒนธรรมทางการเมืองที่หล่อหลอม ซึ่งจะแสดงออกในรูปของความรู้ความเข้าใจ ความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมือง และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพแวดล้อมหรือสิ่งเร้าใหม่ ๆ อาทิ ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารรูปแบบใหม่ (กฤษฎพลณ์ บุญครอง และศิวัช ศรีโกคางกุล, 2562)

การเมืองในจังหวัดเพชรบุรี เป็นการเมืองที่สืบทอดกันมายาวนาน มีการช่วยเหลือยามเดือดร้อน ระบบราชการ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แต่ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐ และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพชรบุรี ได้จัดทำโครงการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.) ทุกหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนเรียนรู้วิถีชีวิตประชาธิปไตย ผ่านการสื่อสารแบบเครือข่ายถ่ายทอดความรู้ ให้ความเข้าใจและตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างสร้างสรรค์ (พระครูวินัยธรธิษฐ์ สุวฑฺฒ (สุขพานิช), 2564) ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2563 กระแสเยาวชนจังหวัดเพชรบุรี ที่มีกลุ่มนักเรียนนักศึกษา และประชาชนในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี รวมกันประมาณ 800 คน โดยมีกลุ่มแกนนำ 5 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาจากกรุงเทพมหานคร (กลุ่มราษฎรจังหวัดเพชรบุรี) รวมตัวชุมนุมขับไล่รัฐบาลและเรียกร้องให้ลาออก บริเวณเขาวังเมืองใหม่ การรวมกลุ่มดังกล่าวเป็นกลุ่มแฟลชม็อบ ชู 3 นิ้ว ใช้ชื่อว่า “ราษฎรเพชรบุรี” ถือบ้ายข้อความต้องการให้นายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่ง ขอให้มีการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ไม่เอาเผด็จการ และเปิดเวทีปราศรัยโดยมีสาระสำคัญว่า การปล่อยตัวผู้ชุมนุม ประนามการกระทำของรัฐกระทำรุนแรงต่อผู้ชุมนุม การปฏิรูปการศึกษาและระบบเศรษฐกิจทั้งประเทศล้มเหลว เพราะถูกคณะทหารเข้าแทรกแซงการเมือง แต่การชุมนุมดังกล่าวไม่มีการกล่าวกล่าวล้งสถาบันเบื้องสูง (หนังสือพิมพ์เพชรภูมิ, 2563)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของเยาวชนในจังหวัดเพชรบุรี

3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบูรณาการหลักสูตรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของเยาวชนในจังหวัดจังหวัดเพชรบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ และวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ศึกษาได้จำแนกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญครอบคลุมพื้นที่ศึกษา โดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 5 รูปหรือคน รวมทั้งสิ้นจำนวน 20 รูปหรือคน

ประชากร ที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ คือ เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี ได้แก่ เยาวชนอำเภอเมืองเพชรบุรี เยาวชนอำเภอยะโฮย เยาวชนอำเภอหนองหญ้าปล้อง เยาวชนอำเภอชะอำ เยาวชนอำเภอยายาง เยาวชนอำเภอบ้านลาด เยาวชนอำเภอบ้านแหลม และ เยาวชนอำเภอแก่งกระจาน รวมทั้งสิ้น จำนวน 48,491 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เยาวชนทั้งวัยเรียนและวัยทำงานจำแนกเป็นรายอำเภอทั่วทั้งจังหวัดเพชรบุรี โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) คือ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของยามานะ (Taro Yamane) (ยुทธ ไกรวรรณ, 2552) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือมีค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 จากประชากร ทั้งหมดจำนวน 48,491 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตร (Sample Size) ซึ่งได้ระดับความคลาดเคลื่อน 0.052

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยจำขึ้นตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการบูรณาการหลักสูตรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของเยาวชนจังหวัดเพชรบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 วิธี คือ การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มเฉพาะ ได้แก่ 1) เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ (Personal interview) เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Structured Interview) ทำการสัมภาษณ์โดยเจาะจงคำตอบเฉพาะเรื่องตามจุดมุ่งหมาย โดยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 รูปหรือคน และ 2) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เป็นผู้มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัยมีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 10 รูปหรือคน

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามที่ได้แจกตามกลุ่มตัวอย่างที่กระจายตัวอยู่ทั่วทุกพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ตามระยะเวลาที่ได้ตกลงไว้แล้วพื้นที่กลุ่มตัวอย่างซึ่งกำหนดไว้ที่ระยะเวลาประมาณ 4-8 สัปดาห์ หลังจากได้แบบสอบถามครบตามจำนวนแล้วผู้วิจัยจึงทำการคัดแยกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ให้เหลือจำนวน 397 ชุด ด้วยตนเอง จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลอย่างน้อยร้อยละ 90 ขึ้นไป จึงจะถือว่าสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามโดยใช้การประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เสนอข้อมูล ประกอบการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Research) คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Product Moment) การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis: MRA) และสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression Analysis) เพื่อพยากรณ์ตัวแปรตามหนึ่งตัว ซึ่งส่งผลมาจากตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไป ที่มีผลต่อรูปแบบการบูรณาการหลักธรรมาธิปไตย โดยทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ได้แก่ ด้านภูมิลำเนาของเยาวชน คือ เยาวชนที่มีภูมิลำเนาในสังคมเมือง กลุ่มการเมือง และตระกูลทางการเมืองมีความสนใจทางการเมือง เยาวชนที่มีภูมิลำเนาแบบเกษตรกรรมและสังคมชนบทค่อนข้างเชื่อมั่นแนวอนุรักษนิยม ด้านสภาพเศรษฐกิจครอบครัว คือ ฐานะทางการเงินสูงและปานกลางอาจมีช่วงเวลาสนใจการเมือง อาทิ นโยบายรัฐบาล นโยบายพรรคการเมือง และสวัสดิการ ฐานะทางการเงินระดับล่างสนใจการดำเนินชีวิตประจำวัน และเชื่อว่าตนไม่มีพลังทางการเมือง และด้านอิทธิพลทางการเมือง คือ การเมืองมีบทบาทต่อสังคมไทยตลอดมา นักการเมืองรุ่นใหม่และพรรคการเมือง เสนอนโยบายกระแสหลัก เชิงปริมาณสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคด้านภูมิลำเนาของเยาวชน ด้านสภาพเศรษฐกิจครอบครัว และด้านอิทธิพลทางการเมืองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของเยาวชนในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ด้านสถาบันครอบครัว ได้แก่ การพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการเมือง การติดตามรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านแหล่งข้อมูลและทางสื่อประเภทต่าง ๆ และบุคคลในครอบครัว สนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง อาทิ การฟังคำปราศรัยของนักการเมือง ส่งผลให้เยาวชนในจังหวัดเพชรบุรีตื่นตัวทางการเมือง ด้านสถาบันการศึกษา ได้แก่ สถาบันมีหลักสูตรเนื้อหา การเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง และแนวทางการปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย ครู/อาจารย์กระตุ้นให้จัดกิจกรรม และสถาบันการศึกษาเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และแสดงออกอย่างอิสระเชิงสร้างสรรค์ ส่งผลให้เยาวชนในจังหวัดเพชรบุรีตื่นตัวทางการเมือง ด้านกลุ่มเพื่อน ได้แก่ กระตุ้นให้มีความสนใจ ติดตามข่าวสาร และประเด็นสำคัญทางการเมืองผ่านสื่อต่าง ๆ มีการร่วมพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกในชุมชน และประชาชนในชุมชนเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ ส่งผลให้เยาวชนในจังหวัดเพชรบุรีตื่นตัวทางการเมือง ด้านสถาบันสื่อมวลชน ได้แก่ การสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคม อาทิ เฟซบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ ที่สื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมือง ส่งผลให้เยาวชนในจังหวัดเพชรบุรีตื่นตัวทางการเมือง และด้านสถาบันทางการเมือง ได้แก่ นักการเมืองและพรรคการเมือง มีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมือง คณะรัฐมนตรีและ

สถาบันบริหารมีส่วนในการกระตุ้น ผลักดัน ให้แสดงออกทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย และสถาบันทางการเมืองเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการเลือกตั้ง ส่งผลให้เยาวชนในจังหวัดเพชรบุรีตื่นตัวทางการเมือง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน โดยภาพรวม (X_1) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง $-0.52 (r_{X1Y})$ และเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนหลักอภิปรายนิยธรรม 7 ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน โดยภาพรวม (X_2) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง $0.56 (r_{X2Y})$ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. รูปแบบการบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของเยาวชนในจังหวัดจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ การสร้างโครงสร้างทางการเมือง การเลือกตั้งทุกระดับและตามหลักประชาธิปไตย ส่งเสริมความเสมอภาคตามกฎหมาย เสรีภาพทางการเมือง และอำนาจตามกฎหมาย การยอมรับความแตกต่างทางความคิดของบุคคลอื่น ได้แก่ การสร้างการยอมรับความจริงทางสังคม การสร้างพื้นฐานทางคุณธรรม การใช้สติปัญญา และการส่งเสริมผู้นำตามหลักประชาธิปไตย การยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น ได้แก่ การใช้รัฐสภาแลกเปลี่ยน เสนอนโยบาย และแนวทางแก้ไขปัญหา ตลอดจนการสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน การเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ การแสดงเจตนาการเลือกผู้แทนทางตรง การขับเคลื่อนประชาธิปไตยแนวราบ การจัดกิจกรรมทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ การพัฒนาเด็กและเยาวชนตามวิถีทางประชาธิปไตย การเสนอประเด็นปัญหาทางการเมือง การเสนอทางเลือกต่อผู้นำทุกระดับ และการปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบที่เป็นประชาธิปไตย การยอมรับมติเสียงข้างมากตามหลักประชาธิปไตยเพื่อรักษา กติกา และการปฏิบัติตามหลักธรรม ความสนใจกิจกรรมทางการเมืองการปกครองอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การติดตามความเคลื่อนไหวของรัฐบาล การสร้างกิจกรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับเจตนาเยาวชน การจัดตั้งสภาเยาวชนเพื่อประสานงานกับภาครัฐ การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ การต่อต้านนักการเมืองที่ประพฤติมิชอบ และการคัดค้านนโยบายที่อาจสร้างความเสียหายต่อประชาชน และนำเสนอข้อเท็จจริงต่อสาธารณชน และการแสดงออกเชิงวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ เยาวชนต้องมีข้อเท็จจริง การสื่อสารทางการเมืองที่เป็นกลางและบริสุทธิ์ใจ การสร้างมาตรฐานทางกฎหมาย และการสะท้อนความต้องการของเยาวชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกระดับ เชิงปริมาณภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$) ทั้งนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อ

การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ด้านสถาบันครอบครัว ด้านสถาบันการศึกษา ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านสถาบันสื่อมวลชน และด้านสถาบันทางการเมือง กับหลักอภิธานิธรรม 7 ได้แก่ ด้านการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม ด้านการไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ด้านการเคารพนับถือท่านผู้ใหญ่ ด้านการคุ้มครองสตรี ด้านการเคารพสักการะโบราณสถาน และด้านการส่งเสริมคนดีและคุ้มครองพระสงฆ์ เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($F = 4.640$, $\text{sig} = 0.000$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ได้แก่ ด้านภูมิสำเนาของเยาวชน คือ ภูมิสำเนาที่เป็นสังคมเมือง เยาวชนที่อาศัยอยู่ในกลุ่มการเมือง ตระกูลทางการเมืองมีความสนใจทางการเมือง ภูมิสำเนาแบบเกษตรและสังคมชนบทค่อนข้างมีค่านิยมแนวอนุรักษ์นิยม ด้านสภาพเศรษฐกิจครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางการเงินระดับล่างสนใจชีวิตประจำวัน ครอบครัวมีฐานะทางการเงินปานกลางอาจมีช่วงเวลาสนใจการเมือง อาทิ นโยบายรัฐบาล นโยบายพรรคการเมือง และสวัสดิการ และครอบครัวที่มีเศรษฐกิจระดับกลางลงล่างลง เชื่อว่าตนไม่มีพลังทางการเมือง และด้านอิทธิพลทางการเมือง ได้แก่ อิทธิพลทางการเมืองมีบทบาทต่อสังคมไทยตลอดมา นักการเมืองรุ่นใหม่สร้างแรงจูงใจด้วยนโยบายหาเสียง และพรรคการเมืองกระแสหลัก เชิงปริมาณภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, $S.D. = 0.58$) สอดคล้องกับวัชรินทร์ ชาบุญศิลป์ ได้วิจัยเรื่อง “ความเป็นพลเมืองของเยาวชนไทย” พบว่า กลุ่มเยาวชนไทยที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี ที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 6 และระดับอุดมศึกษาจำแนกตามรายภาค ทั้ง 6 ภาค ส่วนใหญ่มีระดับความเป็นพลเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=4.01, $S.D.=.490$) โดยเยาวชนส่วนใหญ่ มีความเป็นพลเมืองในด้านความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รองลงมา ได้แก่ ด้านยึดมั่นในความถูกต้อง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการมีส่วนร่วมตามลำดับ (วัชรินทร์ ชาบุญศิลป์, 2561)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของเยาวชนในจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ การพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการเมือง การติดตามรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านแหล่งข้อมูลและทางสื่อประเภทต่าง ๆ และบุคคลในครอบครัวสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรม

ทางการเมือง อาทิ การพึ่งคำปราชัยของนักการเมือง ด้านสถาบันการศึกษา ได้แก่ สถาบันมีหลักสูตร เนื้อหา การเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง และแนวทางการปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย ครู/อาจารย์กระตุ้นให้จัดกิจกรรม และสถาบันการศึกษาควรเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีเชิงสร้างสรรค์ ด้านกลุ่มเพื่อน ได้แก่ กระตุ้นให้มีความสนใจ ติดตามข่าวสาร และประเด็นสำคัญทางการเมืองผ่านสื่อต่าง ๆ ด้านสถาบันสื่อมวลชน ได้แก่ การสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคม อาทิ เฟซบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ ที่สื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมือง และด้านสถาบันทางการเมือง ได้แก่ นักการเมืองและพรรคการเมือง มีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมือง คณะรัฐมนตรีและสถาบันบริหารมีส่วนในการกระตุ้น ผลักดันให้แสดงออกทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย และสถาบันทางการเมืองเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการเลือกตั้ง สำหรับ ปัจจัยที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน โดยภาพรวม (X_1) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง $-0.52 (r_{X1Y})$ และเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนหลักอุปสรรค 7 ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน โดยภาพรวม (X_2) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง $0.56 (r_{X2Y})$ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย พบว่า ปัจจัยด้านการกล่อมเกลางทางการเมือง (X_1) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (X_2) และหลักอิทธิบาท 4 (X_3) มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย (Y) ร้อยละ 37.7 (ณฐมน หมวกฉิม, 2564) ด้านสถาบันการศึกษา ปัจจุบันสถานศึกษาทั้งระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัย มีบทบาทอย่างมากต่อการกระตุ้นความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน อาทิ การออกมาเรียกร้องประชาธิปไตยของนักเรียนและนักศึกษา เพราะค่านิยมที่ถูกปลูกฝังระบอบประชาธิปไตย เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การออกแบบโครงการ การวางแผนงาน และการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาทัศนคติพัฒนาโรงเรียนและสถานศึกษา ซึ่งล้วนได้รับจากสถาบันการศึกษา ตลอดจนการเลือกตั้งหัวหน้าห้อง ประธานนักเรียน ประธานนักศึกษา คณะกรรมการโรงเรียน โดยใช้วิธีการหาเสียงเรียกคะแนนนิยม ซึ่งสัมพันธ์กับหลักสูตรและกิจกรรมการส่งเสริมของสถานศึกษา ที่สำคัญ นักเรียนและศึกษาได้แสดงออกเชิงการเมืองตามกระแสนิยมจากส่วนกลาง ในฐานะเครือข่ายการเรียกร้องประชาธิปไตยของเยาวชน สอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนใน

สถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยช่วงปี พ.ศ. 2549-2554” พบว่า ด้านการกล่อมเกลாதางการเมืองของเยาวชน ได้แก่ ทางสถาบันการศึกษา สถาบันสื่อมวลชน สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการเมือง และกลุ่มเพื่อนและชุมชน ส่วน ด้านการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน ได้แก่ ความตื่นตัวทางการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง สำหรับ ด้านการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน ได้แก่ ความเป็นปัจเจกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (วัฒนา แข่งไพเราะ, 2555)

สำหรับหลักธรรมาธิปไตยที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนด้านอธิปไตยธรรม 7 ได้แก่ ด้านหมั่นประชุมกันเป็นประจำ ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม ด้านการไม่ใช้อำนาจโดยพลการ (คัมครองสตรี) ด้านเคารพหลักการระบอบาเจตีย์ (ปุชนียสถาน อนุสาวรีย์) ด้านปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ด้านเคารพนับถือผู้ใหญ่ และด้านตั้งใจสนับสนุนคนส่งเสริมคนดี (การคัมครองพระสงฆ์) สอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง “พุทธรัฐศาสตร์ : การบูรณาการเพื่อการบรรลุความสมบูรณ์แห่งรัฐ” พบว่า ธรรมาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองตามหลักพุทธรัฐศาสตร์ ที่ปกครองโดยชนชั้นนำที่มาจากมติมหาชน เพื่อมาทำหน้าที่บริหารองค์กรหลักแห่งรัฐอันประกอบด้วย ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ ฝ่ายนิติบัญญัติ ระบบราชการ ทหาร และองค์กรอิสระทั้งหลาย โดยชนชั้นนำต้องปกครองพลเมืองบนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุนทางวัฒนธรรมและพุทธธรรมเพื่อสร้างรัฐให้เป็นพื้นที่ของพลเมืองจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ และคณะ, 2559)

3. รูปแบบการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนในจังหวัดจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ความเชื่อมั่น การสร้างโครงสร้างทางการเมือง และการเลือกตั้งทุกระดับและทุกครั้งตามแนวประชาธิปไตย ส่งเสริมความเสมอภาคตามกฎหมาย เสรีภาพทางการเมือง และอำนาจทางกฎหมาย การยอมรับความแตกต่างทางความคิดของบุคคลอื่น ได้แก่ การสร้างการยอมรับความจริงทางสังคม การสร้างพื้นฐานทางคุณธรรม การใช้สติปัญญา และการส่งเสริมผู้นำตามหลักประชาธิปไตย การยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น ได้แก่ การใช้รัฐสภาแลกเปลี่ยน เสนอนโยบาย และแนวทางแก้ไขปัญหา ตลอดจนการสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน การเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ การแสดงเจตนาการเลือกผู้แทนทางตรง การขับเคลื่อนประชาธิปไตยแนวราบ การจัดกิจกรรมทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ การพัฒนาเด็กและเยาวชนตามวิถีทางประชาธิปไตย การเสนอ

ประเด็นปัญหาทางการเมือง การเสนอทางเลือกต่อผู้นำทุกระดับ และการปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบที่เป็นประชาธิปไตย การยอมรับมติเสียงข้างมากตามหลักประชาธิปไตยเพื่อรักษา กติกา และการปฏิบัติตามหลักธรรม ความสนใจกิจกรรมทางการเมืองการปกครองอย่าง ต่อเนื่อง ได้แก่ การติดตามความเคลื่อนไหวของรัฐบาล การสร้างกิจกรรมทางการเมืองที่ สอดคล้องกับเจตนาเยาวชน การจัดตั้งสภาเยาวชนเพื่อประสานงานกับภาครัฐ การติดตาม ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ การต่อต้าน นักการเมืองที่ประพฤติมิชอบ และการคัดค้านนโยบายที่อาจสร้างความเสียหายต่อประชาชน และนำเสนอข้อเท็จจริงต่อสาธารณชน และการแสดงออกเชิงวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองเชิง สร้างสรรค์ ได้แก่ เยาวชนต้องมีข้อเท็จจริง การสื่อสารทางการเมืองที่เป็นกลางและบริสุทธิ์ใจ การสร้างมาตรฐานทางกฎหมาย และการสะท้อนความต้องการของเยาวชนต่อการมีส่วนร่วม ทางการเมืองทุกระดับ สอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ วัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม : กรณีศึกษา อำเภอกะปง จังหวัดสงขลา” พบว่า ด้านลักษณะการ เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นจะเป็นไปในรูปแบบของการพูดคุยเรื่องการเมือง แต่ที่ เป็นหลักคือการไปเลือกตั้ง โดยส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ส่วน ด้านลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่วัยรุ่นพึงประสงค์ ได้แก่ ต้องการพื้นที่เพื่อใช้ในการ แสดงออกทางการเมือง การเลือกตั้ง และมีส่วนร่วมในการเลือกผู้ปกครองระดับท้องถิ่นด้วย ตนเอง สำหรับ แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่น ได้แก่ ครอบครัวยุคใหม่ ปลูกฝังจิตสำนึกการเมือง โรงเรียน ให้ความรู้เกี่ยวกับการเมือง ชุมชน ต้องสร้างวัฒนธรรม ทางการเมืองขึ้นมา ศาสนาต้องปลูกฝังเรื่องความดีหรือสิ่งที่ควรประพฤติ และหน่วยงาน ทางการเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง (เปรมศักดิ์ แก้วมรกต, 2561)

องค์ความรู้ใหม่

จากการที่ผู้วิจัยได้สร้างแผนภาพที่แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยดังกล่าว ข้างต้น สามารถขยายความเพิ่มเติมได้ดังนี้ 1) รากฐานครอบครัว ต้องหล่อหลอมสมาชิกใน ครอบครัวให้ตระหนักในประชาธิปไตย ครอบครัวต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็น ครอบครัวควรปลูกฝังค่านิยมค่าคุณค่าโบราณที่สะท้อนชาติ ครอบครัวควรสร้างสำนึกที่ดีต่อ ชาติ และครอบครัวควรสร้างทัศนคติที่ดีต่อระบอบประชาธิปไตย 2) การศึกษา ต้องสร้างการ ยอมรับความคิดเห็นที่ประชุม ส่งเสริมการศึกษาที่สอดคล้องกับประชาธิปไตย ระบบการศึกษา

ควรรักษาการศึกษาทั้งดีและไม่ดีมาสอน ระบบการศึกษาควรส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ ระบบการศึกษาควรสืบสาน รักษา และต่อยอดโบราณของประเทศไทย 3) เครือข่าย การคบเพื่อนที่เป็นปัญหาที่ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย เพื่อนต้องมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย เพื่อนควรสร้างความภาคภูมิใจต่อความเป็นพลเมือง เพื่อควรส่งเสริมกันต่อแนวทางที่อิงตามหลักศาสนา เพื่อนควรตระหนักในเอกราชความเป็นรัฐชาติสมัยใหม่ 4) มวลชน สื่อมวลชนต้องนำเสนอการประชุมที่ประกอบด้วยประชาธิปไตย สื่อมวลชนต้องนำเสนอประเด็นความคิดเห็นของเยาวชนเป็นกลาง สื่อมวลชนความนำเสนอประวัติศาสตร์การเมือง สื่อควรนำเสนอกลุ่มบุคคลที่ฝึกฝนกระบอบประชาธิปไตย สื่อควรนำเสนอข่าวที่สร้างสรรค์ต่อพระสงฆ์และคัศกรองขาว และสื่อควรสะท้อนยุคสมัยประวัติศาสตร์ไทย และ5) สถาบันการเมือง ต้องส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย สถาบันการเมืองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อที่ประชุม สถาบันการเมืองควรสร้างมาตรฐานการเมืองที่ดีที่เชื่อได้ ระบบการเมืองควรรักษาเกียรติประวัติของระบอบประชาธิปไตย และสถาบันการเมืองควรปกป้องระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมโบราณที่สะท้อนประชาธิปไตย และบำรุงรักษาพระพุทธศาสนา

อย่างไรก็ตาม หลักอภิธานิธรรม 7 ได้แก่ ด้านหมั่นประชุมกันเป็นประจำ เป็นปัจจัยส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของเยาวชนในจังหวัดเพชรบุรี โดยสรุปดังนี้ ด้านผลการประชุมอาจนำมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของระบอบประชาธิปไตยได้ ด้านการส่งเสริมพัฒนาหมู่คณะให้มีความเจริญเป็นกระบวนการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตย ด้านการระดมมันสมองส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง ดังนั้น การหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ได้แก่ การเรียนรู้หลักประชาธิปไตย การประชุมที่ยึดหลักเกณฑ์ ความถูกต้อง ความดีงามและความมีเหตุผล การสร้างความรู้ความเข้าใจ การพิจารณาเหตุผลโดยมติเอกฉันท์ การประชุมหาสาเหตุของปัญหา การเชิญเยาวชนร่วมประชุมได้ตามสถานการณ์ การกำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน การสร้างกิจกรรมที่สะท้อนกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งถือว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของเยาวชนในจังหวัดเพชรบุรี

สรุปและข้อเสนอแนะ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย สามารถสร้างเป็นความรู้เชิงนวัตกรรม การพัฒนาประชาธิปไตยต่อเยาวชนดังนี้ 1) รากฐาน : เป็นการหล่อหลอมสมาชิกในครอบครัว

ให้ตระหนักในประชาธิปไตย ครอบครัวต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็น ครอบครัวควรปลูกฝังค่านิยมค่าคุณค่าโบราณที่สะท้อนชาติ ครอบครัวควรสร้างสำนึกที่ดีต่อชาติ และครอบครัวควรสร้างทัศนคติที่ดีต่อระบอบประชาธิปไตย 2) การศึกษา : การศึกษาทุกระดับต้องสร้างการยอมรับความคิดเห็นที่ประชุม ส่งเสริมการศึกษาที่สอดคล้องกับประชาธิปไตย ระบบการศึกษาควรยกกรณีศึกษาทั้งดีและไม่ดีมาสอน ระบบการศึกษาควรส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ ระบบการศึกษาควรสืบสาน รักษา และต่อยอดโบราณของประเทศไทย 3) เครือข่าย : การคบเพื่อนที่เป็นปัญญาที่ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย เพื่อนต้องมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย เพื่อนควรสร้างความภาคภูมิใจต่อความเป็นพลเมือง เพื่อควรส่งเสริมกันต่อแนวทางที่อิงตามหลักศาสนา เพื่อนควรตระหนักในเอกราชความเป็นรัฐชาติสมัยใหม่ 4) มวลชน : สื่อมวลชนต้องนำเสนอการประชุมที่ประกอบด้วยประชาธิปไตย สื่อมวลชนต้องนำเสนอประเด็นความคิดเห็นของเยาวชนเป็นกลาง สื่อมวลชนควมนำเสนอประวัติศาสตร์การเมือง สื่อควมนำเสนอกลุ่มบุคคลที่ฝึกฝนอกระบอบประชาธิปไตย สื่อควมนำเสนอข่าวที่สร้างสรรค์ต่อพระสงฆ์และคัศกรองขาว และสื่อควรสะท้อนยุคสมัยประวัติศาสตร์ไทย และ5) การเมือง : สถาบันทางการเมืองต้องส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย สถาบันการเมืองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อที่ประชุม สถาบันการเมืองควรสร้างมาตรฐานการเมืองที่ดีที่เชื่อถือได้ ระบบการเมืองควรรักษาเกียรติประวัติของระบอบประชาธิปไตย และสถาบันการเมืองควรปกป้องระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมโบราณที่สะท้อนประชาธิปไตย และบำรุงรักษาพระพุทธศาสนา

บรรณานุกรม

- กฤษชพลณ์ บุญครอง และศิวัช ศรีโศคนกุล. (2562). นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นกับความตื่นตัวทางการเมือง. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง, 8(3), 94-119.
- ณฐมน หมวกฉิม. (2564). การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย. ใน (ดุष्ฎิณีพนธ์ปรัชญาดุष्ฎิณีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์), บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ. (2561). วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม : กรณีศึกษา อำเภเทพา จังหวัดสงขลา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 12(พิเศษ), 221-222.

- พระครูวินัยธรธิดิษฐ์ สุวฑฺฒโน (สุพานิช). (2564). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี. ใน (ดุष्ฎิณิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎิณิบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2564
- พระมหาบุญเลิศ อินทปญฺโญ และคณะ. (2559). พุทธรัฐศาสตร์ : การบูรณาการเพื่อการบรรลุความสมบูรณ์แห่งรัฐ. ใน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยุทธ ไกรวรรณ. (2552). วิจัยทางธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- วัชรินทร์ ขาญศิลป์. (2561). ความเป็นพลเมืองของเยาวชนไทย. วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 5(1), 187-209.
- วัฒนา ช่างไพบระ. (2555). ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยช่วงปี พ.ศ. 2549-2554. ใน (ดุष्ฎิณิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎิณิบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง). วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก.
- ศิริสุตา แสงทอง. (2564). ความตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่: จุดยืนประชาธิปไตยใหม่แห่งอนาคต. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 8(2), 286-297.
- สุขสันต์ บุราณ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพกับการเมืองไทย : ในมิติสอดคล้องหลักการวิถีประชาธิปไตย (?). วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2(2), 141-164.
- หนังสือพิมพ์เพชรภูมิ. (2563). ม็อบ กลุ่มราษฎรเพชรบุรี รวมตัวชุมนุมขับไล่ บิ๊กตู เรียกร้องให้ลาออกนายกฯ. ใน ปีที่ 42 ฉบับที่ 966 (พฤศจิกายน).

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย
ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลก*
DEVELOPING THE PROMOTION IN DEMOCRATIC POLITICAL
PARTICIPATION OF UNIVERSITY STUDENTS
IN PHITSANULOK PROVINCE

ดาวนภา เกตุทอง

Dawnapa Kettong

เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

Termsak Thong-In

สุรพล สุษะพรหม

Surapol Suyaprom

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phra Nakhon Sri Ayutthaya, Thailand

E-mail : dawnpaket2099@gmail.com

บทคัดย่อ

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลก ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี คือ การวิจัยเชิงคุณภาพมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 20 รูปหรือคน การสนทนากลุ่มเฉพาะ 12 รูปหรือคน และการวิจัยเชิงปริมาณใช้กลุ่มตัวอย่าง 391 คน พบว่า 1) สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรค ได้แก่ การเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์กิจกรรมทางการเมือง การสังเกตการณ์การเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง ติดตามการนับคะแนน กลุ่มอนุรักษ์นิยม กลุ่มเพื่อน ครอบครัว ทุนทางสังคม และการดำเนินชีวิต ($\bar{X}$ = 4.12) 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ ด้านกิจการนักศึกษา ควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษามีความรู้ด้านประชาธิปไตย การจัดรายวิชาหน้าที่พลเมือง และเปิดเวทีการเมืองเชิงสร้างสรรค์

* Received 8 October 2022; Revised 31 December 2022; Accepted 31 December 2022

ด้านการมีส่วนร่วม มหาวิทยาลัย/หลักสูตรควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมและแสดงความเห็นทางการเมือง การสร้างสำนึกการเป็นพลเมืองมากกว่าราษฎร และด้านการให้ความรู้ การเข้าถึงข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ เพลง กรณีศึกษา กระแสนิยม การจัดกิจกรรมพัฒนาหลักสูตรและนักศึกษา ($\bar{X} = 4.12$) และ3) รูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ (1) ด้านการมีส่วนร่วมโดยตรง การติดตามข่าวสาร การใช้สิทธิเลือกตั้ง การเสนอแนวคิด การเสนอนโยบายต่อนักการเมือง การเคลื่อนไหวทางการเมือง การสมัครเป็นสมาชิกการเมือง และการกำหนดกฎเกณฑ์ (2) ด้านการมีส่วนร่วมโดยอ้อม ควรแสดงความเห็นต่อปรากฏการณ์ทางการเมือง การแลกเปลี่ยนประเด็นทางการเมือง การศึกษานโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมือง และการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง (3) การมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมความคิดเห็นด้านการเมือง ด้านกิจการนักศึกษา ด้านประเด็นนโยบายสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐ ด้านการมีส่วนร่วมในการก่อรูปนโยบาย และด้านทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการประกอบอาชีพ และ(4) การมีส่วนร่วมแบบถกแถลง ควรจัดกิจกรรมประชาธิปไตยภาคพลเมือง ประชาธิปไตยภาคชุมชน และจิตสำนึกสาธารณะ ($\bar{X} = 3.93$)

คำสำคัญ: การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง, ระบอบประชาธิปไตย, นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

Abstract

Developing The Promotion In Democratic Political Participation Of University Students In Phitsanulok Province. Mixed method research was qualitative research with 20 key informants and 12 specific group discussions, and quantitative research using 391 samples. It was found that 1) general conditions and obstacles as; elections, campaigning for political activities, election Observation, voting, vote counting, vote score keeping, groups of Conservatives and friends, family, social capital, and lifestyle. 2) Promotion of political participation, namely student affairs. should be done by organizing activities for students to gain knowledge of democracy, creating courses on civics,

and opening a creative political platform. For participation, Universities/programs should encourage students to participate and express their political opinions, and create a sense of being a citizen rather than the people. And for knowledge, they should have students access to information through online media, music, case studies, popular trends, curriculum, and student development activities. and 3) the patters of promoting political participation were; (1) for direct participation, there were keeping gating news information, exercising of voting rights, expressing idea, proposing policy to politicians, political movement, political membership application, and setting rules. (2) For indirect participation, students should comment on political phenomena, exchange political issues, study Policy candidates, and political parties, and participate in political activities (3) For participatory participation, Political opinions, Student affairs, public policy issues of government agencies, Participation in policy formation and the direction of future development of the country in terms of economy, society, education and earning living should be encouraged, and (4) For discussion participation, students should organize civic democracy activities, community democracy and public consciousness.

Keywords: promotion of political participation, democracy, university students

บทนำ

ประชาธิปไตยมีเจตนารมณ์ให้มีความสำคัญกับประชาชนทุกคน ทุกคนมีสิทธิมีเสียงมีความเสมอภาคกัน ประชาชนยังมีความเข้าใจในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยค่อนข้างน้อย โดยจะเห็นได้จากการรณรงค์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ รัฐสภา สำนักราชเลขาธิการ หน่วยงานราชการไทย คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประชาชนยังมีความเข้าใจในเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยและมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย (พัฒนภูมิ ผ่องยุบล และคณะ, 2564) ปัญหาของการพัฒนาความเป็นพลเมือง ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย ประกอบด้วยปัญหาหาการสร้างวัฒนธรรมพลเมือง ปัญหารัฐธรรมนูญอำนาจปัญหาพลวัตวัฒนธรรมการเมืองไทยในประวัติศาสตร์ ปัญหาหาระบบอุปถัมภ์และปัญหาหาการขาดการ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลก โดยจะศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรค ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง และนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยหลักสาราณียธรรม 6 เพื่อนำองค์

ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาในภาพรวมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลกโดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 4 กลุ่มๆ ละ 5 รูปหรือคน รวมทั้งสิ้นจำนวน 20 รูปหรือคน และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้แก่ 1) นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 16,214 คน (กองทะเบียน, 2564) และ 2) นักศึกษามหาวิทยาลัยพิษณุโลก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 583 คน (สำนักวิชาการและพัฒนการศึกษา, 2564) รวมทั้งสิ้นจำนวน 16,797 คน โดยใช้สูตรของยามานะ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 391 คน

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ 1) ด้านภูมิสำเนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเมืองทางตรง ด้วยการออกไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ส่วนทางอ้อมร่วมรณรงค์กิจกรรมทางการเมือง 2) ด้านการศึกษา ได้แก่ ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีความรู้ความเข้าใจการเมืองมากกว่าคนที่มีการศึกษาน้อยกว่า แต่อาการเพิกเฉยต่อสถานการณ์การเมือง และ 3) ด้านการสื่อสาร ได้แก่ การกระตุ้นเครือข่ายองค์กรนักศึกษาให้ตระหนักถึงสิทธิทางการเมือง ทั้งนี้ อุปสรรคสำคัญของนักศึกษา คือ ความอ่อนด้อยประสบการณ์ทาง

การเมือง ขาดเอกภาพเชิงโครงสร้าง และขาดผู้นำที่ต่อเนื่อง เชิงปริมาณภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ 1) ด้านกิจการนักศึกษา การจัดกิจกรรมให้นักศึกษามีความรู้ด้านประชาธิปไตย การจัดสอนรายวิชาเกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง และการเปิดพื้นที่ให้มีส่วนร่วมทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ 2) ด้านการมีส่วนร่วม มหาวิทยาลัยควรเน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมือง หลักสูตรควรสร้างการเป็นพลเมืองที่ดี การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และการสร้างสำนึกการเป็นพลเมืองมากกว่าเป็นราษฎร และ 3) ด้านการให้ความรู้ การเข้าถึงข้อมูลออนไลน์ กรณีศึกษา กระแสนิยม การจัดกิจกรรมพัฒนาหลักสูตรและนักศึกษา เชิงปริมาณภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) หลักสารณียธรรม 6 ได้แก่ เมตตา กายกรรม ควรปฏิบัติพฤติกรรมการแสดงออกทางกายอย่างสร้างสรรค์ เมตตาวจีกรรม ควรพูดดีต่อกันด้วยเมตตา เมตตามโนกรรม ควรมีการคิดดีต่อกัน ไม่คิดพยาบาทอาฆาต ไม่คิดเบียดเบียน สาธารณโภคี ควรมีการจัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนร่วมอย่างเหมาะสม สีสสามัญญดา ควรมีความปฏิบัติตนสุจริตตั้งงาม ไม่ทุจริตคอร์รัปชันเบียดบังทรัพย์สินผู้อื่น และทิวฐีสามัญญดา ควรรับฟัง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทั้งทางการเมือง ความเชื่อ และวิถีชุมชน

3. รูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลกโดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมโดยตรง ควรติดตามข่าวสาร การใช้สิทธิเลือกตั้ง การพูดคุยประเด็นทางการเมือง การเสนอแนวคิด การเสนอนโยบายต่อนักการเมือง การเคลื่อนไหวทางการเมือง การสมัครเป็นสมาชิกการเมือง และการกำหนดกฎเกณฑ์ 2) ด้านการมีส่วนร่วมโดยอ้อม ควรแสดงความคิดเห็นต่อปรากฏการณ์ทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นทางสื่อโซเชียล การแลกเปลี่ยนประเด็นทางการเมือง การศึกษานโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมือง และการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง 3) การมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมความคิดเห็นด้านการเมืองด้านการบริหารมหาวิทยาลัย ด้านการควบคุมการทำงานของผู้แทนหรือสมาชิกวุฒิสภา ด้านประเด็นนโยบายสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐ ด้านการมีส่วนร่วมในการก่อรูปนโยบาย และด้านทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคตทั้งเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการประกอบอาชีพ และ 4) การมีส่วนร่วมแบบถกแถลง ควรร่วมชุมนุมทางการเมือง การจัดกิจกรรม กระบวนการประชาธิปไตยภาคพลเมือง ประชาธิปไตยภาคชุมชน และจิตสำนึกสาธารณะ เชิงปริมาณภาพ

รวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) ทั้งนี้ หลักสารณิยธรรม 6 (X_3) ส่งผลต่อรูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลก (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย พบว่า สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรค (X_1) ไม่ส่งผลต่อรูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y) ส่วน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (X_2) ส่งผลต่อรูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สำหรับ หลักสารณิยธรรม 6 (X_3) ส่งผลต่อรูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ สภาพทั่วไป คือ การเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์กิจกรรมทางการเมือง การสังเกตการณ์การเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง ติดตามการนับคะแนน ส่วนปัญหาอุปสรรค คือ กลุ่มอนุรักษ์นิยม กลุ่มเพื่อน ครอบครัว ทูทางสังคม และการดำเนินชีวิต เชิงปริมาณภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) สอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง “นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นกับความตื่นตัวทางการเมือง” พบว่า สถาบันกล่อมเกลางานการเมือง มีบทบาทต่อความตื่นตัวทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.12, S.D. = 0.28) วัฒนธรรมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.31, S.D. = 0.31) นักศึกษาร้อยละ 97.77 มีความเข้าใจทางการเมืองเป็นอย่างดี แต่บางท่านมีความสนใจทางการเมืองค่อนข้างน้อย การมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.55, S.D. = 0.42) และนักศึกษารับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ คือ เฟซบุ๊กมากที่สุด สรุปลงโดยภาพรวมนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความตื่นตัวทางการเมืองในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นผลมาจากการถูกปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในช่วงที่ผ่านมา ส่วนทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ในวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2562) นักศึกษาคิดว่า จะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งร้อยละ 97.33 เหตุผลหลักในการตัดสินใจเลือก คือ นโยบาย ในอนาคตประเทศไทยน่าจะมีการรัฐประหารขึ้นอีก และนักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่า จะเลือกพรรคอนาคตใหม่มากที่สุด (กฤษชพลณ์ บุญครอง และศิวัช ศรีโกคางกุล, 2562)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ 1) ด้านกิจการนักศึกษา การจัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในความรู้ด้านประชาธิปไตย การจัดรายวิชาที่เกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง และการเปิดพื้นที่ให้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ 2) ด้านการมีส่วนร่วมมหาวิทยาลัยควรเน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมือง หลักสูตรควรสร้างการเป็นพลเมืองที่ดี การแสดงความเห็นทางการเมือง และการสร้างสำนึกการเป็นพลเมืองมากกว่าเป็นราษฎร และ 3) ด้านการให้ความรู้ การเข้าถึงข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ ผ่านเพลง ทัศนศึกษา กระแสนิยม การจัดกิจกรรมพัฒนาหลักสูตร และการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา เชิงปริมาณ ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) สอดคล้องกับการเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการส่งเสริมประชาธิปไตยของนักศึกษา ได้แก่ ด้านกิจการนักศึกษา และด้านการมีส่วนร่วม ส่วน แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมประชาธิปไตยของนักศึกษา ได้แก่ ด้านการให้ความรู้ ควรส่งเสริมให้ความรู้ ความตระหนักเกี่ยวกับประชาธิปไตยมากขึ้น การสร้างจิตอาสาให้กับนักศึกษาซึ่งเป็นพื้นฐานการเสียสละการทำงาน เพื่อส่วนรวมการเข้าถึงชุมชนเป็นต้น ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์มากขึ้น และด้านการปรับพฤติกรรม ควรส่งเสริมให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นตามวิถีระบอบประชาธิปไตย (พีรพล ไทยทอง และคณะ, 2559)

หลักสราณียธรรม 6 เพื่อการส่งเสริมการพัฒนาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ 1) การมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ การแสดงออกทางกายเชิงสร้างสรรค์ มีความเป็นเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ และการยอมรับความหลากหลาย 2) การมีวาจาดีต่อกัน คือ การไม่ใส่ร้ายป้ายสีโจมตี การไม่สร้างชุดข้อมูลเท็จ การสื่อสารทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย การปราศรัยด้วยวาจาสุภาพ และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 3) การคิดดีไม่มุ่งร้ายกัน คือ การคิดดีต่อกัน ไม่คิดพยาบาทอาฆาต ไม่คิดเบียดเบียน ไม่คิดโลภ มีจิตใจซื่อสัตย์สุจริต การมีเจตคติที่ดีต่อการเมือง และการยอมรับความแตกต่างอย่างเข้าใจ 4) การแบ่งปันสิ่งของต่อกัน คือ จัดสรรงบประมาณ การสนับสนุนตามโอกาส การจัดสรรผลประโยชน์ การส่งเสริมให้มีเวทีสาธารณะ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมสิทธิและหน้าที่การเป็นพลเมือง 5) การประพฤติสุจริตดีงาม คือ

การไม่ทุจริตคอร์รัปชันเบียดบังทรัพย์สินผู้อื่นมาเป็นของตน การปฏิบัติตามนโยบายและกฎหมาย การจัดสรรทรัพยากร การไม่เลือกปฏิบัติ การปราศจากอคติ การเคารพกฎ ระเบียบ และแบบแผน การยอมรับความเห็นต่างของผู้อื่น การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม การเคารพในสิทธิและหน้าที่ของบุคคล และการใช้ปัญญาหรือเหตุผลในการตัดสินใจ และ6) การมีความเห็นชอบร่วมกัน คือ การยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทั้งทางการเมือง ความเชื่อ และวิถีชุมชน การยอมรับและเคารพให้เกียรติผู้อื่น การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกา ประกาศ คำสั่ง และกฎหมายอันเป็นกติการ่วมกันของสังคม การร่วมมือร่วมใจกันสร้างสรรค์ความดีงามให้กับชุมชน และการใช้ปัญหาพิจารณาหาเหตุผล สอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนครตามแนวพุทธจิตวิทยา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยตรง ประชาชนทำหน้าที่เป็นสภาใช้อำนาจอธิปไตยบริหาร และตุลาการด้วยตนเอง โดยมีความคิด พุด และทำด้วยเมตตาต่อกัน กระจายผลประโยชน์ปฏิบัติตามระเบียบวินัยและกฎหมาย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเคารพความคิดที่แตกต่าง (นิยม เวชกามา, 2561)

3. รูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลกโดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมโดยตรง ควรติดตามข่าวสาร การใช้สิทธิเลือกตั้ง การพูดคุยประเด็นทางการเมือง การเสนอแนวคิด การเสนอนโยบายต่อนักการเมือง การเคลื่อนไหวทางการเมือง การสมัครเป็นสมาชิกการเมือง และการกำหนดกฎเกณฑ์ 2) ด้านการมีส่วนร่วมโดยอ้อม ควรแสดงความคิดเห็นต่อปรากฏการณ์ทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นทางสื่อโซเชียล การแลกเปลี่ยนประเด็นทางการเมือง การศึกษานโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมือง และการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง 3) การมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมความคิดเห็นด้านการเมืองด้านการบริหารมหาวิทยาลัย ด้านการควบคุมการทำงานของผู้แทนหรือสมาชิกวุฒิสภา ด้านประเด็นนโยบายสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐ ด้านการมีส่วนร่วมในการก่อรูปนโยบาย และด้านทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคตทั้งเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการประกอบอาชีพ และ4) การมีส่วนร่วมแบบถกแถลง ควรร่วมชุมนุมทางการเมือง การจัดกิจกรรม กระบวนการประชาธิปไตยภาคพลเมือง ประชาธิปไตยภาคชุมชน และจิตสำนึกสาธารณะ เชิงปริมาณภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) ทั้งนี้ หลักสารณียธรรม 6 (X_3) ส่งผลต่อรูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยใน

จังหวัดพิษณุโลก (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย พบว่า สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรค (X_1) ไม่ส่งผลต่อรูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y) ส่วน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (X_2) ส่งผลต่อรูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สำหรับหลักสารานุกรม 6 (X_3) ส่งผลต่อรูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป” พบว่า การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนโดยการบูรณาการตามหลักพุทธธรรม คือ ความชอบการเมือง โดยการเข้าร่วมรับฟังปราศรัยทางการเมือง พยายามเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนมีใจทางการเมือง ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนมีสติปัญญาควบคุมกิจกรรมทางการเมืองคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งให้โปร่งใส (สุมาลี บุญเรือง, 2564) 2) การมีส่วนร่วมโดยอ้อมของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ การที่นักศึกษาได้ทำหน้าที่เลือกผู้แทนของตน เข้าไปทำหน้าที่แทนตนในรัฐสภาผ่านระบบการเลือกตั้ง การแลกเปลี่ยนเรื่องการเมือง การคอร์รัปชันการใช้ความรุนแรงในการปราบปรามผู้เห็นต่าง ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ดีทั้งทางจังหวัดและองค์กรการที่ควรสนับสนุนการเมืองอย่างสร้างสรรค์ เพราะการมีส่วนร่วมโดยอ้อม คือ มีการแสดงความคิดเห็นว่าการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องปรากฏการณ์ทางการเมือง หรือในบทบาทในการแสดงความคิดเห็น แบบสภากาแฟในรูปแบบของมหาวิทยาลัยในการมีส่วนร่วม เรื่องเกี่ยวกับการณรงค์ทางการเมือง การแลกเปลี่ยนประเด็นทางการเมือง ศึกษานโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมือง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและการเลือกตั้งทั้งในชุมชนและในมหาวิทยาลัย การรณรงค์สนับสนุนบุคคลและพรรคการเมืองที่ตนนิยม การจัดกิจกรรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัยทั้งกิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมระดับชมรม กิจกรรมระดับหลักสูตร และกิจกรรมระดับมหาวิทยาลัย ส่วนเชิงปริมาณด้านการมีส่วนร่วมโดยอ้อม ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .683) 3) การมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วมของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในด้านการเมือง หรือการบริหารมหาวิทยาลัย โดยให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการตรวจสอบ และการควบคุมการทำงานของผู้แทน หรือสมาชิกวุฒิสภาแล้วแต่กรณี ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนโยบายสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐ ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการก่อรูปนโยบาย

ทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการประกอบอาชีพ รวมถึงรูปแบบการเมืองในอนาคตของนักศึกษา ส่วนเชิงปริมาณด้านการมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = .39) สอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา ได้แก่ (1) ควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรมการเมือง โดยการจัดอบรมและจัดกิจกรรมที่จำลองจากสถานการณ์จริง (2) ควรให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารของมหาวิทยาลัยทุกระดับ และประเด็นสาธารณะด้านสังคมและการเมือง โดยมีเวทีการแสดงความคิดเห็น ทั้งภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกมหาวิทยาลัย (3) ควรให้นักศึกษาเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตร คณะ และมหาวิทยาลัย เพื่อรับทราบนโยบายและการบริหารของหน่วยงาน (4) ควรให้นักศึกษาศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดกิจกรรมของสโมสรนักศึกษา คณะ องค์การบริหารนักศึกษา (5) ควรมีเครือข่ายความร่วมมือด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยกับหน่วยงานภายนอก ทั้งภายในจังหวัดและระดับประเทศ (6) ควรมีรัฐสภาจำลอง เพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้ระบบรัฐสภา และการเมืองการปกครอง (7) ควรมีพรรคการเมืองของนักศึกษาที่มีความเข้มแข็ง และสืบทอดการทำงานอย่างเป็นระบบในการเลือกตั้งผู้นำนักศึกษา และ (8) ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากร ควรส่งเสริมในการจัดกิจกรรมรวม ทั้งนักศึกษาให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม และ 4) การมีส่วนร่วมแบบถกแถลงของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ ประชาธิปไตยแบบถกแถลงเป็นกระบวนการสำคัญของประชาธิปไตยโดยพลเมือง การถกแถลงมีธรรมชาติของการถกแถลงอยู่ อาทิ การไปร่วมกับกิจกรรมทางการเมือง เปิดให้กระทำได้ในและนอกมหาวิทยาลัยได้อย่างเสรี และผ่านการสื่อสารมวลชนในทุกแขนง การสานเสวนาทางการเมืองของนักศึกษา ควรมีลักษณะเป็นไปในเชิงกระบวนการประชาธิปไตยภาคพลเมือง ประชาธิปไตยภาคชุมชน เป็นการพยายามแก้ไขปัญหาร่วมกัน ที่เกิดจากข้อบกพร่องของประชาธิปไตยแบบตัวแทน เป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมของภาคพลเมือง ที่มีความสำคัญทางการเมือง และมีจิตสำนึกสาธารณะรวมหมู่ ร่วมกับภาคประชาชนในการร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น เข้าร่วมวิเคราะห์ แลกเปลี่ยน ถกแถลงกัน เพื่อนำเสนอแนวคิดของตน ในการสร้างนโยบายที่เหมาะสมสำหรับตนและประชาชน ส่วนเชิงปริมาณด้านการมีส่วนร่วมแบบถกแถลง ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .667) (ภุริส ภูมิประเทศ และคณะ, 2563)

องค์ความรู้ใหม่

หลักสารานุกรม 6 ได้แก่ ด้านการมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ บุคคลควรช่วยเหลือกิจ
ธุระของผู้ร่วมคณะด้วยความเต็มใจทั้งต่อหน้าและลับหลัง บุคคลควรแสดงกิริยาอาการสุภาพ
ทั้งต่อหน้าและลับหลัง และบุคคลควรแสดงความเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง ดังนั้น
การมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ การแสดงออกทางกายเชิงสร้างสรรค์ มีความเป็นเป็น
กัลยาณมิตรต่อกัน ร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์
และการยอมรับความหลากหลาย

รูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา
ระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมโดยตรง คือ การมีส่วนร่วมใน
การกำหนดกฎเกณฑ์หรือมีส่วนร่วมด้านการรับทราบการกำหนดกฎเกณฑ์ในชุมชนและท้องถิ่น
เสมอ การมีส่วนร่วมในการเลือกผู้แทนราษฎรเข้ามาทำหน้าที่ฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ และ
การมีส่วนร่วมรับทราบเกี่ยวกับกิจกรรมการประชุมพิจารณาชุมชนท้องถิ่นเสมอ ดังนั้น การมี
ส่วนร่วมโดยตรง คือการติดตามข่าวสาร การใช้สิทธิเลือกตั้ง การเริ่มพูดคุยประเด็นทางการเมือง
การเมือง การณรงค์ การเสนอแนวคิด การเสนอนโยบายต่อนักการเมือง การเคลื่อนไหวทาง
การเมือง การสมัครเป็นสมาชิกการเมือง และการกำหนดกฎเกณฑ์

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการผลการวิจัยจึงได้องค์ความรู้ได้ดังนี้ 1) สุจริต : การจัดกิจกรรมสมานฉันท์ การ
จัดหลักสูตรสันติวิธี และการแสดงออกทางสัญลักษณ์ตามกระแสนิยม 2) สันติ : การสื่อสารทาง
การเมืองตามสาระรายวิชา การมีแลกเปลี่ยนด้วยข้อเท็จจริง และการจัดกิจกรรมพัฒนา
นักศึกษาให้มีมนุษยสัมพันธ์ดี 3) ประชาธิปไตย : การจัดกิจกรรมเชิงบวกต่อระบอบ
ประชาธิปไตย การยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และการศึกษากรณีทางการเมืองที่สำคัญ
4) พลเมือง : การเปิดพื้นที่สาธารณะจัดสรรผลประโยชน์ การสร้างสำนักพลเมืองเพื่อสร้าง
โอกาสการพัฒนา และการจัดกิจกรรมนักศึกษาต้องกระตุ้นหน้าที่พลเมือง 5) หลักสูตร : การ
จัดกิจกรรมประชาธิปไตยตามกรอบกฎหมาย มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาโดย
ปราศจากอคติทางการเมือง และการจัดกิจกรรมพัฒนาหลักสูตรโดยปราศจากอคติทาง
การเมือง และ6) อุดมการณ์ : การร่วมสร้างสรรค์การเมือง ความเชื่อ และวิถีชุมชน การแสดง

บทบาทพลเมืองโดยไม่ละเมิดบุคคล องค์กร และสถาบันอื่น และการแลกเปลี่ยนประเด็น กระแสนิยม

กิตติกรรมประกาศ

กราบขอบพระคุณ พระราชรัตนสุธี, รศ.ดร, พระวิสุทธีวรกิจ พระพิพิธพัชรโตม, ดร. รอง เจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรี พระปัญญากรโมลี, ดร. รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า เพื่อร่วมตอบแบบประเมินตามข้อเท็จจริง ซึ่งถือว่าเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย เพื่อการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

กราบขอบคุณพระอาจารย์และสหธรรมิกหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ รุ่น 3 หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต รุ่น 7 ทุกท่านที่ช่วยเหลือ และขอบคุณเครือข่ายหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่มอบโอกาสให้เกิด “ความรู้ก้าวหน้า สำเร็จการศึกษา พัฒนาเครือข่าย” ด้วยดี

บรรณานุกรม

- กฤษขพลณ์ บุญครอง และศิวัช ศรีโกคางกุล. (2562). นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นกับความตื่นตัวทางการเมือง. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง, 8(3), 94-95.
- กองทะเบียน. (2564). สถิตินักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ประจำปีการศึกษา 2564. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ทศพร ทรัพย์สนอง. (2555). ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา : กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม. วารสารกระแสวัฒนธรรม, 13(23), 47-48.
- นิยม เวชกามา. (2561). รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนครตามแนวพุทธจิตวิทยา. ใน (ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พัฒนภูมิ ผ่องยุบล และคณะ. (2564). การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 8(7), 90-103.
- พีรพล ไทยทอง และคณะ. (2559). รูปแบบการส่งเสริมประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 7(1), 35-43.
- ภูริส ภูมิประเทศ และคณะ. (2563). แนวทางการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. วารสารมนุษยสังคมสาร (มสส.), 18(3), 102-103.
- สำนักวิชาการและพัฒนาศึกษา. (2564). ประวัติความเป็นมา. เรียกใช้เมื่อ 23 พฤศจิกายน 2564 จาก <https://acad.plu.ac.th/about-us>
- สุมาลี บุญเรือง. (2564). การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป. ใน (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า. (2564). การพัฒนาความเป็นพลเมืองภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7(1), 303-304.
- เอกนรินทร์ ปิยะปัญญามงคล. (2564). แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7(6), 350-351.

MY INNER SELF IS THE BASIS OF ALL CHANGE: A CASE STUDY OF LIVED EXPERIENCE*

Taoline Oaas

Pornpen Kanjananiyot

Chen Au, Teo

Rajapark Institute, Thailand

E-mail : taoline108@gmail.com

Abstract

This paper presents a qualitative phenomenological case study of lived experiences resulting from one student's research in consciousness while participating in the Bachelor of Arts degree program in The Science of Creative Intelligence for Management, Rajapark Institute, Thailand. In common university settings today, techniques for research in consciousness are not offered. As a result, the benefits documented in over 350 published studies including increased intelligence, creativity, critical thinking, moral reasoning, ability to manage stress, and more fulfilling social relationships are not offered. Thus, these critical areas of students' lives remain underserved. This study seeks to understand meaning and to explore significance of results that were gained through research in consciousness technologies—the Transcendental Meditation (TM) technique and its advanced programs, which form the practical aspect of the Science of Creative Intelligence, a complete science of consciousness. The results are centered on the theme: research into what is beyond change. In her results, the student describes lived experiences of what she calls her deepest

* Received 8 August 2022; Revised 23 December 2022; Accepted 10 January 2023

inner Self, leading to feelings of contentment, bliss, love, fulfillment, and happiness just from within herself. This study examines these results in the context of the theoretical principles of the Science of Creative Intelligence. Findings reveal the results clearly suggest the development of higher states of consciousness—particularly Transcendental Consciousness—which the consciousness literature explains is characterized by an inner experience of an unchanging field of pure consciousness, one's inner Self. In doing so, this qualitative study meaningfully complements the existing body of quantitative research.

Keywords: consciousness, Transcendental Meditation, intelligence, creativity

Introduction

Taught by Maharishi Mahesh Yogi, the TM technique is the fundamental technology for research in consciousness. This technology can be easily applied in a university academic setting to benefit students in everything they do. It is simple to learn and can be mastered in four one-hour lessons. The practice is not a religion. Learning the practice does not require adopting a belief system or lifestyle. TM is practiced effortlessly while sitting comfortably with closed eyes (Forem, J., 2012). The theoretical framework for this technique is found in the Science of Creative Intelligence (SCI), formulated by Maharishi by drawing on principles found in the ancient Vedic literature as well as deep principles of modern science that point to the underlying reality of the universe as a purely abstract field, the source of all the laws of nature (Greene, B., 2004) He explains how this abstract, unmanifest non-changing field underlying all manifest changing phenomena is a field of pure consciousness. Further, over 350 published research studies document the benefits for all areas of life. Research documenting some of the benefits particularly relevant to students include increased creativity, intelligence, moral reasoning and improved ability to manage stress. tm.org

Worldwide, in common university settings today, such techniques are not offered for improving these basic and critical areas of students' lives to give them a foundation for success in their academic performance and in later life. Over 60 years of research on the TM technique has brought forward two main physiological (body-brain) markers of the experience of pure consciousness or Transcendental Consciousness. These markers are a) natural breath suspension and b) high alpha1 (8-10 Hz) global brain wave coherence (Travis, F.T. et al., 2010). Natural breath suspension means that the body is resting profoundly. On the other hand, high alpha1 global coherence signifies inner wakefulness—lively inner silence. While most academic experiences activate localized brain areas, such as sensory, emotional, or motor areas, the experience of Transcendental Consciousness leads to a global EEG pattern—alpha1 coherence across the whole cortex—that can be called total brain functioning. Interestingly, it is not that the whole brain is active, the whole brain is awake (Travis, F.T. et al., 2010). Researchers call this unique mind-body state, restful alertness (Wallace, R.K., 1970) describe the restful-alertness achieved during the TM practice, “Stated most simply, this state is one of extreme quietness and coherence in the nervous system, experienced in full conscious awareness, and achieved by means of a remarkably quick and natural process” (Orme-Johnson, D.W. & Farrow, J. (Eds.), 1977)

This study is designed to complement the objective quantitative research by presenting the lived experience of this state described by researchers as restful alertness. This study is a case study of one student's lived experiences. This student participated in the Bachelor's Degree in Science of Creative Intelligence for Management that utilizes the Consciousness-Based education approach to university study and offers this technology for research in consciousness. In addition to traditional courses/classes, this degree program includes practice of technologies for research in consciousness These

technologies are TM—allows the mind to experience restful alertness, pure consciousness—and an advanced research program, the TM-Sidhi program—which trains the mind to think and act from this state of restful alertness, pure consciousness. According to SCI, the first step in developing higher consciousness is stabilizing the fourth state of consciousness, restful alertness of Transcendental Consciousness, during everyday life. This in itself brings benefit to students. The restful value promotes the ability to manage stress. The alertness value, total brain functioning, enables students to perform well—to see parts in terms of the whole—a larger abstract arena that includes time, values, memories, and goals. This higher brain integration is associated with increased happiness, higher creativity, mental clarity, inner fulfillment, and the ability to make good judgments (Harung H.S., Travis F., 2012) (Travis, F.T., Harung, H., & Lagrosen, Y., 2011)

This qualitative study highlights those experiences recorded by the subject that relate to the theme: research into what is beyond change. SCI explains how TM promotes the direct experience of pure consciousness. SCI describes this field of pure consciousness, pure wakefulness, as the underlying non-changing field of intelligence sustaining the ever-changing phenomena of life, parallel to the quantum vacuum field in quantum physics (Hagelin, J. S., 1987) SCI also explains how the holistic and extensive documented benefits are a natural and spontaneous outcome of the development of higher consciousness achieved through the regular practice of the technologies for research in consciousness. However, in the extensive research that exists, no studies singularly highlight a qualitative analysis of the lived experience of students practicing this technology. The student in this study wrote at the start of the BA study period, From my experience of life so far, I see that young life grows old, a green leaf turns yellow, the flowing river freezes, and a hard stone erodes. Life appears to be ever-changing. At the same time, I also see that life never ceases to be. Does this

feeling that life has an eternal value to it signify that there is something beyond its ever-changing aspect? If so, can I capture this non-changing value in my awareness so that it can support me through the rapidly and constantly changing situations in my life ?

Research Objectives

1. To code experiences from the student's journal relating to the theme;
2. To examine the selected experiences within the context of SCI to discover meaning and significance related to the theme; and
3. To compliment the quantitative research on the TM program.

Research Methodology

This study blends traditional phenomenological methods of qualitative research and methods specific to SCI. SCI methods for data gathering used were, a) standardized techniques for research in consciousness and b) standardized methods for documenting/recording experiences. Standard phenomenological methods used were, a) thematic content analysis (bracketing, coding, horizontalization, phenomenological reduction) and b) theory-guided analysis (correlating data with theory) (Merriam, S.B., & Tisdell, E.J., 2016)

Subject: One Student—Biographical Data

The individual featured in this case study is a single woman from Mongolia, age 28, a student in the Bachelor of Arts degree program in the Science of Creative Intelligence for Management and a practitioner of the TM and TM-Sidhi program. During her study, she was also a member of a women's coherence-creating program (The Mother Divine program, 2565) that focuses on extended practice of the research technologies of consciousness for accelerated development of higher states of consciousness and to create coherence—harmony—in collective consciousness.

After following standard SCI instructions for research in consciousness, the student documented/recorded her results of research in a journal. Journal entries were made weekly over 11 months during her third year of study.

Data Gathering Methods

For researching consciousness, the TM technique, its advanced techniques, and the TM-Sidhi program were used. Notably, research in consciousness does not take place in a classroom. It takes place deep within the student's consciousness. Here, there are no steps for learning, there is no outside teacher, what is here is the structure of pure consciousness. Here the Self reveals itself to itself by itself.

In his SCI, Maharishi makes it clear that it is the experienter alone who can describe his/her experience of pure consciousness with most accuracy. SCI utilizes two specific methods for recording experiences into a journal. The method chosen by this student is as follows: a) read through Vedic verses from the Upanishads until you find a phrase or verse that triggers a memory of an experience during the practice of research in consciousness, b) underline the phrase or verse, and then, c) record the experience with reference to the underlined phrases or whole verse.

Therefore, this study considers the student's records describing her lived experiences during her practice of the TM and TM-Sidhi program with reference to a Vedic verse as guidance. This procedure for matching the experience to the verse is standardized in SCI. As such, the verse serves to validate the experience and at the same time it serves to guide the description of the student's direct experience much like an interview question does in more traditional phenomenological studies.

Thematic Content Analysis

At the end of eleven months of data gathering, the standard phenomenological methods for thematic content analysis were used. After this coding, two results (records of lived experiences) were selected for analysis.

Theory-Guided Analysis

To give meaning and significance to the two results, they were analyzed with reference to four characteristics that SCI attributes to the experience of Transcendental Consciousness.

A silent inner field that is beyond change. SCI describes Transcendental Consciousness as a state of no activity, a silent inner field where consciousness is in its pure state.

A permanent, uncreated reality. SCI explains that Transcendental Consciousness is an absolute state of Being (Maharishi Mahesh Yogi., 1969). SCI also says, “The ‘I’, is uncreated; it belongs to the field of the Absolute (Maharishi Mahesh Yogi., 1969).

A self-Referral silent and dynamic field. This field unfolds (know) itself from within itself (Maharishi Mahesh Yogi, 1994).

A state of fulfillment. Through research in consciousness, the mind gets soaked in the silence and flow of pure consciousness and experiences deep fulfillment (Maharishi Mahesh Yogi, 2001)

Results

Presented here are two documented results that relate to the theme, researching what is beyond change. They were documented with reference to verses from the Upanishads and its quality of intelligence. (Maharishi Mahesh Yogi, 1994) The relevant words in the verse are underlined. In the experience, the quality is italicized.

Experience #1, Shvetashvatara Upanishad, First Adhaya, v. 2

“Time, one’s own nature, necessity, chance, the elements, the womb, man—are these regarded as the cause? Is it a combination of these? It is not, however, because there is the Self. Even the Self is unable to be the cause of pleasure and pain” (Katz, V., & Egenes, T., 2015) Quality of Intelligence:

Transcending in the light of Lively Absolute (Living Wholeness I-ness or Being)

Once I start my practice of TM, I often feel I have been physically transferred to an unknown place, where there is only silence. Continuing the practice, the experience of silence becomes clearer. In this silence, I feel I am welcomed with mother’s love and curled up comfortably in the mother’s “womb.” I experience tenderness and softness all over my body. I feel every part of my body is tasting the silence.

One time, when I was experiencing the silence, I felt I remained only with me, with my Self. Without any influence of thoughts or feelings, I felt peaceful, but my whole body and my mind were fully awake, *lively absolute*. I experienced myself as one with silence, as whole. I experienced *living wholeness I-ness or being*. I felt, at that moment, any thought or feeling or past impressions were insignificant and unimportant. I felt, at that moment, my Self and silence, which I was experiencing pleasantly and lovingly as whole, was everything. At that moment, I felt I was just being.

At the same time, I felt I was completely content; I did not need anything to be happy. I felt a blissful feeling all over my body. “Time, ...necessity, chance, the elements”—anything could not be “regarded as cause” to make me happy. “I felt I have left behind my thoughts and feelings, left behind any notion of “pain and pleasure” and stayed with “the Self.” I experienced, in this silence that, I, my Self was the only thing

real and existing. “Even the Self is unable to be the cause of pleasure and pain.”

Experience #2, Mundaka Upanishad, Third Mundaka, Second Khanda, v.3

“This Self cannot be gained by instruction, nor by the intellect, nor yet by much learning. He is gained only by one whom he chooses. To him, this Self reveals his own nature” (Katz, V., & Egenes, T., 2015) *Quality of Intelligence: Transcending in the Light of Unfolding*

An abstract and absolute realm opens up and embraces all my body and mind in my deepest transcending experience. I sit silently with closed eyes while I am practicing my TM and TM- Sidhi program. I observe that my mind is getting reluctant to create thoughts and my critical intellect is loosening up. “This Self cannot be gained by instruction, nor by the intellect, nor yet by much learning.” I am letting go of everything and just breathing. Only then, when my mind is relieved from logic and reasoning, the realm of the absolute comes to my awareness as if the sun is shining brightly when the sky is cleared of clouds. Only then, I experience my deepest and innermost Self. I can be my Self with my settled mind. “He is gained only by one whom he chooses.”

Even though I had just glimpsed this absolute realm within me, the feeling of happiness and joy was overwhelming. I felt my heart was melting; I was made of love and I was all love. I felt there was nothing greater than love. I was more than this identity of the small individual me and I was living to express unbounded love. I felt my true Self—was unfolding to me as this verse describes “this Self reveals his own nature”

Discussion

The results are discussed within the framework of the four SCI principles described. Firstly, a correlation was found between SCI characterization of pure

consciousness as a silent inner field and the student's experience. For example, she wrote in experience #1, "Once I start my practice of the TM technique, I often feel I have been physically transferred to an unknown place, where there is only silence....the experience of silence becomes clearer...I felt I had escaped all my feelings through transcending...changing thoughts and feelings have no place in this silence." This description correlates with Maharishi's description, "Be without activity" (Maharishi Mahesh Yogi., 1969) Result #2 gives further such descriptions. The correlation is clear.

Secondly, a correlation between theory and experience is seen in the description of pure consciousness, the Self, as a permanent, uncreated reality. For example, she wrote in experience #1, "I felt, at that moment, my Self and the silence, which I was experiencing pleasantly and lovingly, as whole, was everything—the only thing important, significant and the only thing which was real." In experience #2, she wrote, "I feel I am letting go of everything...the realm of the absolute comes to my awareness....I experience my deepest and innermost Self." Maharishi also says, "The higher Self is that aspect of the personality which never changes....the very basis of the entire field of relativity" Maharishi also says, "When, during transcendental meditation, the mind goes so deep within that it transcends the subtlest state of relativity, it attains the transcendental absolute state of Being. This is the state of pure awareness, or consciousness of the Self" (Maharishi Mahesh Yogi., 1969). Her descriptions of her inner Self match how Maharishi describes the inner Self. The correlation is clear.

Thirdly, a correlation was found between theory and her experience of the inner Self as self-referral. For example in #2, she wrote, "I felt my true nature—my own Self—was unfolding to me as this verse describes 'this Self reveals his own nature' which is my nature, who I really am." Maharishi (1994) says, "Consciousness is the knower of itself".

Fourthly, a correlation between the SCI description of the self-referral dynamism of consciousness and the student's experience was identified. For example in the student's research results #1 and #2, she described feeling the flow of love, tenderness, softness, happiness and joy while experiencing the silence of her inner Self. In experience #1, she wrote, "I experience tenderness and softness all over my body. I feel every part of my body is tasting the silence." In experience #2, she wrote, "the feeling of happiness and joy was overwhelming." Maharishi (1994) says, "In its pure wakefulness, human awareness comprehends the details of its own structure and finds that the silent value of its own nature is coexisting with the dynamic value of its own nature". As Maharishi makes clear, there is a flow (dynamism) within the silence—the student's description reveals that she is feeling the Self flow—moving within itself—to reveal itself. Again, the correlation is clear. (Maharishi Mahesh Yogi, 1994)

Lastly, a match between SCI's description of the Self as being a state of inner fulfillment and this student's experience can be identified. She writes in #1, "At that moment, I felt I was just being. At the same time, I felt I was completely content just for being. I felt I did not need anything to be happy. I felt a blissful feeling all over my body...anything could not be 'regarded as cause' to make me happy." She further described that when her mind was absorbed in her deepest inner Self, she felt happy and content from within, just from being. Maharishi (2001) says, "There is nothing in the world which could possibly give lasting contentment to the individual because everything is perishable and ever-changing and phenomenal." And "Once you are possessed by your Self, the purpose of all wisdom has been achieved.... hat is the state of fulfillment." (Maharishi Mahesh Yogi, 2001) (Maharishi Mahesh Yogi., 1969)The correlation is clear.

Conclusion and Recommendation

The four characteristics of Transcendental Consciousness described in the literature were found closely correlating with the student's experiences of her deepest inner Self. Therefore, it appears that the student is not only experiencing Transcendental Consciousness, her inner Self, but is becoming well-established in this experience. Thus, this analysis brings a clear meaning and significance to the research results. To summarize, the student wrote after this exercise, Through this research, I have discovered that my ever-changing life is sustained by an inner never-changing absolute reality—Transcendental Consciousness—my innermost Self. The experience of transcending brightens all aspects of my life because my deepest inner Self is my source of inner happiness, fulfillment and stability. No one created this reality for me. I am experiencing it and am becoming increasingly familiar with it through my own meditation practice. My Self is becoming a giant anchor which will never allow me to be swept away with ever-changing situations of life. I feel confident that these experiences are the first milestone on my path to higher evolution. However, this study includes only two experiences from one subject. Studies could be conducted with more subjects. In fact, a fascinating body of qualitative research describing the development of higher states of consciousness could be built. This body of research could include hundreds of similar qualitative phenomenological studies.

Bibliography

- Forem, J. (2012). Transcendental Meditation. in Hay House, Inc. Unites States of America. N.P.: Original work published 1973.
- Greene, B. (2004). The fabric of the cosmos: space. time. and the texture of reality. New York: Alfred A. Knopf.
- Hagelin, J. S. (1987). Is consciousness the unified field? A field theorist's perspective. Modern Science and Vedic Science, 1(1), 29-87.

- Harung H.S., Travis F. (2012). Higher mind-brain development in successful leaders: testing a unified theory of performance. *Cognitive Processing*.
- Katz, V., & Egenes, T. (2015). *The Upanishads: A New translation by Vernon Katz and Thomas Egenes (Tarcher Cornerstone Editions) (Translation ed.)* TarcherPerigee. N.P.
- Maharishi Mahesh Yogi. (1994). *Maharishi Vedic University: Introduction*. The Netherlands: Maharishi Vedic University Press.
- Maharishi Mahesh Yogi. (2001). *The Science of Being and Art of Living*. New York, USA: Penguin Putnam. (Original work published 1963).
- Maharishi Mahesh Yogi. (1969). *Maharishi Mahesh Yogi on the Bhagavad-Gita: A translation and commentary, chapters 1-6*. Harmondsworth. England: Penguin Books Ltd.
- Merriam, S.B., & Tisdell, E.J. (2016). *Qualitative phenomenology: A guide to design and implementation*. 4th ed. Jossey-Bass: USA.
- Orme-Johnson, D.W. & Farrow, J. (Eds.). (1977). *Scientific research on Maharishi's Transcendental Meditation and Transcendental Meditation-Sidhi Programme: Collected papers, 1, 705–712*. Vloderp. The Netherlands: Maharishi European Research University Press.
- Travis, F.T., et al. (2010). A Self-referral default brain state: Patterns of coherence, power, and eLORETA sources during eyes-closed rest and the Transcendental Meditation practice. *Cognitive Processes*, 11(1), 21-30.
- Travis, F.T., et al. (2011). Moral development, peak experiences and brain patterns in professional and amateur classical musicians: Support for a unified theory of performance,. *Consciousness and Cognition*.
- The Mother Divine program (2565). From <https://www.asianmd.org/>
- Wallace, R.K. (1970). *Physiological Effects of Transcendental Meditation*. N.P.: Science.

การจัดการที่ดินในพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ภาคเกษตรกรรมในเขตป่าสงวน
แห่งชาติ กรณีศึกษาพื้นที่เขตอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา*

LAND ALLOCATION IN COMMUNITY AND AGRICULTURAL AREAS IN
FOREST CONSERVATION AREAS: A CASE STUDY OF KHLONG LAN
DISTRICT, KAMPHAENGPHET PROVINCE AND WANG NAM
KHIAO DISTRICT, NAKHON RATCHASIMA

ธานี สุโชดายน

Thanee Suchodayon

สุริยะใส กตะศิลา

Suriyasai Katasila

มหาวิทยาลัยรังสิต ประเทศไทย

Rangsit University, Thailand

E-mail: bbee_kong09@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการณ์ ปัญหา และอุปสรรคของการจัดการที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติเขตคลองลาน และวังน้ำเขียว 2) แนวทางการแก้ปัญหาของการเป็นพื้นที่ทับซ้อนที่เป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตคลองลานและวังน้ำเขียว และ 3) กฎหมายและผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมายของป่าสงวนแห่งชาติ วิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ และรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 4 กลุ่ม โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 50 คน ผลการศึกษา พบว่า การจัดการที่ดินมีปัญหาและอุปสรรคในประเด็น ความไม่ชัดเจนของเขตแดน กรรมสิทธิ์ที่ดิน และกฎหมาย ส่วนแนวทางการแก้ปัญหา

* Received 1 November 2022; Revised 15 December 2022; Accepted 26 December 2022

ของการเป็นพื้นที่ทับซ้อนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ คือ ต้องมีการจัดทำแนวเขตอย่างชัดเจน ในพื้นที่ทับซ้อนมีการจัดฐานข้อมูลแนวเขตที่ชัดเจนในมาตรฐานหรือมาตราส่วนเดียวกัน จัดทำแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน มีการแก้ไขกฎหมายให้ชัดเจน และให้มีการลงนาม แบบสัญญาประชาคมร่วมกันก่อนมีการออกกฎระเบียบ ออกเอกสารสิทธิ์ให้ประชาชน มีการประกาศอย่างชัดเจน และในส่วนกฎหมายและผลกระทบของกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติ มีอุปสรรคและปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย นโยบายของรัฐไม่มีความแน่นอน ไม่มีความต่อเนื่อง มีลักษณะเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ผู้บังคับใช้กฎหมายมีอุปสรรคและปัญหาทั้งภายใน และระหว่างองค์กรที่เข้ามามีส่วนรับผิดชอบร่วมกัน มีหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้องก่อให้เกิดปัญหาการประสานงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน องค์กรของรัฐ และประชาชน

คำสำคัญ: การจัดการที่ดิน, พื้นที่ชุมชน, พื้นที่ภาคเกษตรกร, เกษตรกรรมในเขตป่าสงวน

Abstract

This research aimed to 1) investigate the situation, problems, and obstacles for the management of lands in Khlong Lan National Park and Wang Nam Khiao, 2) explore approaches for the resolution of the overlap between residential sites and agricultural areas in those two sites, and 3) to study related laws and the effects of the enforcement of law of forests conservation areas. The research employed qualitative methodology. Data were collected from 50 key informants from 4 groups. The result revealed that there were problems and obstacles of land management including uncertain borders, property rights, and law. The approaches for the resolution included clear border segmentation in overlapped areas, the sharing of the same border database and the use of the same map scale, the mutual preparation of a land use plan participated by all sectors, legal amendments, and the promulgation of a social contract before publishing regulations. The issue of certificates of ownership for the people was also recommended. In terms of law and the effects of the enforcement of law of forests conservation areas, it was found that there were obstacles and problems of legal enforcement due to unclear and

discontinuous policies implemented by the government. The problems were solved without clear direction. Those enforcing the law encountered problems and obstacles which occurred inside the organizations and between outside organization partners. A variety of organizations taking part in the operation resulted in ineffective collaboration and conflicts among general organizations, government organizations, and the public.

Keywords: Land Management, Agricultural Areas, Agriculture in Forest Conservation Areas

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชาชนโดยส่วนมากมีอาชีพเกษตรกร และปัญหาเรื่องที่ดินทำกินยังคงเป็นปัญหาใหญ่ที่สำคัญของประเทศ ความทุกข์ร้อนของประชาชนหรือคนในชนบทที่ถือครองที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและประกอบอาชีพ ผู้ใดเข้าไปถือครองที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนย่อมเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย และนำไปสู่การลงโทษและ รื้อถอนทรัพย์สิน ทั้งที่ ราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว มา ก่อนมีการประกาศเขตป่าสงวน หรือบางพื้นที่ได้ออกกฎหมายเพิกถอนเขตป่าสงวนไปแล้ว บางพื้นที่ มีการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน หรือคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กรมป่าไม้ส่งมอบที่ป่าสงวนเสื่อมโทรมให้สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนำไปปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) หรือที่ดินในนิคมสหกรณ์ และที่ดินในความดูแลรับผิดชอบของกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในอีกหลายพื้นที่ไม่มีการดำเนินการใด ๆ ไม่มีความคืบหน้าในการรับรองสิทธิ ในที่ดินหรือสิทธิทำกินของประชาชน ทั้งที่เป็นเขตป่าสงวนในระดับเดียวกันเกณฑ์เดียวกัน บางพื้นที่ มีสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรม ไม่มีสภาพความเป็นป่าหลงเหลืออยู่ กลายสภาพเป็นแหล่งชุมชนและพื้นที่ภาคเกษตรกรรมของราษฎรไปทั้งหมด

มาตรการและมาตรฐานในการนโยบายนโยบายไปปฏิบัติยังขาดความเสมอภาค ยังพบความเหลื่อมล้ำปรากฏให้เห็น ประเด็นความเหลื่อมล้ำ เป็นประเด็นหลักในแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง

ยั่งยืน” เน้นการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, 2560) ประชาชนที่ถือครองที่ดินในทุกภูมิภาคของประเทศในพื้นที่ป่าสงวน เป็นพื้นที่ชนบทได้ประสบเคราะห์กรรมจากการบังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เป็นธรรมมักถูกดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 เพียงเพราะดำรงชีวิต ทำมาหากินในพื้นที่ที่ถูกประกาศเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทั้งที่ โดยสภาพความเป็นจริงที่ดิน บริเวณดังกล่าวอยู่ในเขตชุมชนและเป็นที่อยู่อาศัยรวมถึงในการบริหารราชการแผ่นดิน ยังยกฐานะ ให้ชุมชนดังกล่าวเป็นเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล และในปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวได้ มีการพัฒนาและมีความเจริญได้เข้าไปถึง มีระบบสาธารณูปโภครองรับ อาทิเช่น ไฟฟ้า ประปาขนส่ง มวลชน ตลอดจนบรรดาสาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่รัฐจัดทำเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ในชุมชนรวมถึงยังเป็นที่ตั้งหน่วยราชการ อาทิ ที่ว่าการอำเภอ สถานีตำรวจ โรงพยาบาล โรงเรียน วัด โบสถ์คริสต์ มัสยิดและสถานที่ทำงานหน่วยงานต่าง ๆ ของทางราชการ ส่วนภาคเอกชน มีอาคาร ร้านค้าพาณิชย์ ธนาคาร บ้านพักอาศัย ซึ่งความเจริญดังกล่าวได้เปลี่ยนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่ดังกล่าวอย่างชัดเจน แต่ที่อยู่อาศัยหรือที่ดินทำกินของราษฎรที่อาศัยในพื้นที่ ดังกล่าวยังคงอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนตามกฎหมาย และไม่มีการรับรองสิทธิ ในที่ดินประชาชนจึงต้องเผชิญกับความทุกข์ยากจากการบังคับใช้กฎหมายที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง และไม่สามารถพัฒนาการ ประกอบสัมมาอาชีพ หรือสร้างมูลค่าในที่ดินของตนเองได้ ประการแรก ต้องเข้าใจว่า เราปลูกต้นไม้ทำไม ต้องให้เห็นประโยชน์ว่าประโยชน์คืออะไรจำเป็นต่อชีวิตอย่างไร ประการที่สอง ปลูกต้นไม้เป็นการปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดินน้ำลมไฟที่อยู่รอบตัวเรานั้นว่าเป็นแนวทางการสร้างจิตสำนึกรักและหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ การให้ความสำคัญต่อทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเรา เป็นการปลูกฝังให้ช่วยการดูแลรักษา

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงทำการวิจัยเรื่อง “การจัดการที่ดินในพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ภาคเกษตรกรรมในเขตป่าสงวนแห่งชาติ กรณีศึกษาพื้นที่เขตอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา” เพื่อต้องการศึกษาหาข้อมูลข้อเท็จจริง เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ครอบคลุมทุกมิติ ในเรื่องที่ทำกินของราษฎรให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป อาทิ การได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ราษฎรได้ครอบครองและทำประโยชน์ติดต่อกันมาอย่างต่อเนื่อง แต่ไม่มีการรับรองสิทธิที่ควรได้รับตามกฎหมาย อันเนื่องจากยังมีข้อจำกัดของกฎหมายที่ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน จึงไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ใน

ปัจจุบัน ซึ่งยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงได้ สะท้อนให้เห็นถึงมาตรการทางกฎหมายที่ ไม่
ทันสมัย และมาตรฐานการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ ปัญหา และอุปสรรคของการจัดการที่ดินในเขตป่าสงวน
แห่งชาติเขตคลองลานและวังน้ำเขียว
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาของการเป็นพื้นที่ทับซ้อนที่เป็นที่อยู่ อาศัยและที่ทำ
กินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตคลองลานและวังน้ำเขียว
3. เพื่อศึกษากฎหมายและผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมายของป่าสงวนแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประเภทของการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยละเอียดทุก
ด้านแบบเจาะลึก และดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการ Stakeholder Analysis

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบไปด้วย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผู้เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่และระดับ
ปฏิบัติโดยตรง โดยกำหนดพื้นที่เปรียบเทียบกลุ่มเป้าหมายในแต่ละกลุ่ม ทั้งที่มีบทบาทและมี
ผลต่อการจัดการที่ดินของรัฐที่ราษฎรถือครองและเข้าทำประโยชน์ในรูปแบบการสนทนาหรือ
และสัมภาษณ์ โดยศึกษาพื้นที่เปรียบเทียบ 2 อำเภอ อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร และ
อำเภอมโนรมย์ จังหวัดนครราชสีมา โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ระดับผู้
กำหนดนโยบาย 2) ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน 3) ภาคประชาสังคม 4) ประชาชนเขตพื้นที่ป่า อำเภอ
คลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร และอำเภอมโนรมย์ จังหวัดนครราชสีมา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research tools)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth
Interview) ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองทั้งหมด

การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data collection)

ผู้วิจัยได้การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการลงพื้นที่ภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เชิง
ลึก จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับโดยมีกระบวนการดังนี้ 1) รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล
จากวรรณกรรมต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการที่ดินในพื้นที่ชุมชน

และพื้นที่ภาคเกษตรกรรมในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อกำหนดกรอบและแนวทางในการทำการวิจัย 2) จัดทำเครื่องมือการวิจัยเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มนำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ 3) ลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่กำหนดไว้ข้างต้นด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก 4) นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมทั้งจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก มาวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis)

การวิเคราะห์เป็นไปอย่างมีระบบและครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยจะมีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1) การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ “การจัดการที่ดินในพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ภาคเกษตรกรรมในเขตป่าสงวนแห่งชาติ” การศึกษากฎหมาย กฎ ระเบียบ มติ ครม. ทั้งในอดีตและปัจจุบัน 2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบกรณีศึกษา (Case Study Research) โดยการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเกี่ยวเนื่องในการจัดสรรทรัพยากรที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตลอดจนปัจจัยและเงื่อนไขที่ทำให้กระบวนการการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของราษฎรในเขตป่าสงวนแห่งชาติสามารถดำเนินการได้อาจอาศัยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด หรือผสมผสานวิธีการแก้ไขปัญหา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 3) การประมวลวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏการณ์ที่เป็นอยู่ อุปสรรคต่าง ๆ เงื่อนไขที่ถูกจำกัดไว้ในข้อกฎหมายกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา วิเคราะห์เผชิญสปีในข้อเท็จจริง จากการสัมภาษณ์ การสังเกตจากการลงพื้นที่จริง จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การยึดถือความยุติธรรม ความถูกต้อง ความเท่าเทียม ขจัดความเหลื่อมล้ำ และการสร้างสังคมสมานฉันท์ (Coexistence) เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันความสำนึกตระหนัก และการรับรู้สภาพปัญหา แนวคิด ทิศทางและบริบททางวัฒนธรรมของสังคม 4) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะนำไปประมวลวิเคราะห์ Analysis สังเคราะห์เพื่อจัดทำเป็นแนวทางตามความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์นั้น เพื่อพัฒนาเป็นแนวทางและข้อมูลหลัก ความเป็นเหตุเป็นผล เพื่อนำไปสู่การวางแผนหรือกำหนดนโยบายเพื่อการนี้ต่อไปได้

ผลการวิจัย

1. สภาวะการณ์ ปัญหา และอุปสรรคของการจัดการที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ประกอบด้วยที่ดินที่เป็นที่อยู่อาศัย และที่ทำกินภาคเกษตรกรรม ผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมายป่าสงวนแห่งชาติ สรุปได้ดังนี้ 1) กรรมสิทธิ์ที่ดิน การไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินจึงไม่

สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในทางราชการได้ ควรมีการออกเอกสารสิทธิ์ให้ประชาชน สามารถแปลงสินทรัพย์เป็นทุน หรือใช้ในทางธุรกิจได้ 2) ความไม่ชัดเจนของเขตแดน ทำให้เกิดพื้นที่ทับซ้อน มีผลต่อการบุกรุกที่ป่าสงวนอยู่ตลอดเวลา จึงควรมีการแบ่งเขตแดนให้ชัดเจน ดำเนินการทำแนวเขตแดนที่ชัดเจน ป้องกันการบุกรุกและทำลาย มีมาตรการและมีการประกาศเขตแดนอย่างเป็นทางการ 3) ข้อกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติ ให้ประชาชนได้เข้าใจข้อกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติ มีปัญหาความขัดแย้งเรื่องกฎหมาย จากการดำเนินงานของส่วนราชการมีข้อห้ามมากทำให้ราษฎรไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ มีการกำหนดข้อกฎหมาย ข้อบังคับที่ชัดเจน มีมาตรการจริงจังในการลงโทษผู้บุกรุกที่ป่าสงวนแห่งชาติ 4) การมีส่วนร่วม ควรมีการบริหารโดยให้ชุมชน มีส่วนร่วมจากมีคณะกรรมการร่วมทั้งรัฐ เกษตรกรเป็นผู้บริหารจัดการการใช้พื้นที่อย่างชัดเจนควรให้ท้องถิ่นบริหารจัดการ และ 5) สาธารณูปโภค และส่งเสริมอาชีพ มีแหล่งน้ำกักเก็บเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร มีมาตรการอนุรักษ์ดิน และน้ำมีแหล่งกักเก็บน้ำ ฝายชะลอน้ำ เจ้าหน้าที่มีการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้ประชาชน

2. แนวทางการแก้ปัญหาของการเป็นพื้นที่ทับซ้อนที่เป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตคลองลานและวังน้ำเขียว สรุปได้ดังนี้ 1) รัฐควรออกกฎหมายรับรองสิทธิทำกิน สิทธิในการครอบครองที่ดินของราษฎรในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ที่ปัจจุบันไม่มีสภาพความเป็นป่าเหลืออยู่ พบว่า 1) กฎหมาย ควรออกกฎหมายรับรองสิทธิทำกิน สิทธิในการครอบครองที่ดินของราษฎรในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่ปัจจุบันไม่มีสภาพเป็นป่าเหลืออยู่ ภายใต้โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน (คทช.) โดยการกำหนดสิทธิในที่ดินในรูปแบบของการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์อย่างถูกกฎหมาย แต่ไม่มีกรรมสิทธิ์ ในที่ดิน ไม่ให้ซื้อขาย จำหน่าย จ่ายโอน แต่ให้ตกทอดถึงลูกหลานได้เพื่อป้องกันปัญหาที่ดินเปลี่ยนมือ 2) ตรวจสอบพื้นที่ ควรมีการตรวจสอบพื้นที่แต่ละแปลงด้วยภาพถ่ายทางดาวเทียมย้อนหลังดูการเข้าทำกินหากพื้นที่ไม่มีสภาพป่าสมบูรณ์ควรผ่อนปรนให้ทำกินได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายโดยมีการรังวัดแบ่งแปลง ควรมีการปรับปรุงกฎหมายให้รับรองสิทธิในกรณีมีการพิสูจน์สิทธิแล้วมีการครอบครองใช้ประโยชน์มาอย่างต่อเนื่องและไม่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศ ซึ่งการรับรองสิทธินี้ไม่ใช่การออกเอกสารสิทธิ์รัฐควรออกกฎหมายที่ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดการทำไร่เลื่อนลอย กำหนดพื้นที่ให้ชัดเจนเพื่อป้องกันการบุกรุกที่เพิ่มมากขึ้น และ 3) ความชัดเจนในการออกกฎหมาย เพื่อบรรเทาในกรรมสิทธิ์ที่ดินที่เป็นชุมชนที่อยู่อาศัย ที่ทำกินและหรือการออกกฎหมายเพื่อการพัฒนาที่ดินเขตชุมชน ที่ดินภาคเกษตรกรรม การเพิกถอนกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่เป็นปัญหาต่อการออกกฎหมายรับรองสิทธิ

ให้ประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวเป็นอย่างไร พบว่า 1) กรรมสิทธิ์ควรมีการจัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ โดยไม่ต้องเป็นกรรมสิทธิ์ แต่รับรองสิทธิร่วมในการจัดที่ดินของชุมชนให้มีความสำคัญและมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาการไร้ที่ดินทำกินของเกษตรกรและการรุกรานป่าสงวนแห่งชาติ โดยอนุญาตให้อยู่อาศัยอย่างถูกต้อง ในลักษณะแปลงรวม ไม่บุกรุกขยายพื้นที่เพิ่มเติมไม่ให้ซื้อขาย จำหน่ายจ่ายโอน แต่ให้ตกทอดถึงลูกหลานได้ ภายใต้โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน (คทช.) 2) กฎหมายควรมีการออกเอกสารการถือครองสิทธิที่ชัดเจน มีความไม่ชัดเจนในการออกกฎหมาย ควรมีกฎหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาที่ดินของชุมชนพื้นที่ที่ทำกินของประชาชนที่ทำกินมาก่อนการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติควรให้สิทธิในส่วนนั้น เพื่อรองรับในกรรมสิทธิ์ที่ดินที่เป็นชุมชนที่อยู่อาศัยที่ทำกิน ของราษฎรที่เข้ามาอยู่ก่อนควรมีการออกเอกสารสิทธิให้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย สามารถตกทอดเป็นมรดกยังทายาทได้ ต้องมีการแก้ไขกฎหมาย 3) การเพิกถอน ความชัดเจนในการเพิกถอนกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติยังไม่มี ความชัดเจนในปัจจุบันเพราะยังมีพื้นที่ป่าที่สมบูรณ์ แต่มีการปรับปรุงระบบที่ดินทำกินให้แกราษฎรตามหลักการของคณะกรรมการ นโยบายที่ดินแห่งชาติ การครอบครองที่ดินของรัฐเป็นสิ่งผิดกฎหมายและเอาเปรียบสังคมและผู้ที่ปฏิบัติตามกฎหมาย จึงไม่ควรให้กรรมสิทธิ์ การรับรองสิทธิโดยอนุญาตให้ใช้ประโยชน์เป็นการเพียงพอแล้ว ไม่ต้องมีการเพิกถอนกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 4) การดูแล พัฒนา เพื่อเป็นการควบคุม ดูแล รักษาที่ดินของรัฐ การพัฒนาเชิงสังคม อาจมีการประกาศเป็นพื้นที่พิเศษเฉพาะแห่ง พื้นที่ทำการเกษตร การเพาะปลูกที่อยู่อาศัยมีความชัดเจน เพื่อลดการบุกรุกที่และการเข้ามาใช้ประโยชน์ของนายทุน ควรมีกฎหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาที่ดินของชุมชนพื้นที่ที่ทำกินของประชาชนที่ทำกินมาก่อนการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติควรให้สิทธิในส่วนนั้น ไม่ต้องมีการเพิกถอนกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และ 5) หน่วยงานรับผิดชอบ ควรแก้ไขปัญหาให้เกิดความชัดเจนเร็วขึ้นในการออกกฎหมายรองรับในกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ประชาชนอยู่อาศัย ทำกินและทำการเกษตรในที่ดินนั้นมายาวนาน เพื่อรองรับในกรรมสิทธิ์ที่ดินที่เป็นชุมชนที่อยู่อาศัย ที่ทำการออกกฎหมายเพื่อการพัฒนาที่ดินเขตชุมชนที่ดินภาคเกษตรกรรมควรออกกรรมสิทธิ์ในที่ดินอยู่อาศัยและที่ดินทำกินอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามสิทธิ

3. กฎหมายและผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมายของป่าสงวนแห่งชาติ สรุปได้ดังนี้
ผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมายป่าสงวนแห่งชาติ พบว่า 1) ปัญหาการบุกรุก ปัญหาการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้มาก โดยเฉพาะการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จนทำให้พื้นที่ป่าไม้ลดน้อยลงซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อประเทศชาติหลายประการ อาทิเช่น ปัญหากรณีพิพาทที่

เกิดขึ้นจริงทั้งกรณีการได้มาก่อนที่จะมีการประกาศเป็นเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ การบุกรุกทำลายป่าจะขาดโอกาสรักษาสมดุลธรรมชาติ แหล่งพอกอากาศที่ดีของชุมชน 2) นโยบายของรัฐในการควบคุมการบังคับใช้กฎหมาย และบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าไม้ มาตรการต่าง ๆ ของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายมีอุปสรรคและปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย นโยบายของรัฐไม่มีความแน่นอน ไม่มีความต่อเนื่อง มีลักษณะเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น 3) องค์การของรัฐ ซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายเองมีอุปสรรคและปัญหาทั้งภายในและในระหว่างองค์กรที่เข้ามามีส่วนรับผิดชอบร่วมกัน จากการที่มีหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดปัญหาการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้กฎหมายที่ไม่เต็มที่ทำให้เกิดการไม่เคารพกฎหมาย มีการบุกรุกอย่างต่อเนื่องและยาวนาน เหลือพื้นที่ป่าเพียงร้อยละ 55 ของประเทศการใช้กฎหมาย ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชน ขาดความร่วมมือและกระหน่ำต่อการพัฒนาต่าง ๆ ในพื้นที่การสั่งการไม่ชัดเจนเช่น การทวงคืนผืนป่าในพื้นที่แปลงใหญ่ ขาดการตรวจสอบพื้นที่การถือครอง 4) ตัวกฎหมาย สำหรับในเรื่องของบทบัญญัติกฎหมายนั้น มีหลายฉบับเข้ามาเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งก่อให้เกิดปัญหายุ่งยากต่อผู้บังคับใช้กฎหมายและทำให้เกิดปัญหาในเรื่องความรู้ความสามารถในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งกฎหมายมุ่งดำเนินการกับนายทุนที่บุกรุก หากทุกคนทำผิดก็ต้องบังคับใช้เช่นกัน การบังคับใช้กฎหมายป่าสงวนแห่งชาติจะไม่เกิดผลกระทบกับชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรประชาชนไม่มีกรรมสิทธิ์ใด ๆ ในการใช้ประโยชน์จากที่ดินของตนกฎหมายไม่มีความชัดเจนก่อให้เกิดความขัดแย้ง 4) ราษฎรไม่เข้าใจและไม่รู้กฎหมาย ความไม่เข้าใจและไม่รู้รายละเอียดของกฎหมาย ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และ 5) กรรมสิทธิ์ ปัญหาการได้มาซึ่งสิทธิในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ปัญหาการตกทอดซึ่ง สิทธิในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติไปยังทายาทตามกฎหมาย ปัญหาขอบเขตการใช้ประโยชน์ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามที่กฎหมายกำหนด ไม่สามารถลงทุนประกอบการในการสร้างโครงการ ขาดโอกาสในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ขาดความมั่นใจในการใช้สิทธิ์ครอบครองผลผลิตในที่ดินครอบครอง

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาวะการณ์ ปัญหา และอุปสรรคของการจัดการที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติเขตคลองลาน และวังน้ำเขียว สรุปได้ดังนี้ 1) กรรมสิทธิ์ที่ดิน การไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินจึงไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในทางราชการได้ ควรมีการออกเอกสารสิทธิให้ประชาชน สามารถแปลง

สินทรัพย์เป็นทุน หรือใช้ในทางธุรกิจได้ 2) ความไม่ชัดเจนของเขตแดน ความไม่ชัดเจนในเรื่องเขตแดนทำให้เกิดพื้นที่ทับซ้อน มีผลต่อการบุกรุกที่ป่าสงวนอยู่ตลอดเวลา จึงควรมีการแบ่งเขตแดนให้ชัดเจน ดำเนินการทำแนวเขตแดนที่ชัดเจน ป้องกันการบุกรุกและทำลาย มีมาตรการและมีการประกาศเขตแดนอย่างเป็นทางการ 3) ข้อกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติ ให้ประชาชนได้เข้าใจข้อกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติ มีปัญหาความขัดแย้งเรื่องกฎหมาย จากการดำเนินงานของส่วนราชการมีข้อห้ามมากทำให้ราษฎรไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ มีการกำหนดข้อกฎหมายข้อบังคับที่ชัดเจน มีมาตรการจริงจังในการลงโทษผู้บุกรุกที่ป่าสงวนแห่งชาติ 4) การมีส่วนร่วมควรมีการบริหารโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม จากมีคณะกรรมการร่วมทั้งรัฐ ท้องถิ่น เกษตรกรเป็นผู้บริหารจัดการการใช้พื้นที่อย่างชัดเจน ควรให้ท้องถิ่นบริหารจัดการเช่น การอนุญาตปลูกสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของราษฎรมีการเลือกปฏิบัติ มีมาตรการจัดการป่าต้นน้ำและมาตรการการจัดการลุ่มน้ำอย่างมีส่วนร่วม และ 5) สาธารณูปโภค และส่งเสริมอาชีพ มีแหล่งน้ำกักเก็บเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร มีมาตรการอนุรักษ์ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา ประเภท ก เล่ม 136 ตอน 71 : 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 ได้กล่าวไว้ว่า บทเรียนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน จากการบังคับใช้กฎหมายสร้างความเดือดร้อนให้แก่ราษฎรในการถือครองที่ดินมาเป็นเวลาอันยาวนานหลายช่วงอายุคน ที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง การถูกดำเนินคดีแตกต่างกันไป ในความผิด พระราชบัญญัติป่าไม้ และ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม ยกตัวอย่างเช่น มีไม้หัวไร่ปลายนาอยู่ในที่ดินของตนเอง ไม่สามารถใช้สอยได้ตามสิทธิ์ ถ้าตัดทอนนำมาใช้สอยก็จะมีความผิดตามกฎหมายทันที อีกทั้งกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ประกาศใช้มาเป็นเวลานานมาก ไม่สอดคล้องตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน กฎหมายดังกล่าวกลับกลายเป็นเครื่องมือของรัฐ ในการบังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เป็นธรรม ขาดมาตรฐานความถูกต้อง ขาดความชอบธรรม เป็นปัญหายืดเยื้อต่อเนื่องตลอดมา ในประเด็นศึกษาดังกล่าวนี้นี้ หากรัฐดำเนินการในเรื่องนี้ ได้มีการพิสูจน์สิทธิ์ชัดเจนถูกต้อง ควรเร่งดำเนินการออกกฎหมายรับรองสิทธิ์ เพื่อให้ราษฎรได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าว และควรดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม กฎระเบียบหลักเกณฑ์ต้องเป็นมาตรฐานเดียวกัน ดำเนินการพร้อมกันทั้งประเทศ มิใช่รอคิว รอเข้าโครงการตามที่หน่วยงานของรัฐจะกำหนดเป็นคราวๆ ไป มิใช่การที่รัฐราชการจะออกเป็น มติคณะรัฐมนตรี กฎระเบียบ วิธีปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อมาบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน แก้ปัญหาทุกข์ร้อนของประชาชนเป็นคราวไป ควรเร่งดำเนินการออกกฎหมายรับรองสิทธิ์ในที่ดินในกรณีดังกล่าวนี้ แม้แต่ล่าสุดรัฐได้ออก

พระราชบัญญัติให้สามารถตัดไม้หวงห้ามในที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์แล้วก็ตาม ก็เป็นเพียงสัญญาที่ดีที่รัฐเริ่มให้ความสำคัญในเรื่องนี้ แต่เป็นเพียงมาตรการบรรเทาทุกข์บรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ควรที่จะดำเนินให้ประชาชนพันทุกซ์เรื่องการถือครองที่ดินมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานหลายทศวรรษ ประเด็นที่น่าเป็นห่วงของรัฐ เวลานั้นรัฐได้ออกกฎหมายเพิ่มเติมหลายฉบับในการลงโทษเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดในพระราชบัญญัติอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดป่าไม้ ตัดไม้ บุกรุกแผ้วถาง เก็บหานำออก การทำให้เสื่อมสภาพและการล่าสัตว์ เป็นต้น ทั้งในเขตป่าต้นน้ำ เขตอุทยานแห่งชาติ หรือ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 และกฎระเบียบวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ของหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบเรื่องนี้ ก็เป็นเพียงการทุเลาหรือผ่อนปรนให้ประชาชนที่ถือครองที่ดินในป่าสงวนแห่งชาติ ได้รับการคุ้มครองเบื้องต้น แต่ยังคงกฎหมายเดิมอยู่อย่างปกติ หากการออกกฎหมายรับรองกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวจะทำให้รัฐได้เกิดความมั่นใจว่าจะไม่มีการบุกรุกป่าใหม่ หรือการซื้อขายถ่ายโอนที่ดินไปเป็นของนายทุน รัฐก็สามารถออกกฎหมายกำกับและหรือมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันเรื่องนี้ได้ อีกทั้งรัฐอาจกำหนดเงื่อนไขให้ราษฎรที่อยู่ในที่ดินทำกินดังกล่าว ที่ได้รับการรับรองสิทธิ์ในที่ดินถูกต้องตามกฎหมาย ได้มีจิตสำนึกตระหนักในการมีส่วนร่วมในการรักษาป่าดูแลป่า ยึดหลัก “ฟื้นฟู ปกป้อง และรักษาป่า” กำหนดความร่วมมือในการร่วมกันปลูกป่าให้เพิ่มขึ้น ดูแลรักษาป่า ป่ารอยต่อ ป่ากันชน ป่าชุมชนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562, พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2562, พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562) สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติคุณ นุผัด ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินตาม พระราช บัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 บทบัญญัติในมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ซึ่งมีลักษณะห้ามแบ่งแยกหรือโอนกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองไปยังเกษตรกรรายอื่น จึงทำให้เกิดปัญหาการใช้ประโยชน์ในที่ดินไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย รวมถึงปัญหา กรณีเกษตรกรที่ได้รับกรรมสิทธิ์ ในที่ดินหรือสิทธิครอบครองไม่ทำตามวัตถุประสงค์ของที่ดิน ปฏิรูปเพื่อเกษตรกรอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ดังนั้นจึงสมควรศึกษาแนวทางในการแก้ไขและ พัฒนากฎหมายให้เหมาะสมกับหลักความเป็นจริงกับสังคมไทยในปัจจุบัน และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศต่อไปจากการศึกษาพบว่ากรณีเกษตรกรที่ได้รับกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินปฏิรูป เพื่อเกษตรกรจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ปลอมที่ดินรกร้างว่างเปล่าไม่ใช้ประโยชน์ในที่ดิน หรือเกษตรกรดังกล่าวขาดศักยภาพในการใช้ประโยชน์ในที่ดินปัญหาดังกล่าวเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรฝ่าฝืนกฎหมายมาตรา 39 พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน เพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 โดยการ

จำหน่ายจ่ายโอนให้แก่ผู้อื่นที่มีโชทายาทโดยธรรม หรือให้กับผู้อื่นที่มีโชเกษตรกร อีกทั้งเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ที่มีหน้าที่และมีอำนาจในการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินปฏิรูปเพื่อเกษตรกรรมมีจำนวนน้อยไม่สามารถตรวจสอบได้อย่างทั่วถึง ปัญหาที่กล่าวมานี้เป็นเหตุให้ที่ดินปฏิรูปเพื่อเกษตรกรรมที่เกษตรกรได้รับกรรมสิทธิ์ หรือ สิทธิครอบครองจาก ส.ป.ก. ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของกฎหมาย ส่งผลกระทบ ต่อสังคมในทุกด้านโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจดังนั้นการแก้ไขกฎหมายมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ ในที่ดินปฏิรูปเพื่อเกษตรกรรม และเป็นการลดปัญหาการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง โดยฝ่าฝืนกฎหมายโดยให้การโอนกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองนี้เป็นสัญญาต่างตอบแทน ระหว่างเกษตรกรกับเกษตรกร อีกทั้งยังเป็นการดำรงไว้ซึ่งวัตถุประสงค์ที่ดินปฏิรูปเพื่อเกษตรกรรมคือ การให้ที่ดินนั้นเป็นแหล่งสร้างผลผลิตทางเกษตรกรรมให้กับประเทศต่อไป (กิตติคุณ นุผัด, 2561)

2. แนวทางการแก้ปัญหาของการเป็นพื้นที่ทับซ้อนที่เป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตคลองลานและวังน้ำเขียว สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านกฎหมายเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ การได้มาซึ่งสิทธิในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ปัญหาการตกทอด สิทธิในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ การออกเอกสารสิทธิ์ ตั้งคณะกรรมการดูแลการบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าที่ยั่งยืนในการดำรงชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 2) การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ให้มีภาคีเครือข่ายภาครัฐหรือภาคเอกชน ประชาชนผู้อยู่ อาศัยควรจะปลูกจิตสำนึกให้เกิดขึ้น กับประชาชน และชุมชนที่อยู่ ใกล้เคียงให้เกิดความรู้สึกรักใคร่และหวงแหนด้วยการผลักดันนโยบายป่าชุมชนเพื่อให้ชุมชนที่อาศัยอยู่ ได้ตระหนักรู้ ดูแล อนุรักษ์ รักษาใช้ประโยชน์ป่าไม้ทั้งที่อยู่ อาศัยและ บริเวณใกล้เคียงชุมชนได้อย่างเหมาะสม และสมควรแก่กรณี สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพงษ์ จุฑาพันธ์สวัสดิ์ ข้อเสนอแนะและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันตกของประเทศไทยคือ การสร้างจิตสำนึกให้ชาวบ้านรักและหวงแหนที่ทำกินเพื่อให้เป็นมรดกตกทอดแก่ลูกหลาน ช่วยกัน สอดส่องดูแลเจ้าหน้าที่ที่ประพฤติมิชอบในหน้าที่จากการรับสินบนจากนายทุน ตลอดจนการให้ความรู้ความเข้าใจกับชาวบ้านในสิทธิ์ที่ทำกินที่มีเอกสารสิทธิ์ ทำกินว่าห้ามนำไปซื้อขายเพราะมีความผิดตามกฎหมายป่าไม้ 3) ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจให้มีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ความเข้าใจ แก่ผู้อยู่อาศัยทำกิน ออกกฎหมายอำนวยการความสะดวกส่งเสริมการพัฒนา พัฒนารายได้เพิ่มผลผลิต การเกษตรหาพืชเกษตรใหม่ๆ มา

ทดแทนบริหารจัดการพื้นที่ดินป่าไม่ให้สอดคล้องกับสภาพความจริงในปัจจุบัน ซึ่งแจ้งให้ประชาชน เข้าใจกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติและบทลงโทษการบุกรุกป่า และ4) ความชัดเจนของพื้นที่รัฐควรสำรวจพื้นที่ให้ชัดเจน เพื่อความเป็นธรรมของทุกฝ่ายในการครอบครองที่ดิน ควรแยกเขตพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติให้ชัดเจน ควรแยกพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมและพื้นที่สมบูรณ์ในป่าสงวนแห่งชาติออกจากกันอย่างชัดเจนและ ออกเอกสารสิทธิ ให้ประชาชน (ณัฐพงษ์ จุฑาพันธ์ สวัสดิ์, 2562) สอดคล้องกับงานวิจัยของคำวิเศษ เพ็ญวันสวรรค์ แนวทางแก้ปัญหา คือ 1) หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากร ธรรมชาติโดยการให้ความรู้และบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่า 3) ปลุกจิตสำนึกรักผืนป่าของแผ่นดินเกิด 4) พื้นฟูและดูแลรักษาป่าไม้อย่างยั่งยืนภารกิจจะต้องทำ (คำวิเศษ เพ็ญวันสวรรค์, 2561) สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนี ลำสา แนวทางในการพัฒนาและป้องกันได้ดังนี้ 1) พัฒนาศักยภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ 2) แบ่งโซนพื้นที่ตามระดับความเสี่ยง 3) ตรวจสอบพิสูจน์สิทธิพื้นที่ถือครองของประชาชนรอบพื้นที่อุทยานฯ 4) พัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานประชาชนในพื้นที่ และ5) พัฒนาระบบการทำงานให้มีความรวดเร็วมีประสิทธิภาพ โปร่งใสตรวจสอบได้ (สุนี ลำสา, 2559)

3. ผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมายป่าสงวนแห่งชาติ พบว่า ปัญหาการบุกรุก ปัญหาการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้มาก โดยเฉพาะการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จนทำให้พื้นที่ป่าไม้ลดน้อยลงซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อประเทศชาติหลายประการ อาทิเช่น ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนเกิดภัยธรรมชาติทำลายทรัพย์สินและชีวิตของประชาชน รัฐได้มีมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายหลายประการสนับสนุนให้การดำเนินการป้องกันปราบปรามการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติมีประสิทธิภาพขึ้น ปัญหากรณีพิพาทที่เกิดขึ้นจริงทั้งกรณีการได้มาก่อนที่จะมีการประกาศเป็นเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ การบุกรุกทำลายป่าจะขาดโอกาสรักษาสมดุลธรรมชาติ แหล่งฟอกอากาศที่ดีของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของครรชิต โล่ห์คำ พบว่า ภาครัฐมีความพยายามในการแก้ไขปัญหการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวน แห่งชาติมาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้แนวทางตามหลักนิติศาสตร์คือการแก้ไขกฎหมายให้มีบทลงโทษที่ สูงขึ้น และแนวทางตามหลักรัฐศาสตร์คือ การใช้นโยบายของรัฐต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาราษฎรที่บุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ อย่างไรก็ตามปัญหการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติยังคงปรากฏอย่างต่อเนื่อง จำนวนคดีเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติไม่มีแนวโน้มลดลง ดังนั้นการลงโทษผู้บุกรุกโดย บทบัญญัติของกฎหมายในปัจจุบันไม่สามารถป้องกันหรือป้องปรามให้ผู้บุกรุกเกิดความหวาดกลัวต่อ บทลงโทษที่จะได้รับ หรือนโยบายของรัฐที่ผ่านมาไม่สามารถแก้ไขปัญหา

การบุกรุกพื้นที่ป่าสงวน แห่งชาติได้อย่างเบ็ดเสร็จ ผู้ศึกษาจึงได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา การบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ โดยใช้แนวทางการลงโทษเชิงमानฉันทต่อผู้บุกรุกที่เป็นผู้ยากไร้ และการลงโทษอย่างรุนแรง เฉียบ ขาดต่อผู้บุกรุกที่เป็นนายทุน โดยมีแนวทางของรัฐที่เหมาะสม เพื่อให้ราษฎรผู้ยากไร้ได้อยู่อาศัยในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามสมควรและภาครัฐได้ รักษา พื้นที่พุนพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติอย่างยั่งยืน (ครรชิต โลห์คำ, 2561)

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในงานวิจัย ดังนี้ ควรนำผลการศึกษาการจัดการที่ดินในพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ภาคเกษตรกรรมในเขตป่าสงวนแห่งชาติ กรณีศึกษาพื้นที่เขตอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร และอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดนครราชสีมา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนการจัดการที่ดินในพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ภาคเกษตรกรรมในเขตป่าสงวนแห่งชาติของแต่ละจังหวัดและผลักดันให้มีการเปิดเวทีปรับสมดุลระหว่างการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงกับการใช้พื้นที่การอยู่อาศัยการเลี้ยงชีพ ที่ไม่ทำลายธรรมชาติทั้งป่าไม้ แหล่งน้ำและสร้างรูปแบบการอยู่ร่วมกันของคนและธรรมชาติแบบยั่งยืน และมีคุณภาพชีวิตที่ดี และ 2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้ การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ให้มีภาคีเครือข่ายภาครัฐหรือภาคเอกชน ประชาชนผู้อยู่อาศัย ควรจะปลูกจิตสำนึกให้เกิดขึ้น กับประชาชนและชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง ให้เกิดความรู้สึกรักใคร่และหวงแหนด้วยการผลักดันนโยบายป่าชุมชน เพื่อให้ชุมชนที่อาศัยอยู่ได้ตระหนักรู้ ดูแล อนุรักษ์ รักษา ใช้ประโยชน์ป่าไม้ทั้งที่อยู่อาศัยและบริเวณใกล้เคียงชุมชนได้อย่างเหมาะสม และสมควรแก่กรณี

บรรณานุกรม

- กิตติคุณ นุ้ยด. (2561). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตาม พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. 2518.
- ครรชิต โลห์คำ. (2561). ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ. ใน (ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คำวิเศษ เพ็งวันสวรรค์. (2561). แนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้เขตป่าสงวนแห่งชาติดงห้วยสาวพื้นที่บ้านน้ำปาก เมืองปทุมพร แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐ

ประชาธิปไตยประชาชนลาว. ใน (ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ยุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
ณัฐพงษ์ จุฑาพันธ์สวัสดิ์. (2562). ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของผู้มีอิทธิพลกับการบุกรุกพื้นที่
ป่าสงวน แห่งชาติจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันตกของประเทศไทย. ใน (ปริญารัฐศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562, พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2562,
พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562. (ม.ป.ป.). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 136
ตอนที่ 71 ก.
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134
ตอนที่ 40 ก.
สุนี ลำสา. (2559). ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน และแนวทางการพัฒนาการ
ป้องกันพื้นที่ป่าไม้ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกห้วยยาง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ใน
(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม). สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์.

ความพึงพอใจต่อการใช้บริการการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของ
กรมทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงพาณิชย์*

SATISFACTION TO THE TRADEMARK REGISTRATION SERVICE OF THE
DEPARTMENT OF INTELLECTUAL PROPERTY,
MINISTRY OF COMMERCE

ชานนท์ ต่างโธ

Chanon Tangot

อนิรุทธิ์ ผ่องแผ้ว

Aniruth Phongpaew

พิชัย ลัทธศักดิ์ศิริ

Pichai Latthasaksiri

วิทยาพล ธนวิศาลขจร

Wittayapol Thanawisarnkajorn

สถาบันรัชต์ภาคย์ ประเทศไทย

Rajapark Institute, Thailand

E-Mail: aniruthpp@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ณ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการด้านการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มลูกค้าที่มารับบริการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ณ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ จำนวน 400 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบแบบที และ การทดสอบแบบเอฟ จากผลการวิจัย พบว่า 1) ความพึงพอใจงานบริการและตรวจรับคำขอ สำนักงานเครื่องหมายการค้า กรมทรัพย์สินทางปัญญา

* Received 9 September 2022; Revised 29 30 December 2022; Accepted 30 December 2022

กระทรวงพาณิชย์ ภาพรวมอยู่ในระดับพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ อยู่ในระดับพอใจมาก รองลงมา ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ อยู่ในระดับพอใจมาก และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับพอใจมาก ตามลำดับ และ2) รายได้ และอาชีพ แตกต่างกันความพึงใจด้านการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ความพึงใจของผู้มาใช้บริการ, จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า, กรมทรัพย์สินทางปัญญา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of satisfaction in applying for trademark registration.2) to study comparing Service users and customer satisfaction in applying for trademark registration The sample group was customers who received application services for trademark registration at the Department of Intellectual Property Ministry of Commerce 400 people. The data were analyzed using mean and standard deviation. t-test, F-test. It was discovered that 1) Customers satisfied with the service and request authentication at Trademark Office Department of Intellectual Property Ministry of Commerce the overall level was very satisfied when considering each aspect and sorted from most to least. The service process steps were very satisfied level, followed by service providers at a very satisfied level and in terms of facilities were at a very satisfied level respectively. And 2) different incomes and occupations had statistically significant influences on the satisfaction of the service users in applying for trademark registration of the Department of Intellectual Property Ministry of Commerce at the 0.05 level.

Keywords: customer satisfaction, trademark registration, Department of Intellectual Property

บทนำ

ในสภาพการณ์ปัจจุบัน สิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบการไม่ควรมองข้ามก็คือ “เครื่องหมายการค้า” (Trademark) หรือที่เรียกติดปากกันว่า โลโก้, แบนด์, ยี่ห้อ หรือตราสินค้า เป็นต้น เพราะสิ่งเหล่านี้ คือสิ่งที่จะติดตัวสินค้าเพื่อจำหน่ายกระจายสินค้าไปยัง ผู้บริโภค และผู้บริโภค จะได้จดจำได้ว่า เครื่องหมายการค้านี้ เป็นสินค้าของอะไร ทำให้ง่ายต่อการจดจำ และเมื่อเครื่องหมายการค้าต่าง ๆ ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคมากขึ้นเพียงใด นั่นเปรียบเสมือนการเชื่อมั่นของผู้บริโภค และทำให้สินค้านั้น ได้รับความนิยมนมากขึ้น และเป็นการสร้างยอดขายให้ได้ผลกำไรมากขึ้นในการประกอบธุรกิจต่อไป

ในขณะที่การประกอบธุรกิจค้าขายต่างๆ ของผู้ประกอบการในตลาดของสินค้าประเภทนั้น ปฏิเสธไม่ได้เลยว่า ความนิยมของประชาชนผู้บริโภคส่วนหนึ่งมีผลมากจากความเชื่อมั่นของเครื่องหมายการค้า หากยี่ห้อใดไม่ได้รับความนิยม ผู้บริโภคก็จะหันไปซื้อสินค้าที่มีชื่อเสียงแทน และหากยี่ห้อใด สามารถทำให้ผู้บริโภคพึงพอใจ ผู้บริโภคก็จะภักดีต่อตราสินค้านั้นต่อไป การที่จะทำให้องค์การประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ง่าย มีนวัตกรรม มีความกล้าเสี่ยง ความเข้มแข็งในการแข่งขัน และการดำเนินงานในเชิงรุก รวมถึง ต้องสร้างตรา ยี่ห้อหรือเครื่องหมายการค้าของตนเอง เพื่อสร้างผลกำไรและผลตอบแทนจากการลงทุน (สุภาสินีย์ ปริญาณินทร์, 2558) ซึ่งตราสินค้าที่แข็งแกร่งสามารถอยู่ในใจผู้บริโภคได้และในการบริหารตราสินค้าให้แข็งแกร่งนั้นต้องอาศัยเวลาและการลงทุนพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน โดยมีเป้าหมายคือ การสร้างให้เกิดคุณค่าของตราสินค้าขึ้น เพราะนักการตลาดสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันจากตราสินค้าที่ประสบความสำเร็จ (Kevin Lane Keller, 1998)

สำหรับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยนั้น รัฐบาลได้ ตราพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2474 ขึ้นในฉบับแรก มีผลบังคับใช้วันที่ 1 ตุลาคม 2474 และต่อมาได้มีพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 (ฉบับที่ 3) 2543 และฉบับล่าสุด พ.ศ. 2559 นั้น การปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจและอำนาจต่างๆ ของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลภารกิจดังกล่าว คือ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ได้ดำเนินการและรับคำขอการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่มีการบังคับใช้ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้านี้ ได้มีผู้มารับบริการอย่างต่อเนื่อง ฉะนั้นการจะสามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีระบบที่

ดีและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ และเอาใจใส่เป็นพิเศษที่จะหาแนวทางพัฒนา และปรับปรุงให้ระบบการบริการของกลุ่มงานบริหารและตรวจรับคำขอสำนักเครื่องหมายการค้า กรมทรัพย์สินทางปัญญา มีประสิทธิภาพมากที่สุด ให้เหมาะสมกับค่านิยมกรมทรัพย์สินทางปัญญาที่ว่า คุ่มครองความคิด มุ่งจิตบริการ เน้นงานสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้มารับบริการให้ได้รับประโยชน์สูงสุด

ฉะนั้นการจะสามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีระบบที่ดีและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ และเอาใจใส่เป็นพิเศษที่จะหาแนวทางพัฒนา และปรับปรุงให้ระบบการบริการของกลุ่มงานบริหารและตรวจรับคำขอสำนักเครื่องหมายการค้า กรมทรัพย์สินทางปัญญา มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยเฉพาะค่านิยมกรมทรัพย์สินทางปัญญาที่ว่า คุ่มครองความคิด มุ่งจิตบริการ เน้นงานสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้มารับบริการให้ได้รับประโยชน์สูงสุด

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของผู้มารับบริการด้านการจดลิขสิทธิ์เครื่องหมายการค้าเพื่อผู้ประกอบการที่ยื่นคำขอจดทะเบียน จะได้ใช้เป็นตราสินค้าในการสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้บริโภค อันจะเกิดประโยชน์ในการสร้างชื่อเสียงเครื่องหมายการค้าของตนให้เป็นที่นิยมในการพาณิชย์และเกิดผลกำไร อีกทั้งยังกระตุ้นระบบเศรษฐกิจในด้านการพาณิชย์ของประเทศอีกด้วย และผู้วิจัยจะได้นำผลการวิจัยเสนอแนะให้ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องพิจารณาและปรับปรุงการบริหารงานให้เหมาะสมต่อไป รวมทั้งเป็นการประเมินผลงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ เพื่อเป็นตัวชี้วัดในการปฏิบัติงาน และจะได้แก้ไข เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง และพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในการบริการให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจในการรับบริการให้มากที่สุด

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ณ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการด้านการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของกรมทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงพาณิชย์

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนผู้มารับบริการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ณ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษางานวิจัยนี้ คือ ผู้ที่มารับบริการ ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ณ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ตัวอย่าง จำนวน 400 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มคนที่ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ณ กรมทรัพย์สินทางปัญญา

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลในการวัดระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านงานจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า สำนักเครื่องหมายการค้า กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ 2) ด้านเจ้าหน้าที่ให้บริการ 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง เนื่องจากผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่การตรวจรับคำขอและตรวจสอบความเหมือนคล้ายของเครื่องหมายการค้า

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับการอธิบายลักษณะด้านประชากรศาสตร์ ของกลุ่มตัวอย่าง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการมารับบริการ โดยศึกษาและนำเสนอในรูปแบบของตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้การทดสอบแบบ t และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของประชาชนในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์จำแนกรายด้าน

ความพึงพอใจของผู้มารับบริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็น
1. ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ	3.695	.7085	พอใจมาก
2. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	3.532	.6784	พอใจมาก
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.308	.7298	พอใจมาก
ภาพรวม	3.511	.5418	พอใจมาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ภาพรวมอยู่ในระดับพอใจมาก ($\bar{X}=3.511$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ความพอใจทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ ($\bar{X}=3.695$) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ($\bar{X}=3.532$) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X}=3.308$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผู้ใช้บริการและความพึงใจของผู้มาใช้บริการด้านการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์จำแนกตามเพศ

ความพึงใจของผู้มาใช้บริการ	ชาย		หญิง		t	sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ	3.658	.7312	3.719	.6936	-.827	.409
2.ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	3.526	.6949	3.536	.6688	-.139	.890
3.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.319	.7335	3.301	.7288	.246	.806
รวม	3.501	.5540	3.518	.5346	-.310	.757

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผู้ใช้บริการและความพึงพอใจของประชาชนในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ จำแนกตามอายุ รายได้ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ

ความพึงพอใจของ ผู้ใช้บริการ	อายุ		รายได้		สถานภาพ		การศึกษา		อาชีพ	
	F	Sig	F	Sig	F	Sig	F	Sig	F	Sig
1.ด้าน กระบวนการ ขั้นตอน การให้บริการ	.227	.797	2.503	.030*	1.469	.231	1.374	.250	.719	.634
2.ด้านเจ้าหน้าที่ ผู้ให้บริการ	2.829	.060	.455	.810	.771	.463	2.554	.055	1.207	.302
3.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	.941	.391	1.700	.133	2.562	.078	1.303	.273	2.146	.047*
ผลรวม	1.347	.261	1.496	.190	1.522	.220	2.148	.094	1.650	.132

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่าในภาพรวม ผู้ใช้บริการที่มี อายุ รายได้ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ ที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า รายได้ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในบริการด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการแตกต่างกัน และพบว่า อาชีพที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ประชาชนผู้มารับบริการมีความพึงพอใจ ในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ภาพรวมอยู่ในระดับพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ อยู่ในระดับพอใจมาก รองลงมา ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ อยู่ในระดับพอใจมาก และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับพอใจมาก ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยนิตา โฆวงศ์ประเสริฐ ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการงานทะเบียนราษฎร ที่ว่าการอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี การวิจัยพบว่าระดับความพึงพอใจที่มีต่อที่ว่าการอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยรวมผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ ด้านเจ้าหน้าที่/บุคลากร ที่ให้บริการด้านสถานที่และสภาพแวดล้อมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกตามลำดับ (นิตา โฆวงศ์ประเสริฐ, 2556) สอดคล้องกับงานวิจัยของปาวิตรา สุนทรส และสุนิตดา เทศนิยม ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่ต่อการให้บริการของข้าราชการในที่ว่าการอำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่ต่อการให้บริการของข้าราชการในที่ว่าการอำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจลำดับแรก คือด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการ และด้านอาคารสถานที่ ตามลำดับ (ปาวิตรา สุนทรส และสุนิตดา เทศนิยม, 2562)

ผลเปรียบเทียบความพึงใจของผู้มาใช้บริการ ด้านการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า รายได้ และอาชีพ แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อความพึงใจของผู้มาใช้บริการด้านการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของกรณิ ธาตุฐิติกรณี ศึกษาเรื่องคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้เสียภาษีป้ายในพื้นที่สำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า อายุ รายได้ อาชีพ ที่แตกต่าง ความพึงพอใจของผู้เสียภาษีป้ายในพื้นที่สำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (กรณิ ธาตุฐิติกรณี, 2562) สอดคล้องกับ จิตรระวี ทองเถา ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้บริการบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด สาขาซีคอนบางแค พบว่า เพศ อายุ ระดับ

การศึกษา อาชีพ รายได้ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการใช้บริการบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด สาขาซีคอนบางแค (จิตรระวี ทองเถา, 2562)

สรุปและข้อเสนอแนะ

ระดับความพึงพอใจในการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ณ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ อยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบ ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการด้านการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของกรมทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงพาณิชย์ พบว่า รายได้และอาชีพที่แตกต่างกัน ความพึงพอใจด้านการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของกรมทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงพาณิชย์จะแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์สามารถนำมาเสนอแนะดังนี้ 1) ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการกลุ่มกลุ่มประชาชนผู้มารับบริการมีความพึงพอใจในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ควรพัฒนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับติดประกาศขั้นตอนการให้บริการอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ที่มารับบริการการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ณ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์มีความพอใจอยู่ในระดับดีมาก 2) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการกลุ่มประชาชนผู้มารับบริการมีความพึงพอใจ ในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรับปรุงและพัฒนาเกี่ยวกับให้บริการด้วยความเต็มใจ สุภาพ เป็นมิตร เพื่อให้ผู้ที่มารับบริการ การยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ณ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์มีความพอใจอยู่ในระดับดีมาก และ 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกกลุ่มประชาชนผู้มารับบริการมีความพึงพอใจ ในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อควรมีการปรับปรุงพัฒนาเพิ่มเติมจุดให้บริการมีความเหมาะสมและเข้าถึงสะดวกเพื่อให้ผู้ที่มารับบริการ การยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ณ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์มีความพอใจอยู่ในระดับดีมาก ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์โดยทำการศึกษาแบบการสัมภาษณ์ร่วมด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก

บรรณานุกรม

- กรณ์ ธาตุติกรณ์. (2562). คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้เสียภาษีป้ายในพื้นที่สำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร. วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2(3), 14-27.
- จิตรระวี ทองเถา. (2562). พฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้บริการบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด สาขาซีคอนบางแค. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 2(2), 105-114.
- นิตา โฆวงศ์ประเสริฐ. (2556). ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้ารับบริการ งานทะเบียนราษฎรที่ว่าการอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. กรณีศึกษา: ที่ว่าการอำเภอ คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. ใน (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ปาวิตรา สุนทรส และสุนิตดา เทคนิยม. (2562). ความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่ต่อการให้บริการของข้าราชการในที่ว่าการอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิชาการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก. 5(2), 198-209.
- สุภาสินีย์ ปริญญานิพนธ์. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน ของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 4(2), 174-184.
- Kevin Lane Keller. (1998). Branding Perspectives on Social Marketing. NA - Advances in Consumer Research Volume 25. eds.

การใช้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อยกระดับรายได้
และความผาสุกของครอบครัวผู้สูงอายุ ในจังหวัดเพชรบุรี*
SUFFICIENCY ECONOMY APPLICATION FOR IMPROVING THE QUALITY OF
LIFE TO RAISE INCOME AND THE WELL-BEING OF THE ELDERLY
FAMILIES IN PHETCHABURI PROVINCE

พนัส ชัยรัมย์

Panus Chairum

ภัทริยา สุวรรณบูรณ์

Pattariya Suwannaboon

เกศรินทร์ คงเหมียน

Ketsarin Kongmian

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประเทศไทย

Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

E-mail: bbee_kong09@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะคุณภาพชีวิตและความผาสุกของครอบครัวผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี 2) ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการยกระดับรายได้และความผาสุกของครอบครัวผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี 3) ทดลองรูปแบบกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อยกระดับรายได้ และความผาสุกของครอบครัวผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี ใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานวิธี กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงอายุ จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยได้แก่ แบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมยกระดับรายได้ สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ และอภิปรายเนื้อหาเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตและความผาสุกในด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ

* Received 10 November 2022; Revised 9 20 January 2023; Accepted 20 January 2023

สังคม การเมือง การศึกษา และสิ่งแวดล้อม ภายใต้การดำรงชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับสูง หลังการจัดกิจกรรม คือ 1) การประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนจากวัสดุท้องถิ่น บ้านระหารน้อย ต.ตำหรุ อ.บ้านลาด 2) การทำผักสวนครัวรั้วริมทางเดินปลอดสาร บ้านหัวทุ่ง-ทุ่งพร้าวพัฒนา ต.ท่ายาง อ.ท่ายาง และการปลูกผักสวนครัวรั้วริมทาง บ้านคลองลัด ต.บางตะบูน อ.บ้านแหลม 3) การทำถังขยะแบบคัดแยกขยะในครัวเรือน บ้านสามเรือน ต.ท่าตะคร้อ อ.หนองหญ้าปล้อง ซึ่งทั้ง 4 กิจกรรม อยู่ภายใต้หลักการแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สามารถลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้มีผลดีตามความต้องการของกลุ่ม ข้อค้นพบ ผู้สูงอายุมีการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลัก มีความสามารถในการบริหารจัดการกิจกรรมยกระดับรายได้ โดยการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความผาสุก ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์วิกฤตได้

คำสำคัญ: การใช้เศรษฐกิจพอเพียง, การพัฒนาคุณภาพชีวิต, รายได้และความผาสุกของครอบครัว ผู้สูงอายุ

Abstract

The objectives of this research article were to: 1) study the quality of life and well-being of elderly families in Phetchaburi Province, 2) promote the development of quality of life to raise income and the well-being of elderly families in Phetchaburi Province, and 3) try out the activity model for developing the quality of life to raise income and the well-being of elderly families in Phetchaburi Province. The mixed research methodology was applied in this study. The 60 samples were the elderly. The research tools were a preliminary data survey form, a questionnaire, an interview form, and focus group discussion on organizing activities to raise the income of the elderly. The data were analyzed by using percentage and content discussion in descriptive form. The research results revealed that the elderly's quality of life and family well-being were at a high level after organizing the following activities: 1) Inventing household appliances from local materials of the elderly in Ban Rahan Noi, Tamru Subdistrict, Ban Lat District, 2) Planting chemical-free vegetables on the fence along footpath at Ban Hua Thung - Thung Prao Phatthana, Tha Yang Sub-district, Tha

Yang District, and building vegetable gardens of the members in each household in Ban Khlong Lat, Bang Tabun Subdistrict, Ban Laem District, and 3) Producing trash bins for separating household waste at Ban Sam Reun, Tha Takhro Subdistrict, Nong Ya Plong District. All 4 activities were based on the concept of sufficiency economy that could reduce expenses, increase income, and contribute good results according to the group's needs. The research finding revealed that the elderly mainly had a sufficiency economy lifestyle and the ability to manage income-raising activities by reducing expenses and increasing income, resulting in the improvement of the elderly's quality of life and well-being according to the principles of living based on the concept of sufficiency economy in normal and critical situations.

Keywords: Philosophy of sufficiency economy, quality of life, well-being, income raising

บทนำ

ปัจจุบันมีปรากฏการณ์การสูงวัยของประชากรเกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยมีประชากรทั้งหมดประมาณ 7,433 ล้านคน ในจำนวนนี้มีประชากรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป 929 ล้านคนหรือ คิดเป็นร้อยละ 12.5 ของประชากรทั้งหมด และหากพิจารณาในประชาคมอาเซียนก็มีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเช่นกัน และมีประเทศสมาชิก 3 ประเทศที่มีผู้สูงอายุจำนวนมากกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุแล้ว ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ มีประชากรอายุ 60 ปีร้อยละ 18.7 ประเทศไทย ร้อยละ 16.5 และประเทศเวียดนาม ร้อยละ 10.7 ซึ่งเป็นข้อมูลใน พ.ศ.2559 (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ, 2561) ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ คาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2564 จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ โดยผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป จะมีสัดส่วนร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมดในปี พ.ศ. 2574 จะมีสัดส่วนร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด ปัจจุบันมีผู้สูงอายุประมาณ 11 ล้านคน ซึ่งรัฐบาลให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ 5 ด้าน คือ 1) สุขภาพกาย จิต 2) ครอบครัวยุคใหม่ 3) สังคมเอื้ออาทร 4) สิ่งแวดล้อมเหมาะสมปลอดภัย 5) หลักประกันมั่นคง โดยหาหรือมาตรการสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนเข้ามาดำเนินการ เพื่รองรับสังคมผู้สูงอายุ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2560)

สถานการณ์ผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี มีจำนวนผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปี ขึ้นไป) ทั้งหมดจำนวน 91,893 คน คิดเป็นร้อยละ 18.70 จากจำนวนประชากรทั้งหมด 491,740 คน แยกเป็นผู้ชาย 39,144 คน คิดเป็นร้อยละ 42.60 ผู้หญิง 52,748 คน คิดเป็นร้อยละ 57.40 จำนวนผู้สูงอายุ 100 ปีขึ้นไป แยกเป็นผู้ชาย 116 คน ผู้หญิง 112 คน (สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ 9 ประจำจังหวัดเพชรบุรี, 2559) เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพได้ ภายใต้แนวคิดการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ เปลี่ยนภาระให้เป็นพลังลดการพึ่งพิง เสริมการทำงานของภาครัฐ การดูแลสุขภาพร่างกาย สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ ประเด็นที่ควรรู้ เช่น การใช้เทคโนโลยี และประเด็นที่อยากรู้ เช่น กิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ดนตรีทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นพลังของสังคม และเกิดการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิตอย่างแท้จริง การที่ผู้สูงอายุกลุ่มพื้นที่ในจังหวัดเพชรบุรี ส่วนมากจะอยู่ในสังคมเกษตรกรรมตามชุมชนชนบท ด้วยวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชุมชนแบบดั้งเดิมที่ผ่านมา ที่เกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ และการเปลี่ยนแปลงในสถานะเศรษฐกิจ ปัจจุบัน กลุ่มวัยแรงงานสมัยใหม่จะมีการเคลื่อนย้ายออก เข้ามาทำงานในตัวเมืองมากขึ้นตามสมัยนิยม ทำให้แรงงานภาคการเกษตรต้องใช้กลุ่มแรงงานผู้สูงอายุเข้ามาในภาคการเกษตร โดยเฉพาะผู้สูงอายุเพศชาย ส่วนเพศหญิงสูงอายุตามชุมชนอยู่อาศัยในครัวเรือนตามลำพังและผู้สูงอายุจำนวนมากที่ยังมีข้อจำกัดในการดูแลสุขภาพครอบครัวที่เป็นวัยเด็ก แทนบิดามารดาที่เป็นกลุ่มวัยแรงงานที่ออกมาทำงานนอกชุมชน กลุ่มวัยผู้สูงอายุจำนวนมาก โดยเฉพาะชุมชนบทกลุ่มสตรีไม่สามารถออกมาทำกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานภาครัฐได้ด้วยเงื่อนไขข้อจำกัดที่เกิดขึ้น และการที่ผู้สูงอายุมีข้อจำกัดการเดินทางไม่สะดวกทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561)

ความผาสุกในชีวิตของผู้สูงอายุว่า เป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการแสดงพฤติกรรม การรับรู้ถึงคุณภาพชีวิต ความผาสุกด้านจิตใจ และลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมจากแนวคิดความผาสุก (Lawton, M. P., 1983) ความผาสุกเกิดจากประสบการณ์หรือการประมวลผลในสิ่งที่เกิดขึ้นกับชีวิตโดยรวมของบุคคลแล้วแสดงออกมาเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วยด้านความวิตกกังวล (Anxiety) ด้านความซึมเศร้า (Depression) ด้านความสุขในชีวิต (Positive Well-being) ด้านการควบคุมตนเอง (Self-control) ด้านความมีชีวิตชีวา (Vitality) และด้านสุขภาพทั่วไป (General health) ซึ่งมีมิติทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ความรู้สึกด้านบวกและด้านลบ ถ้าบุคคลมีความรู้สึกด้านบวกมากก็จะแสดงออกถึงความผาสุกอยู่ในระดับสูง แต่ในทางกลับกันหากบุคคลมีความรู้สึกเป็นไปในทางด้านลบมาก ก็จะแสดงออกถึงความผาสุกอยู่ในระดับต่ำ

สำหรับประเทศไทย มีการศึกษาเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุโดยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขทางใจของผู้สูงอายุคือ การสนับสนุนทางสังคม การรับรู้ ความสามารถของตนเองและการรับรู้ภาวะสุขภาพ (Dupuy, H. J., 1977) และการสนับสนุนทางสังคมมีผลในทางบวกกับความสุขทางใจของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์ (ยุพา ทองสุข และคณะ, 2562)

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงการมีส่วนร่วมของกลุ่มหรือตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องความร่วมมือของชุมชนและเครือข่ายที่อยู่ในพื้นที่และที่สำคัญคือ วิธีการ กระบวนการเชิงบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ ต่อการพัฒนาแนวทางรูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุครบวงจรของพื้นที่อย่างเหมาะสม (โชติกา สิงหาเทพ และคณะ , 2561) ในการวิจัย เรื่องการใช้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อยกระดับรายได้ และความผาสุกของครอบครัวผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี เป็นการขับเคลื่อนผู้สูงอายุระดับครัวเรือนเข้ามามีส่วนร่วมในชมรมผู้สูงอายุ ในระดับชุมชนหมู่บ้าน ส่งผลต่อระดับตำบล ระดับอำเภอ และจังหวัด เพื่อเป็นกระบวนการเตรียมความพร้อมของกลุ่มผู้สูงอายุ และองค์กร ชมรมผู้สูงอายุมีความพึงพอใจและสร้างบทบาทให้แก่พื้นที่ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรท้องถิ่น ให้มีศักยภาพในการดำเนินงานโครงการและการที่รัฐบาลจะขับเคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 ควรต้องหามาตรการหรือโครงการที่จะเข้าไปดูแลผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง เพื่อให้เห็นคุณค่าของตนเอง ลดความรุนแรงในสังคม เพื่อให้สังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดีควบคู่กับการยกระดับทางเศรษฐกิจ การให้คุณค่าของผู้สูงวัยตามนโยบายรัฐบาลที่ได้วางไว้ ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพต่อหน่วยพื้นที่ และเกิดประสิทธิภาพของการดำเนินงานอย่างครบสมบูรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะคุณภาพชีวิตและความผาสุกของครอบครัวผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการยกระดับรายได้ และความผาสุกของครอบครัวผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้เศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อทดลองรูปแบบกิจกรรม ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อยกระดับรายได้ และความผาสุกของครอบครัวผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้เศรษฐกิจพอเพียง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูล จากการทบทวนวรรณกรรมจากการศึกษาข้อมูลพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล จากพื้นที่ 4 ตำบล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 60 คน เป็นผู้สูงอายุใน 4 ตำบล คือ 1) ตำบลตำรุ อำเภอบ้านลาด 2) ตำบลท่ายาง อำเภอยาง 3) ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอนองหญ้าปล้อง และ 4) ตำบลบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบการศึกษา สร้างแบบสัมภาษณ์ แผนการจัดทำแผนเชิงปฏิบัติปรับปรุง และทดสอบโดยใช้เศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ 4 ตำบล โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) สร้างแบบสัมภาษณ์ แผนการจัดทำแผนเชิงปฏิบัติปรับปรุงและทดสอบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี จำนวน 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

แบบสอบถาม คุณภาพชีวิต ความผาสุก สภาพการดำเนินชีวิตภายใต้เศรษฐกิจพอเพียงและการยกระดับรายได้ของผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ จำนวน 7 ข้อ 2) ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุ จำนวน 25 ข้อ 3) ส่วนที่ 3 ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ใน 3 ด้าน ประกอบด้วย แบบประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ด้านที่ 2 แบบประเมินความผาสุกของผู้สูงอายุ และด้านที่ 3 ความคิดเห็นในการยกระดับรายได้ของผู้สูงอายุโดยการดำเนินกิจกรรม จำนวน 28 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ใช้ในการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกิจกรรมยกระดับรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ความผาสุกของผู้สูงอายุ และความรู้ความเข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2. แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุ แบบประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และความผาสุกของผู้สูงอายุ กำหนดน้ำหนักเนื้อหาข้อคำถามแบบ

ประเมินค่า 5 ระดับ ครอบคลุมวัตถุประสงค์ เนื้อหา เพื่อให้ได้ข้อคำถามของแบบสอบถามที่ใช้กับผู้สูงอายุ จำนวน 53 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. นำแบบสอบถามให้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน มีความเชี่ยวชาญ ด้านกิจกรรมยกระดับรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ความผาสุกของผู้สูงอายุ และความรู้ความเข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (สมนึก ภัททิยธนี, 2551) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67- 1

4. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุ แบบประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และความผาสุกของผู้สูงอายุไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้สูงอายุที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองและทีมงาน โดยสำรวจข้อมูลเบื้องต้นจากผู้สูงอายุเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ความผาสุกของผู้สูงอายุ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุ และการมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมของกลุ่มผู้สูงอายุที่เหมาะสม ที่เกิดขึ้นภายใต้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ในชุมชน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะ ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุ ข้อมูลการประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ การประเมินความผาสุกของผู้สูงอายุ และข้อมูลความคิดเห็นในการยกระดับรายได้ของผู้สูงอายุโดยการดำเนินกิจกรรมจากผู้สูงอายุ จำนวน 60 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์การดำเนินงาน ด้านกิจกรรมยกระดับรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ความผาสุกของผู้สูงอายุ และความรู้ความเข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวทางและประเด็นในการสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

2. นำข้อมูลที่ได้ในการศึกษามาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่อง และขอบเขตของเนื้อหาในพฤติกรรมบ่งชี้

3. สร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบเขตเนื้อหาในพฤติกรรมบ่งชี้กำหนดเป็นลักษณะแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structure interview) ประกอบด้วยประเด็นคำถามเกี่ยวกับ ด้านกิจกรรมระดับรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ความพึงพอใจของผู้สูงอายุ และความรู้ความเข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 6 ข้อ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองและทีมงาน โดยผู้วิจัยพักทนายสนทนา ทำความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ตามความเหมาะสม เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีและเป็นกันเองก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

2. ใช้คำถามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ โดยหลีกเลี่ยงคำพูดที่เป็นไปในแนวทางแนะนำคำตอบ หรือเป็นผลกระทบต่อการตอบของผู้ตอบ

3. จัดบันทึกคำตอบและขออนุญาตบันทึกเสียง

4. ขอขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์เมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดระเบียบข้อมูล (Data Organizing/Data Reduction) เป็นกระบวนการจัดการด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลเป็นระเบียบทั้งทางกายภาพ และในทางเนื้อหาพร้อมที่จะแสดงและนำเสนออย่างเป็นระบบได้

2. การแสดงข้อมูล (Data Display) คือ กระบวนการนำเสนอข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในรูปของการพรรณนาอันเป็นผลมาจากการเชื่อมโยงข้อมูลที่จัดระเบียบแล้วเข้าด้วยกันตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อมองเรื่องราวของสิ่งที่ศึกษาตามความหมายที่ข้อมูลซึ่งได้ถูกจัดระเบียบไว้ดีแล้ว

3. การหาข้อสรุป และการตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นของผลการวิจัย (Conclusion Drawing and Verification) เป็นกระบวนการหาข้อสรุป และการตีความหมายของผลหรือข้อค้นพบที่ได้จากการแสดงข้อมูล รวมถึงการตรวจสอบว่า ข้อสรุปความหมายที่ได้นั้นมีความถูกต้องตรงประเด็น และน่าเชื่อถือเพียงใด ข้อสรุปและสิ่งที่ตีความออกมานั้นในรูปแบบของคำอธิบายกรอบแนวคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องที่ทำการศึกษาวิเคราะห์นั้น

ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติการ จัดอบรม (A-I-C) วิทยากรตำบล ดำเนินกิจกรรมการยกระดับรายได้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และความผาสุกของครอบครัวผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้เศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่ 4 ตำบล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี จำนวน 60 คน

การสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มตามธรรมชาติ (Group Discussion) การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การสังเกตแบบมีส่วนร่วมการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่กระบวนมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ระหว่างผู้สูงอายุกับเครือข่ายภายนอก กระบวนการเรียนรู้ของชุมชน โดยบูรณาการกิจกรรมและความรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ใช้ในการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย 1) ตำบลตำรุ 2) ตำบลท่ายาง 3) ตำบลท่าตะคร้อ และ 4) ตำบลบางตะบูน

2. ประเด็นคำถาม ใช้ในการสนทนากลุ่มกับผู้สูงอายุและคณะกรรมการผู้สูงอายุประจำหมู่บ้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การจัดสนทนากลุ่มผู้สูงอายุตำบลต่าง ๆ จากพื้นที่ 4 ตำบลๆ ละ 15 คน โดยมีเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นและผู้สนใจเข้าร่วมสังเกตการณ์

2. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยการระดมความคิดจากผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบล จากพื้นที่ 4 ตำบลๆ ละ 15 คน

3. จัดเตรียมแบบฝึกอบรม และการประเมินผลการฝึกอบรมตามเศรษฐกิจพอเพียงของคณะกรรมการผู้สูงอายุประจำหมู่บ้าน จากพื้นที่ 4 ตำบล

4. คณะผู้วิจัยร่วมกับผู้สูงอายุบันทึกภาพและผลการดำเนินกิจกรรมตามแผนกิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้เก็บรวบรวมได้ในขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัยมาตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของเนื้อหาโดยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Method) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ เชิงเนื้อหา (Content Analysis and Synthesis) ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ

โดยการตีความ (Interpret) เทียบเคียงทฤษฎีและผลงานวิจัยที่มีการศึกษาวิจัยไว้แล้ว และนำเสนอผลการวิเคราะห์และข้อมูลในรูปของความเรียง

ผลการวิจัย

1. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีที่พักอาศัยที่เหมาะสม เป็นไปตามมาตรฐานของการมีชีวิตที่ดี มีความสุขและพึงพอใจในชีวิตกับสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน มีรายได้ด้วยตนเองเพียงพอต่อการดำรงชีพ มีสุขภาพร่างกายที่ดี ดูแลตนเองในเรื่องอาหารและโภชนาการ ได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อการดูแลสุขภาพมีการตรวจสุขภาพเป็นประจำ มีเวลาในการออกกำลังกาย มีความพึงพอใจในสุขภาพของมีอารมณ์ที่ดีมีความสุข และพึงพอใจในการดำเนินชีวิต เข้ากับคนอื่นได้ รู้จักการยอมรับตนเองเห็นคุณค่าของตนเอง ควบคุมอารมณ์ของตนเอง มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งในครอบครัว เพื่อน ญาติมิตรและคนรอบข้างเป็นอย่างดี ได้รับการยอมรับจากคนในครอบครัว เพื่อนบ้านและชุมชนมีกิจกรรม มีการติดต่อ พบปะสังสรรค์ ตามโอกาส การตัดสินใจด้วยตนเองได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนเองชอบหรือพอใจ มีอิสรภาพในการกำหนดทิศทางการดำเนินชีวิต สามารถเลือกทำในสิ่งที่ต้องการ การรวมกลุ่มทางสังคมได้ให้ความช่วยเหลือกับชุมชนหรือองค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมในกลุ่มทางสังคมมีบทบาทในสังคมที่อาศัยอยู่ มีสถานภาพทางสังคมที่เป็นยอมรับของบุคคลทั่วไป ส่วนคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในการพัฒนาตนเอง พบว่า มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติตนมีความสามารถ และสามารถปรับปรุงตนเองให้เกิดคุณค่าทางสังคม รวมถึงสามารถส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาตนเองมีความต้องการได้รับการอบรมอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้

2. ความผาสุกของผู้สูงอายุ มีความความรู้สึกเป็นสุข เป็นภาวะทางอารมณ์ทางบวกทั้งระดับบุคคล(Personal) ความผาสุกระดับครอบครัว (Family) และความผาสุกระดับสังคม (Social) มีความรู้สึกพึงพอใจต่อชีวิตของตนเองในด้านต่าง ๆ มีความรู้จักตนเองเข้าใจตนเอง และสามารถบังคับควบคุมตนเองอย่างถูกต้อง ทำให้เกิดความคิด การพูดและการกระทำต่าง ๆ ตลอดจนการเลี้ยงชีพอย่างถูกต้อง และมีจิตใจที่ผ่องใส มีความ پاکเพียร ความไม่ประมาทมีความผาสุกจากการประเมินตนเองในการดำรงชีวิตภายใต้เศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในเกณฑ์สูง ซึ่งมีความสอดคล้องกับระดับการประเมินตนเองด้านคุณภาพชีวิต คือ ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิสังคมของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนด้วย

3. การทดลองดำเนินกิจกรรมยกระดับรายได้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความผาสุกของครอบครัวผู้สูงอายุ เป็นการเพิ่มรายได้ทั้งในระดับครอบครัว (Family) ระดับกลุ่ม (Group) และจะสามารถยกระดับรายได้ในระดับชุมชน ตามหลักการดำรงชีวิตภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีการเรียนรู้ที่เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การจักสานประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนจากวัสดุท้องถิ่น ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนจากวัตถุดิบพื้นบ้าน การถ่ายทอดศิลปะพื้นบ้าน จากปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่บ้าน ที่สามารถทำได้ง่ายและเกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ในสถานการณ์วิกฤตโรคระบาดโควิด -19 คือ การใช้วัสดุในชุมชนที่ใช้ต้นทุนต่ำการจัดกิจกรรมด้านการเกษตร เช่น การทำโรงเรือนผักสวนครัวปลอดสารที่เป็นโรงเรือนรวมของกลุ่ม และทั้งในรูปแบบผักสวนครัวของสมาชิกครัวเรือนที่เกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่ต้องลดรายจ่ายในแต่ละครัวเรือน และเพิ่มรายได้ เป็นการสืบทอดการดำรงชีวิตแบบดั้งเดิมของท้องถิ่น ที่ทำการเกษตรสวนครัวเพื่อใช้เป็นอาหารประจำวัน ซึ่งปัจจุบันลดน้อยถอยลง มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพจากมูลสัตว์ วัชพืช ใบไม้ เศษอาหาร ขยะอินทรีย์ ด้วยรูปแบบต่าง ๆ และกิจกรรม ยกระดับรายได้ โดยการเพิ่มรายได้ อีกชนิดหนึ่งคือ การทำถังขยะแบบคัดแยกขยะในครัวเรือนเพื่อแปรขยะเป็นรายได้เพิ่มให้ครอบครัว สามารถจัดทำได้เอง ใช้วัสดุเหลือใช้ในครัวเรือน ใช้ทุนในการทำต่ำ ใช้ประโยชน์ได้จริงมีการคัดแยกขยะพลาสติกที่มีจำนวนมากนำไปขายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน และลดขยะในชุมชนได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งยังช่วยสร้างความสะอาด และจัดระเบียบให้กับชุมชนด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการโดยยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก ซึ่งมีทั้งหมด 3 ข้อ ดังนี้

1. ลักษณะคุณภาพชีวิตและความผาสุกของครอบครัวผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี มีความเป็นอยู่ที่ดีเป็นไปตามมาตรฐานของการมีชีวิตที่ดี มีความสุขและพึงพอใจในชีวิตกับสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันมีรายได้ด้วยตนเองเพียงพอต่อการดำรงชีพ มีสุขภาพร่างกายที่ดี ดูแลตนเองในเรื่องอาหารและโภชนาการ ได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อการดูแลสุขภาพมีการตรวจสุขภาพเป็นประจำ มีเวลาในการออกกำลังกาย มีความพึงพอใจในสุขภาพของรู้จักการยอมรับตนเองเห็นคุณค่าของตนเอง ควบคุมอารมณ์ของตนเอง มีความสัมพันธ์กับคนรอบข้างเป็นอย่างดี การตัดสินใจด้วยตนเองได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนเองชอบหรือพอใจ มีอิสรภาพในการกำหนดทิศ

ทางการดำเนินชีวิต สามารถเลือกทำในสิ่งที่ต้องการให้ความช่วยเหลือกับชุมชนหรือองค์กรต่างๆ มีรวมถึงสามารถส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสนาะจิต ชลาชน พบว่า พื้นที่ชุมชนอยู่ในเขตที่ราบของตำบลป่าไผ่ เหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรม ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอาชีพ ทำนา ทำไร่ และทำสวนผักมาแต่เดิม ปัจจัยในการรวมกลุ่มของกลุ่มผู้สูงอายุคือ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทั้งร่างกายและจิตใจ ร่วมกับนโยบายของผู้นำชุมชนและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้โครงการครอบครัวพอเพียง สรุปเป็นแนวทางการปลูกพืชผักแบบผสมผสานของกลุ่มผู้สูงอายุคือ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการของเกษตรแบบผสมผสานมาประยุกต์ใช้การพัฒนากิจกรรมการเกษตรแบบมีส่วนร่วมตามขั้นตอนของแนวคิดวงจรเดมมิง (PDCA) และการทำตามแผนงานของผู้นำชุมชนและองค์กรส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนบุคลากรและงบประมาณให้สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรของผู้สูงอายุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (เสนาะจิต ชลาชน, 2564)

2. ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการยกระดับรายได้ และความผาสุกของครอบครัวผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นความรู้สึกเป็นสุข และความรู้สึกพึงพอใจที่มีต่อชีวิตของตนเองในด้านต่าง ๆ การรู้จักตนเองเข้าใจตนเอง และสามารถบังคับควบคุมตนเองอย่างถูกต้อง ทำให้เกิดความคิด การพูดและการกระทำต่าง ๆ ตลอดจนการเลี้ยงชีพอย่างถูกต้อง และมีจิตใจที่ผ่องใส มีความ پاکเพียร ความไม่ประมาท ทั้งจากแบบสอบถามและการประเมินตนเอง อยู่ในเกณฑ์สูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถกร เหยยทิม พบว่า ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุเขตกรุงเทพมหานครมีแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขคือ การดูแลตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ การมีความหวัง และมีการวางแผนในชีวิตการบริหารจัดการกับความทุกข์ การได้อยู่ร่วมกันหรือทำกิจกรรมกับครอบครัว การเป็นที่พึ่งของครอบครัว การเข้าร่วมทำกิจกรรมทางศาสนาหรือทางวัฒนธรรม ประเพณี การได้ถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ การทำกิจกรรมที่ชอบหรืองานอดิเรก การได้พัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้ มีการเตรียมตัวเพื่อวัยผู้สูงอายุ การตระหนักถึงคุณค่าในตนเองการได้ช่วยเหลือผู้อื่นหรือทำประโยชน์ต่อสังคม (อรรถกร เหยยทิม, 2560)

3. ทดลองรูปแบบกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อยกระดับรายได้ และความผาสุกของครอบครัวผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี จากการจัดกิจกรรมกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นการเพิ่มรายได้ทั้งในระดับครอบครัว (Family) ระดับกลุ่ม (Group) ตามหลักการดำรงชีวิตภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจักสานประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนจากวัสดุในท้องถิ่น การทำโรงเรือนผักสวนครัวปลอดสารที่เป็นโรงเรือนรวมของกลุ่มและทั้งในรูปแบบผักสวน

ครัวของสมาชิกครัวเรือนที่ลดรายจ่ายในแต่ละครัวเรือน ส่งขายเป็นรายได้ มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพรูปแบบต่าง ๆ และการทำถังขยะแบบคัดแยกขยะในครัวเรือนเพื่อแปรขยะเป็นรายได้เพิ่มให้ครอบครัวมีถังขยะที่สามารถจัดทำได้เองแบบง่ายๆ ใช้วัสดุเหลือใช้ในชุมชนสามารถนำขยะไปขายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน และลดขยะในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริวัลลีย์ พลุกษาอุดมชัย และ สวรรยา ธรรมอภิพล พบว่า การดำเนินงานของชมรมฯ เป็นไปตาม POSDCORB สำหรับความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตอนแฝก มาจาก 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ด้านผู้นำชมรม มีภาวะความเป็นผู้นำ มีจรรยาบรรณ มีจิตอาสาปฏิบัติงานด้วยความเสียสละ เห็นผลประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นหลัก 2) ด้านความสามารถในการพึ่งตนเอง โดยการหาแหล่งเงินทุนในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชมรมได้ตลอดมา 3) ด้านความสามารถในการประสานงานกับภาคี โดยร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐภาคท้องถิ่น และภาคสังคม 4) การดำเนินงานตามข้อบังคับ สำหรับแรงจูงใจในการเข้าร่วมชมรมฯ มาจากปัจจัยภายใน 4 ปัจจัย ได้แก่ ความสนใจ ความต้องการ ความชอบและความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และแรงจูงใจจากปัจจัยภายนอก 4 ปัจจัย ได้แก่ การบริการตรวจสอบสุขภาพ กิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการ การสนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค และการยอมรับทางสังคม (สิริวัลลีย์ พลุกษาอุดมชัย และสวรรยา ธรรมอภิพล, 2560)

องค์ความรู้ใหม่

ได้มีรูปแบบและกิจกรรม ของผู้สูงอายุ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อยกระดับรายได้ และความผาสุกของครอบครัวผู้สูงอายุภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดเพชรบุรี 4 กลุ่มจาก 4 ตำบล ใน 4 อำเภอ ของจังหวัดเพชรบุรี 4 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 รูปแบบการทำกิจกรรมยกระดับรายได้ จากการจักสานประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนจากวัสดุท้องถิ่น ของผู้สูงอายุในตำบลตำหรุ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ตามสภาพภูมินิเวศ และภูมิปัญญาชาวบ้าน

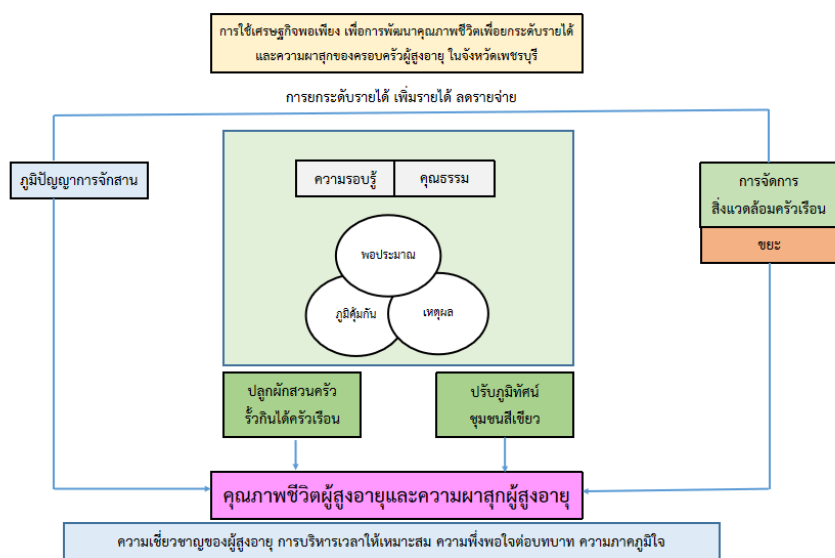
รูปแบบที่ 2 รูปแบบการทำกิจกรรมยกระดับรายได้ “กลุ่มฝึกสวนครัวครัวริมรั้วริมทางเดินปลอดภัย” ของผู้สูงอายุในตำบลท่ายาง อำเภوتاเยียง จังหวัดเพชรบุรี ตามอาชีพหลักของชุมชน และตามสภาพภูมินิเวศ

รูปแบบที่ 3 รูปแบบการทำกิจกรรมยกระดับรายได้ “การทำถังขยะแบบคัดแยกขยะในครัวเรือนเพื่อแปรขยะเป็นรายได้เพิ่มให้ครอบครัว” ของผู้สูงอายุในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ตามเอกลักษณ์ท้องถิ่น

รูปแบบที่ 4 รูปแบบการทำกิจกรรมยกระดับรายได้ “การปลูกผักสวนครัวในภาชนะและวัสดุเหลือใช้จากครัวเรือนบนพื้นที่ชายฝั่งทะเลปากอ่าวบางตะบูน” ของผู้สูงอายุในตำบลบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น และสภาพภูมินิเวศ

ภาพที่ 1 รวมกิจกรรมการใช้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อยกระดับรายได้และความผาสุก ของครอบครัวผู้สูงอายุ ในจังหวัดเพชรบุรี

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า การใช้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อยกระดับรายได้ และความผาสุก ของครอบครัวผู้สูงอายุ จังหวัดเพชรบุรี การใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของกลุ่มผู้สูงอายุ จาก 4 ตำบล ๆ ละ 15 คน ใน 4 อำเภอรวม 60 คน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี และมีการใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต ซึ่งส่งผลให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขและพึงพอใจในชีวิตกับสภาพความเป็นอยู่ มีอิสรภาพในการกำหนดทิศทางการดำเนิน

ชีวิต สามารถเลือกทำในสิ่งที่ต้องการ มีคุณภาพชีวิตในการพัฒนาตนเอง และสามารถปรับปรุงตนเองให้เกิดคุณค่าทางสังคม รวมถึงสามารถส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาตนเองมีความต้องการได้รับการอบรมอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความผาสุกมีความสุขมีความรู้สึกเป็นสุข มีความรู้สึกพึงพอใจต่อชีวิตของตนเองในด้านต่าง ๆ มีความรู้จักตนเองเข้าใจ มีความผาสุกจากการประเมินตนเองในการดำรงชีวิตภายใต้เศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในเกณฑ์สูง ซึ่งมีความสอดคล้องกับระดับการประเมินตนเองด้านคุณภาพชีวิต คือ ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิสังคมของชุมชน ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน นำสู่การตัดสินใจของกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมยกระดับรายได้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความผาสุกของครอบครัวผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการเพิ่มรายได้ทั้งในระดับครอบครัว (Family) ระดับกลุ่ม (Group) ตามหลักการดำรงชีวิตภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจักสานประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนจากวัสดุท้องถิ่นต่ำการจัดกิจกรรมด้านการเกษตร เช่น การทำโรงเรือนผักสวนครัวปลอดสารที่เป็นโรงเรือนรวมของกลุ่มและทั้งในรูปแบบผักสวนครัวของสมาชิกครัวเรือน และการทำถังขยะแบบคัดแยกขยะในครัวเรือน เพื่อแปรขยะเป็นรายได้เพิ่มให้ครอบครัว ทุกกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่สามารถทำได้ง่ายมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเกิดประโยชน์ต่อการดำรง ชีวิตในสถานการณ์วิกฤตโรคระบาด โควิด -19 คือ การใช้วัสดุในชุมชนที่ใช้ต้นทุน เกิดขึ้นจากวัตถุดิบประสงค์ของกลุ่มที่ต้องลดรายจ่ายในแต่ละครัวเรือน และเพิ่มรายได้ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและความผาสุกของผู้สูงอายุ ตามหลักการดำรงชีวิตภายใต้เศรษฐกิจพอเพียง ข้อเสนอแนะ ควรนำผลการวิจัยไปขยายผลในกิจกรรมอื่น ๆ ของผู้สูงอายุภายใต้การใช้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อยกระดับรายได้ และความผาสุกของครอบครัวผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องและมีคุณค่า, มีการนำรูปแบบที่ได้จากวิจัย การใช้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อยกระดับรายได้ และความผาสุกของครอบครัวผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี ไปใช้ในพื้นที่ต่าง ๆ โดยการปรับเปลี่ยน และเพิ่มเติมสาระสำคัญของรูปแบบตามสภาพความเป็นจริงในบริบทของพื้นที่ ที่แตกต่างกันไป เพื่อความเหมาะสม และมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และมีการจัดทัศนศึกษาเพิ่มความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขยายเครือข่ายให้กว้างไกลยิ่งขึ้นในทุกภาค ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้ว

บรรณานุกรม

- เสนาะจิต ชลายน. (2564). แนวทางการปลูกผักแบบผสมผสานของกลุ่มผู้สูงอายุบ้านเกษตรพัฒนา ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. ใน (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- โชติกา สิงหาเทพ และคณะ . (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ. (2561). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: พรินเทอรี่.
- ยุพา ทองสุข ดวงใจ วัฒนสินธุ์ และภรภัทร เสงอุดมทรัพย์. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุ. วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต, 33(1), 95-110.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2551). การวัดผลการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กาฬสินธุ์: ประสานมิตรการพิมพ์.
- สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ 9 ประจำจังหวัดเพชรบุรี. (2559). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุปี 2558. เพชรบุรี: สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ 9 ประจำจังหวัดเพชรบุรี.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2560). ศูนย์เรียนรู้สุขภาพะสำนักงานกองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สิริวัลลีย์ พงกษาอุดมชัย และ สวรรยา ธรรมอภิพล. (2560). ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม. Veridian E-Journal, Silpakorn University 10(1), 1439- 1453.

อรรถกร เฉยทิม. (2560). ความสุขของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุเขตกรุงเทพมหานคร. ใน (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Dupuy, H. J. (1977). The General Well-being Schedule. in I. & Newell, C. (Eds.), Measuring health: a guide to rating scales and questionnaire (2nded) (pp. 206-213) In McDowell. USA: Oxford University Press.

Lawton, M. P. (1983). Environment and other determinants of well-being in older people. The Gerontologist, 23(4), 349-357.

การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการอ่านเชิง
วิเคราะห์โรงเรียนป่าเต็งวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเพชรบุรี*

PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY TO PROMOTE ANALYTICAL
READING AT PADENGVITTAYA SCHOOL THE SECONDARY
EDUCATION SERVICE AREA OFFICE PHETCHABURI

ไพลิน ชุศรี

Pailin Chusri

มณฑา จำปาเหลือง

Monta Jumpaluang

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประเทศไทย

Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

E-mail: Khunmod1732@gmail.com

บทคัดย่อ

การแก้ไขปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีหลักการบริหารงานที่สามารถ
แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้โดยใช้กระบวนการของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้วิจัย
จึงทำวิจัยเรื่องนี้ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างชุมชนแห่งการ
เรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของโรงเรียนป่าเต็งวิทยา และ 2) พัฒนาทักษะการ
อ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนป่าเต็งวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เพชรบุรี กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ประกอบด้วย ครูผู้สอน จำนวน 6 คน นักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 117 คน มีขั้นตอนในการวิจัย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1)
ขั้นวางแผน 2) ขั้นปฏิบัติการ และ 3) ขั้นสะท้อนผล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม
แบบทดสอบ และแผนการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน

* Received 13 October 2022; Revised 28 December 2022; Accepted 29 December 2022

เบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที่ ผลการวิจัยพบว่า 1) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของโรงเรียนป่าเต็งวิทยา ประกอบด้วยขั้นตอนในการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นวางแผน ได้ดำเนินการใน 3 องค์ประกอบของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน โดยครุร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิดทฤษฎีของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการสร้างค่านิยม และวิสัยทัศน์ร่วม โดยครุร่วมประชุม เพื่อประเมินและจัดลำดับสภาพปัญหา ความต้องการในเรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ และด้านการจัดสภาพที่เอื้ออำนวย ได้จัดตั้งทีมการเรียนรู้อย่างมืออาชีพโรงเรียนป่าเต็งวิทยา ออกเป็น 3 ทีม ทีมละ 2 คน (บัดดี) ที่โซนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนป่าเต็งวิทยา 2) ขั้นปฏิบัติการ ดำเนินการตามการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้โดยการเปิดชั้นเรียนให้สมาชิกในทีม PLC ได้เข้าร่วมสังเกตในการจัดการเรียนการสอน ประกอบไปด้วย 1) ครูต้นแบบ ซึ่งเป็นครูผู้สอนหลักรายวิชาภาษาไทย 2) ครูร่วมเรียนรู้ 3) หัวหน้ากลุ่มสาระ 4) ผู้บริหาร และ 5) ผู้เชี่ยวชาญ และ ขั้นสุดท้ายขั้นที่ 3) ขั้นสะท้อนผล ได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน ในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน และ 2) ผลการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 -3 โรงเรียนป่าเต็งวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยใช้แบบทดสอบซึ่งประกอบด้วย ทักษะด้านการเปรียบเทียบ ทักษะด้านการจำแนก ทักษะด้านการเรียงลำดับ ทักษะด้านการเชื่อมโยง และทักษะด้านการพิสูจน์ความจริง พบว่า คะแนนเฉลี่ยโดยรวมทุกด้าน และจำแนกรายด้านก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้พบว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์นั้นช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนได้เป็นอย่างดี และสามารถนำวิธีการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนได้

คำสำคัญ: การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, การอ่าน, การอ่านเชิงวิเคราะห์

Abstract

In solving the learning management problems in schools, there is an administrative principle able to be used for solving the problems by using the

process of creating professional learning community (PLC). The researcher was, therefore, interested in doing the study on creation of PLC to promote analytical reading of Padengwittaya School under the Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi with the objectives to: 1) create PLC in the aspect of analytical reading of Padengwittaya School, and 2) develop analytical reading skill of students at Padengwittaya School under the Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi. The study target group consisted of 6 teachers and the students in Mathayomsuksa 1-3 (Grade 7-9) at Padengwittaya School. The steps of study were: 1) planning, 2) implementation, and 3) reflection. The research tools were a questionnaire, a test paper, a recording form, an assessment form, a semi-structured interview form, a learning management plan, and focus group discussion. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, and t-test. The research results were as follows: 1) The creation of PLC in analytical reading at Padengwittaya School consisted of three stages: 1. Planning stage: organizing according to three components of creating PLC as follows: 1) mutual support and leadership aspect by teachers jointly analyzing, synthesizing concepts and theories of creating PLC, 2) value and shared vision building aspect by teachers attending the meeting to assess and prioritize problems and needs on analytical reading, and 3) favorable condition arrangement aspect by setting up 3 professional learning teams (PLT), 2 people each (buddy) at PADENG PLC Zone, 2. Implementation stage: following the process of creating PLC in the aspects of collaborative learning and application of knowledge by allowing PLT members to participate in observation of teaching and learning, consisting of 1) model teachers, the main teachers teaching Thai language courses, 2) co-learning teachers, 3) learning area leaders, 4) administrators, and 5) specialists, and the final stage, 3. Reflection stage: sharing experiences in solving learning management problems in classroom. and 2) The results of analytical reading skill development of students in Mathayomsuksa 1-

3 at Padengvittaya School under Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi using a test paper consisting of comparative skill, classification skill, sorting skill, link skill, and proof skill, revealed that the average score in all aspects and each aspect were different between Pre-test and Post-test with statistical significance at the .01 level. The research finding revealed that creation of PLC for promoting analytical reading could greatly improve students' reading skills, and the method of creating PLC could be applied to improve learning achievement in all learning areas of the school.

Keywords: Creation of Professional Learning Community, Reading, Analytical Reading

บทนำ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning community) มีจุดกำเนิดจากประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีแนวคิดว่าเป็นกลยุทธ์ที่มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนาโรงเรียน นักวิจัย และนักวิชาการหลายท่านได้สนใจในศักยภาพของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา (Dufour, R., 2004) การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ตอบสนองความต้องการของนักเรียนในยุคสภาวะปัจจุบัน โดยอาศัยครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมดำเนินการแก้ไขสภาพปัญหาร่วมกัน (Hord, S, 1997) โดยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning community) มีการสนับสนุนการเป็นผู้นำร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกันโดยประยุกต์ใช้ความรู้จากวิธีที่หลากหลาย มีวิธีแก้ไขปัญหามากมาย โดยส่วนใหญ่แล้วการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้จะกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีของนักเรียน (Senge, P. M., 1990) เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพที่ดี (Hord, S, 1997) สอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและแนวทางการนำมาใช้ในสถานศึกษา” ซึ่งส่งผลให้ครูไม่โดดเดี่ยว เป็นกัลยาณมิตรกันในทางวิชาการ และมีเครือข่ายในการทำงานเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ยังช่วยพัฒนาครูในด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ (ชูชาติ พวงสมจิตร, 2560)

เช่น รายงานการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนประถมศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า ระบบพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนประถมศึกษา มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์อยู่ใน ระดับมากที่สุด จากการศึกษาดังกล่าว พบว่าการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ช่วยพัฒนาครูในด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ (สุภาวดี ปกครอง และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ, 2561)

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ได้มีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นความรู้ในด้านทักษะทางภาษา ได้แก่ ทักษะการอ่าน การเขียน การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย วรรณกรรม (กรมวิชาการ, 2551) โดยความรู้ทางภาษาที่สำคัญ และผู้เรียนต้องนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ตลอดเวลา ก็คือ ทักษะด้านการอ่าน ถือเป็นทักษะที่เป็นจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาหาความรู้ และพัฒนาชีวิต การอ่านจึงมีความสำคัญมากในชีวิตประจำวัน ถือเป็นเครื่องมือสำหรับให้ผู้อ่านได้มาซึ่งความรู้ ทำให้จิตใจมีความสุขและความเพลิดเพลิน และบุคคลที่พ้นวัยเรียนไปแล้ว การอ่านจะช่วยให้เป็นผู้มีความรู้ทันสมัยไม่ล้าหลัง ความสำคัญและประโยชน์ของ คือ การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ จึงต้องอาศัยทักษะการอ่าน ทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาการต่าง ๆ เพื่อตนเองได้รับความรู้และประสบการณ์ตามที่ต้องการ (วรรณิโสสมประยูร, 2553) การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน จำเป็นต้องอ่านหนังสือเพื่อการศึกษาความรู้ด้านต่าง ๆ นอกจากการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินแล้ว ยังมีทักษะการอ่านขั้นสูงเข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้น โดยทักษะการอ่านขั้นสูงสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันก็คือ การอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการอ่าน เพื่อการจำแนกเรื่องออกเป็นส่วน ๆ ให้เห็นว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร พิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปถึงว่าประกอบกันอย่างไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง (กรมวิชาการ, 2546) การอ่านเชิงวิเคราะห์ช่วยให้เรารู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลักของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นไปเป็นมาของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง สำนวจความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏ ช่วยให้ไม่ด่วนสรุปสิ่งใดง่าย ๆ ขณะเดียวกันช่วยให้เราไม่หลงเชื่อข้ออ้างที่เกิดจากตัวอย่างเดียว (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2553), (สุวิทย์ มูลคำ, 2550) สอดคล้องกับกล่าวว่า การอ่านวิเคราะห์เป็นการอ่านที่สูงขึ้นกว่าการอ่านทั่ว ๆ ไป กล่าวคือ มิใช่เป็นเพียงการอ่านเพื่อความรู้ และความเพลิดเพลินเท่านั้นแต่ยังต้องมีการวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนในด้านต่าง ๆ ด้วยครูผู้สอนควรจะต้องจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ให้ผู้เรียนอ่านอย่างจริงจัง

เพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ ความคิด การตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้แล้วนักเรียนยังเกิดทักษะทางด้านการอ่าน อีก 5 ทักษะ คือ ทักษะเปรียบเทียบ (comparing) ทักษะการจำแนก (classifying) ทักษะการเรียงลำดับ (ordering) ทักษะการเชื่อมโยง (connecting) ทักษะการพิสูจน์ความจริง (verifying) แนวทางในการแก้ปัญหาการขาดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนมีหลายแนวทาง เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบแผนผังความคิด เพราะแผนผังความคิดเป็นเครื่องมือในการจัดระบบความคิดที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและเรียบง่ายที่สุด เป็นรูปแบบการบันทึกที่สร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพ สามารถแสดงให้เห็นความคิดได้ง่าย และชัดเจน โดยผู้เรียนถ่ายทอดความคิดหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสมอง ลงในกระดาษ โดยการใช้ภาพสีเส้นในการโยงใย แทนการจดย่อแบบเดิมที่เป็นบรรทัดเรียงจากบนลงล่าง ซึ่งช่วยให้การนำข้อมูลจากภายนอกส่งเข้าสมองให้เก็บรักษาไว้ได้ดีกว่าเดิม ช่วยให้เกิดการคิดเชิงวิเคราะห์ได้ง่ายขึ้น เนื่องจากการจดบันทึกที่มองเห็นการแยกแยะเรื่อง ข้อความหลักและข้อความสนับสนุน เชื่อมโยงเป็นภาพรวม (กรมวิชาการ, 2546) ออกมาเป็นแผนผังความคิด แผนผังความคิดนั้น เป็นตัวแทนความหมายของความคิด และความรู้สึก ถ้าได้นำเทคนิคแนวคิดนี้ไปขยายผลด้านการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ในโรงเรียนและสถานศึกษาต่าง ๆ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ที่มีหน้าที่จัดการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน (ทิตินา แชมมณี, 2557) สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 จากการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด” การใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา จะช่วยให้ นักเรียนมีขั้นตอนและเป้าหมายในการอ่านที่ชัดเจนแต่ถ้ามีเทคนิคการจัดลำดับความคิดมาประกอบการอ่าน จะทำให้นักเรียนลำดับเรื่องราวและความคิด (กานต์ชนก ด่วงตะกั่ว, 2557) และงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กลวิธี SQP2RS ร่วมกับแผนผังความคิด” ซึ่งผลการวิจัยของทุกคนพบว่า การใช้ผังกราฟิกสามารถนำมาพัฒนาการอ่านได้เพราะการที่นักเรียนฝึกฝนการใช้ทักษะการคิดโดยใช้ผังกราฟิกนั้น ทำให้ผู้เรียนได้คิดอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากจากประเด็นหลัก แล้วแยกประเด็นรองให้เป็นระบบออกไปอย่างชัดเจน ทำให้นักเรียนรู้จักคิดเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่องตามลำดับความสำคัญ โดยมีการใช้ภาพสี เส้น สัญลักษณ์ในการสรุปเนื้อหาให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและวิธีการที่จะทำให้สมองออกมาออกมาวิธีหนึ่งก็คือ การทำแผนที่ความคิดหรือ

Mind mapping ซึ่งสมองที่กล่าวนั้นก็คือ ความคิดนั่นเอง การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้ผังกราฟิกจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่น่ามาใช้ประกอบกับการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ประเวศ วะสี, 2547) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดสามารถพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้

โรงเรียนป่าเต็งวิทยา จังหวัด เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนทั้งสิ้น 777 คน และครูผู้สอนจำนวน 38 คน โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน และรองผู้อำนวยการ 1 คน โดยโรงเรียนป่าเต็งวิทยา จังหวัดเพชรบุรี มีนักเรียนชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยง จำนวนมาก โรงเรียนป่าเต็งวิทยาได้ยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2551 และฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ. 2560 สภาพและสาเหตุของปัญหาที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยไม่ประสบผลสำเร็จ ว่าเกิดจากปัญหาหลายด้าน ทั้งปัญหาที่เกี่ยวกับตัวครู ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การจัดการเรียนรู้ของครู เน้นการถ่ายทอดเนื้อหาในห้องเรียนและท่องจำตำราเป็นส่วนใหญ่ ผู้เรียนจึงขาดประสบการณ์การศึกษาจากความเป็นจริงรอบตัว ขาดการคิดวิจารณ์ญาณ ขาดการนำประสบการณ์หรือข้อมูลมาสังเคราะห์ให้เป็นปัญญาที่สูงขึ้น จะเห็นได้ว่า ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้เรียน แต่ถึงแม้ว่า หลักสูตรจะให้ความสำคัญกับการสอนการวิเคราะห์จากการอ่าน แต่ก็พบว่า นักเรียนยังคงมีปัญหาในเรื่องการอ่าน ดังจะเห็นได้จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O – NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พบว่า ในสาระการเรียนรู้ที่ 1 การอ่าน นักเรียนโรงเรียนป่าเต็งวิทยา จังหวัดเพชรบุรี ทำคะแนนสอบเฉลี่ยได้ต่ำกว่าเกณฑ์อยู่ที่ 50.77 ในขณะที่คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศอยู่ที่ 59.67 ยังถือว่ามีค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ต่ำกว่าระดับประเทศอยู่ที่ร้อยละ 8.9 ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมิน PISA ปี 2018 พบว่านักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยในด้านการอ่าน 393 คะแนน (ค่าเฉลี่ย OECD 487 คะแนน) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ PISA 2015 พบว่า ด้านการอ่านมีคะแนนลดลง (ทิศนา ขัมมณี, 2557) ซึ่งการที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยในสาระการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านตกต่ำนั้น เป็นเพราะครูผู้สอนไม่ได้สอนให้นักเรียนรู้จักการอ่านเชิงวิเคราะห์ ไม่ว่าจะเป็นในการจัดการเรียนการสอน หรือในการออกข้อสอบ ข้อสอบส่วนมากของครูก็จะเน้นในเรื่อง ความรู้ ความจำ หรือความเข้าใจ และข้อสอบวัดระดับความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ นั้น มักจะเน้นวัดและประเมินผลทักษะการอ่านระดับวิเคราะห์เป็นสำคัญ ถ้านักเรียนไม่ได้รับการฝึกฝนการอ่านเชิงวิเคราะห์มา

ก่อน ก็จะไม่สามารถทำข้อสอบได้ ส่งผลให้คะแนนทดสอบทักษะการอ่านของนักเรียนค่อนข้างตกต่ำ กลายเป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูทุกคน

จากความสำคัญของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ปัญหาด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน โรงเรียนป่าเต็งวิทยา จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะแก้ไขปัญหาด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เพื่อที่โรงเรียนป่าเต็งวิทยา จังหวัดเพชรบุรี จะมีทักษะด้านการอ่านที่ดีขึ้น โดยผ่านกระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning community) โรงเรียนป่าเต็งวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของโรงเรียนป่าเต็งวิทยา
2. เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนป่าเต็งวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนป่าเต็งวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 มีนักเรียนจำนวน 442 คน โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างในลักษณะแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารโรงเรียนป่าเต็งวิทยา ประกอบด้วย

นางกชพร มั่งประเสริฐ ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าเต็งวิทยา

นางสาวเรณู สิ้นใจ รองผู้อำนวยการโรงเรียนป่าเต็งวิทยา

2. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 4 คน ประกอบด้วย

นางสาวไพลิน ชูศรี ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

นางสาวจุฑามาศ แสงหอม ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

นางพรรณทิพา อรุณรักษ์ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

นางสาวจิตติมา เสริมศรี ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3. นักเรียนโรงเรียนป่าเต็งวิทยา

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 45 คน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 35 คน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 37 คน

4. อาจารย์มหาวิทยาลัยสาขาวิชาภาษาไทย

ผศ. พวงเพ็ญ สว่างใจ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือขั้นตอนที่ 1 ขึ้นวางแผน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสนทนากลุ่ม และแบบบันทึกรายงานการสนทนากลุ่ม เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างด้วยตนเอง การสนทนากลุ่มเพื่อการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การส่งเสริมปัญหาด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ประกอบไปด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูล ส่วนที่ 2 ประเด็นคำถาม และส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็น และแบบบันทึกการประชุมที่มีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนต้นและส่วนเนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดทำแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างและแบบบันทึกจากเอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประกอบด้วย 1) ผศ.ดร. พวงเพ็ญ สว่างใจ อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2) นางสาวนิภาวรรณ เทพอยู่ ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนท่ายางวิทยา และ 3) นางสาวเรณู สีสันจี ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนป่าเต็งวิทยา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ มีการวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) เท่ากับ 1.00 ดังรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ และปรับแก้ไขข้อความในข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มีคุณภาพตามเกณฑ์

2. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม ใช้สำหรับการดำเนินการจัดการสนทนากลุ่ม

เพื่อสังเคราะห์ ความรู้ หลักการ แนวคิด กระบวนการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการหาแนวทางการพัฒนาปัญหาด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของโรงเรียนป่าเต็งวิทยา โดยผู้วิจัยได้ประสานงานและนัดหมายกับกลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนป่าเต็งวิทยา ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และครูมีความรู้และความสามารถด้านภาษาไทย การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็น และสถานที่ห้องประชุม ซึ่งต้องใช้ประกอบการดำเนินการสนทนากลุ่ม ได้แก่ วาระการประชุม แบบบันทึกลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุม เอกสารประกอบการประชุม ผู้บันทึกการประชุม และแบบสรุปผลการประชุม

3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูทุกชั้นเรียนได้ร่วมกันออกแบบ ที่ได้จากการประเมินสภาพปัญหาของนักเรียนด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ และร่วมกันหาวิธีการแก้ไขปัญหามาตามกระบวนการดำเนินงานของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และวิธีที่จะนำมาใช้จัดกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบการเปรียบเทียบ การหาข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น การแสดงความรู้สึกจากบริบทต่าง ๆ รวมทั้งจากการวิเคราะห์เรื่องของการใช้คำ วลี ประโยค จากบทความ สารคดี เรื่องสั้น ต่าง ๆ ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับทีมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กำหนดเนื้อหาและระยะเวลาในการทดลอง เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยวิธีสอนแบบวัด 5 ทักษะ คือ ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการจำแนก ทักษะการเรียงลำดับ ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการพิสูจน์ความจริง จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยจำนวน 1 ท่าน

4. แบบทดสอบด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยได้ร่วมกันออกแบบกับกลุ่มการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และนำแบบฝึกทักษะดังกล่าวให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น และปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำ และนำแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 0.5 – 1.0 และจัดทำเป็นแบบทดสอบ

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ และบันทึกการประชุม เพื่อวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning community) เพื่อส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนป่าเต็งวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ดังนี้ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางและความเรียง

การดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นการดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนตามกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning community) ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

1. สร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความสอดคล้อง พร้อมให้ข้อเสนอแนะ

2. สร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Consistency : IOC) ตั้งแต่ 0.5 – 1.0

3. ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้ว นำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

4. จัดพิมพ์แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ

กลุ่มเป้าหมายการวิจัยในขั้นปฏิบัติการประกอบไปด้วย สมาชิกทีม PLC ประกอบไปด้วย

1. model teacher ครูผู้สอน ครูผู้สอนประจำชั้นรายวิชาภาษาไทย

2. buddy teacher ครูร่วมเรียนรู้ ครูพรณทิพา อรุณรักษ์

3. mentor หัวหน้ากลุ่มสาระ ครูจุฑามาศ แสงหอม

4. administrator ผู้บริหาร นางสาวเรณู สิ้นจี่ รองผู้อำนวยการโรงเรียนป่าเต็งวิทยา

5. export ผู้เชี่ยวชาญ ผศ.ดร. พวงเพ็ญ สว่างใจ

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 2

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ดังนี้ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 3 ขั้นสะท้อนผล

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นการดำเนินกิจกรรมที่ครูผู้สอน สะท้อนผลการสอนของตนเอง รวมทั้งเพื่อนครู ฝ่ายบริหาร และบุคคลที่เกี่ยวข้องตามกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning community) ร่วมกันสะท้อนผลจากการจัดการเรียนการสอนของครู ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนที่ 3 ขั้นสะท้อนผล

แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างและแบบบันทึกรายงานการสนทนากลุ่ม เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างด้วยตนเอง

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสะท้อนผล ประกอบด้วย

1. model teacher ครูผู้สอน ครูผู้สอนประจำชั้นรายวิชาภาษาไทย
2. buddy teacher ครูร่วมเรียนรู้ ครูพรณทิพา อรุณรักษ์
3. mentor หัวหน้ากลุ่มสาระ ครูจุฑามาศ แสงหอม
4. administrator ผู้บริหาร นางสาวเรณู สลิ้นจี่ รองผู้อำนวยการโรงเรียนป่าแดงวิทยา
5. expert ผู้เชี่ยวชาญ ผศ.ดร. พวงเพ็ญ สว่างใจ

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 3 ขั้นสะท้อนผล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ และบันทึกการประชุม เพื่อวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning community) เพื่อส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนป่าแดงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของโรงเรียนป่าแดงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ผลการวิจัยพบว่า ผลการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของโรงเรียนป่าแดงวิทยา มีระดับความต้องการของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้ง 5 ด้าน ร้อยละหลังการดำเนินงานสูงกว่าร้อยละก่อนการดำเนินการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในทุกด้าน

ตารางที่ 1 ระดับความต้องการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนป่าเต็งวิทยา ก่อนและหลังการทำโครงการ

ระดับความต้องการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนป่าเต็งวิทยา	ร้อยละก่อนดำเนินงาน	ร้อยละหลังดำเนินงาน
ด้านที่ 1 การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วม	3.36	4.64
ด้านที่ 2 การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม	3.88	4.96
ด้านที่ 3 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย	3.52	4.55
ด้านที่ 4 การร่วมเรียนรู้และประยุกต์ใช้	3.48	4.80
ด้านที่ 5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล	3.52	4.6

จากตารางที่ 1 ระดับความต้องการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนป่าเต็งวิทยา ก่อนและหลังการทำโครงการ สมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้เรียนรู้วิชาชีพพร้อมกัน พุดคุยถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนป่าเต็งวิทยา ด้านที่ 1 การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วม ได้เปิดโอกาสให้ผู้บริหารเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน แสดงความคิดเห็น แบ่งภาระหน้าที่กันตามความเหมาะสม โดยผู้บริหารให้อิสระแก่ครูในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อให้ครูเกิดการเรียนรู้ใหม่ มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ด้านที่ 2 การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ครูและผู้บริหารร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ร่วมกันหาความรู้ใหม่ ๆ เทคนิควิธีการเพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่ดีร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้านที่ 3 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย โรงเรียนป่าเต็งวิทยาได้จัดสถานที่เพื่อสนทนา แลกเปลี่ยนความรู้ ในทีมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกัน โดยได้มีการติดต่อสื่อสารกันหลายช่องทาง เพื่อวางแผนแก้ปัญหาร่วมกัน โดยใช้โปรแกรม Google Meet ในการประชุมทีม PLT ร่วมกัน ด้านที่ 4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ในทีม PLT แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกัน มีการสะท้อนผลจากการปฏิบัติงานของเพื่อครูและได้ร่วมกันออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ให้สำเร็จลุล่วงตามโครงการ และด้านที่ 5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล การสนทนาในทีม PLT มีการสนทนาการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น โดยมีการสะท้อนปัญหาถึงการจัดการเรียนการสอนในครั้งที่ผ่านๆ มา โดยได้มีการแลกเปลี่ยน

ความสำเร็จที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานตามโครงการ จากผลการวัดระดับความต้องการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนป่าเต็งวิทยา หลังการดำเนินงานตามโครงการมีค่าร้อยละสูงกว่าก่อนการดำเนินงานตามโครงการทั้ง 5 ด้าน

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนป่าเต็งวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ผลการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนป่าเต็งวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี เป็นผลของการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนทั้ง 3 ระดับ คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีการจัดการเรียนการสอนเป็นวงรอบ ในแต่ละวงรอบจะดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ทีม PLT ร่วมกันออกแบบ และมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อดูผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยสามารถสรุปได้จากตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยรวม ของโรงเรียนป่าเต็งวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

การอ่านเชิงวิเคราะห์	$\bar{X}$	S.D.	t	p
คะแนนก่อนเรียน	32.78	0.23	26.186**	.000
คะแนนหลังเรียน	37.64	0.28		

**p<.01 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยรวม ของโรงเรียนป่าเต็งวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี พบว่าเมื่อพิจารณาการวิเคราะห์ค่า T-test ด้วย Paired Samples Statistics พบว่ามีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน เท่ากับ 32.78 และ 37.64 โดยมีค่า S.D. ของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 0.23 และ 0.28 ตามลำดับ โดยมีค่าที่เท่ากับ 26.186 และค่าพีเท่ากับ .000 แสดงว่าคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลัง

เรียนมีความแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีผลของการวิเคราะห์ Paired Samples Correlations ซึ่งมีค่า Correlations เท่ากับ .965 และมีค่าพี เท่ากับ .000

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยรวม ของโรงเรียนป่าแดงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

การอ่านเชิงวิเคราะห์	$\bar{X}$	S.D.	t	p
คะแนนก่อนเรียน	33.54	0.63	29.285	.000
คะแนนหลังเรียน	40.97	0.57		

**p<.01 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยรวม ของโรงเรียนป่าแดงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี พบว่าเมื่อพิจารณาการวิเคราะห์ค่า T-test ด้วย Paired Samples Statistics พบว่ามีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน เท่ากับ 33.54 และ 40.97 โดยมีค่า S.D. ของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 0.63 และ 0.57 ตามลำดับ โดยมีค่าที่เท่ากับ 29.285 และค่าพีเท่ากับ .000 แสดงว่าคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียนมีความแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีผลของการวิเคราะห์ Paired Samples Correlations ซึ่งมีค่า Correlations เท่ากับ .934 และมีค่าพี เท่ากับ .000

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยรวม ของโรงเรียนป่าแดงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

การอ่านเชิงวิเคราะห์	$\bar{X}$	S.D.	t	p
คะแนนก่อนเรียน	32.59	1.09	29.658	.000
คะแนนหลังเรียน	40.43	1.21		

**p<.01 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยรวม ของโรงเรียนป่าเต็งวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี พบว่าเมื่อพิจารณาการวิเคราะห์ค่า T-test ด้วย Paired Samples Statistics พบว่ามีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน เท่ากับ 32.59 และ 40.43 โดยมีค่า S.D. ของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 1.09 และ 1.21 ตามลำดับ โดยมีค่าที่เท่ากับ 29.658 และค่าพีเท่ากับ .000 แสดงว่าคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียน มีความแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีผลของการวิเคราะห์ Paired Samples Correlations ซึ่งมีค่า Correlations เท่ากับ .877 และมีค่าพี เท่ากับ .000

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ โรงเรียนป่าเต็งวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ซึ่งอภิปรายผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ที่ว่า เพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของโรงเรียนป่าเต็งวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนป่าเต็งวิทยาส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยร่วมกันวางแผนจัดการประชุมเพื่อประเมินสภาพระดับความต้องการของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนป่าเต็งวิทยา โดยมีผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ดังนี้ 1) นางสาวจุฑามาศ แสงหอม 2) นางสาวจิตติมา เสริมศรี 3) นางพรรณทิพา อรุณรักษ์ 4) นางสาวไพลิน ชูศรี 5) นางสาวเรณู สีสันจี โดยระดับความต้องการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนป่าเต็งวิทยาก่อนและหลังการทำโครงการรายด้านประกอบด้วยด้านที่ 1 การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วม ได้เปิดโอกาสให้ผู้บริหารเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน แสดงความคิดเห็น แบ่งภาระหน้าที่กันตามความเหมาะสม โดยผู้บริหารให้อิสระแก่ครูในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาศักยภาพของตนเพื่อให้ครูเกิดการเรียนรู้ใหม่ มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ด้านที่ 2 การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ครูและผู้บริหารร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยร่วมกันหาความรู้ใหม่ ๆ เทคนิควิธีการเพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่ดีร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้านที่ 3 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย โรงเรียนป่าเต็งวิทยาได้จัดสถานที่เพื่อสนทนา แลกเปลี่ยนความรู้ในทีมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง

วิชาชีพพร้อมกัน โดยได้มีการติดต่อสื่อสารกันหลายช่องทางเพื่อวางแผนแก้ปัญหาพร้อมกัน โดยใช้โปรแกรม Google Meet ในการประชุมทีม PLT ร่วมกัน ด้านที่ 4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ในทีม PLT แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกัน มีการสะท้อนผลจากการปฏิบัติงานของเพื่อครูและได้ร่วมกันออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ให้สำเร็จลุล่วงตามโครงการ และด้านที่ 5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล การสนทนาในทีม PLT มีการสนทนากการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น โดยมีการสะท้อนปัญหาถึงการจัดการเรียนการสอนในครั้งที่ผ่านๆ มา โดยได้มีการแลกเปลี่ยนความสำเร็จที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานตามโครงการ จากผลการวัดระดับความต้องการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนป่าเต็งวิทยา หลังการดำเนินงานตามโครงการมีค่าร้อยละสูงกว่าก่อนการดำเนินงานตามโครงการทั้ง 5 ด้าน โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและแนวทางการนำมาใช้ในสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้ครูไม่โดดเดี่ยว เป็นกัลยาณมิตรกันในทางวิชาการ และมีเครือข่ายในการทำงานเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น (ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2560) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ยังช่วยพัฒนาครูในด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ เช่น รายงานการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนประถมศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า ระบบพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนประถมศึกษา มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์อยู่ใน ระดับมากที่สุด จากการศึกษาดังกล่าว พบว่าการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ช่วยพัฒนาครูในด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ (สุภาวดี ปกครอง และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ, 2561)

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ที่ว่า เพื่อการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนป่าเต็งวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงขึ้นทั้ง 5 ทักษะ ซึ่งได้แก่ ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการจำแนก ทักษะการเรียงลำดับ ทักษะการเชื่อมโยง และทักษะการพิสูจน์ความจริง พบว่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมทุกด้านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ชนก ดั่งตะกั่ว ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่

4 จากการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด” พบว่า การใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ จะช่วยให้นักเรียนมีขั้นตอนและเป้าหมายในการอ่านที่ชัดเจนแต่ถ้ามีเทคนิคการจัดลำดับความคิดมาประกอบการอ่าน จะทำให้นักเรียนลำดับเรื่องราวและความคิด (กานต์ชนก ด้วงตะกั่ว, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับ การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้แผนผังความคิด สามารถพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาทักษะที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย 5 ทักษะ คือ ทักษะเปรียบเทียบ (comparing) ทักษะการจำแนก (classifying) ทักษะการเรียงลำดับ (ordering) ทักษะการเชื่อมโยง (connecting) ทักษะการพิสูจน์ความจริง (verifying) ซึ่งหลังการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แผนภาพความคิดมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนพบว่า นักเรียนมีทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่สูงขึ้น (ประเวศ วะสี, 2547)

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูแต่ละคนหรือแต่ละชุมชนดำเนินการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้โดยการสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน และ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแกนนำจัดกิจกรรมให้ครูได้ร่วมกันถอดบทเรียนองค์ความรู้ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้โดยการสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนที่ผ่านมา เพื่อประโยชน์ต่อการวางแผน และออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยการสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพพร้อมกับพ่อแม่ ผู้ปกครองและนักเรียน ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือพฤติกรรมของนักเรียนที่ไม่เหมาะสม เพื่อเป็นการพัฒนาวิชาชีพครูและได้ส่งเสริมด้านการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น และในด้านการอ่านควรฝึกทักษะที่ง่ายต่อความเข้าใจให้นักเรียนมีความเข้าใจด้วยการฝึกทำแบบฝึกทักษะก่อนที่จะเปลี่ยนทักษะที่มีความยากขึ้น

บรรณานุกรม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2553). การคิดเชิงวิเคราะห์. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซัคเซสมิเดีย จำกัด.

- กรมวิชาการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: สปอร์ตซินดิเคท.
- กรมวิชาการ. (2551). แนวทางการวัดและประเมินการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานคร.
- กานต์ชนก ต้วงตะกั่ว. (2557). การศึกษาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2560). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและแนวทางการนำมาใช้ในสถานศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 10(1), 1-8.
- ทิตนา แคมมณี. (2557). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2547). การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณ โสมประยูร. (2553). การสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ลักษณ์.
- สุภาวดี ปักครอง และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2561). การพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนประถมศึกษา. วารสารสุทธิปริทัศน์, 32(101), 51-67.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2550). กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- Dufour, R. (2004). What is professional learning community. N.P.: Education Leadership.
- Hord, S. (24 November 2015 1997). Professional learning communities: Communities of continuous inquiry and improvement. เข้าถึงได้จาก Austin, TX: Southwest Educational Development Laboratory: <http://www.sedl.org/pubs/change34/2.html>.
- Senge, P. M. (1990). The Fifth Discipline : The Art and Practice of the Learning Organization. Doubleday, New York, NY: MCB UP Ltd.

การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์*
DEMOCRATIC POLITICAL CULTURE REINFORCEMENT
OF UNDERGRADUATE IN NAKHONSAWAN PROVINCE

อัจฉรวรรณ ใจะเขียว

Acharawan Jaiyakheaw

วัชรินทร์ ชานูศิลป์

Vacharin Chansilp

สุรพล สุธะพรหม

Surapol Suyaprom

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phra Nakhon Sri Ayutthaya, Thailand

E-mail: lengachara@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง และ 3) นำเสนอการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองโดยประยุกต์ใช้หลักสารานุกรม 6 เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพทั่วไปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ได้แก่ การมีศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย คือ การเห็นคุณค่าและยอมรับอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน การสำนึกในสิทธิเสรีภาพ การเคารพให้เกียรติสมาชิกในสังคม การการเรียกร้อง

* Received 13 October 2022; Revised 31 December 2022; Accepted 31 December 2022

สิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น การยึดหลักความเสมอภาคเพื่อสร้างความผูกพันระหว่างอำนาจกับประชาชน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ได้แก่ การกล่อมเกลາทางการเมืองส่งผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์ได้ร้อยละ 56.9 และหลักสารานีธรรม 6 ส่งผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์ได้ร้อยละ 54.2 และ 3) การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ได้แก่ การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ให้เข้ากับวัฒนธรรมทางการเมือง โดยมุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ด้านทัศนคติทางการเมือง และอุดมการณ์ทางการเมือง เพื่อให้เกิดการผลักดันการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี โดยมุ่งเน้นให้วัฒนธรรมทางการเมืองมีความเจริญก้าวหน้าตามหลักหลักสารานีธรรม 6 ที่เคารพศักดิ์ศรีของกันและกัน

คำสำคัญ: การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย, นักศึกษาระดับปริญญาตรี, สารานีธรรม 6

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the general state of political culture enhancement, 2) to study factors affecting to political culture enhancement, and 3) to present the political culture enhancement by applying Saraniyadhamma 6 as a research. integrated method, including qualitative research by interviewing 18 key informants or people Use content analytics and quantitative research From a sample of 382 people, questionnaires were used as a tool for data collection. analyze data By finding frequency, percentage, mean, standard deviation. The research results showed that 1) In general, the promotion of political culture is having faith in democracy, ie valuing and accepting the sovereignty of the people. awareness of freedom respect for members of society Asserting one's own rights and respecting the rights of others adhering to the principle of equality to create a relationship between power and people 2)

Factors affecting the promotion of political culture, for example, political socialization had an effect on the promotion of democratic political culture of undergraduate students in Nakhon Sawan Province at 56.9 percent and the Saraniyadhamma Principle 6 had an effect on strengthening democratic political culture of undergraduate students in Nakhon Sawan Province at 54.2 percent; and 3) Strengthening political culture, i.e. applying Buddhist principles to political culture with a focus on political change political attitude and political ideology in order to push for the promotion of a good political culture By focusing on political culture to progress according to the 6 Saranee Dhamma principles that respect each other's dignity.

Keywords: promoting democratic political culture, undergraduate students, Saraneeyadhamma 6

บทนำ

วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางสังคม (Social Culture) หมายถึงแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล มีผลมาจากความเชื่อ (Beliefs) ค่านิยม (Values) และทัศนคติทางการเมือง (Attitude) ของบุคคล โดยได้รับการถ่ายทอด ปลูกฝังสืบต่อ ๆ กันมา จนเป็นที่ยอมรับ และยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติทางการเมืองของสังคม วัฒนธรรมทางการเมือง จึงเกิดจากกระบวนการปลูกฝัง อบรม กล่อมเกลาทางการเมือง (Political Socialization Process) ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่สืบต่อกันมาเป็นเวลายาวนาน จนทำให้บุคคลในสังคมเกิดการรับรู้ทางการเมือง (Political Knowledge) ทำให้มีผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง (Political Behavior) ของบุคคลในสังคม และเมื่อบุคคลในสังคมมีพฤติกรรมทางการเมืองเป็นแบบแผน (Pattern) พฤติกรรมทางการเมืองที่เป็นแบบแผนก็จะเปลี่ยนเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมนั้นๆ จากขั้นตอนการเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าวการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการพัฒนาการของระบบการเมืองการปกครองในอดีตที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่จะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวัฒนธรรมทางการเมืองด้วย (สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559) อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยเกิดขึ้น และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมการเมืองที่มีมาก่อน วัฒนธรรมทางการเมืองมีลักษณะไม่หยุดนิ่งและวัฒนธรรมทางการเมืองบางอย่างก็สืบทอดถึงปัจจุบันผ่านการศึกษา สื่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2554)

จากเหตุการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันมีการแบ่งแยกทางการเมือง จนเกิดเป็นขั้วอำนาจทางการเมืองอันมีแนวคิดที่แตกต่างกัน อีกทั้งพลเมืองในประเทศขาดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีการประท้วง การชุมนุมหลายต่อหลายครั้ง ก่อให้เกิดเหตุจลาจลส่งผลเสียต่อระบบการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และการดำเนินชีวิตอันสงบสุขของสังคมไทย ความขัดแย้งทางการเมืองเป็นสาเหตุนำมาสู่การทำให้รัฐประหาร ซึ่งไม่ส่งผลดีต่อวิถีทางแห่งประชาธิปไตย การเพิ่มประสิทธิภาพของการปกครองระบอบประชาธิปไตยจึงต้องอาศัยกระบวนการทางการเมืองของพลเมืองในสังคมที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การเคารพกฎหมายและกฎกติกาของสังคม การเป็นผู้มีจิตสาธารณะ การเป็นผู้ยึดหลักสันติวิธี และการประนีประนอม การเป็นผู้ที่รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น และการเป็นผู้มองโลกในแง่ดี (Promgrid, P., 2014)

วัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นผลมาจากกระบวนการถ่ายทอดโดยอาศัยประสบการณ์ทางการเมืองตลอดจนการอบรมกล่อมเกล่าที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วัยเด็กหรือการอบรมกล่อมเกล่าจากสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และสื่อสารมวลชน เป็นต้น ในที่นี้ สถาบันการศึกษา นอกจากจะเป็นสถานที่อบรมให้ความรู้ และบ่มเพาะความชำนาญทางด้านสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ และสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมแล้วนั้น ยังทำหน้าที่ในการวางรากฐาน และส่งเสริมการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มีความมั่นคงได้ เยาวชน นักเรียน และนักศึกษา ถือว่าเป็นผลผลิตจากสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นฟันเฟืองสำคัญที่มีคุณค่า นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ประเทศ ดังนั้น การพัฒนาแนวความคิด และส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยในกลุ่มนักศึกษาด้วยการถ่ายทอดความรู้จึงมีความสำคัญเช่นกัน การเพิ่มประสิทธิภาพของการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการปลูกจิตสำนึกผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ย่อมนำความมั่นคง และเกิดเสถียรภาพในระบบการเมืองการปกครองไทยมากยิ่งขึ้น ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่

จะทำให้สังคมทางการเมืองไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้การปกครองของประเทศไทย ประชาชนทุกคนจึงต้องร่วมกันสร้างสรรค์และเสริมสร้างให้วัฒนธรรมของคนไทยมีลักษณะสอดคล้องรองรับพร้อมทั้งสนับสนุนต่อระบบและกระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การเสริมสร้างทางการเมืองให้สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นเครื่องชี้วัดของความ เป็นประชาธิปไตยในสังคม (วรรณธรรม กาญจนธรรม, 2544) สังคมแต่ละสังคมย่อมมี วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติ ความเคารพนับถือในสังคมนั้นๆ แตกต่างกัน และลักษณะดังกล่าวถือได้ว่าเป็นตัวกำหนดซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมในสังคมไม่เหมือนกัน จึงทำให้ พฤติกรรมทางการเมืองในแต่ละสังคมนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ตัวกำหนดเหล่านี้ อาจ กล่าวได้นั้นคือ “วัฒนธรรมทางการเมือง” ของสังคมนั้น ๆ

จากปัจจัยต่างข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ และเห็นสมควรที่จะศึกษาการเสริมสร้าง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการศึกษา โดยเลือกพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ทำการวิจัยเนื่องจากขนาดพื้นที่ของจังหวัดเป็นจังหวัดขนาด กลาง มีสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา อย่างหลากหลายสาขาวิชา และนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนมากเพียงพอ เหมาะสมต่อการศึกษาวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของ นักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์
3. เพื่อนำเสนอการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การ วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การ สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ได้แก่ 1) นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา 2) ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา 3) นักวิชาการทางด้านการศึกษา 4) นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ 5) ผู้ปกครองนักศึกษา และ 6) ตัวแทนนักศึกษา รวมทั้งสิ้น จำนวน 18 รูปหรือคน และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย (Population) มาจากนักศึกษาผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และกำลังศึกษาระดับชั้นอุดมศึกษาในสถาบันการศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนครสวรรค์ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 3 แห่ง รวม 8,026 คนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Simple Size) ได้คำนวณจากสูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน ซึ่งใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นทั้งปลายปิด และปลายเปิด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ การมีศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย คือ ความเชื่อมั่น การมีจิตสำนึก การปลูกฝังอย่างสม่ำเสมอ การเห็นคุณค่าของการปกครองแบบประชาธิปไตย ยอมรับว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน การมีจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพเป็นหลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ต้องตระหนัก ต้องเคารพให้เกียรติสมาชิกในสังคม การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่นเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะต้องเคารพในการแสดงออกทั้งความคิดเห็น ของคนอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ถือว่าทุกคนในสังคมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการดำรงชีวิต การเคารพเสียงส่วนใหญ่และสิทธิของเสียงส่วนน้อยหลักการนี้ใช้ในการตัดสินใจที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะหรือประชาชนหม่มาก การยึดหลักความเสมอภาคเป็นการสร้างความผูกพันระหว่างอำนาจกับประชาชนในฐานะที่เป็นมนุษย์โดยไม่ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติอื่น การยึดหลักความยุติธรรมเป็นคุณธรรมระดับต้นๆ ของสังคม ที่เกิดจากศีลธรรม ทุกคนมีความเท่าเทียมกันในทุกๆ ด้านหากมีการแข่งขันก็ย่อมได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม การมีความอดทน อดกลั้น ต่อความคิดเห็น

และพฤติกรรมที่แตกต่างต้องอยู่บนพื้นฐานพฤติกรรม ความเชื่อ ทศนคติของการแสดงออกในทุก ๆ ด้าน โดยที่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย และการมีหลักนิติธรรมเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายที่รัฐกำหนดออกมาเพื่อความเป็นธรรมตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก ตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ส่วนผลการศึกษาปริมาณ พบว่า การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน แล้วพบว่าความคิดเห็นของนักศึกษามากที่สุด คือ ด้านการยึดหลักความเสมอภาค มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมา ด้านการยึดมั่นในหลักความยุติธรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.14$) และด้านที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ด้านการมีศรัทธาในระบอบการปกครองแบบ ประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.59$) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันในลำดับแรก ๆ ที่มีความสำคัญที่สุดกับสมาชิกในครอบครัวเป็นสถาบันที่คอยหล่อหลอมทัศนคติค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมทางการเมืองให้กับเยาวชน กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญรองลงมาจากสถาบันครอบครัวเพื่อนมีอิทธิพลในการบ่มเพาะความคิดความเชื่อค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยเป็นลักษณะของการสนทนากลุ่มของบุคคลที่อยู่ในวัยเดียวกัน สถาบันการศึกษาเป็นตัวแปรการเคลื่อนไหวที่สำคัญอย่างมากในการที่จะรักษาและพัฒนาประชาธิปไตย สอนให้เยาวชนได้มีความคิด มุมมองทางด้านการเมืองให้มีความรู้ความเข้าใจ ชี้แจงความชัดเจนเกี่ยวกับประชาธิปไตยสถาบันสื่อมวลชนมีบทบาททางการเมืองค่อนข้างมากในกลุ่มของเยาวชน สื่อมวลชนถือว่าเป็นอิทธิพลและเป็นกระบวนการหนึ่งในทางการเมืองที่จะช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยผ่านโซเชียลมีเดีย ทั้งทางไลน์เฟสบุ๊ค และแอปบริการอื่น ๆ และสถาบันการเมืองเป็นองค์กรที่กำหนดรูปแบบ กระบวนการ แบบแผนการกระทำทางการเมือง ซึ่งถูกสร้างขึ้นมีการวางระเบียบ กฎเกณฑ์บรรทัดฐาน โดยมีโครงสร้างและองค์การทางการเมืองที่เป็นมาตรฐาน ทั้งนี้ผลการสมมติฐาน พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองส่งผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์ได้ร้อยละ 56.9 และหลักสาราณียธรรม 6 ส่งผลต่อการ

เสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์ได้ร้อยละ 54.2

3. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ 1) เมตตากรรม (กระทำต่อกันด้วยความเมตตา) คือ การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย คือ ทุกคนมีสิทธิมีเสียงเท่าเทียมกัน มีจิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอภาค และทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตนรู้จักอดกลั้น และอดทน ทั้งทางด้านอารมณ์และจิตใจซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในแบบประชาธิปไตยเมื่อเข้ามาทำงานทางการเมือง 2) เมตตาจริกรรม (การพูดจากับผู้อื่นด้วยความรักและเมตตา) คือ ความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง เป็นกลไกอีกรูปแบบหนึ่งในการฝึกสติสัมปชัญญะ โดยการมีสติมั่น แล้วจึงหันกลับมาทบทวนพฤติกรรมและเรื่องราวต่างๆ มุมมองยอมรับใน หลักการเสียงข้างมาก ในยามที่ต้องเผชิญกับปัญหาและความขัดแย้ง 3) เมตตาโมกกรรม (คิดต่อกันด้วยเมตตา คือ ตั้งจิตปรารถนาดี) คือ การเสริมสร้างเรื่องหลักความยุติธรรม การสร้างหลักความยุติธรรมจากจุดเริ่มต้น คือความถูกต้องดีงาม เที่ยงธรรม การเคารพกฎหมายถือเป็นคุณสมบัติ หนึ่งในการเป็นพลเมืองที่ดีการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเอง และการเคารพสิทธิของผู้อื่น ยึดมั่น ในอุดมการณ์ประชาธิปไตย 4) สาธารณโภคี (แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยให้ทั่วถึงกัน) คือ เสริมสร้างการต่อสู้เพื่อ สิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น โดยการรู้จักใช้ปัญญา เหตุผลในการแก้ไขปัญหา มีเหตุผลและประนีประนอมทางความคิด รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปฏิบัติตนตามกฎหมายข้อบังคับของสังคม เคารพในสิทธิการตัดสินใจของผู้อื่น โดยไม่กระทบสิทธิส่วนบุคคลอื่น 5) สีสสามัญญดา (มีความประพฤติสุจริตดีงามรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม) คือ การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาในการมีจิตสำนึก ถือว่าเป็นหลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย การปฏิบัติตามกฎระเบียบของ สังคมที่อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข โดย หลักสิทธิเสรีภาพ เป็นหลักการที่สำคัญขั้นพื้นฐานเสริมขึ้น อันเป็นการรับรองสิทธิของประชาชนทั่วไป และ6) ทิฏฐิสามัญญดา (เคารพรับฟังความคิดเห็นกันมีความเห็นชอบร่วมกัน) คือ การเสริมสร้างความศรัทธาในระบอบการปกครอง แบบประชาธิปไตย โดยความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข เป็นกลไกที่มีความเชื่อมั่นทางการเมืองในรูปแบบของรัฐธรรมนูญ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ การมีศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย คือ ความเชื่อมั่น การมีจิตสำนึก การปลูกฝังอย่างสม่ำเสมอ การเห็นคุณค่าของการปกครองแบบประชาธิปไตย ยอมรับว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน การมีจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ เป็นหลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ต้องตระหนัก ต้องเคารพให้เกียรติสมาชิกในสังคม การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่นเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะต้องเคารพในการแสดงออกทั้งความคิดเห็น ของคนอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ถือว่าทุกคนในสังคมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการดำรงชีวิต การเคารพเสียงส่วนใหญ่และสิทธิของเสียงส่วนน้อยหลักการนี้ใช้ในการตัดสินใจที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะหรือประชาชนหม่มาก การยึดหลักความเสมอภาคเป็นการสร้างความผูกพันระหว่างอำนาจกับประชาชนในฐานะที่เป็นมนุษย์โดยไม่ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติอื่น การยึดหลักความยุติธรรมเป็นคุณธรรมระดับต้นๆของสังคม ที่เกิดจากศีลธรรม ทุกคนมีความเท่าเทียมกันในทุกๆ ด้านหากมีการแข่งขันก็ย่อมได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม การมีความอดทน อดกลั้น ต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่างต้องอยู่บนพื้นฐานพฤติกรรม ความเชื่อ ทศนคติของการแสดงออกในทุก ๆ ด้าน โดยที่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย และการมีหลักนิติธรรมเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายที่รัฐกำหนดออกมาเพื่อความเป็นธรรมตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก ตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สอดคล้องกับณัฐวิรัช ดำรงศรีวงศ์ ได้วิจัยเรื่อง พัฒนาการลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการพัฒนาประชาธิปไตยไทย รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับ ไม่ได้เป็นการพัฒนาเปลี่ยนแปลงการปกครองแบบชิงสุกก่อนห่าม (ณัฐวิรัช ดำรงศรีวงศ์, 2564) สอดคล้องกับณฐมน หมวกฉิม ได้วิจัยเรื่อง การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ผลการวิจัยพบว่า ด้านสถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนมาก รวมถึงอิทธิพลจากสื่อโซเชียลจะมีผลต่อความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ และค่านิยมของเยาวชน การรวมกลุ่มกันหรือร่วมแสดงความคิดเห็นจะผ่านทางสื่อโซเชียล อาทิ เฟสบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ เป็นส่วนใหญ่ วัฒนธรรมทางการเมืองที่ผ่านมาทำให้เยาวชนเชื่อว่าระบอบอุปถัมภ์ฝังรากลึก (ณฐมน หมวกฉิม, 2564) และสอดคล้องกับพิมลพรรณ

ไชนันท์ และพิรงรอง งามสุด ได้วิจัยเรื่อง สื่อใหม่กับการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนไทย ผลการวิจัยพบว่า ครอบครัว สถาบันการศึกษา และทุนทางสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์ (พิมลพรรณ ไชนันท์ และพิรงรอง งามสุด, 2556)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันในลำดับแรก ๆ ที่มีความสำคัญที่สุดกับสมาชิกในครอบครัวเป็นสถาบันที่คอยหล่อหลอมทัศนคติค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมทางการเมืองให้กับเยาวชน กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญรองลงมาจากสถาบันครอบครัวเพื่อนมีอิทธิพลในการบ่มเพาะความคิดความเชื่อค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยเป็นลักษณะของการสนทนากลุ่มของบุคคลที่อยู่ในวัยเดียวกัน สถาบันการศึกษาเป็นตัวแปรการเคลื่อนไหวที่สำคัญอย่างมากในการที่จะรักษาและพัฒนาประชาธิปไตย สอนให้เยาวชนได้มีความคิด มุมมองทางด้านการเมืองให้ความรู้ความเข้าใจ ชี้แจงความชัดเจนเกี่ยวกับประชาธิปไตยสถาบันสื่อมวลชนมีบทบาททางการเมืองค่อนข้างมากในกลุ่มของเยาวชน สื่อมวลชนถือว่ามีอิทธิพลและเป็นกระบวนการหนึ่งในทางการเมืองที่จะช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยผ่านโซเชียลมีเดีย ทั้งทางไลน์เฟสบุ๊ก และแอปบริการอื่น ๆ และสถาบันการเมืองเป็นองค์กรที่กำหนดรูปแบบ กระบวนการ แบบแผน การกระทำทางการเมือง ซึ่งถูกสร้างขึ้นมีการวางระเบียบ กฎเกณฑ์บรรทัดฐาน โดยมีโครงสร้างและองค์การทางการเมืองที่เป็นมาตรฐาน ทั้งนี้ผลการสมมติฐาน พบว่า การกล่อมเกลாதทางการเมืองส่งผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์ได้ร้อยละ 56.9 และหลักสาราณียธรรม 6 ส่งผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์ได้ร้อยละ 54.2 สอดคล้องกับงานวิจัยของพระณัฐพงษ์ ณัฐวิโส (สุดใจ) ได้วิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลาททางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนใน อำเภอนองนาง จังหวัดอุทัยธานี” ผลการวิจัยพบว่า การกล่อมเกลาททางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยของเยาวชนในอำเภอนองนาง จังหวัดอุทัยธานีด้านสถาบันครอบครัว ปัญหา คือ การ แบ่งพรรคแบ่งพวก เป็นการสร้างความกดดันทางการเมืองสำหรับคนที่ต้องการอำนาจแนวทางแก้ไขคือ การเปิดใจกว้างยอมรับความแตกต่างร่วมกัน หันหน้าปรีกษาหาแนวทางร่วมกัน ด้าน สถาบันการศึกษา ปัญหา คือ การสนทนากการเมือง ส่วนใหญ่ทำให้เกิดความแตกแยก ขาดการเปิดใจ ยอมรับ ไม่

ค่อยจะเกิดความสามัคคีแนวทางแก้ไขคือ จัดเวทีให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งได้เสนอตน แสดง ภูมิรู้และความสามารถให้ประชาชนได้พิจารณา ด้านชุมชนและกลุ่มเพื่อนปัญหาคือ เจ้าหน้าที่บางคน ทำตัวซ้ำๆ แสดงออกให้เห็นว่า ฝ่ายไหนควรชนะการเลือกตั้งแนวทางแก้ไขคือเจ้าหน้าที่ภาครัฐต้อง วางตัวเป็นกลางด้านการจัดตั้งและเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง ด้านสถาบันศาสนา ปัญหา คือ ประชาชนโดยทั่วไปจะไม่ค่อยทราบว่าการเข้าร่วมพรรคการเมือง ควรส่งเสริม สนับสนุนประชาชน ให้ ความรู้แก่ประชาชน เกี่ยวกับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ด้านสถาบันทางการเมืองคือ เจ้าหน้าที่บางคนทำตัวซ้ำๆ แสดงออกให้เห็นว่า ฝ่ายไหนควรชนะการเลือกตั้ง และเจ้าหน้าที่ภาครัฐต้อง วางตัวเป็นกลาง (พระณัฐพงษ์ ญญาวิโส (สุดใจ), 2564)

3. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ 1) เมตตาการุณยธรรม (กระทำต่อกันด้วยความเมตตา) คือ การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย คือ ทุกคนมีสิทธิมีเสียงเท่าเทียมกัน มีจิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอภาค และทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตนรู้จักอดกลั้น และอดทน ทั้งทางด้านอารมณ์และจิตใจซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในแบบประชาธิปไตย เมื่อเข้ามาทำงานทางการเมือง 2) เมตตาจักริธรรม (การพูดจากับผู้อื่นด้วยความรักและเมตตา) คือ ความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง เป็นกลไกอีกรูปแบบหนึ่งในการฝึกสติสัมปชัญญะ โดยการมีสติมั่น แล้วจึงหันกลับมาทบทวนพฤติกรรมและเรื่องราวต่างๆ มุมมองยอมรับใน หลักการเสียงข้างมาก ในยามที่ต้องเผชิญกับปัญหาและความขัดแย้ง 3) เมตตาเมตตาโนกรรม (คิดต่อกันด้วยเมตตา คือ ตั้งจิตปรารถนาดี) คือ การเสริมสร้างเรื่องหลักความยุติธรรม การสร้างหลักความยุติธรรมจากจุดเริ่มต้น คือความถูกต้องดีงาม เทียงธรรม การเคารพกฎหมายถือเป็นคุณสมบัติ หนึ่งในการเป็นพลเมืองที่ดีการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเอง และการเคารพสิทธิของผู้อื่น ยึดมั่น ในอุดมการณ์ประชาธิปไตย 4) สาธารณโภคี (แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยให้ทั่วถึงกัน) คือ เสริมสร้างการต่อสู้เพื่อ สิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น โดยการใช้ปัญญารู้จักใช้ปัญญา เหตุผลในการแก้ไขปัญหา มีเหตุผลและประนีประนอมทางความคิด รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปฏิบัติตนตามกฎหมายข้อบังคับของสังคม เคารพในสิทธิการตัดสินใจของผู้อื่น โดยไม่กระทบสิทธิส่วนบุคคลอื่น 5) สีสลสามัญญตา (มีความประพฤติสุจริตดีงามรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม) คือ การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาในการมีจิตสำนึก ถือว่าเป็นหลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย การปฏิบัติตาม

กฎระเบียบของ สังคมที่อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข โดย หลักสิทธิเสรีภาพ เป็นหลักการที่สำคัญขั้นพื้นฐานเสรีชน อันเป็นการรับรองสิทธิของประชาชนทั่วไป และ6) ทิฏฐิสามัญญตา (เคารพฟังความคิดเห็นกันมีความเห็นชอบร่วมกัน) คือ การเสริมสร้างความศรัทธาในระบอบการปกครอง แบบประชาธิปไตย โดยความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข เป็นกลไกที่มีความเชื่อมั่นทางการเมืองในรูปแบบของรัฐสภา สอดคล้องกับงานวิจัยของสุบัณฑิต จันทร์สว่าง ธิติวุฒิ หมั่นมี และสุรินทร์ นิยมางกูร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์” ผลวิจัยพบว่า 1) การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์มี 3 ด้าน คือ (1) การบริหารแบบมี ส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน ต้องบริหารงานที่เท่าเทียม เพื่อให้เกิดการยอมรับร่วมกัน (2) การ บริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ต้องปฏิบัติต่อทุก คนภายใต้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน และ(3) การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีการจัดโครงการและกิจกรรม เพื่อ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในองค์กร และ2) รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริม ความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ในด้านการบริหารแบบมี ส่วนร่วมและยอมรับร่วมกันแนวทางในการส่งเสริม ได้แก่การบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน การ บริหารแบบมีส่วนร่วมและการยอมรับร่วมกันโดยการประชุมปรึกษาหารือเป็นประจำทุก เดือน เปิด พื้นที่หรือเวทีทางความคิดให้เกิดการยอมรับและสร้างแนวทางส่งเสริมความสมานฉันท์ในองค์กร และไม่ใช่ความคิดเห็นตนเองเป็นใหญ่คำนึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมในการช่วยกัน ตัดสินใจ (สุบัณฑิต จันทร์สว่าง และคณะ, 2562)

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี ในจังหวัดนครสวรรค์” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะอันเนื่องมาจากผลการวิจัยดังนี้ 1.1) ควรมีการกำหนดนโยบายการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในแบบประชาธิปไตย ของนักศึกษา ให้มีการปลูกฝังอุดมคติ และทัศนคติ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองที่ดี 1.2) ควรมีการส่งเสริมจัดกิจกรรมพัฒนา

ศักยภาพของนักศึกษา เพื่อให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญในการเป็นพลเมืองที่ดี เพื่อให้เกิดการพัฒนา ตลอดจนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในแบบของประชาธิปไตยให้ดียิ่งขึ้น และ 1.3) ควรส่งเสริมกิจกรรมยกย่องนักการเมืองหรือประชาชนที่เป็นแบบอย่างที่ดี ที่ช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในแบบประชาธิปไตยอันสอดคล้องตามหลักพุทธธรรม และ 2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยเมื่อนำเสนอแนะเชิงนโยบายเป็นเบื้องต้นแล้วจึงขอเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ดังนี้ 2.1) หน่วยงานภาครัฐควรจัดให้มีการวางแผนนโยบายให้ความรู้ เสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้กับนักศึกษา และ 2.2) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ควรสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการเมือง เพื่อให้เกิดสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและต่อผู้อื่นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองร่วมกัน

บรรณานุกรม

- ณฐมน หมวกฉิม. (2564). การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย. ใน (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์). บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ณัฐวิชัย ดำรงศรีวงศ์. (2564). พัฒนาการลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. วารสารวิชาการไทยวิจัยและการจัดการ, 2(1), 73-85.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2554). วัฒนธรรมทางการเมือง. เรียกใช้เมื่อ 21 ตุลาคม 2554 จาก http://www.social.flas.kps.ac.th/file_upload/0375112.5.pplx.
- พระณัฐพงษ์ณภู วิโส (สุดใจ). (2564). การกล่อมเกลางานการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนในอำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี. การประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) 12 มิถุนายน 2564. พระนครศรีอยุธยา: หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิมลพรรณ ไชยนันท์ และพิรธรอง รามสูต. (2556). สื่อใหม่กับการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนไทย. วารสารนิเทศศาสตร์, 31(2), 37-59.

- วรรณธรรม กาญจนธรรม. (2544). วัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญ ฉบับประชาชน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: วิ.เจ.พรินติ้ง.
- สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สุบัณฑิต จันทรสว่าง และคณะ. (2562). การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความ สมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์. วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 8(2), 57-68.
- Promgrid, P. (2014). Democracy development and democratic political culture building. Parliamentary Journal, 62(7), 9-35.

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการปฏิบัติงาน
ของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง*

GUIDELINES FOR IMPROVING OPERATIONAL COMPETENCE
OF THE IMMIGRATION OFFICER

พรพรพร ศรีสวัสดิ์

Ponpat Srisasalak

ณัฐภัทร ธนาบวรพาณิชย์

Nattapassorn Tanabowornpanich

อนันต์ ธรรมชาลัย

Anan Thamchalai

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ประเทศไทย

North Bangkok University, Thailand

E-mail: pp5845@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาสมรรถนะด้านการปฏิบัติงาน 2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองตามคุณลักษณะ 3) ศึกษาปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการปฏิบัติงาน และ 4) หาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวนที่รับราชการอยู่ในกองบัญชาการตรวจคนเข้าเมือง มีจำนวน 386 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบางชั้นภูมิ และการสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t – test, F-test การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ควรเสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงาน

* Received 10 October 2022; Revised 9 January 2023; Accepted 10 January 2023

ของบุคลากรและจัดอบรมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้บุคลากรมีความตื่นตัวอยู่เสมอทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทันกับการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน 2) เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ที่มีอายุ ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ ตำแหน่งงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกด้านร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงผลต่อสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง โดยรวมได้ 30.30 (Adj. $R^2 = .303$) ปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การประเมินผล และการนำวิธีการและเทคนิคมาดำเนินการ ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง 4 แนวทาง

คำสำคัญ: การพัฒนาสมรรถนะ, การปฏิบัติงาน, เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง

ABSTRACT

The objectives of this research were to: 1) study the condition and problems in improving human resource and the operational competence of the immigration officers, 2) compare the difference of the operational competence of the immigration officers with different characteristics, 3) study the human resource development factors affecting the operational competence of the immigration officers, and 4) study the guidelines for improving operational competence of the immigration officers. The data were collected by using a questionnaire. The samples were 386 personnel, consisting of the commissioned police officers and the civil servants working for the Immigration Headquarters, selected by using a stratified random sampling method. And, an in-depth interview was also used for collecting data from 17 key informants, selected by using purposive sampling method, consisting of administrators, specialists or scholars, and operators. The data were analyzed by using mean, standard deviation, t-test, F-test, One-way ANOVA, and multiple regression analysis, including content analysis. The research results were as follows: 1) the personnel's morale in work performance should be enhanced and

the training should be organized to improve body of knowledge and to stimulate the personnel for regular alertness, more efficiency, and coping with the changing world nowadays, 2) the operational competence of immigration officers with different gender was overall not different, whereas the operational competence of those with different level of education, level of rank, position, and duration of work was different in overall and in each aspect was different with statistical significance at the .05 level, 3) human resource development factors accounted for 30.30 percent of the change in the operation of immigration officers (Adjusted $R^2 = 0.303$). The factors on human resource development, evaluation, and method and technique application, affected the operational performance of immigration officers with statistical significance at the .01 level, and 4) there were 4 guidelines for improving operational competence of the immigration officers in 4 aspects as follow: (1) personnel, commanders, and officers, (2) technology, (3) organizational culture, and (4) budget and equipment.

Keywords: Competence development, operation, immigration officers

บทนำ

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง มีภารกิจในการตรวจบุคคลและพาหนะที่เดินทางเข้ามาในและออกไปนอกราชอาณาจักร เปรียบเสมือนประตูของประเทศ รวมทั้งให้บริการคนต่างด้าวขณะพำนักอยู่และเป็นแนวหน้าในการรักษาความมั่นคงของประเทศ โดยเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจสำคัญ ทั้งงานด้านการให้บริการในการเดินทางข้ามแดนและการรักษาความมั่นคงของประเทศ ในการสกัดกั้นบุคคลต้องห้ามหรือไม่พึงประสงค์ มิให้เดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรได้ รวมทั้งป้องกันภัยคุกคามต่อความมั่นคงในรูปต่าง ๆ (สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, 2559) ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ.2559 ที่ผ่านมานั้น เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองได้ตรวจบุคคลที่เดินทางเข้ามาในและออกไปนอกราชอาณาจักร จำนวน 116,665,228 คน (คนไทย 30,986,314 คน และคนต่างชาติ 85,678,974 คน) ประมาณ 80% เป็นการเดินทางเข้าออกประเทศโดยใช้พาสปอร์ต ที่เหลือใช้บัตรเดออร์พาส จากข้อมูลดังกล่าวทำให้สรุปได้ว่า การเดินทางเข้าออกประเทศในยุคปัจจุบันมักนิยมใช้บริการจากสายการบินมากขึ้น เนื่องจากมีสายการบิน

ที่แข่งขันให้บริการจำนวนมากขึ้นอีกทั้งมีเส้นทางการบริการให้เพิ่มมากขึ้นและราคาต่ำโดยสารไม่แพงเกินไปเมื่อเทียบกับความคุ้มค่า จึงทำให้ท่าอากาศยานต่าง ๆ ต้องรองรับผู้มาใช้บริการจำนวนมาก จากการศึกษาสภาพปัญหาให้บริการในความรับผิดชอบของกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง พบว่า มีหลายข้อมูลจากประการที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาด้านการควบคุมและการตรวจสอบให้บริการประชาชนที่มีเป้าหมายเพื่อความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ ซึ่งผ่านมาไม่สามารถนำรายชื่อบุคคลต้องห้ามเดินทางเข้าและออกราชอาณาจักรลงในฐานข้อมูลตรวจสอบบุคคลต้องห้ามในทันที ปัญหาด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ที่มีการมอบอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการอนุญาต การอนุมัติหรือการปฏิบัติงานอื่นใดให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่น้อยเกินไป จึงทำให้การปฏิบัติในการให้บริการมีความล่าช้า มีปัญหาด้านการอำนวยความสะดวก โดยไม่มีการจัดให้มีระบบหรือเครือข่ายสารสนเทศหรือระบบคอมพิวเตอร์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้บริการประชาชนให้เพียงพอ เป็นต้น (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2565)

การขับเคลื่อนของการดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและสิ่งที่จำเป็นและเร่งด่วนไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานไหนในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติก็คือ การให้บริการประชาชนโดยเฉพาะ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองที่จะต้องคอยดูแลผู้เดินทางเข้ามาและออกจากราชาอาณาจักรให้มีความสะดวกรวดเร็ว และลดขั้นตอนให้มากที่สุด เพราะประชาชนที่เข้ามาใช้บริการไม่คุ้นเคยกับกฎระเบียบ และการปฏิบัติของ เจ้าหน้าที่จุดนั้นนั้นตรงนี้จะต้องมีการกำหนดขั้นตอนให้น้อยที่สุด ในส่วนของข้าราชการตำรวจและในหน่วยงานนั้นจะต้องมีการเชื่อมโยงของข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และชัดเจนทั่วโลก ให้เป็นระบบนานาชาติได้ สามารถที่จะตรวจสอบประวัติได้อย่างของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองการเช็คประวัติ blacklist ก็ควรจะมีการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายทั่วโลก ไม่ใช่เฉพาะแค่ในประเทศไทย หรือตามด้านต่าง ๆ ของประเทศไทยเท่านั้น แต่จะต้องสามารถตรวจสอบได้ว่ามาจากแหล่งไหนบ้าง ดังนั้น การศึกษาหรือการให้ความรู้แก่ข้าราชการตำรวจ ก็จะต้องมีอย่างต่อเนื่อง แล้วจะต้องมีการเก็บรูปแบบของอาชญากรรมนั้น ๆ เพื่อมาเล่าประสบการณ์ให้แก่ข้าราชการตำรวจคนอื่นๆ ด้วย ในเรื่องเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง มีสาเหตุมาจากการปฏิบัติงานในหน่วยงานเดิมเป็นระยะเวลานาน เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองขาดการตระหนักรู้ รับรู้การเปลี่ยนแปลง และจำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีคิดในการทำงานว่าการทำงานแบบเดิม ๆ ไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน ในส่วนของสภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถเท่าที่ควร ไม่ว่าจะเป็นอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ

เครื่องใช้ ยานพาหนะ ยังล้าสมัยและสิ่งที่จำเป็นที่สุด คือ งบประมาณด้านการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยปัจจัยนี้หากขาด ซึ่งงบประมาณก็เป็นการยากที่จะพัฒนาให้สมบูรณ์แบบ จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าสภาพและปัญหาการพัฒนาสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างตามคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองกับปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง พบว่า ผลการดำเนินงานขององค์การปัจจุบันมีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง จึงเห็นควรวิเคราะห์และเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง (สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, 2565)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองตามคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง
4. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Quantitative and Qualitative Research)

ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้

ประชากรกลุ่มที่ 1 : ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติการ โดยเลือกจากข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวนที่รับราชการอยู่ในกองบัญชาการตรวจคนเข้าเมืองแยกเป็นชั้นประทวน 4,675 นาย ชั้นสัญญาบัตร 2,088 คน รวมจำนวน 6,763 คน (สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, 2565)

ประชากรกลุ่มที่ 2 : ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิหรือนักวิชาการ และผู้ปฏิบัติการ ข้าราชการตำรวจที่ดำรงตำแหน่งและเคยดำรงตำแหน่งอยู่ในกองบัญชาการตรวจคนเข้าเมือง หรือข้าราชการตำรวจในกองบัญชาการอื่น ๆ ที่มีลักษณะงานที่ใกล้เคียงกับ กองบัญชาการตรวจคนเข้าเมือง จำนวน 17 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1: ผู้ปฏิบัติการ โดยเลือกจากข้าราชการตำรวจชั้นประทวนและสัญญาบัตรที่รับราชการอยู่ในกองบัญชาการตรวจคนเข้าเมือง โดยคำนวณจากสูตรของทาร์โอยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ กำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-state Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบ แบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบ่งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวนและสัญญาบัตรที่รับราชการอยู่ในกองบัญชาการตรวจคนเข้าเมืองและแบ่งตามกองบังคับการ ทั้งหมด 10 กองบังคับการ จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบ จับฉลากไม่ใส่กลับจนได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ จนได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 386 คน

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 : ผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิหรือนักวิชาการและปฏิบัติการ ผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการพัฒนาสมรรถนะของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ประกอบด้วย บังคับการหรือผู้บัญชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้กำกับ การ รองผู้กำกับ การ นักวิชาการ อาจารย์โรงเรียนนายร้อยตำรวจ และฝ่ายอำนวยการระดับผู้บังคับการ/รองผู้บังคับการ ซึ่งรับ ราชการในสังกัดสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง หรือเคยเป็นผู้บังคับการตรวจคนเข้าเมืองขึ้นไป หรือผู้บังคับการขึ้นไปในกองบังคับการอื่น ๆ จำนวน 17 คน การเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยการคัดเลือกแบบ เฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบไปด้วย 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ (Interview Form) จำนวน 1 ฉบับ

การสร้างแบบสอบถาม

1. ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ หนังสือ งานวิจัย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามกำหนดข้อคำถามและร่างคำถามให้ครอบคลุม วัตถุประสงค์ ของการศึกษา ตัวแปร และสอดคล้องกับนิยามศัพท์

2. ขั้นที่ 2 ร่างข้อคำถามให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา ตามที่ระบุในวัตถุประสงค์ของการศึกษา ตัวแปร และสอดคล้องกับนิยามศัพท์ โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้ 1) ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง จำนวน 6 ข้อ ลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) โดยมีการวัดเป็นมาตรานามบัญญัติ (Nominal Scale) และมาตราเรียงลำดับ (Ordinal Scale) 2) ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ได้แก่ ปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย 7 ด้าน จำนวน 33 ข้อ 3) ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ประกอบด้วย 5 ด้าน จำนวน 23 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยมีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ในประเด็นที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสมรรถนะด้านการปฏิบัติงาน และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง

การสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured) ดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ร่างประเด็นในการสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหา และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์ ที่ระบุไว้ใน 3 ประเด็น ได้แก่ สภาพและปัญหาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง

ขั้นที่ 2 ร่างประเด็นในการสัมภาษณ์ทั้ง 3 ประเด็น ให้สอดคล้องกับสภาพและปัญหาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสมรรถนะด้านการปฏิบัติงาน และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์เป็น 3 ตอน ดังนี้ 1) ตอนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง 2) ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง จำนวน 13 ข้อ และ 3) ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจัดเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ ซึ่งได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาแปลงรหัสตัวเลข (Code) แล้วบันทึกลงโปรแกรมเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) เป็นสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1.1) ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ในการวิเคราะห์ปัจจัยคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง

1.2) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ใช้ในการอธิบายระดับความคิดเห็น

1.3) ค่า Chi-Square เป็นสถิติที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis)

ใช้ในการวิเคราะห์ การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ประกอบด้วย สถิติค่า Adjusted R^2 , ค่า F, ค่า t และ p-Value

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง

สมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง “ผู้บริหาร” มีความเห็นที่น่าสนใจ ในมุมมองของผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้ ปัจจัยการฝึกอบรมและการพัฒนา พบว่าเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองต้องให้ความสำคัญต่อการฝึกอบรมและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากร กำหนดไว้เป็นประจำในทุกปีงบประมาณ เพียงพอความต้องการของหน่วยงานและบุคลากรในสังกัด โดยผ่านการจัดทำแผนงาน โครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งก่อนที่จะมีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนา หน่วยงานควรมี การคัดแยกบุคลากรตามความรู้ความสามารถ ทักษะ เมื่อได้กลุ่มบุคลากรที่เหมาะสมเพื่อนำไปฝึกอบรมและพัฒนาแล้ว ก็ดำเนินการจัดฝึกอบรมโดยมีการจัดอบรมโดยวิทยากรที่มีความรู้จากในหน่วยงานสำนักงาน

ตำรวจแห่งชาติ หรือส่งตัวไปฝึกอบรมยังหน่วยงานนอกสังกัด ในส่วนของ “นักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิ” ให้ความเห็นที่น่าสนใจ ในเรื่องเทคโนโลยี พบว่า ความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสนับสนุนการทำงานในภารกิจของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ได้อย่างเหมาะสม โดยมีการประยุกต์ใช้โปรแกรม แอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น การแปลภาษา การทำแผนที่สถานที่สำคัญ ข้อมูลท้องถิ่นต่าง ๆ การเก็บรวบรวมประวัติบุคคล ส่วนน้อยที่ยังไม่ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงไปของเทคโนโลยี โดยมีข้อจำกัดในด้านอายุของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองที่มีอายุมากมักไม่ถนัดในการใช้เทคโนโลยี มีเพียงความสามารถที่จะใช้เฉพาะเทคโนโลยีที่จำเป็นในชีวิตประจำวันเท่านั้น ต่างกับเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ที่อายุน้อยหรือตำรวจรุ่นใหม่ มีความสนใจ ใฝ่รู้ มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในงานได้ดีกว่า ในฐานะของผู้บังคับบัญชา ควรมีการปรับทัศนคติของผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความ สนใจ ใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา เพิ่มทักษะในการทำงาน ให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรวดเร็วขึ้น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ให้ความเห็นที่น่าสนใจ ในเรื่องเทคโนโลยี พบว่า เจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ยังขาดทักษะความเชี่ยวชาญ ในด้านเทคโนโลยี อาทิ การใช้โปรแกรม หรือระบบซอฟต์แวร์เฉพาะขององค์กร ทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน ระบบซอฟต์แวร์เฉพาะ มีความล้าสมัย ไม่มีประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลง ทางเทคโนโลยีอันรวดเร็วในปัจจุบัน ทำให้องค์กรอาชญากรรมต่าง ๆ อาชญากรจะใช้ช่องว่างทางเทคโนโลยี ในระหว่างการเปลี่ยนแปลง ระบบกระทำความผิด ระบบซอฟต์แวร์ ส่วนใหญ่ใช้ใน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ยังใช้ในวงจำกัดเฉพาะในองค์กร และขาดการเชื่อมต่อ ระหว่างฐานข้อมูลของหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งใน และสำนักงานตำรวจแห่งชาติทำให้ต้องทำงานซ้ำซ้อน ล่าช้า ขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร และที่สำคัญการแต่งตั้ง โยกย้าย ในองค์กรบ่อย ทำให้มีเจ้าหน้าที่ฯ ขาดงานในระบบเทคโนโลยีจำกัดไม่เพียงพอต่อความต้องการ และต้องเสียเวลา งบประมาณ ในการฝึกอบรม เพิ่มพูนทักษะความสามารถ ให้แก่เจ้าหน้าที่เพิ่งมารับตำแหน่งใหม่ ในสมาคม และที่สำคัญเรื่องการทำงานเป็นทีม เจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองขาดความสัมพันธ์อันดี กับทีมงานอื่น หรือหน่วยงานอื่น อาจเกิดจากความขัดแย้งส่วนตัวของผู้บังคับบัญชา ทำให้เกิดการแข่งขันในการทำงานมากกว่า การร่วมมือกัน และด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านตำรวจ ที่ยึดหลักการดำเนินงาน แบบระบบอุปถัมภ์ สายบังคับบัญชา ค่อนข้างมาก มุ่งเน้นการทำงาน แนวตั้ง และทำงานตามคำสั่ง ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างการประสานงาน ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ กับผู้บังคับบัญชา เนื่องจากระบบการทำงานแนวตั้ง ที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของ

ผู้บังคับบัญชา ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดความล่าช้า ในการปฏิบัติงาน และหากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ก็อาจเป็นการขัดคำสั่ง ส่งผลต่อการพิจารณาขึ้นเงินเดือน เป็นต้น

วัตถุประสงค์ที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองตามคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความคิดเห็นสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองตามคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง จำแนกตามเพศของผู้ให้ข้อมูล

สมรรถนะด้านการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง	ชาย (n = 270)		หญิง (n = 116)		t	P-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านคุณภาพการตรวจบุคคลและพาหนะทางอากาศทางบกและทางน้ำ	4.26	0.520	4.11	0.544	-.129*	.011
2. ด้านคุณภาพการตรวจผู้โดยสาร	4.27	0.496	4.29	0.571	.018	.726
3. ด้านคุณภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.28	0.518	4.26	0.516	-.016	.758
4. ด้านคุณภาพการบริการที่ดี	4.34	0.495	4.28	0.541	-.054	.292
5. ด้านคุณภาพการทำงานเป็นทีม	3.76	0.655	3.86	0.692	.071	.164
สมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองโดยรวม	4.18	0.304	4.16	0.367	-.029	.565

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

สรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง แยกตามคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองของผู้ให้ข้อมูล พบว่าเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ที่มีเพศแตกต่างกันมีสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานโดยรวมไม่

แตกต่างกัน ส่วนเจ้าหน้าที่ที่มีอายุ ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ ตำแหน่งงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง

	Unstandardized		Standardized			
	Coefficients		Coefficients			
	B	SE	Beta	t	p-value	
(ค่าคงที่)	2.167	.180		12.041**	.000	
การระบุความต้องการ	.018	.032	.029	.544	.586	
การวางแผน	.098	.040	.176	2.485*	.013	
การคัดเลือก การออกแบบ และดำเนินการ	-.053	.040	-.114	-1.325	.186	
การกำหนดวัตถุประสงค์						
การออกแบบโครงการ	-.091	.048	-.180	-1.917	.056	
วิธีการดำเนินการพัฒนา	.007	.057	.010	.117	.907	
ทรัพยากรมนุษย์						
การนำวิธีการและเทคนิคมา	.112	.043	.152	2.642**	.009	
ดำเนินการ						
การประเมินผล	.380	.036	.492	10.516**	.000	
	R	R ²	Adjusted R ²	SE (est.)	F	p-value
	.562	.316	.303	.27057	24.965**	.000

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง โดยรวม ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

(Multiple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในการระบุนความต้องการ การวางแผน การคัดเลือก การออกแบบและดำเนินการกำหนดวัตถุประสงค์ การออกแบบโครงการ วิธีการดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การนำวิธีการและเทคนิคมาดำเนินการ และการประเมินผล ร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงผลต่อสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง โดยรวมได้ร้อยละ 30.30 ($\text{Adjusted } R^2 = 0.303$) โดยพบว่า ปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง โดยรวมและด้านการประเมินผล และการนำวิธีการและเทคนิคมาดำเนินการ โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง โดยรวมและด้านการวางแผน โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัตถุประสงค์ที่ 4 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง 4 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 เสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรและจัดอบรมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้บุคลากรมีความตื่นตัวอยู่เสมอทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ท้นกับการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน

แนวทางที่ 2 ปรับระบบซอฟต์แวร์เฉพาะ ให้มีความสมัย มีประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงาน อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลง ทางเทคโนโลยีอันรวดเร็วในปัจจุบัน

แนวทางที่ 3 มีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะ และทบทวนความรู้ ให้แก่เจ้าหน้าที่

แนวทางที่ 4 สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา กับผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่เป็นไปในทิศทางที่สนับสนุน กันต่างฝ่ายต่างมีปัญหาในการทำงาน ขาดการปฏิสัมพันธ์กันอันเนื่องมาจาก สายการบังคับบัญชา

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการพัฒนาสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง พบว่า สภาพและปัญหาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง คือ เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ขาดการสนับสนุนส่งเสริมให้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพอย่างเป็นประจำ และสม่ำเสมอ รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความสามารถ อย่างต่อเนื่อง โดยการฝึกอบรมเพิ่มความรู้ความสามารถของ

ผู้ปฏิบัติงานในทุกหน้าที่ทุกสายงาน ในทุกไตรมาสของปีงบประมาณ การมีคู่มือการปฏิบัติงาน รูปแบบมาตรฐานการปฏิบัติ (STANDARD OPERATING PROCEDURES : SOP) ภายใต้ New Normal การฝึกทบทวนและถ่ายทอดความรู้ การจัดอบรมกำลังพล จัดบุคลากรให้ตรงกับ ความรู้ความสามารถและการส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังพลเปลี่ยนวิธีคิด ปรับเปลี่ยนวิธีในการ ปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้ กำลังพลมีการเรียนรู้ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาคุณภาพของงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ ไชยพนาพันธ์ และชัชภูมิ สีชมภู (2564) ผลการวิจัยพบว่า ระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส ในภาพรวมทุกด้านอยู่ใน ระดับมากที่สุด แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล สรุปได้ ดังนี้ 1) ด้านวิสัยทัศน์ควรเป็นที่มีความรู้ กล้าคิดนอกกรอบ สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ ด้านบริหารให้ครอบคลุมงานทุกด้านในสถานศึกษา กำหนดทิศทางให้สอดคล้องกับ เป้าหมายที่กำหนดไว้ 2) ด้านกลยุทธ์สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบความคุ้มค่าประมาณใน การลงทุนด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ จัดสรรบุคลากร ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สร้างเครือข่าย การเรียนรู้ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงาน ติดตาม และประเมินผล “กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน” สภาพและปัญหาการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์และสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง คือ เจ้าหน้าที่ตรวจคน เข้าเมืองขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง มีสาเหตุมาจากการปฏิบัติงานใน หน่วยงานเดิมเป็นระยะเวลานาน ขาดการตระหนักรู้ รับรู้การเปลี่ยนแปลง ขาดการปรับเปลี่ยน วิธีคิดในการทำงาน มีการทำงานในรูปแบบเดิม ที่ไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน ใน ส่วนของสภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถเท่าที่ควร เช่น สภาพอาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะ ยังล้าสมัยและขาดงบประมาณด้านการ พัฒนาบุคลากร (พรทิพย์ ไชยพนาพันธ์ และชัชภูมิ สีชมภู, 2564) สอดคล้องกับแนวคิดของ อาภรณ์ ภูวพิทยาพันธ์ (2551) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การฝึกอบรมและการพัฒนา นั้นเป็นการพัฒนา รายบุคคล เป็นงานที่มุ่งเน้นในส่วนบุคคลให้เกิดผลลัพธ์ในระยะสั้น การพัฒนาความรู้ ทักษะ และปรับพฤติกรรมในการทำงานของบุคลากรแต่ละคนในองค์กรให้สามารถทำงานปัจจุบันที่ รับผิดชอบได้ โดยผ่านเครื่องมือที่นิยมใช้ คือ การฝึกอบรมและกระบวนการพัฒนาความรู้ ความสามารถนี้ผู้บังคับบัญชาเป็นกลไกแห่งความสำเร็จซึ่งผู้บังคับบัญชาควรทำตัวเป็น

แบบอย่างในการเรียนรู้ พัฒนาตนเอง สามารถสอนงานให้แก่บุคลากรในหน่วยงานได้ทุกลักษณะงาน (อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์, 2551)

2. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองตามคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง พบว่า เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองที่มีเพศแตกต่างกันมีสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนเจ้าหน้าที่ที่มีอายุ ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ ตำแหน่งงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับก้องปิติ อ่อนมาก (2563) พบว่า เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ระยะเวลาการปฏิบัติงานส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการป้องกัน อาชญากรรมของข้าราชการตำรวจแตกต่างกัน ส่วนในด้านอายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ ตำแหน่ง เงินเดือนและเงินเพิ่มพิเศษ ไม่แตกต่างกัน (ก้องปิติ อ่อนมาก, 2563) สอดคล้องกับอุเทน ร่มสุข (2563) พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรที่มีระดับการศึกษาระดับชั้นยศและอายุราชการแตกต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (อุเทน ร่มสุข, 2563) สอดคล้องกับสัญญา เกษสุริยงค์ (2560) พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพแตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันในการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จังหวัดสมุทรปราการ (สัญญา เกษสุริยงค์, 2560)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง โดยรวม ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในการระบุความต้องการ การวางแผน การคัดเลือก การออกแบบและดำเนินการกำหนดวัตถุประสงค์ การออกแบบโครงการ วิธีการดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การนำวิธีการและเทคนิคมาดำเนินการ และการประเมินผล ร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงผลต่อสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง โดยรวมได้ร้อยละ 30.30 (Adjusted R² = 0.303) โดยพบว่า ปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง

โดยรวมและด้านการประเมินผล และการนำวิธีการและเทคนิคมาดำเนินการ โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง โดยรวมและด้าน การวางแผน โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิรักษ์ เพิ่มชัย (2563) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้ง 6 ด้านเท่ากับ 0.812 ประสิทธิภาพในการทำนายคิดเป็น ร้อยละ 66.00 และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย เท่ากับ 0.119 (อภิรักษ์ เพิ่มชัย, 2563) สอดคล้องกับสุชาติ ตรีไชย (2562) พบว่า ปัจจัยด้านความสำเร็จในการทำงานของบุคคล การได้รับความยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้า ค่าตอบแทน โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคตสถานะทางอาชีพ ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน นโยบายและการบริหารงาน สภาพการทำงาน ความมั่นคงในงาน และวิธีการปกครองบังคับบัญชา (สุชาติ ตรีไชย, 2562)

4. แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง 4 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 เสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรและจัดอบรมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้บุคลากรมีความตื่นตัวอยู่เสมอทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นทันกับการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน

แนวทางที่ 2 ปรับระบบซอฟต์แวร์เฉพาะ ให้มีความสมัย มีประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงาน อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลง ทางเทคโนโลยีอันรวดเร็วในปัจจุบัน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับยุทธศาสตร์การพัฒนาในส่วนนี้ได้กำหนดไว้ มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากำลังคนด้าน ICT และเสริมสร้างทรัพยากรบุคคล ICT ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ 2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ และการให้บริการประชาชนในหน้าที่ตำรวจอย่างมีธรรมาภิบาล 4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเพิ่มขีดความสามารถเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้มีความเหมาะสม รองรับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจ

แนวทางที่ 3 มีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะ และทบทวนความรู้ ให้แก่เจ้าหน้าที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิพงษ์ สิงห์ค้อ (2559) ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะในการวิจัย

มีดังนี้ ผู้บังคับบัญชาควรมีหลักการบริหารจัดการหน่วยงานเพื่อให้องค์กรเกิดประสิทธิภาพสูงสุดหน่วยงานควรจัดอบรมเพื่อส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพ และหน่วยงานควรจัดหาทรัพยากรอย่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน (สุทธิพงษ์ สิงห์ค้อ, 2559)

แนวทางที่ 4 สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา กับผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่เป็นไปในทิศทางที่สนับสนุน กันต่างฝ่ายต่างมีปัญหากัน ในการทำงาน ขาดการปฏิสัมพันธ์กันอันเนื่องมาจาก สายการบังคับบัญชา สอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา ราชแก้ว (2558) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เกิดจากการขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติขาดความทันสมัยด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่มีความพร้อมในการใช้งาน เช่น ยานพาหนะน้ำมันเชื้อเพลิงมีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายตามมา มีความเครียดด้านค่าใช้จ่ายที่ต้องทำการจ่ายเอง, อารูปั่น และ วิทยุสื่อสารควรพัฒนาให้มีความพร้อมในการใช้งาน และให้เพียงพอกับกำลังพล แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของตำรวจฝ่าย สืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ควรพัฒนาด้านนโยบายในการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจในระดับสูงที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยทำให้เกิดปัญหาด้านงบประมาณที่ขาดความต่อเนื่อง และการขาดกำลังพลระดับปฏิบัติการไม่เพียงพอกับการปฏิบัติงาน ทำให้งานที่ออกมาไม่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับการขาดสวัสดิการในการปฏิบัติงาน เช่น เบี้ยเลี้ยง, ที่พักอาศัย ที่มีให้ไม่เพียงพอกับจำนวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอยู่ ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ควรสอบถามปัญหาของงานที่ทำและ สวัสดิการที่พักอาศัยให้เพียงพอกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานอยู่ และการพัฒนาการทำงานโดยจัดให้มีการส่งไปฝึกอบรมความรู้เพิ่มเติมเพื่อทันกับเหตุการณ์ต่าง ๆ การก่ออาชญากรรมในปัจจุบัน ซึ่งมีการพัฒนาตามเทคโนโลยีมีรูปแบบใหม่ ๆ ตลอดเวลา ทำให้การสืบสวนมีความยากขึ้น จึงควรให้มีการอบรมด้านยุทธวิธีต่าง ๆ ในการสืบสวนให้ทันสมัยกับเหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้งานที่ออกมามีประสิทธิภาพ (วิทยา ราชแก้ว, 2558)

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้ 1) สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง หลังจากเจ้าหน้าที่ได้ไปฝึกอบรมด้านระบบสารสนเทศและการใช้เทคโนโลยี และ2) สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองควร

กำหนดแนวทางหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเป็นรูปธรรมควรมีการจัดตั้งระบบสนับสนุนทางออนไลน์ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็นหรือร้องเรียนปรึกษาปัญหากับผู้บังคับบัญชาโดยไม่มีการระบุตัวตน ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ดังนี้ 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนควรให้ความสำคัญในการดำเนินงานการพัฒนาสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ที่ตรวจคนเข้าเมืองอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มีการติดตามผลมีการจัดสรรงบประมาณให้มีความเหมาะสมทั้งในด้านการฝึกอบรมศึกษาดูงาน และจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้เพื่อการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก รวมถึงมีการกระจายงบประมาณที่มีความเป็นธรรม และ 2) สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองควรให้ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ (1) การระบุความต้องการ (2) การวางแผน (3) การคัดเลือกการออกแบบและดำเนินการ (4) การประเมินผล และ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้ 1) การพัฒนาความรู้ความสามารถ ผู้บังคับบัญชาเป็นกลไกสำคัญของความสำเร็จ การพัฒนาด้านนี้ ควรประพฤติตัวเป็นแบบอย่างของการพัฒนาตนเอง มีการเรียนรู้ตลอดเวลาและมีความเข้าใจบริบทของสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง ให้การสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอในการพัฒนาความรู้ความสามารถแก่บุคลากรในหน่วยงาน 2) การพัฒนาทักษะหน่วยงานในแต่ละระดับ ผู้บังคับบัญชาควรมีการคัดแยกประเภท ลักษณะของบุคลากรไว้เป็นจำพวกต่าง ๆ แล้วนำมาพัฒนาให้สอดคล้องกับความสามารถที่โดดเด่นและแก้ไขในทักษะที่จำเป็นต้องปฏิบัติให้ได้ในหน่วยงาน และสนับสนุนส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในงานให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น 3) การพัฒนาสมรรถนะ ผู้บังคับบัญชาควรเอาใจใส่ ในการพัฒนาส่งเสริมบุคลากรที่มีสมรรถนะในการทำงานโดดเด่น มีผลการปฏิบัติงานได้สูงกว่าเป้าหมายที่วางไว้ และจัดกระบวนการแก้ไขบุคลากรที่มีสมรรถนะการปฏิบัติงานที่ต่ำกว่าเกณฑ์เป้าหมาย และ 4) การปกครองบังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาควรสร้างช่องทางในการบังคับบัญชา ติดต่о สื่อสาร แบบสองทาง เอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของผู้ใต้บังคับบัญชา รับฟังความคิดเห็น และควรมีการสั่ง การตามสายการบังคับบัญชาที่สั่งลง เพื่อความรวดเร็ว และป้องกันข้อบกพร่องในการสื่อสาร สั่งการ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.ณัฐภัสสร ธนาบวรพาณิश्य์ และ อนันต์ ธรรมชาลัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความรู้และเสียสละเวลาอันมีค่า ใน

การให้คำปรึกษา แนะนำในการจัดทำวิทยานิพนธ์ทุกขั้นตอน พร้อมทั้งตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

บรรณานุกรม

- ก้องปิติ อ่อนมาก. (2563). การปฏิบัติงานด้านการป้องกันอาชญากรรมตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(3), 418-430.
- พรทิพย์ ไชยพนาพันธ์ และชัชฎา สีสุมภู. (2564). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. Journal of Roi Kaensarn Academi, 6(9), 70-84.
- วิทยา ราชแก้ว. (2558). แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของตำรวจฝ่ายสืบสวน กองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด. ใน (วิทยานิพนธ์สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สัญญา เกษสุริยงค์. (2560). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ สังกัดสถานีตำรวจภูธรสุพรรณภูมิ จังหวัดสมุทรปราการ. ใน (ปริญญารัฐ ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง. (2565). การกิจ สดม. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 10 เดือน กันยายน 2565,. เรียกใช้เมื่อ 10 กันยายน 2565 จาก https://www.immigration.go.th/?page_id=1426
- สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง. (2565). ฝ่ายกำลังพล กองบัญชาการตรวจคนเข้าเมืองปี 2565. เรียกใช้เมื่อ 10 กันยายน 2565 จาก <https://division4.immigration.go.th/>
- สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง. (2565). ยุทธศาสตร์การบริหารงานบุคคลของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (สดม., 2565). เรียกใช้เมื่อ 10 กันยายน 2565 จาก https://www.immigration.go.th/?page_id=1430.

- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2565). สภาพปัญหาให้บริการในความรับผิดชอบของกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง. เรียกใช้เมื่อ 10 กันยายน 2565 จาก <https://www.royalthaipolice.go.th/article.php>
- สุชาติ ตรีไชย. (2562). ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 2. ใน (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุทธิพงษ์ สิงห์ค้อ. (2559). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2: บูรณาการงานวิจัย ใช้องค์ความรู้ สู่ความยั่งยืน 17 มิถุนายน 2559 ณ วิทยาลัยนครราชสีมา. วิทยาลัยนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา.
- อภิรักษ์ เพิ่มชัย. (2563). รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี. ใน (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- อาภรณ์ ภู่วิทยพันธ์. (2551). กลยุทธ์การบริหารและพัฒนาพนักงานดาวเด่น. กรุงเทพมหานคร: เอชอาร์เซ็นเตอร์.
- อุเทน รวมสุข. (2563). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 5 กองบัญชาการตำรวจนครบาล. ใน (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rdEd. New York: Harper and Row Publications.

รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล
หินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*
MODEL FOR ENHANCING COMMUNITY STRENGTH OF HIN LEK FAI SUB-
DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN HUA HIN DISTRICT
IN PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE

อุทัย เลิศมะเลา

Uthai Lerdmaloa

กิตตินันท์ บุญรอด

Kittinan Boonrod

มยุรี วัตแก้ว

Mayuree Watkaew

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประเทศไทย

Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

E-mail: bbee_kong09@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งและการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ 3) นำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ การวิจัยแบบผสมผสานระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนตำบลหินเหล็กไฟ จำนวน 391 คน การสุ่มแบบง่าย สถิติที่ใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 รูป/คน โดยเลือกแบบเจาะจงจากผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าพนักงาน

* Received 26 November 2022; Revised 15 January 2023; Accepted 16 January 2023

ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และเจ้าคณะตำบลหินเหล็กไฟ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า 1) การบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็ง โดยรวมอยู่ระดับมาก ส่วนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ โดยรวมในระดับสูง ($R=0.752$) มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยจำแนกเป็นรายด้านอยู่ระหว่าง 0.490 ถึง 0.780 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบที่เรียกว่า คอมพ์เพลโมเดล (COMPPeL Model) ประกอบด้วย 1) ด้านส่งเสริมสวัสดิการชุมชน 2) ด้านการส่งเสริมอาชีพและรายได้ 3) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน 4) ด้านการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 5) ด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และ 6) ด้านภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบล

คำสำคัญ: รูปแบบ, การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The objectives of this research article were to: 1) study community strength administration and community strength enhancement of Hin Lek Fai Sub-district, 2) study relationship between community strength administration and community strength enhancement of Hin Lek Fai SAO, and 3) propose the model for enhancing community strength of Hin Lek Fai SAO. The mixed research methodology was applied in this study. The samples for quantitative study were 391 people in Hin Lek Fai Sub-district, selected by using simple random sampling method. analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The data for qualitative study were collected by using an in-depth interview form from 12 key informants, selected by using purposive sampling method, consisting of SAO administrator, local employees, community leaders, and Hin Lek Fai Ecclesiastical Sub-district Head. The data were analyzed by using content analysis. The research results were as follows: 1) The community strength administration of Hin Lek Fai SAO was overall at a high level. And, the community strength enhancement of Hin Lek Fai SAO was overall at a high level. 2) There was a positive relationship in overall with a high level ($R=0.752$) between

community strength administration and community strength enhancement of Hin Lek Fai SAO, which relationship of each pair of two aspects was between 0.490 and 0.780, with statistical significance at the 0.01 level. 3) The model for enhancing community strength of Hin Lek Fai SAO, which the researcher proposed, namely “COMPPeL Model” consisted of the following aspects: 1) C: community welfare, 2) O: occupation and income promotion, 3) M: management of natural resources and environment, 4) P: prevention and maintenance of life and asset security, 5) Pe: people participation promotion, and 6) L: leadership of SAO leaders.

Keywords: Model, community strength enhancement, sub-district administrative organization

บทนำ

สถานการณ์ของโลกในยุคปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วเข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสารที่มีความเจริญ ด้านเทคโนโลยี ทำให้สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จนเกิดปัญหาและสถานะแทรกซ้อน ยากที่จะเยียวยาแก้ไขให้ยุติลงได้ในระยะเวลาสั้น ประชากรโลกประสบกับปัญหา ภาวะโลกร้อน แผ่นดินไหว อุทกภัย การระบาดของร้ายแรงของโรคอุบัติใหม่ (Covid-19) การขาดแคลนพลังงาน และภาวะภัยสงครามยืดเยื้อจากสองขั้วมหาอำนาจของโลกทำให้ระบบเศรษฐกิจเกิดวิกฤตตกต่ำส่งผลกระทบต่อการค้าและการวางแผนการดำเนินงานระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผลพวงจากการพัฒนาที่ผ่านมามีผลกระทบต่อสังคมไทยในทางลบและสร้างปัญหาตามมาอีกหลายด้านเช่น 1) ปัญหาทางสังคม ได้แก่ ปัญหายาเสพติด ปัญหาครอบครัว ปัญหาเด็กเร่ร่อน ปัญหาคนยากไร้ 2) ปัญหาทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ปัญหาคนว่างงาน ปัญหาความยากจน ปัญหาหนี้สินนอกระบบ 3) ปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ปัญหาน้ำเน่าเสีย ปัญหาขยะล้นเมือง 4) ปัญหาทางการเมือง ได้แก่ ผู้นำชุมชนขาดกระบวนการวางแผนชุมชนขาดการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับท้องถิ่น (โกวิทย์ พวงงาม, 2553)

จากสภาพการพัฒนาที่เกิดขึ้นนี้ชุมชนปรับระบบการบริหารจัดการเปิดโอกาสให้องค์กรพัฒนาภาคเอกชน ชุมชน ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการพัฒนามากขึ้น ต่อเนื่องจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้โดยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการมีส่วนร่วมร่างกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ จัดระเบียบสังคมและการสนับสนุน กระบวนการเรียนรู้และขยายเครือข่ายของชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) ตลอดจนถึงยุทธศาสตร์ชาติ

ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ได้สร้างแนวทางขับเคลื่อนประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยมีแนวทางสำคัญ คือ การเสริมความเข้มแข็งแก่ชุมชน ด้วยการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ สร้างศักยภาพให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่ได้ด้วยตนเองโดยการสร้างองค์ความรู้ การบริหารจัดการให้แก่ชุมชน

จากข้างต้นชุมชนที่เข้มแข็งจึงเป็นสิ่งที่ดีและสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ชุมชนเข้มแข็งเกิดขึ้นจากการปรับตัว แก้ไขปัญหาสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง โดยลักษณะชุมชนที่เข้มแข็ง คือ 1) รวมตัวกันเป็นปึกแผ่นในการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนมีศักยภาพพึ่งตนเองได้ในระดับสูงเป็นชุมชนที่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยอาศัยความรู้กลไกในชุมชน และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง มีผู้นำที่เก่งและดีโดยชุมชนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ แผนพัฒนาตนเองโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน (ธนากร สังเขป, 2556) ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนที่เกิดขึ้นหากมีชุมชนที่เข้มแข็งก็สามารถจัดการปัญหาได้ด้วยชุมชนเองรวมถึงมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตในชุมชน โดยชุมชนที่เข้มแข็งจะมีรัฐเป็นผู้คอยสนับสนุนสร้างความสัมพันธ์แบบมีความเป็นหุ้นส่วนแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ด้วยความ เป็นธรรมของประชาชนรัฐและชุมชนจะต้องอยู่ในลักษณะที่มีความสัมพันธ์แบบเกื้อกูลซึ่งกันและกัน (ชาติชาย ณ เชียงใหม่, 2543) องค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ ตั้งอยู่ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นองค์กรหนึ่งของรัฐในรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อ พ.ศ. 2539 มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการพัฒนาตำบลหินเหล็กไฟให้มีความเจริญ ก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยส่งเสริมสิทธิและหน้าที่ของประชาชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน อบต. หินเหล็กไฟมีหมู่บ้านในการปกครอง 16 หมู่บ้าน โดยมีอาณาเขต ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอปราณบุรี ทิศเหนือติดต่อกับ อำเภอชะอำ ทิศตะวันออก และตะวันตก ติดต่อกับอำเภอหัวหิน ประชาชนประกอบอาชีพหลากหลายทั้งด้านเกษตรกรรม พาณิชยกรรม อุตสาหกรรมในครัวเรือนและรับจ้าง มีการคมนาคมทางถนนที่เชื่อมโยงกับพื้นที่ใกล้เคียงเดินทางไปได้สะดวก รวดเร็ว รวมทั้งติดต่อกับเขตแดนประเทศเมียนมาได้ จึงทำให้มี คนต่างถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เช่น กะเหรี่ยง เมเยร์มา มาอาศัยตั้งถิ่นในพื้นที่ตำบลหินเหล็กไฟมากขึ้นนอกเหนือจากคนดั้งเดิมในพื้นที่ ดังนั้นด้วยสภาพพื้นที่และประชากรที่มาจากหลากหลายกลุ่มชนก่อให้เกิดปัญหาแรงงาน แรงงานต่างด้าวเข้ามาเป็นคณงานในไร่อ้อย ไร่ สับปะรด มีปัญหาด้านอาชีพและรายได้ รวมทั้งปัญหาภาวะหนี้สินอีกด้วย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชน เพื่อเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การส่วนตำบล หินเหล็กไฟควรมีลักษณะรูปแบบเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งและการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 16 หมู่บ้าน จำนวน 16,532 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน (Taro Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 391 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อจัดเก็บข้อมูล และจัดแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย 1) ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 3) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน
2. เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหา และโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (IOC : Index of Item-Objective Convince) ซึ่งได้ค่า IOC เท่ากับ 1

3. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุง แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่มีในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .957

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุง แก้ไขแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 391 ชุด เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งและการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) (ไพศาล วรคำ, 2552)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นักพัฒนาชุมชน กำนัน ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เจ้าคณะตำบล แพทย์ประจำตำบล ผู้นำตามธรรมชาติ ประธานกลุ่มเกษตรกรตำบล และประธานกลุ่มสตรี รวมจำนวน 12 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 รูป/คน เกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ

2. นำข้อความจากการสัมภาษณ์และจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

3. วิเคราะห์ค่าให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อเสนอรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. สรุปผลการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยเป็นข้อความเชิงพรรณนาในรูปของความเรียง

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบล	3.71	0.59	มาก	6
2. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน	3.88	0.66	มาก	2
3. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน	3.96	0.72	มาก	1
4. ด้านการส่งเสริมอาชีพและรายได้ของสมาชิกในชุมชน	3.88	0.61	มาก	2
5. ด้านการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.76	0.70	มาก	4
6. ด้านการส่งเสริมสวัสดิการชุมชน	3.73	0.66	มาก	5
รวม	3.82	0.55	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.72) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.66) และด้านการส่งเสริมอาชีพและรายได้ของสมาชิกในชุมชน ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.61) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = .59)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมและรายด้าน

การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน	3.54	0.72	มาก	4
2. ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน	3.61	0.73	มาก	2
3. ด้านการจัดการตนเองของชุมชน	3.73	0.73	มาก	1
4. ด้านการพึ่งตนเองของชุมชน	3.58	0.68	มาก	3
รวม	3.62	0.67	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดการตนเองของชุมชน ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.73) รองลงมาคือ ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.73) และด้านการพึ่งตนเองของชุมชน ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.68) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.72)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เนื้อหา	การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล หินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์				
	ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน	ด้านการสร้างเครือข่าย	ด้านการจัดการตนเอง	ด้านการพึ่งตนเอง	รวม
	ของชุมชน	ชุมชน	ของชุมชน	ของชุมชน	
ด้านภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบล (X_1)	.442**	.439**	.463**	.484**	.490**
ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (X_2)	.416**	.417**	.592**	.462**	.507**
ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน (X_3)	.587**	.598**	.693**	.545**	.651**
-ด้านการส่งเสริมอาชีพและรายได้ของสมาชิกในชุมชน (X_4)	.678**	.550**	.626**	.592**	.656**
ด้านการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (X_5)	.626**	.652**	.579**	.551**	.647**
ด้านการส่งเสริมสวัสดิการชุมชน (X_6)	.747**	.788**	.728**	.637**	.780**
รวม	.703**	.696**	.743**	.657**	.752**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์ ($r = 0.752$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านการส่งเสริมสวัสดิการชุมชน (X_6) ($r = 0.780$) ด้านที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมอาชีพและรายได้ของสมาชิกในชุมชน (X_4) ($r = 0.656$) อันดับที่ 3 ด้าน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน (X_3) ($r = 0.651$) อันดับที่ 4 ด้านการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (X_5) ($r = 0.647$) อันดับที่ 5 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (X_2) ($r = 0.507$) อันดับที่ 6 ด้านภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบล (X_1) ($r = 0.490$) สามารถจำแนกได้ ดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบล (X_1) มีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.490$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านการพึ่งตนเองของชุมชน ($r = 0.484$) รองลงมา คือ ด้านการจัดการตนเองของชุมชน ($r = 0.463$) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ($r = 0.442$) และด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน ($r = 0.439$) ตามลำดับ

2. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (X_2) มีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.507$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านการจัดการตนเองของชุมชน ($r = 0.592$) รองลงมา คือ ด้านการพึ่งตนเองของชุมชน ($r = 0.462$) ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน ($r = 0.417$) และด้านการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ($r = 0.416$) ตามลำดับ

3. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน (X_3) มีความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.651$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านการจัดการตนเองของชุมชน ($r = 0.693$) รองลงมา คือ ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน ($r = 0.598$) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ($r = 0.587$) ด้านการพึ่งตนเองของชุมชน ($r = 0.545$) ตามลำดับ

4. ด้านการส่งเสริมอาชีพและรายได้ของสมาชิกในชุมชน (X_4) มีความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.656$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ($r = 0.678$) รองลงมา คือ ด้านการจัดการตนเองของชุมชน ($r = 0.626$) ด้านการพึ่งตนเองของชุมชน ($r = 0.592$) ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน ($r = 0.550$) ตามลำดับ

5. ด้านการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (X_5) มีความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.647$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน ($r = 0.652$) รองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ($r = 0.626$) ด้านการจัดการตนเองของชุมชน ($r = 0.579$) ด้านการพึ่งตนเองของชุมชน ($r = 0.551$) ตามลำดับ

6. ด้านการส่งเสริมสวัสดิการชุมชน (X_6) มีความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.780$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน ($r = 0.788$) รองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ($r = 0.747$) ด้านการจัดการตนเองของชุมชน ($r = 0.728$) ด้านการพึ่งตนเองของชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.637$) ตามลำดับ

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหินเหล็กไฟ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบที่เรียกว่า หินเหล็กไฟโมเดล (Hin Lek Fai Model) ประกอบด้วย 1) ด้านส่งเสริมสวัสดิการชุมชน 2) ด้านการส่งเสริมอาชีพและรายได้ 3) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน 4) ด้านการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 5) ด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และ 6) ด้านภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. ด้านการส่งเสริมสวัสดิการชุมชนมีการส่งเสริมกองทุนสามข้อเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กเยาวชน สตรีผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เบี้ยยังชีพผู้พิการ และเบี้ยยังชีพผู้ป่วยโรคเอดส์ เป็นต้น รวมทั้งการร่วมมือกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งในชุมชนและนอกชุมชน ประชาชนได้รับสวัสดิการการอย่างเหมาะสมเพียงพอที่จะ ได้และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. ด้านการส่งเสริมอาชีพและรายได้ของสมาชิกในชุมชน มีการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่น กลุ่มสตรีหนอง บ้านหนองชอกกลุ่มแปรรูปสับปะรดและมะม่วงกวนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองขอน เป็นต้น ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมให้มีความรู้ใหม่และนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาอาชีพพัฒนาชีวิตสมาชิกในกลุ่มมีการปรึกษาหารือกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันเกิดการเรียนรู้ร่วมกันที่จะแก้ปัญหาและพัฒนาอาชีพร่วมกันสามารถเพิ่มรายได้ให้มั่นคงประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้นสามารถพึ่งตนเองได้

3. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนมีการเสริมสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดูแลรักษาแหล่งต้นน้ำลำธารสาธารณะสมบัติให้สะอาดภูมิทัศน์ให้สวยงามประชาชนสามารถจัดการชุมชนของตนเองได้ด้วยการวางแผนและจัดทำโครงการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น โครงการป่าสีเขียวเพิ่มการปลูกป่าเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน ให้ความรู้และช่วยลดมลภาวะทางอากาศนอกจากนี้แล้วยังมีการรณรงค์จิตสำนึกให้ประชาชนใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความเป็นค้ำและร่วมกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนสืบไป

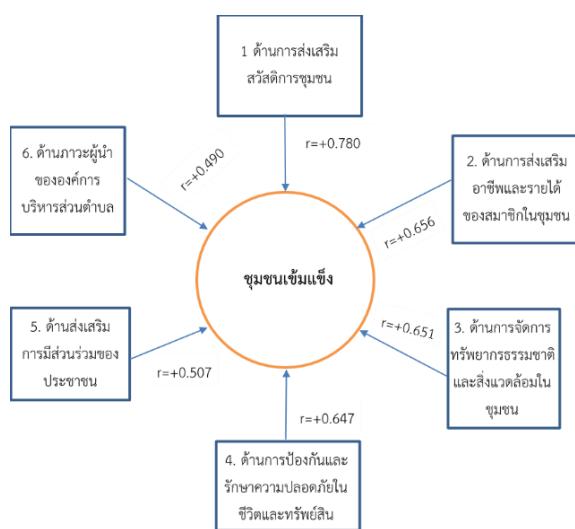
4. ด้านการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน องค์การบริหารส่วนตำบลมีการพัฒนาบุคลากรอบรมเพิ่มพูนทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องจัดสรรงบประมาณ

สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยและเพียงพอต่อการใช้งานป้องกันภัยมีการจัดทำแผนเผชิญป้องกันเหตุ การฝึกซ้อมและติดตามผลอย่างสม่ำเสมอนอกจากนี้ยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนและมูลนิธิต่างๆ ในการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชุมชน

5. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมีการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมร่วมคิดร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานพัฒนาในฐานะเป็นเจ้าของชุมชนร่วมกันประชาชนสามารถจัดการชุมชนของตนเองได้ด้วยการวางแผนลงมือทำตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนจนสำเร็จ มีการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

6. ด้านภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลผู้นำสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชนร่วมตัดสินใจการแก้ไขปัญหาและมีส่วนร่วมในการคิดการประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลผู้นำมีความสามารถในการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง

ภาพที่ 1 รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ได้แก่ การรณรงค์ให้ประชาชนใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความคุ้มค่า เช่น การใช้พลังงานทดแทน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ฟื้นฟูและรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน ให้เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจชุมชน และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่มุ่งเน้นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ ทุนทางธรรมชาติ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน น้ำ และป่าไม้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการ และแสวงหาแนวทางแก้ไข ปัญหาและปรับปรุงฐานะความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น ทั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของโกวิท พงงาม (2550) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานนั้น ๆ ได้อย่ามีประสิทธิภาพ (โกวิท พงงาม, 2550) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชนี ตูเล๊ะ (2561) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดนราธิวาส สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ ปัจจัยที่ส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็ง คือ ผู้นำและประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนของตนเองมีการพัฒนาศักยภาพผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในการสร้างอาชีพดูแลสุขภาพ ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม รวมไปถึงการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชน (พัชนี ตูเล๊ะ, 2561)

2. การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการตนเองของชุมชน ได้แก่ การส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร

และสาธารณสมบัติในชุมชน และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาส่วนที่เป็นทรัพย์สินของชุมชนร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของกมลศักดิ์ วงศ์ศรีแก้ว และคณะ (2559) ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษา ชุมชนพุนบำเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะชุมชนเข้มแข็งของชุมชนพุนบำเพ็ญสะท้อนได้จาก ความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชน และงานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาชุมชนพุนบำเพ็ญไปสู่ชุมชนยั่งยืนได้ โดยการสานต่อการอนุรักษ์ พื้นที่เกษตร และการปลูกจิตสำนึกผู้เข้ามาใหม่ให้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พื้นฟูธรรมชาติ และวางแผนทรัพยากรของชุมชน ด้านที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในชุมชนมีการรวมกลุ่มตามสนใจ ความรู้ และทักษะของแต่ละบุคคล รวมทั้งการส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกชุมชน (กมลศักดิ์ วงศ์ศรีแก้ว และคณะ, 2559) ทั้งนี้สอดคล้องกับวิทยา จันทรแดง และจำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์ (2556) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ผลการวิจัยนำไปสู่ข้อค้นพบใหม่คือ รูปแบบการมีส่วนร่วมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งแบบไตรภาคี ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ และภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน และการสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เกิดความมั่นคง และชุมชนมีความสุข ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ได้แก่ การส่งเสริมให้คนในชุมชนมีการเรียนรู้ร่วมกัน จากการเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (วิทยา จันทรแดง และจำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์, 2556)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูง ($r = 0.752$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมสวัสดิการชุมชนกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดที่ 0.780 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของขวัญกมล ดอนขวา (2555) ที่กล่าวว่า การจัดสวัสดิการชุมชนมีจุดเน้นที่ต้องการให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วม มีการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย เริ่มต้นจากความต้องการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ แต่สุดท้ายก็มักคาดหวังให้เกิดความเข้มแข็งภายในชุมชนต้องการนำพาชุมชนไปสู่เส้นทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ขวัญกมล ดอนขวา และคณะ, 2555)

4. รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหินเหล็กไฟ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบที่เรียกว่า หินเหล็กไฟโมเดล (Hin

Lek Fai Model) ประกอบด้วย 1) ด้านส่งเสริมสวัสดิการชุมชน 2) ด้านการส่งเสริมอาชีพและรายได้ 3) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน 4) ด้านการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 5) ด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และ 6) ด้านภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งการดำเนินงานทั้งหมดนี้เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยส่วนร่วม ยังเกิดผลสำเร็จในการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็ง และเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ทั้งนี้เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟมีนโยบายในการพัฒนาที่ชัดเจนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาคนและสังคม ส่งเสริมการจัดสวัสดิการคุ้มครองเด็กและเยาวชน ให้การสงเคราะห์ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม 2) ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ส่งเสริมการสร้างอาชีพ จัดหาสถานที่และสนับสนุนให้ประชาชนมีอาชีพ พัฒนากลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน 3) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาเส้นทางคมนาคมให้สะดวกทั่วถึงทั้งตำบล พัฒนาปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการการขยายเขตให้บริการไฟฟ้า น้ำประปาให้ทั่วถึงทั้งตำบล 4) ด้านการพัฒนาการเมืองการบริหารผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลมุ่งเน้นพัฒนา ด้านการบริหารจัดการองค์กรโดยยึดตามแนวทางหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารราชการท้องถิ่น 5) ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการพัฒนาอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม และ 6) ด้านการพัฒนาส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้นำความรู้ มาใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การดำเนินงานในแต่ละภารกิจสามารถขับเคลื่อนให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ และสามารถประสบความสำเร็จได้ด้วยกลไกที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนที่จะต้องช่วยกันเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนอย่างจริงจัง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชติ บดีรัฐ และยุวดี พ่วงรอด (2562) การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งแบบบูรณาการ ในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ซึ่งผลการวิจัยนี้ แนวทางในการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ได้แก่ แนวทางด้านการฟื้นฟูและจัดระเบียบของชุมชน แนวทางด้านการปรับตัวสภาพแวดล้อมในชุมชนแนวทางการสร้างอาชีพให้กับชุมชน และการเสริมสร้างระบบสวัสดิการของชุมชน (โชติ บดีรัฐ และ ยุวดี พ่วงรอด, 2562)

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุนและส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ให้มีการติดต่อ สื่อสารผ่านสื่อทันสมัยหลายช่องทาง ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว เป็นการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและสร้างความเข้าใจอันดีกับประชาชน ประชาชนยอมรับและไว้วางใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล 2) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้มีการจัดเวทีประชาคมอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ทุกเดือนต่อเนื่องกันไป เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็นและประสบการณ์ต่าง ๆ เกิดการเรียนรู้ร่วมกันรู้ถึงปัญหาของชุมชน และพร้อมที่จะเข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหของชุมชนร่วมกัน 3) องค์การบริหารส่วนตำบลควรจะให้การส่งเสริมให้การส่งเสริมสวัสดิการชุมชน ดูแลกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้ยากไร้ ผู้พิการ กลุ่มสตรีกลุ่มอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ กลุ่มจิตอาสา กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม) เป็นต้น รมรงคให้เกิดพลังชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลกันจนเป็นพลังจิตอาสาในกลุ่มใหญ่ทุ่มเทสรรพกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์สนับสนุนจนเกิดพลังชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน และ4) องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการแก้ไขปัญห ร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยความเสมอภาค อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรทำการวิจัยทดลองขยายผลรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ ไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน 2) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้นำในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน และ 3) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

บรรณานุกรม

โกวิทย์ พวงงาม. (2550). การประเมินองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศด้านความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชนประจำปี 2550. กรุงเทพมหานคร: บริษัท มิสเตอร์ก๊อปปี้ (ประเทศไทย) จำกัด.

- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์จำกัด.
- โชติ บดีรัฐ และ ยุวดี พ่วงรอด. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งแบบบูรณาการในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก. วารสารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 21(1), 29-42.
- ไพศาล วรคำ. (2552). การวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กมลศักดิ์ วงศ์ศรีแก้ว และคณะ. (2559). กลยุทธ์การพัฒนาชุมชนเข้มแข็งสู่ชุมชนยั่งยืน: กรณีศึกษาชุมชนพูนบำเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. ใน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ขวัญกมล คอนขวา และคณะ. (2555). การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ชาติชาย ณ เชียงใหม่. (2543). การบริหารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงานให้ได้ผล. กรุงเทพมหานคร: รัฐสภาสาร.
- ธนากร สังเขป. (2556). การพัฒนาที่ยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พชนิ ตูเล๊ะ. (2561). ปัจจัยที่ส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดนราธิวาส. Veridian E-Journal, Silpakorn University, 11(2), 3560-3575.
- วิทยา จันทรแดง และจำนง อติวัฒนสิทธิ์. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน. สักทอง: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 18(2), 23-40.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.
- Taro Yamane. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. 3rd ed. New York: Harper and Row Publications.

การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพ
การจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ
ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี*

CHANGE MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS THAT
AFFECTS THE QUALITY OF TEACHER LEARNING MANAGEMENT
UNDER THE EPIDEMIC SITUATION OF THE CORONA VIRUS
INFECTION 2019 UNDER THE PHETCHABURI SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ธารนรินทร์ หมวกเพชร

Thannarin Muakphet

เอื้อมพร โตภาณุรักษ์กุล

Uamporn Topanurakkun

อภิชาติ เลนนันท์

Apichart Lenanan

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประเทศไทย

Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

E-mail: Krutuckkpt@gmail.com

บทคัดย่อ

การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่องนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาที่ 1)

* Received 30 November 2022; Revised 26 December 2022; Accepted 27 December 2022

ระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู 3) การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับของการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับของคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส 2019 ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) ระดับของการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร การสร้างความตระหนัก และการวางแผนการเปลี่ยนแปลง โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 35.80 เขียนเป็นสมการได้ดังนี้ $\hat{Y}_{tot} = 0.188(x_2) + 0.203(x_3) + 0.173(x_1)$ ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร ด้านการติดต่อสื่อสารส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู มากกว่าด้านอื่น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรนำสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปดำเนินการและรักษาให้คงอยู่ได้อย่างมีระบบ

คำสำคัญ: การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา, คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู, สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

Abstract

Management of change of school administrators by school administrators is of great importance to the quality of teacher learning management. In the situation of the epidemic of the corona virus infection 2019 The researcher is therefore interested in studying this research. The objectives of this study were 1) the change management level of school administrators 2) the quality level of teacher learning management 3) The change management of school administrators that affects the quality of teacher learning management Under the

epidemic situation of the corona virus infection 2019 The sample group used in the research was 300 teachers and school administrators. The research tools were questionnaires. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation. and stepwise multiple regression analysis. The research results found that 1) The level of change management of educational institution administrators, both in overall and in all aspects, was at a high level. 2) Level of teacher learning management quality Under the situation of the epidemic of viral disease 2019 Both in overall and in every aspect, all aspects were at a high level. And 3) The level of change management of school administrators that affects the quality of teacher learning management. Under the epidemic situation of the Coronavirus Disease 2019 is communication raising awareness and change planning The prediction efficiency is 35.80%, which can be written as the following equation: $\hat{Y}_{tot} = 0.188(x_2) + 0.203(x_3) + 0.173(x_1)$ Findings from this research shows that Management of change of administrators, educational institutions of administrators. The aspect of communication affects the quality of teachers' learning management. more than other aspects Therefore, educational institution administrators should implement the changes and maintain them systematically.

Keywords: change management of school administrators, quality of teacher learning management, Coronavirus disease 2019 epidemic situation

บทนำ

ในบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สังคมต้องปรับตัวตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นระดับตัวบุคคล ระดับขององค์กร ระดับสถาบันหรือหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด ซึ่งการปรับตัวนั้น เป็นธรรมชาติที่ต้องมีและเกิดขึ้นบนพื้นฐานของการปรับตัวที่แตกต่างกันออกไป (รงค์ บุญสวยขวัญ, 2560) การบริหารเองจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีความสามารถ มีลักษณะเฉพาะตัวที่

หลากหลาย เป็นผู้มิวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล จึงจะสามารถบริหารสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ ดังนั้นความสำคัญของการบริหารการเปลี่ยนแปลงก็คือการที่องค์กรทุกองค์กรจะสามารถดำรงอยู่ได้ภายใต้สภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ปัจจุบัน ทุองค์กรจึงไม่สามารถที่ปฏิเสธการเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากการจัดการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ผิดพลาดมักจะส่งผลให้เกิดการต่อต้านและความเสียหายต่อภาพรวมขององค์กร ดังนั้นในการบริหารการเปลี่ยนแปลง จึงเป็นสิ่งที่สำคัญและความจำเป็นต่อความสำเร็จขององค์กรในการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป (เมตตา สารวิงค์, 2558)

ปัจจุบันโลกได้มีการเปลี่ยนผ่านมาหลายยุคหลายสมัย เริ่มตั้งแต่ ยุคเกษตรกรรม ยุคอุตสาหกรรม และมาจนถึงยุคปัจจุบันที่เรียกว่า ยุคของความรู้ (วิจารณ์ พานิช, 2555) องค์กรซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลก มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและมีการแข่งขันอย่างหนัก ไม่ว่าจะเป็นในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการศึกษา (แพรวฤทธิ์ ยอดแก้ว, 2564) ซึ่งเรื่องที่ถูกละเลยมาอยู่บ่อยครั้งคือเรื่องของระบบการศึกษา เพราะว่าการศึกษานั้นเป็นส่วนที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า (ประเวศ วะสี, 2555) ดังนั้นจึงต้องมีการปรับตัวปรับเปลี่ยน โดยอาศัยการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นโรคที่เกิดขึ้นใหม่ อีกทั้งยังแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว เป็นวงกว้าง และเริ่มระบาดไปทั่วโลก ได้มีการค้นพบที่มาของเชื้อครั้งแรกจากนครอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้ป่วยติดเชื้อจำนวนมากมีอาการไข้สูง ไอ เจ็บคอ อ่อนเพลีย และมีอาการทางปอด อาการดังกล่าวเกิดจากโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ ที่องค์การอนามัยโลก ได้ประกาศชื่อโรคนี้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ว่า “Corona-virus Disease 2019” ต่อมาพบการแพร่ระบาดของโรคเป็นวงกว้างทั่วโลกในระยะเวลาอันรวดเร็ว สำหรับประเทศไทย ได้มีการประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ที่ต้องมีการป้องกัน เฝ้าระวัง และควบคุมโรคอย่างเข้มงวด (กรรณิการ์ แสนสุภา และคณะ, 2563) โดยประเทศไทยได้กำหนดแนวทางการป้องกันโรคด้วยการงดการเดินทางข้ามจังหวัด มีการกำหนดมาตรการรักษาระยะห่างทางสังคม การสวมหน้ากากอนามัย การล้างมือและฆ่าเชื้อด้วยเจลแอลกอฮอล์ รวมทั้งให้ผู้ที่มีอาการป่วยสังเกตตนเอง และกักตัวเมื่อต้องสงสัย ทั้งนี้ สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของ

บุคคลในสังคมหลายด้าน เช่น ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการศึกษา ที่มีสถานศึกษา หรือโรงเรียนเป็นสถานที่จัดการเรียนการสอน (อวาทิพย์ แว, 2563) สำหรับมาตรการทางการจัดการศึกษา ได้มีการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระลอกใหม่นี้ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา อยู่ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 การจัดการเรียนการสอนรูปแบบทางไกล โดยการสื่อสารแบบทางไกลด้วยแอปพลิเคชัน เช่น LINE, Microsoft team, Google meet หรือแอปพลิเคชันอื่นๆ ในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนสามารถออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนเองได้ตามความเหมาะสม และรูปแบบที่ 2 ช่องทางการเรียนที่บ้าน ซึ่งผู้ปกครองมีส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุน ให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้หลายช่องทาง เช่น YouTube หรือระบบต่าง ๆ ที่ทางสำนักงานเขตพื้นที่หรือหน่วยงานอื่น ๆ ได้สร้างขึ้น ต่อเนื่องกับการจัดการเรียนในช่วงแรก ที่มีการใช้รูปแบบการสอนทางไกลผ่านระบบออนไลน์ตามแนวคิดของการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ได้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากสถิติการเข้าเรียนทางไกลของนักเรียนโดยภาพรวม พบว่า จำนวนนักเรียนที่สามารถเข้าเรียน ทางไกล โดยเฉลี่ย จำนวน 15,885 คน คิดเป็นร้อยละ 84.70 นั้นหมายความว่า มีจำนวนนักเรียนที่ไม่สามารถ เข้าเรียนทางไกลได้ จำนวน 2,870 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30 ปัญหาของนักเรียนที่ไม่สามารถเข้าเรียนทางไกลได้ ได้แก่ การช่วยผู้ปกครองในการทำงานหารายได้ให้ครอบครัว ขาดเงินที่เป็นค่าอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนทางไกล สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุมพื้นที่บ้านของนักเรียน หรือมี แต่ขาดความเสถียร ด้านอุปกรณ์การเรียน เช่น โทรศัพท์สมาร์ตโฟนไม่มี หรือต้องใช้โทรศัพท์ร่วมกับผู้ปกครอง หรือมีแต่ขาดประสิทธิภาพในการเรียนทางไกลอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดอาการร้อน และเสียหาย ผลกระทบดังกล่าว ทั้งปัญหาและข้อจำกัดในการเรียนการสอนออนไลน์ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ก็ได้มีการเตรียมความพร้อมในหลากหลายรูปแบบ มีการจัดการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มมาเรียนที่โรงเรียน สลับกับการเรียนออนไลน์ที่บ้าน มีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครูที่ปรึกษาพบนักเรียนพร้อมทั้งให้คำแนะนำ และออกเยี่ยมบ้านเพื่อสื่อสารกับผู้ปกครอง เนื่องจากนักเรียนไม่สามารถมาเรียนที่โรงเรียนได้ตามปกติ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านรูปแบบการเรียนการสอน ด้านอารมณ์ ด้านการเข้าร่วมสังคม และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม

ไปสู่รูปแบบที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งการที่นักเรียนจะดำเนินชีวิตไปตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างมีคุณภาพย่อมต้องอาศัยการปรับตัวที่ดีในทุกด้าน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี, 2563)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะนักศึกษาศาสาการบริหารการศึกษามีความคิดว่าการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงสนใจที่จะศึกษาว่าการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี
3. เพื่อศึกษาระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 22 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 22 คน และครูผู้สอน 999 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 1,021 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 22 โรงเรียน

1. โดยเจาะจงเลือกผู้บริหารสถานศึกษาทุกโรงเรียน ๆ ละ 1 คน จำนวน 22 คน
2. ครูผู้สอนโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie R. V., & Morgan D. W., 1970)

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 278 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 300 คน โดยครูผู้สอนใช้การคำนวณสัดส่วนการสุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนด้วยวิธีการเทียบบัญญัติไตรยางค์และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และประสบการณ์การ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 24 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ออกหนังสือราชการขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 300 ฉบับ ไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามโดยส่งทางไปรษณีย์ออนไลน์ กำหนดเวลาในการส่งคืนภายใน 15 วัน

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 300 ฉบับ

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาทำการตรวจสอบข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ดำเนินการโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนดคะแนนของคำตอบในแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scales) จากนั้นนำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในแต่ละฉบับ แล้วจึงแปลความหมายโดยการแปลผลตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best) (Best. J.W. , 1970)

3. วิเคราะห์การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 ศึกษาระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ผลการวิจัยพบว่าการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม (x_{tot}) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านการอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมาไปหาน้อย ดังนี้ การวางแผนการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.45) รองลงมาคือ การติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.51) และการสร้างความตระหนัก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายข้อมูล และลำดับที่ของการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม (x_{tot})

การบริหารการเปลี่ยนแปลง	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1. การวางแผนการเปลี่ยนแปลง	4.45	0.45	มาก	1
2. การติดต่อสื่อสาร	4.35	0.51	มาก	2
3. การสร้างความตระหนัก	4.30	0.51	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.37	0.43	มาก	-

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 ศึกษาระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ผลการวิจัยพบว่าระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (y_{tot}) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.45) รองลงมาคือ การกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.47) การวัดและประเมินผลผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.47) การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.50) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.46) และการวิจัยในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.64) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยภาพรวม (y_{tot})

คุณภาพการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส2019	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1. การกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน	4.35	0.47	มาก	2
2. การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.31	0.50	มาก	4
3. การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี	4.37	0.45	มาก	1
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.31	0.46	มาก	4
5. การวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.32	0.47	มาก	3
6. การวิจัยในชั้นเรียน	4.05	0.64	มาก	6
รวมเฉลี่ย	4.29	0.41	มาก	-

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 3 ศึกษากระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ผลการวิจัยพบว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญของการบริหารการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา คือ การติดต่อสื่อสาร (x_2) การสร้างความตระหนัก (x_3) และการวางแผนการเปลี่ยนแปลง (x_1) ส่งผลทางบวกต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวม (y_{tot}) มีค่าเท่ากับ 0.188 0.203 0.173 ตามลำดับ โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.598 ประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) ร้อยละ 35.80 มีประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) ร้อยละ 35.10 มีความคลาดเคลื่อนในการทำนาย (Standard Error) ร้อยละ 33.10 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากค่าต่างๆ สามารถนำไปสร้างสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{\text{tot}} = 0.188(x_2) + 0.203(x_3) + 0.173(x_1)$$

สมการการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_{\text{tot}} = 0.234(z_2) + 0.253(z_3) + 0.192(z_1)$$

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาค่าน้ำหนักของการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือก					
เข้า					
สมการตามลำดับ	B	S.E.	β	t	Sig.
ความสำคัญ					
การติดต่อสื่อสาร (x_2)	0.188	0.060	0.234	3.150	0.002
การสร้างความตระหนัก (x_3)	0.203	0.054	0.253	3.764	0.000
การวางแผนการเปลี่ยนแปลง (x_1)	0.173	0.059	0.192	2.938	0.004
ค่าคงที่				0.000	
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)				0.598	
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2)				0.358	
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square)				0.351	
ความคลาดเคลื่อนในการทำนาย (Standard Error)				0.331	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 ศึกษาระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี พบว่าการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม (x_{tot}) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ การวางแผนการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.45) รองลงมาคือ การติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.51) และการสร้างความตระหนัก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ แสดงว่าผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง ทำให้สถานศึกษาดำเนินงานไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับวิภาวดี กรรณประชา ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารการเปลี่ยนแปลงกับความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารการเปลี่ยนแปลงของคณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของคณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 3) การบริหารการเปลี่ยนแปลงกับความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของคณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก (วิภาวดี กรรณประชา, 2557) สอดคล้องกับเมตตา สาริวงศ์ ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาอยู่ใน ระดับมาก ทั้งภาพรวมและรายด้าน (เมตตา สาริวงศ์, 2558) สอดคล้องกับวรรณภา เอราวรรณ ได้ศึกษาการบริหารการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ท้าทายที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันซึ่งอาจส่งผลต่อการเรียนรู้และคุณภาพของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก (วรรณภา เอราวรรณ, 2561) สอดคล้องกับอรรคพล สงวนยวง การเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่าง

รวดเร็วทำให้ต้องยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลโลกที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงจึงเกิดแนวคิดโรงเรียนมาตรฐานสากล ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงและสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยรวมอยู่ในระดับมาก (อรรถพล สงวนวยง, 2561)

2. วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 ศึกษาระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่าระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (y_{tot}) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.45) รองลงมาคือ การกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.47) การวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.47) การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.50) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.46) และการวิจัยในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.64) ตามลำดับ การที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ครูผู้สอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้ให้เกิดผลดีกับผู้เรียนในทุกด้านทำให้การจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส 2019 นักเรียนต้องไม่ได้เฉพาะความรู้ แต่ต้องไปถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่ได้อย่างสมบูรณ์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสาวิตรี มาตขาว ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่เลือกมาศึกษาทุกปัจจัยมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกกับ ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก (สาวิตรี มาตขาว, 2560) สอดคล้องกับงานวิจัยของหยาดทิพย์ ชีซอง ได้ศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของ

ผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก (หยาดทิพย์ ชีซอง, 2564)

3. วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 3 ศึกษาระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญของการบริหารการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา คือ การติดต่อสื่อสาร (x_2) การสร้างความตระหนัก (x_3) และการวางแผนการเปลี่ยนแปลง (x_1) ส่งผลทางบวกต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวม (y_{tot}) มีค่าเท่ากับ 0.188 0.203 0.173 ตามลำดับ โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.598 ประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) ร้อยละ 35.80 มีประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) ร้อยละ 35.10 มีความคลาดเคลื่อนในการทำนาย (Standard Error) ร้อยละ 33.10 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับคอตเตอร์ (Kotter) กล่าวถึง ปัจจัยที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงว่าผู้บริหารต้องสร้างจิตสำนึกถึงความจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงบุคคลภายในองค์กรโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารเป็นผู้ที่มีส่วนอย่างยิ่งในการตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงการสร้างแนวร่วมในการเปลี่ยนแปลงการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ภายในองค์กรไม่สามารถจะทำได้โดยคน ๆ เดียวจะต้องมีทีมงานที่ช่วยผู้บริหารสร้างวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ในการเปลี่ยนแปลงจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่สื่อสารให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสร้างกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และสื่อสารวิสัยทัศน์แจ้งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจถึงวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ของการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุผลในเป้าหมายเดียวกันการกระจายอำนาจและแนะนำแนวทางแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องผู้บริหารควรกระจายอำนาจในการตัดสินใจและสร้างความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงแก่บุคคล

ที่เกี่ยวกับการสร้างเป้าหมายระยะสั้นและให้รางวัลต่อความสำเร็จในขั้นตอนนี้เป็นการกระตุ้นเพิ่มเติมและพัฒนาความเปลี่ยนแปลง เมื่อสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามเป้าหมายที่วางไว้แล้ว ต้องรักษาสภาพของการเปลี่ยนแปลงอย่างถาวรแก่องค์กร (Kotter, J.P. , 1996) สอดคล้องกับปณิธ มาลากุล ณ อยุธยา กล่าวถึง การบริหารการเปลี่ยนแปลงว่ามี กระบวนการในการดำเนินงานดังนี้ การวางแผนการเปลี่ยนแปลง การวางแผนการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเมื่อผู้บริหารตระหนักถึงความจำเป็นในการที่จะต้องเปลี่ยนแปลงองค์กรเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม 2. การนำแผนการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปฏิบัติในการนำแผนการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปฏิบัตินั้นประกอบด้วยขั้นตอนและข้อพิจารณาต่าง ๆ 3. การติดตามประเมินผลและรักษาผลการเปลี่ยนแปลง คือ การติดตามความก้าวหน้าเพื่อเรียนรู้ถึงปัญหาและหาทางแก้ไขได้อย่างทันเวลาเพื่อให้องค์กรได้รับผลดี และลดผลกระทบในทางที่ไม่ดีของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะช่วยให้องค์กรดำเนินงานไปได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการวิจัย พบว่า กระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การวางแผนการเปลี่ยนแปลง การติดต่อสื่อสาร และการสร้างความตระหนัก มีผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี (ปณิธ มาลากุล ณ อยุธยา, 2552)

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบการวิจัยครั้งนี้ชี้ชัดว่าการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวนี้เป็นองค์ความรู้สำคัญสำหรับการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วน ดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1.1) จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มีการสร้างความตระหนัก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้ผู้บริหารควรกำหนดทิศทางการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง การโน้มน้าวถึงความสำคัญในการเปลี่ยนแปลง โดยสนับสนุนให้เกิดการปรับตัวด้วยการสร้างศักยภาพในการทำงานใหม่ ๆ และสร้างความยอมรับเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา

2019 1.2) จากผลการวิจัย พบว่า คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การวิจัยในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นครูผู้สอนควรมีกระบวนการที่พัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมาจากการศึกษาค้นคว้า และแสวงหาวิธีการพัฒนาแก้ปัญหา สามารถนำเทคนิคการวิจัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การทำวิจัยในชั้นเรียนที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ การเผยแพร่ผลงานทางการวิจัยทั้งภายในและนอกสถานศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น พร้อมกับแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนได้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ 1.3) จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ประกอบด้วย การวางแผนการเปลี่ยนแปลง การติดต่อสื่อสาร และการสร้างความตระหนัก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 ด้าน เพื่อพัฒนาครูผู้สอน ผู้เรียน และสถานศึกษาให้ทันต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น หากปรับเปลี่ยนได้ทันท่วงทีย่อมทำให้สถานศึกษาเกิดศักยภาพและประสบความสำเร็จท่ามกลางวิกฤตได้ 2) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 2.1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารความเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาอื่น ๆ เช่น สถานศึกษาสังกัดประถมศึกษา สถานศึกษาสังกัดเอกชน เป็นต้น และ 2.2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในสถานการณืวิกฤตต่าง ๆ

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ แสนสุภา และคณะ. (2563). การปรับตัวของนักศึกษาใน สถานการณ์โควิด-19. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์, 6(2), 83-97.
- แพรวภัทร ยอดแก้ว. (2564). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership). เรียกใช้เมื่อ 15 เมษายน 2564 จาก <https://www.gotoknow.org/post>.
- ประเวศ วะสี. (2555). จุดเปลี่ยนมหาวิทยาลัยไทย-จุดเปลี่ยนประเทศไทย. โฟสต์ทูเดย์ ฉบับที่ 3463.
- ปิ่นรส มาลากุล ณ อยุธยา. (2552). การบริหารการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เมตตา สาริวงศ์. (2558). การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- รงค์ บุญสวยขวัญ. (2560). การบริหารการเปลี่ยนแปลง:กรอบแนวคิดการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- วรรณ เอรารวรรณ์. (2561). การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิภาวดี กรณประชา. (2557). การบริหารการเปลี่ยนแปลงกับความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคม อาเซียนของคณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ. ใน (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สาวิตรี มาตรขาว. (2560). ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี. (2563). รายงานการนิเทศติดตามและสร้างขวัญและกำลังใจในการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). เพชรบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). แนวทางการจัดการเรียนการสอนทางไกลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). เรียกใช้เมื่อ 15 เมษายน 2564 จาก <https://covid19.obec.go.th/>
- หยาดทิพย์ ชีซอง. (2564). ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

ศึกษาระถมศึกษามุกดาหาร. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

อรรคพล สงวนยวง. (2561). การบริหารการเปลี่ยนแปลงและสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

อวาทิพย์ แว. (2563). COVID-19 กับการเรียนรู้สู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในวันนี้. วารสารสมาคมวิชาชีพสุขศึกษา, 35(1), 24-29.

Best. J.W. . (1970). Research In Education. (2nded). Englewood Cliffs. New Jersey.

Kotter, J.P. . (1996). Leading Change. Massachusetts: Harvard Business School Press. .

Krejcie R. V., & Morgan D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*

DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT IN BIOLOGY AND CRITICAL THINKING ABILITY BY USING 4MAT LEARNING MANAGEMENT AND MIND MAPPING TECHNIQUE IN MATHAYOMSUKSA 5 STUDENTS

อุไรวรรณ คำงาม

Uraiwan Kumngam

ยุพิน ยืนยง

Yupin Yuenyong

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประเทศไทย

Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

E-mail: uraiaung10@gmail.com

บทคัดย่อ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการคิดขั้นสูงที่สำคัญในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติงาน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปลูกฝังให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกฝน ฝึกความคิดอย่างมีเหตุผล ผู้วิจัยจึงสนใจในการทำวิจัยครั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ชีววิทยาก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนของ

* Received 7 December 2022; Revised 6 January 2023; Accepted 7 January 2023

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.80 ค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.33-0.63 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.25-0.70 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 4) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน 5) แบบสอบถามความพึงพอใจ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ในโรงเรียนป่าแดงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ได้จากการเลือกแบบเจาะจง รวม 43 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดสูงกว่าก่อนเรียนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดสูงกว่าก่อนเรียนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด พบว่า พฤติกรรมที่ปรากฏ ในช่วงแรกของการทดลอง นักเรียนบางส่วนยังขาดการมีส่วนร่วมในการตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ส่งผลให้ช่วงแรกในด้านนี้พัฒนาได้ค่อนข้างช้า ในช่วงหลัง (สัปดาห์ที่ 3-4) นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความสนใจและตั้งใจเรียน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นแล้วร่วมกันอภิปรายสรุปได้อย่างถูกต้อง และ 4) ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย โดยภาพรวมพบว่า ลำดับที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 ด้านประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 3 ด้านผู้สอน อยู่ในระดับมาก และลำดับที่ 4 ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ข้อค้นพบจากการวิจัย การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT เพียง

วิธีการเดียว อาจทำให้ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนเกิดขึ้นอย่างไม่เต็มศักยภาพ ดังนั้น การนำเทคนิคแผนผังความคิดมาเสริมในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้จะช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ, การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT, แผนผังความคิด

Abstract

Critical thinking is a high-level thinking skill that is essential to life and important for work for now or even in the future. It is very important and necessary to cultivate the students which gives students the opportunity to practice critical thinking. Practice thinking rationally and being able to solve problems creatively. The researcher is therefore interested in conducting this research. The objectives are 1) To compare learning achievements in Biology subjects before and after using the 4MAT learning with mind mapping techniques of Mathayomsuksa 5 students. 2) To compare the critical thinking ability before and after using the 4MAT learning management method combined with the mind mapping technique of Mathayomsuksa 5 students. 3) To study the learning behavior of Mathayomsuksa 5 students receiving the 4MAT learning management method combined with the mind mapping technique. 4) To study the satisfaction of Mathayomsuksa 5 students toward the 4MAT learning management method combined with mind mapping techniques. The populations were Mathayomsuksa 5/1 students at Padengvittaya School. Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi. The first semester of 2022. The 44 students were selected by purposive sampling. The research tools were 1) A learning management plan using 4MAT learning management combined with a mind mapping technique. 2) A biology learning achievement test. The Reliability is 0.80. The Difficulty index is between 0.33-0.63. The Discriminant index is between 0.25-0.70. 3) Critical thinking ability test. The consistency index was 0.67-1.00. 4) Learning Behavior

Observation Form 5) Satisfaction Questionnaire with 4MAT learning management combined with mind mapping technique. The statistics used were averaging. Standard deviation and T score. The research results were as follows: 1) Students' biology learning achievement scores obtained after learning the lessons were higher than that of before with a statistically significant difference at .05. 2) Students' critical thinking skill scores obtained after learning the lessons were higher than that of before with a statistically significant difference at .05. 3) The results of the analysis of learning behaviors of Mathayomsuksa 5 students who received the 4MAT learning management method together with the mind mapping technique revealed the behaviors that appeared in the early stages of the experiment. Some students still lack participation in answering questions or expressing opinions. Lack of knowledge and understanding about 4MAT learning management, As a result, the first period of development in this area is quite slow, Interest and willingness to learn have exchanged knowledge with others and jointly discussed the conclusions correctly. And) The analysis results of the satisfaction of Mathayomsuksa 5 students toward the 4MAT learning management with mind mapping techniques. When considering each side in order of average from the most to the least. Overall, it was found that No. 1 in learning management. Ranked the second highest level in terms of benefits that students receive was at the highest level; the 3rd was the instructor at a high level, and the 4th was the learning management media. At a high level. The research findings the only way to manage 4MAT learning may make the Critical thinking ability of students not reach their full potential. Therefore, adding mind-mapping techniques to the learning process will help develop critical thinking abilities to be more effective.

Keywords: Critical thinking, 4MAT teaching model, mind mapping technique

บทนำ

ในยุคปัจจุบันข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้โลกสามารถกระจายข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ข้อมูลข่าวสารทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ถ่ายทอดผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศมีอยู่อย่างมหาศาล อาจจะนำมาซึ่งปัญหาทางการคิดที่เกิดขึ้นในสังคม เนื่องจากข้อมูลข่าวสารเหล่านี้มักกล่าวอ้างถึงความทันสมัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อชักจูงให้ผู้บริโภคปรับเปลี่ยนความคิดและค่านิยมในการตัดสินใจเลือกใช้สินค้าอุปโภคและบริโภค (เรวัต แสงสุริยงค์, 2559) ข่าวโฆษณาชวนเชื่ออ้างสรรพคุณเกินจริงให้ซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ครีมหน้าใส ช่วยชะลอริ้วรอย ทำให้ผู้บริโภคนั้นหลงเชื่อส่งผลเสียหรือเป็นอันตรายกับร่างกายได้ สะท้อนถึงการขาดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) ที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคอนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รับผิดชอบต่อสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2560) ซึ่งแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างทักษะเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นลักษณะการศึกษาเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพแห่งองค์ความรู้ ทักษะการแก้ปัญหาการคิดวิจารณ์และการแก้ปัญหาให้เกิดแก่ผู้เรียน (Bellanca, J., 2011) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เป็นทักษะสำคัญสำหรับการเรียนในศตวรรษที่ 21 คือ ผู้สอนต้องแสวงหาวิธีการออกแบบการเรียนรู้เพื่อผู้เรียน ไม่ว่าจะอยู่ในช่วงอายุใดก็ตาม การฝึกฝนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเกิดขึ้นได้ทุกขณะของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเกิดขึ้นจากการรับรู้หรือการตีความของผู้รับสารด้วยและยังขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ของตัวบุคคล วัย ประสบการณ์ นอกจากนี้การคิดอย่างมีวิจารณญาณต้องเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนจนเกิดเป็นนิสัย เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัวจึงจะเรียกว่ามีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (วิจารณ์ พานิช, 2555)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ได้สรุปว่า วิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายและมีประจักษ์ที่ตรวจสอบได้ มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิด

สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) อีกทั้งเด็กไทยขาดทักษะทางด้านการคิด เกิดจากปัญหาเนื้อหาวิชาที่ทำการสอนในโรงเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัยไม่ได้ใส่ใจการสอนคิดให้แก่นักเรียนอย่างจริงจัง (บรรจง อมรชีวิน, 2556) การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการพัฒนาสมองทั้งสองแบบ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิด สามารถบูรณาการความรู้ของตนเองได้นั้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อตอบสนองผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้กระบวนการสอนและการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสามารถและความถนัดของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน ตอบสนองลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้ง 4 แบบ ตลอดจนคำนึงถึงกระบวนการสอนที่มุ่งพัฒนาสมองของมนุษย์ทั้ง 2 ซีก กล่าวคือ ซีกซ้ายและซีกขวาไปพร้อม ๆ กัน (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556)

จากแนวคิดเกี่ยวกับการทำงานของสมองซีกซ้ายและซีกขวา ซึ่งในการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT นั้น สามารถนำเทคนิคการใช้แผนผังความคิดมาเสริมในกิจกรรมการเรียนรู้ แต่ละขั้นของรูปแบบการสอนแบบ 4MAT ได้ ซึ่งวารสารสื่อเพื่อพัฒนาสังคมแห่งการศึกษา School in focus (2009) ได้อธิบายถึงการทำผังความคิดว่าสามารถช่วยให้สมองสองซีกได้ทำงานไปพร้อมกัน และช่วยให้จดจำสิ่งที่บันทึกได้ดีและมีประสิทธิภาพ การทำแผนผังความคิดจะช่วยให้เห็นภาพรวมของเนื้อหาทั้งหมด เนื่องจากการสรุปใจความสำคัญไว้บนกระดาษแผ่นเดียว โดยจัดกลุ่มเนื้อหาให้เป็นหมวดหมู่ ทำให้เห็นเนื้อหา ความเชื่อมโยงของเรื่องทั้งหมด และยังเป็น การกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ โดยการใช้ภาพ สี สัญลักษณ์แทนคำ ทำให้เนื้อหาการเรียนนั้น น่าสนใจ น่าติดตาม ช่วยทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องสนุก สอดคล้องกับ Buzan (1991) ได้กล่าวว่า เทคนิค ผังความคิด (Mind mapping Technique) เป็นการทำงานร่วมมือกันของสมองซีกซ้ายและซีกขวาในการเชื่อมโยงต่อข้อมูลทั้งหมดเข้าด้วยกัน ซึ่งโครงสร้างหรือการทำงานของสมองในการติดต่อ จัดการรวบรวม บันทึก เชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ นั้นควรจะเริ่มด้วยความคิดหลัก (main idea) ที่จุดกลางแล้วแตกสาขาแยกย่อยออกไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน (Buzan, 1991) นอกจากนี้วีรัญญา สีนุสสารัญ (2555) ได้กล่าวว่า แผนผังความคิด เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนนั้นเชื่อมโยงสารสนเทศต่าง ๆ ระหว่างความคิดหลัก ความคิดรองและความคิดย่อย โดยอาศัยการทำงานร่วมกันของสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการใช้การคิด วิเคราะห์ คำ ภาษา สัญลักษณ์ ระบบ อีกทั้งช่วยในการ

พัฒนาการอ่าน เพื่อความเข้าใจของนักเรียนให้ได้รับการฝึกกระตมสมอง สามารถคิดเอง จัดระบบ ซึ่งจะทำให้ง่ายต่อการเข้าใจในการอ่านหรือการศึกษา ช่วยในการพัฒนาความคิด แบบวิจารณ์ญาณ เพิ่มการมีเหตุผล อีกทั้งยังช่วยพัฒนาในด้านการจำอีกด้วย (วรัญญา สินธุ สำราญ, 2555) ดังนั้นแผนผังความคิดจึงมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้โดยเริ่มจากการคิด การ วางแผน การนำเสนอ ตลอดจนช่วยในด้านความจำ การทำความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ ของผู้เรียน ได้เป็นอย่างดี (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2557)

จากหลักการและแนวคิดข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญในการพัฒนาความสามารถ ในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ รูปแบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด เป็นการนำเสนอสาระสำคัญที่สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสาระวิชาและสามารถช่วยส่งเสริมความสามารถในการ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการ จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความสามารถในการคิดอย่างมี ตรรกะอย่างเป็นเหตุเป็นผลได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณก่อนและหลังการจัดการ เรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการ เรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2565 ในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 22 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนป่าเต็งวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 43 คน

แบบแผนการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Pre-Experimental Designs แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนสอบหลัง (The one group pretest-posttest design) โดยมีแบบแผนการทดลอง ดังนี้

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลอง

ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

T₁ แทน การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด

X แทน การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด

T₂ แทน การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 6 แผน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ

4. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การทดลองในครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมนักเรียนก่อนการดำเนินการทดลอง

1.1) ผู้วิจัยเตรียม อุปกรณ์ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดตามแผนการจัดการเรียนรู้

1.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครู ศาสตราจารย์วิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนป่าเต็งวิทยา อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

1.3 แนะนำวิธีการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด

1.4 ดำเนินการทดสอบความรู้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ขั้นตอนดำเนินงานทดลอง

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด ใช้เวลาในการเรียนทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

2.2 ในระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

3. ขั้นตอนเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลอง

เมื่อดำเนินการสอนครบตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบความรู้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3.2 นำแบบทดสอบความรู้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้มาตรวจให้คะแนน จากนั้นนำคะแนนมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

3.3 ทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยหาค่าดัชนีดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด
2. วิเคราะห์คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางชีววิทยา และคะแนนแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าที (t-test)
3. วิเคราะห์ข้อมูลสังเกตพฤติกรรมการเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา
4. วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แปลผลมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบบ 5 ระดับ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่กำหนดไว้ โดยหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่กำหนดไว้ โดยหลังการ

จัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดประกอบด้วย 8 ขั้นตอน พบว่า 1) ขั้นสร้างประสบการณ์ พฤติกรรมที่ปรากฏ พบว่า ในช่วงแรกของการทดลอง นักเรียนบางส่วนยังขาดการมีส่วนร่วมในการตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น และขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT และการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในขั้นสร้างประสบการณ์ที่ส่งเสริมความสามารถในการแปลความส่งผลให้ช่วงแรกในด้านนี้พัฒนาได้ค่อนข้างช้า ครูกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม สามารถเข้าถึงความคิดรวบยอดที่จะเรียนได้ ให้นักเรียนเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของนักเรียน ผูกการคิดแล้วตั้งคำถามที่แสดงถึงความสำคัญของเนื้อหาเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ในช่วงหลัง (สัปดาห์ที่ 3 - 4) นักเรียนคุ้นเคยกับกิจกรรมมากขึ้น นักเรียนมีความสนใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น กล้าคิด กล้าแสดงออก 2) ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์ พฤติกรรมที่ปรากฏ พบว่า ในช่วงแรกของการทดลองข้อสรุปที่ได้วิเคราะห์ยังไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ในด้านความสามารถในการนิรนัย นักเรียนยังขาดความสามารถในการหาข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล ครูจึงกระตุ้นให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นได้ด้วยการอภิปรายเป็นหลัก นักเรียนเริ่มให้ความสนใจและมีโอกาสแสดงออก โดยขั้นนี้จะใช้ร่วมกับแผนผังความคิด ในช่วงหลัง (สัปดาห์ที่ 3 - 4) นักเรียนสามารถวิเคราะห์ได้สอดคล้องในด้านความสามารถในการนิรนัยมากขึ้น 3) ขั้นประมวลประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด พฤติกรรมที่ปรากฏ พบว่า นักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมมีส่วนร่วมในการตอบคำถามยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถสรุปได้ว่าออกซิเจนมีผลต่อพืชอย่างไร นักเรียนตอบได้ถูกต้อง 4) ขั้นพัฒนาเป็นทฤษฎีและความคิดรวบยอด พฤติกรรมที่ปรากฏ พบว่า นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจเรียน โดยขั้นนี้จะใช้ร่วมกับแผนผังความคิด ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดเข้าใจได้ง่ายขึ้น 5) ขั้นทำตามหลักการ พฤติกรรมที่ปรากฏ พบว่า ในช่วงแรกนักเรียนยังไม่เข้าใจการทำแผนผังรูปร่างกลมทับเหลี่ยม ครูต้องอธิบายเกี่ยวกับแผนผังรูปร่างกลมทับเหลี่ยม โดยนำเสนอการเปรียบเทียบสองสิ่งหรือสองเรื่องมีลักษณะเหมือนกันและต่างกัน ซึ่งเป็นการสร้างความคิดรวบยอด นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมสนใจตั้งใจเรียนรู้และเข้าใจในแผนผังรูปแบบต่าง ๆ สังเกตจากการทำแผนผังตามที่ได้รับมอบหมาย 6) ขั้นมีการบูรณาการ พฤติกรรมที่ปรากฏ พบว่า ในช่วงแรกของการทดลอง โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบ

งาน แบบฝึกหัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนทำได้ค่อนข้างช้า ยังไม่สามารถปฏิบัติได้ดีเท่าที่ควรในใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 ในช่วงหลัง (สัปดาห์ที่ 3 - 4) นักเรียนสามารถเข้าใจสามารถคิด แก้ปัญหา ค้นคว้า นำไปสู่การค้นพบความรู้ด้วยตนเองและตอบคำถามได้ 7) ขึ้นหาทางนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ พฤติกรรมที่ปรากฏ พบว่า นักเรียนสามารถวิเคราะห์ประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม 8) ขึ้นลงมือปฏิบัติให้สำเร็จและแลกเปลี่ยนความรู้กับคนอื่น พฤติกรรมที่ปรากฏ พบว่า นักเรียนมีความสนใจ มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลจากการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลจากการทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียน นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นแล้วร่วมกันอภิปรายสรุปได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด เมื่อพิจารณาความพึงพอใจเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ โดยภาพรวมพบว่า ลำดับที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 ด้านประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 3 ด้านผู้สอน อยู่ในระดับมาก และลำดับที่ 4 ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการพัฒนาสมองทั้งสองแบบ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิด สามารถบูรณาการความรู้ของตนเองได้ การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อตอบสนองผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้กระบวนการสอนและการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสามารถและความถนัดของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันตอบสนองลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้ง 4 แบบ ตลอดจนคำนึงถึงกระบวนการสอนที่มุ่งพัฒนาสมองของมนุษย์ทั้ง 2 ซีก กล่าว คือ ซีกซ้ายและซีกขวาไปพร้อม ๆ กัน (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556) การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT

นั้น สามารถนำเทคนิคการใช้แผนผังความคิดมาเสริมในกิจกรรมการเรียนรู้ แต่ละขั้นของรูปแบบการสอนแบบ 4MAT ได้ ซึ่งวารสารสื่อเพื่อพัฒนาสังคมแห่งการศึกษา School in focus (2009) ได้อธิบายถึงการทำให้ผังความคิดสามารถช่วยให้สมองสองซีกได้ทำงานไปพร้อมกัน และช่วยให้จดจำสิ่งที่บันทึกได้ดีและมีประสิทธิภาพ การทำให้แผนผังความคิดจะช่วยให้เห็นภาพรวมของเนื้อหาทั้งหมด เนื่องจากการสรุปใจความสำคัญไว้บนกระดาษแผ่นเดียว โดยจัดกลุ่มเนื้อหาให้เป็นหมวดหมู่ ทำให้เห็นเนื้อหา ความเชื่อมโยงของเรื่องทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิ่นแก้ว สระแก้ว (2555) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT เรื่องระบบประสาทและอวัยวะรับความรู้สึก รายวิชาชีววิทยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อหาดัชนีประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT และเพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ผลการค้นคว้าพบว่า แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.47 /85.88 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT เท่ากับ 0.694 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 69.35 ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT อยู่ในระดับมากที่สุด (ปิ่นแก้ว สระแก้ว, 2555)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดช่วยให้ผู้เรียนนั้นเชื่อมโยงสารสนเทศต่าง ๆ ระหว่างความคิดหลัก ความคิดรองและความคิดย่อย โดยอาศัยการทำงานร่วมกันของสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการคิด วิเคราะห์ คำ ภาษา สัญลักษณ์ ระบบ อีกทั้งช่วยในการพัฒนาการอ่าน เพื่อความเข้าใจของนักเรียนให้ได้รับการฝึกกระตมสมอง สามารถคิดเองจัดระบบ ซึ่งจะสามารถทำให้จดจำและทำความเข้าใจในเรื่องที่ฟังและอ่านได้ง่ายยิ่งขึ้น ช่วยในการพัฒนาความคิดแบบวิจารณญาณ เพิ่มการมีเหตุผล อีกทั้งยังช่วยพัฒนาในด้านการจำอีกด้วย ดังนั้นแผนผังความคิดจึงมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้โดยเริ่มจากการคิด การวางแผน การนำเสนอ ตลอดจนช่วยในด้านความจำ การทำความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

ดี การคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปลูกฝังให้แก่ผู้เรียน เพื่อฝึกการคิดอย่างมีเหตุผลซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกฝน ความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ฝึกความคิดอย่างมีเหตุผลและสามารถแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ซึ่งสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกกรส ถมปลิก (2555) ผลของการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวทางของลาเซียร์ที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 ห้อง โดยผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางลาเซียร์มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเรียนการสอนตามแนวทางลาเซียร์มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มการจัดการเรียนการสอนแบบทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (กนกกรส ถมปลิก, 2555)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด ประกอบด้วย 8 ขั้น พบว่า 1) ขั้นสร้างประสบการณ์ พฤติกรรมที่ปรากฏ พบว่า ในช่วงแรกของการทดลอง นักเรียนบางส่วนยังขาดการมีส่วนร่วมในการตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT และการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ส่งผลให้ช่วงแรกในด้านนี้พัฒนาได้ค่อนข้างช้า ในช่วงหลัง (สัปดาห์ที่ 3 - 4) นักเรียนคุ้นเคยกับกิจกรรมมากขึ้น นักเรียนมีความสนใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และตั้งใจเรียน กล้าคิด กล้าแสดงออก 2) ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์ พฤติกรรมที่ปรากฏ พบว่า ในช่วงแรกของการทดลอง ข้อสรุปที่ได้วิเคราะห์ยังไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ในด้านความสามารถในการนิรนัย นักเรียนยังขาดความสามารถในการหาข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล ครูจึงกระตุ้นให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นได้ด้วยการอภิปรายเป็นหลัก นักเรียนเริ่มให้ความสนใจและมีโอกาสแสดงออก โดยขั้นนี้จะใช้ร่วมกับแผนผังความคิด ในช่วงหลัง (สัปดาห์ที่ 3 - 4) นักเรียนสามารถวิเคราะห์ได้สอดคล้องในด้านความสามารถในการนิรนัยมากขึ้น 3) ขั้นปรับมวลประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด พฤติกรรมที่ปรากฏ พบว่า นักเรียนมีความสนใจในกิจกรรม มีส่วนร่วมในการตอบคำถาม ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น นักเรียนตอบได้ถูกต้อง 4) ขั้นพัฒนาเป็นทฤษฎีและความคิดรวบยอด พฤติกรรมที่ปรากฏ พบว่า นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจเรียน โดยขั้นนี้จะใช้ร่วมกับแผนผังความคิด ครูใช้คำถาม

เพิ่มเติมนักเรียนสามารถตอบได้ถูกต้อง 5) ขั้นทำตามหลักการ พฤติกรรมที่ปรากฏ พบว่า ในช่วงแรกนักเรียนยังไม่เข้าใจการทำแผนผังรูปร่างกลมทับเหลี่ยม เรื่อง ฮอโมนพืช (ออกซิน และไซโทไคนิน) ครูต้องอธิบายเกี่ยวกับแผนผังรูปร่างกลมทับเหลี่ยม โดยนำเสนอการเปรียบเทียบสองสิ่งหรือสองเรื่องมีลักษณะเหมือนกันและต่างกัน นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมสนใจตั้งใจเรียนรู้และเข้าใจในแผนผังรูปแบบต่าง ๆ สังเกตจากการทำตามที่ได้รับมอบหมาย 6) ขั้นมีการบูรณาการ พฤติกรรมที่ปรากฏ พบว่า ในช่วงแรกของการทดลอง โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงาน แบบฝึกหัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนทำได้ค่อนข้างช้า ยังไม่สามารถปฏิบัติได้ดีเท่าที่ควรในใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 ในช่วงหลัง (สัปดาห์ที่ 3 - 4) นักเรียนสามารถเข้าใจ สามารถคิด แก้ปัญหา ค้นคว้า นำไปสู่การค้นพบความรู้ด้วยตนเองและตอบคำถามได้ 7) ขั้นหาทางนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ พฤติกรรมที่ปรากฏ พบว่า นักเรียนสามารถวิเคราะห์ประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม และการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้ดี นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม 8) ขั้นลงมือปฏิบัติให้สำเร็จและแลกเปลี่ยนความรู้กับคนอื่น พฤติกรรมที่ปรากฏ พบว่า นักเรียนมีความสนใจ มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลจากการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นแล้วร่วมกันอภิปรายสรุปได้อย่างถูกต้อง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุรินทร์ แก้วประพันธ์ (2555) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 78.92/65.55 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 ที่กำหนดไว้ ซึ่งมีค่าสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ได้แบ่งการประเมินเป็น 4 ส่วน พบว่า ส่วนที่ 1 สำหรับนักเรียนที่มีคำถาม WHY พบว่า บรรยากาศการสร้างประสบการณ์ให้แก่นักเรียนเป็นไปอย่างสนุกสนาน แต่ก็ยังมีนักเรียนบางส่วนที่เป็นกลุ่มอ่อนยังไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ที่ได้รับ จึงยังไม่สามารถตอบแบบฝึกหัดได้ทุกข้อ ต่อมาในส่วนที่ 2 สำหรับนักเรียนที่มีคำถาม WHAT เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาและเนื้อหาด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เกิดการซักถามกันภายในกลุ่มและสามารถซักถามครูผู้สอนได้ นักเรียนได้เรียนรู้ในการหาคำตอบเป็นขั้นตอน ทำให้นักเรียนเกิดการกระตือรือร้นในการเรียน มีความตั้งใจในการเรียน และในส่วนที่ 3 สำหรับนักเรียนที่มีคำถาม HOW เป็นการจัดกิจกรรมปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งในส่วนนี้สามารถประเมินผลโดยการตรวจสอบใบกิจกรรมซึ่งพบว่านักเรียนสามารถแสดงคำตอบได้ดีขึ้น และจากการสังเกต

พฤติกรรมในชั้นเรียนพบว่า นักเรียนมีความสนใจอยากลองฝึกฝนด้วยตนเอง มีการอภิปรายซักถามกันภายในกลุ่มทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้เสร็จจุล่ง และในส่วนที่ 4 สำหรับนักเรียนที่มีคำถาม IF เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาทั้งหมดไปสร้างสรรค์เป็นชิ้นงานหรือนำไปประยุกต์ใช้ได้แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกันกับผู้อื่น ทั้งยังเป็นแรงกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียน มีความกล้าแสดงออก ซึ่งจากขั้นตอนที่กล่าวมาทั้งหมดได้ช่วยให้ประสิทธิภาพทางการเรียนของนักเรียนดีกว่ากลุ่มที่เรียนกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ (บุรินทร์ แก้วประพันธ์, 2555)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดโดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนเห็นด้วยมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ด้านประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ ลำดับที่ 3 ด้านผู้สอน และลำดับที่ 4 ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดฝึกการระดมสมองให้สามารถคิดเอง จัดระบบ ให้เข้ากับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการสร้างแผนภาพเพื่อบันทึกข้อมูลให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาสามารถทำให้จดจำและความเข้าใจในเรื่องที่ฟัง อ่านเข้าใจได้ง่ายขึ้น เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ มีการกระตุ้นด้วยการใช้คำถาม ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเตรียมพร้อม มีการระดมสมองนักเรียนได้ฝึกจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้นในการเรียน แต่ละกิจกรรมมีความท้าทายปัญญา มีการพัฒนาความคิด อารมณ์ความรู้สึกเปิดโอกาสให้นักเรียนตัดสินใจด้วยตัวเอง มีความคิดอย่างอิสระ มีส่วนร่วม และลงมือปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณา นันขันตี (2554) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลการเรียนด้วยการสอนแบบ 4MAT กับการสอนแบบปกติที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เคมีอินทรีย์ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนรวม 74 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม โดยนักเรียนห้องที่ 1 จำนวน 38 คน เรียนด้วยการสอนแบบ 4MAT ส่วนห้องที่ 2 จำนวน 36 คนที่เรียนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบ 4MAT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เคมีอินทรีย์ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความพึงพอใจ

ต่อการเรียนเคมีสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (กฤษณา นัน
ขันตี, 2554)

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดช่วยทำให้ความสามารถในการคิดอย่างมี
วิจรรย์ญาณสูงขึ้นได้นั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้ 1) การจัดการ
เรียนรู้แบบ 4MAT ครูผู้สอนต้องศึกษาทำความเข้าใจในทฤษฎี หลักการ ขั้นตอนการจัดการ
เรียนรู้อย่างละเอียด เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตรงตาม
หลักการพัฒนาสมองซีกซ้ายและซีกขวา รวมทั้งตอบสนองความแตกต่างของนักเรียน 2) ในการ
จัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด ครูผู้สอนควรชี้แจงรายละเอียดของ
การจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบทุกขั้นตอน 3) การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ครูผู้สอนควร
กระตุ้นความคิดด้วยคำถามที่สร้างสรรค์ คอยช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วม
ในการทำกิจกรรมในห้องเรียนให้มากที่สุด และเสริมแรงทางบวกให้กับนักเรียน เพราะนักเรียน
จะสนใจ มีความกระตือรือร้นตั้งใจเข้าร่วมกิจกรรมที่ตนเองชอบและถนัด และ 4) ในการเขียน
แผนผังความคิด เป็นกิจกรรมที่นักเรียนใช้เวลาามาก ดังนั้น ครูผู้สอนควรอธิบายวิธีการเขียน
แผนผังความคิดให้นักเรียนเข้าใจและแบ่งเวลาให้นักเรียนทราบ เพื่อนักเรียนจะได้วางแผนใน
การเขียนแผนผังให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด และในการเขียนแผนผังความคิดนักเรียนจะเลือก
ประเด็นสำคัญไม่ถูก เกิดปัญหาในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล และ 2. ข้อเสนอแนะใน
การวิจัยครั้งต่อไป 1) จากการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ
4MAT พบว่าขั้นตอนของการเรียนการสอนในลักษณะนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียน
การสอนได้กับทุกรายวิชา ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้
แบบ 4MAT ในรายวิชาอื่น ๆ เช่น ภาษาไทย เทคโนโลยี ประวัติศาสตร์ เป็นต้น โดยพิจารณา
ความเหมาะสมของเนื้อหา ความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชานั้น และ 2)
ควรศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับเทคนิคแผนผัง
ความคิดในการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ หรือการคิด
สร้างสรรค์

บรรณานุกรม

- กนกกรส ถมปลีก. (2555). ผลของการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวทางของลาเซียร์ที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. ใน (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ตัวชี้วัดและหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กฤษณา นันชนันตี. (2554). การเปรียบเทียบผลการเรียนด้วยการสอนแบบ 4MAT กับการสอนแบบปกติ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เคมีอินทรีย์ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความพึงพอใจต่อการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. ใน (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเคมีศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). เทคนิคการใช้คำถามพัฒนาการคิด. กรุงเทพมหานคร: วิพริ้นท์.
- บรรจง อมรชีวิน. (2556). การคิดอย่างมีวิจารณญาณ Critical thinking. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- บุรินทร์ แก้วประพันธ์. (2555). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนนักเรียนช่วงชั้นที่ 4. ใน (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). การพัฒนาการคิด. (พิมพ์ครั้งที่ 5 ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพมหานคร: 9119 เทคนิคพรินต์.
- ปิ่นแก้ว สระแก้ว. (2555). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT เรื่อง ระบบประสาทและอวัยวะรับรู้ความรู้สึก รายวิชาชีววิทยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. ใน (การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- เรวัต แสงสุริยงค์. (2559). ยุคทองของนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย The Golden Age of Information and Communion Technology Policy in Thailand. วารสารวิชาการมนุษยและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 23(42), 1-42.
- วรัญญา สีนุสสารัญ. (2555). ผลการใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดที่มีต่อการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ใน (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2557). การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ Backward Design. พิมพ์ครั้งที่ 4. มหาสารคาม: กากะเยี่ยสำนักพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়กรัฐมนตรี. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. เรียกใช้เมื่อ 4 มกราคม 2565 จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?mid=6420
- Bellanca, J. (2011). 21st Century Skills : Rethinking How Students Learn. New York: Solution Tree Press.
- Buzan. (1991). Use both side of your brain. New York: Cambridge University.

การพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย
โดยการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1*
THE DEVELOPMENT ABILITY TO READ AND WRITE THAI SPELLING
BY USING PHONICS LEARNING MANAGEMENT
FOR STUDENTS IN ELEMENTARY 1

ชนินทร์ ทิมฤกษ์

Chanin Timlerk

ยุพิน ยืนยง

Yupin Yuenyong

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประเทศไทย

Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

E-mail: info@pbru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางแค (เนื่องสังวาลย์อนุสรณ์) โดยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 24 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทย แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำ

* Received 10 December 2022; Revised 20 December 2022; Accepted 28 December 2022

ภาษาไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 2) ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ โดยภาพรวม พบว่า หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยได้ถูกต้องมากขึ้น 3) ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาความสามารถ, การอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทย, การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์

Abstract

The objectives of this research article are 1) to compare the ability to read and write Thai spelling of elementary 1 students, 2) to study the learning behaviors of elementary 1 students, and 3) to study Satisfaction of elementary 1 students towards the phonics learning management. The sample group used in the research was elementary 1 students at Bang Khae School. (Nuangsangwan Anusorn) using qualitative research protocols. There were 24 key informants. Data were collected by using A test to measure your ability to read and write Thai spelling words. Student learning behavior observation form and a questionnaire on students' satisfaction toward the phonics learning management. Statistics used were averaging, standard deviation, t-value and content analysis. The results of the research were as follows: 1) the comparison of the students' ability to read and write Thai spelling words before and after receiving the phonics learning management. The difference was statistically significant at the 0.5 level. 2) The results of the analysis of the learning behavior of the students receiving the phonics learning management as a whole showed that after learning activities, students were able to read and write. Spelling Thai words more accurately. 3) The results of the analysis of students' satisfaction towards the phonics learning management as a whole were found to be at a high level.

Keywords: Ability development, reading and writing Thai spelling, phonics learning

บทนำ

ภาษาเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร ทำให้คนเราสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุขและเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ การใช้ภาษาประกอบด้วยทักษะในการใช้ภาษาได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน โดยเฉพาะทักษะด้านการอ่านและการเขียนเป็นทักษะสำคัญ ทักษะการอ่านออกและเขียนได้เป็นส่วนประกอบหนึ่งในหลายๆ ทักษะที่สำคัญของการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การพัฒนาประเทศชาติให้มั่นคงและยั่งยืนนั้น ปัจจัยที่ควรให้ความสำคัญคือการพัฒนาประชากรให้มีความรู้โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในปี 2558 ได้มีการกำหนดนโยบายระยะเร่งด่วนโดยคณะกรรมการพัฒนานโยบายและพัฒนาการศึกษา ว่าเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องอ่านออกเขียนได้ ต่อมาในปี 2559 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายเพื่อแก้ปัญหาเด็กประถมศึกษาที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ โดยให้ปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนให้เห็นผลสัมฤทธิ์ชัดเจน เช่น การสอนแบบแจกลูกสะกดคำ โดยกำหนดเป้าหมายให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องอ่านออกเขียนได้

การอ่านมีหลายประเภท แต่การอ่านระดับพื้นฐานที่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องสามารถทำได้ และเพื่อพัฒนาไปยังทักษะการอ่านรูปแบบอื่น คือการอ่านสะกดคำ การอ่านสะกดคำ เป็นพื้นฐานของการอ่านที่มีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนให้นักเรียนอ่านให้ถูกต้องตามอักขรวิธีตามมาตราตัวสะกด จะต้องเริ่มฝึกทักษะตั้งแต่เริ่มเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทยและกลุ่มสาระอื่นๆ ช่วยให้เห็นได้อย่างถูกต้องนำไปใช้ในการศึกษาเล่าเรียนและในชีวิตประจำวัน ดังที่สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2543) กล่าวว่า การอ่าน เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ การรับรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2543) นอกจากนี้ การอ่านสะกดคำเป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับผู้เริ่มเรียน ถ้าครูไม่ได้สอนการอ่านสะกดคำแก่นักเรียนในระยะเริ่มต้น เพราะการอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง การสอนอ่านสะกดคำครูต้องปูพื้นฐานคำต่างๆ เริ่มจากง่ายไปยากได้ระยะหนึ่งแล้ว ซึ่งในช่วงเริ่มต้นแรกนี้อาจอยู่ในช่วงปฐมวัย เด็กเรียนการโดยการอ่านจำรูปคำที่เป็นคำพื้นฐาน เป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และเป็นคำใกล้ตัวเด็ก การเขียนสะกดคำนับเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา และได้กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยกำหนดทักษะการอ่านและการเขียนไว้เป็นสมรรถนะที่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักเรียน คือ ความสามารถในการสื่อสารทั้งในการรับสารและส่งสาร ในเรื่องของวัฒนธรรมในการใช้

ภาษา ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจความรู้สึก (กำชัย ทองหล่อ, 2543) ได้อธิบายว่า การเขียนสะกดคำเป็นการใช้ตัวพยัญชนะเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นเสียงพูด เพราะฉะนั้นการเขียนคำเป็นความสำคัญส่วนหนึ่งในการสื่อความหมาย การเขียนสะกดคำผิด ทำให้การสื่อสารในรูปแบบข้อความประมวลความผิดและพบว่าปัญหาในด้านการสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คือปัญหาทางด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำ มีสาเหตุมาจากนักเรียนมีทักษะทางภาษาค่อนข้างต่ำ ซึ่งเกิดจากนักเรียนยังจำพยัญชนะ และสระได้ไม่แม่นยำ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ในโรงเรียนอ่านหนังสือไม่ได้หรืออ่านหนังสือได้ไม่ดี ซึ่งส่งผลต่อนักเรียนไม่ได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ครูไม่มีการสอนซ่อมเสริม ไม่มีแบบฝึกที่ดีและเหมาะสมกับนักเรียน และดึงดูดความสนใจของนักเรียน ครูต้องดูแลให้ความสนใจต่อนักเรียนอย่างใกล้ชิด เมื่อนักเรียนอ่านและเขียนสะกดคำผิดครูต้องช่วยแก้ไขทันที อีกหนึ่งประเด็นที่ไม่ควรมองข้ามคือกลุ่มเด็กเล็ก จากผลสำรวจชี้ให้เห็นว่าพ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 63.8 ยังขาดความเข้าใจในเรื่องการอ่านหนังสือของเด็กเล็ก โดยให้เหตุผลว่าเด็กยังมีอายุน้อยเกินไป ทำให้เด็กกลุ่มนี้ คิดเป็นจำนวนราว 1.1 ล้านคน ไม่ได้รับการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านเหตุเพราะความเข้าใจผิดของผู้ปกครอง ดังนั้นการรณรงค์ให้ความรู้และทำความเข้าใจในการส่งเสริมการอ่านในเด็กเล็ก เช่น การเล่านิทานให้ลูกฟังเป็นประจำ (กองทัพ เคลือบพินิจกุล, 2542)

พื้นที่โรงเรียนบางแค (เนื่องสังวาลย์อนุสรณ์) ตั้งอยู่ที่ 1087 ซอยเพชรเกษม 51 ถ.เพชรเกษม แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร สภาพทั่วไปบริเวณรอบๆโรงเรียนจะมีโรงงานเป็นจำนวนมากทำให้เด็กย้ายมาเรียนกลางเทอมค่อนข้างมากทำให้การเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาด้านการเรียนเกี่ยวกับการอ่านและเขียนสะกดคำ สภาพปัญหาดังกล่าว นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถ้าหากนักเรียนไม่ได้รับการฝึกฝนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมแล้ว ก็จะพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและเขียนสะกดคำได้ไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งการแก้ปัญหาด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนสามารถแก้ได้หลายรูปแบบ คือ การสอนโดยใช้คำถาม การสอนโดยค้นพบ การสอนโดยบรรยาย การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ฯลฯ การสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์นี้ การสอนในรูปแบบนี้ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติอย่างแม่นยำและคงทน โดยมีครูคอยแนะนำ ช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด และมีขั้นตอนการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอนซึ่งเป็นวิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนในวัยเริ่มต้น

เนื่องจากผู้วิจัยมีความสนใจในการทำวิจัยการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทย อีกทั้งยังเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จึงได้ทำการทดลองดังกล่าว พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์มาทดลองใช้ร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำและความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยดีขึ้น ถูกต้องตามหลักภาษาไทย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางแค (เนื่องสังวาลย์อนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด จำนวน 78 คน ประกอบด้วย จำนวน 3 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 24 คน โดยในแต่ละห้องเรียนคละความสามารถเก่ง ปานกลาง อ่อน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนบางแค (เนื่องสังวาลย์อนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ จำนวน 4 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว 3 ท่าน

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็นการอ่านสะกดคำ จำนวน 10 ข้อ การเขียนสะกดคำ จำนวน 10 ข้อ โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว 3 ท่าน

3. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว 3 ท่าน

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว 3 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการทดสอบวัดความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยก่อนเรียน จำนวน 20 ข้อ

2. ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์

3. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน ใช้เวลา 16 คาบเรียน โดยใช้เวลาเรียนตามปกติคาบเรียนละ 60 นาที

4. ระหว่างการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในชั้นกิจกรรมเพื่อความเข้าใจและฝึกทักษะ (Intake Activity) ครูสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

5. ดำเนินการทดสอบวัดความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยหลังเรียน จำนวน 20 ข้อ หลังเสร็จสิ้นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์

6. ดำเนินการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์หลังเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้

7. วิเคราะห์และประเมินผลการทดสอบวัดความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทย พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านสะกดคำภาษาไทย แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาไทย แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลคะแนนการทดสอบวัดความสามารถในการอ่านสะกดคำภาษาไทย หลังจากรับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการทดสอบที (t-test)

2. วิเคราะห์ผลคะแนนการทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาไทย หลังจากรับการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการทดสอบที (t-test)

3. วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

4. วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยใช้การแปลผลมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ทแบบ 3 ระดับ ใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.00 หมายความว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายความว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายความว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ผลการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อ 1 ที่กำหนดไว้

โดยหลังการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 9.50, S.D. = 0.59) สูงกว่า ก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 1.00, S.D. = 1.22)

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test) ของคะแนนความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t
ก่อนเรียน	24	10	1.00	1.22	-42.58*
หลังเรียน	24	10	9.50	0.59	

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ พบว่า

ขั้นที่ 1 เรียนรู้เสียงตัวอักษร โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงซ้ำตามครู ยกตัวอย่าง เช่น ครูสอนนักเรียนอ่านออกเสียง /ก/ โดยยกตัวอย่างคำที่มีเสียง /ก/ เช่น ไก่ กา แกะ เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนสามารถออกเสียง /ก/ และจดจำเสียง/ก/ ได้ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้เชื่อมโยงเสียงและวิเคราะห์เสียงของตัวอักษรแต่ละตัว สามารถอ่านออกเสียงของตัวอักษรในคำแต่ละคำอย่างมีระบบ ซึ่งในช่วงแรกของการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ นักเรียนบางคนยังไม่มีส่วนร่วมในการตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น และยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ในขั้นเรียนรู้เสียงตัวอักษรที่ส่งเสริมความสามารถในการแปลความ ส่งผลให้ช่วงแรกในด้านนี้พัฒนาได้ค่อนข้างช้าครูจึงกระตุ้นให้

นักเรียนมีส่วนร่วมในการตอบคำถามกระตุ้นความสนใจให้นักเรียนสงสัยว่าทำไมต้องเรียนเรื่องนี้ ทำให้นักเรียนเข้าใจด้วยตนเองถึงเหตุผลการเรียน สามารถเข้าถึงความคิดรวบยอดที่จะเรียนได้ ทำให้นักเรียนเชื่อมโยงกับความรู้เดิมของนักเรียนที่มีเพื่อหาเหตุผลเชื่อมโยงความรู้ โดยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผิการสังเกต ผิการคิดและจินตนาการแล้วตอบคำถามที่แสดงถึงความสำคัญของเนื้อหาเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ในช่วงหลัง (สัปดาห์ที่ 3 – 4) นักเรียนคุ้นเคยกับกิจกรรมมากขึ้น นักเรียนมีความสนใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความสนใจและตั้งใจเรียน กล้าคิด และกล้าแสดงออก เช่น นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับพยัญชนะไทยตัวใดออกเสียงเหมือนกันบ้าง นักเรียนได้ตอบว่า ค ค ฆ พร้อมทั้งให้เหตุผลว่า ค อ่านว่า คอ, ค อ่านว่า คอ, ฆ อ่านว่า คอ พยัญชนะไทยทั้งสามตัวนี้อ่านออกเสียงเหมือนกันและอยู่ใกล้กันด้วย นักเรียนก็สามารถเข้าใจ สามารถคิดและเชื่อมโยงความรู้ของตนเองได้ ครูให้นักเรียนดูรูปภาพประกอบกับพยัญชนะไทยแต่ละตัวแล้วถามต่อว่าแล้วมีพยัญชนะไทยตัวใดอีกไหมที่ออกเสียงเหมือนกันอีก นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น นักเรียนช่วยกันตอบว่า ศ ษ ส ทั้งสามสอ ออกเสียงเหมือนกัน คือ ศ อ่านว่า สอ, ษ อ่านว่า สอ, ส อ่านว่า สอ ครูใช้คำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียน นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการแปลความจากการร่วมกันวิเคราะห์รูปภาพ หลังจากนั้นนักเรียนได้ช่วยกันตอบอีกว่า ยังมีพยัญชนะไทยตัวอื่นอีกที่ออกเสียงเหมือนกัน คือ พ ภ อ่านว่า พอ, ข ฃ อ่านว่า ขอ, ร ล อ่านว่า รอ, ฅ ฌ ท ฐ อ่านว่า ทอ, ฎ ฏ อ่านว่า ยอ ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่านักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการแปลความได้สังเกตจากการร่วมกันวิเคราะห์รูปภาพแล้วตอบคำถาม

ขั้นที่ 2 ผิการสอนประสมเสียง โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนสามารถนำพยัญชนะและสระที่ครูกำหนดนำมาประสมเสียงออกเสียงโดยการสะกดคำและให้นักเรียนคนอื่นๆ ผิตาม เช่น คำว่า กา มีการประสมเสียงพยัญชนะ /ก/ และเสียงสระ /า/ นักเรียนออกเสียง /ก/ จากนั้นให้นักเรียนออกเสียง /า/ เมื่อประสมเสียง /ก/ กับ /า/ จะสามารถสะกดเป็นเสียง /กา/ ได้ เป็นการผิผสมเสียงกับตัวอักษรเพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงได้ ทำให้นักเรียนเข้าใจเสียงของตัวอักษรแต่ละตัวและผสมเสียงจนสามารถที่จะออกเสียงคำนั้นๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียนมีความสนใจในกิจกรรม มีส่วนร่วมในการตอบคำถาม ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ในช่วงหลัง (สัปดาห์ที่ 1) ครูอธิบายสระทั้งสี่ตัวประกอบด้วยสระอะ เป็นสระเสียงสั้น เขียนพยัญชนะต้นไว้ตรงกลางระหว่าง สระ - และสระ -ะ เช่น เกะ เตะ เละ ฯลฯ เมื่อมีตัวสะกด มีการเปลี่ยนแปลงรูปเป็นไม้ไต่คู้ เช่น ก / อะ / บ = เก็บ, ต / อะ / ม = เต็ม, ล / อะ / ก =

เล็ก, สระแอะ เป็นสระเสียงสั้น เขียนพยัญชนะต้นไว้ตรงกลางระหว่าง แ- และ -ะ เมื่อมีตัวสะกด สระอะจะเปลี่ยนเป็น ไม้ไต่คู้ (ั) เช่นคำว่า แข้ง แกร้ง แผล้ว, สระเออะ เป็นสระเสียงสั้น เขียนพยัญชนะต้นอยู่ตรงกลางระหว่าง สระ -เ- และ สระ -อะ เช่น เจาะ เกาะ เจาะ ฯลฯ คำที่ประสมสระ เออะ มีตัวสะกด สระจะลดรูปทั้งหมด แล้วใช้ตัว อ กับไม้ไต่คู้ แทน เช่น นี้อต = น + เออะ + ต และสระเออ เป็นสระเสียงยาว ประกอบด้วย สระ -เ- และสระ อ เขียนไว้ข้างหน้าและข้างหลังของพยัญชนะต้นและคงรูปสระเมื่อไม่มีตัวสะกด เช่น ธ + เ-อ = เธอ เมื่อมีตัวสะกด อ จะเปลี่ยนรูปเป็นอิ เช่น เกิด เกิน เป็นต้น ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ โดยขั้นนี้จะใช้ร่วมกับแบบฝึกทักษะ จากนั้นให้แสดงความคิดเห็นความรู้ เมื่อครูอธิบายเสร็จให้นักเรียนร่วมกันศึกษา ในใบงานที่ 1 เขียนคำจากภาพ เกี่ยวกับการประสมพยัญชนะไทยกับสระเอะ สระแอะ สระเออะ และสระเออให้ถูกต้องโดยในใบงานครูมีสระเอะกับรูปภาพสัตว์ประกอบเพื่อให้นักเรียนได้เห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น แล้วให้นักเรียนเขียนพยัญชนะไทยจากรูปภาพโดยประสมกับสระเอะ สระแอะ สระเออะ และสระเออให้ถูกต้อง หลังจากนั้น ใบงานที่ 2 สะกดคำฉันจำได้ ให้นักเรียนเขียนสะกดคำสระเอะ สระแอะ สระเออะ และสระเออ โดยครูมีตัวอย่างให้นักเรียนดู 1 ข้อเพื่อเป็นแนวทางในการเขียนสะกดคำพร้อมทั้งอธิบายขั้นตอนการเขียน เมื่อนักเรียนทำใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 เสร็จ นักเรียนสามารถอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยได้สอดคล้องในด้านความสามารถในการนิรนัยมากขึ้น คือ การวิเคราะห์รูปภาพเพื่อหาข้อสรุปแล้วนำมาเขียนเป็นพยัญชนะไทยและคำได้ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 รู้จักการเทียบเคียง โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนสามารถเทียบเคียงเสียงรวมถึงพยัญชนะและสระได้ถูกต้อง โดยครูให้นักเรียนออกเสียงโดยการแจกลูกคำ เช่น /เผ็ด/, /เด็ก/, /เจ็ด/, /เม็ด/ เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักเทียบเคียงเสียง และรู้ว่ามีเสียงสระ /เ-ะ/ เป็นสระเปลี่ยนรูป คือ สระที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปเมื่อประสมอักษร เป็นเสียงเดียวกัน นอกจากนี้ยังสามารถใช้การเทียบเคียงเสียงในการสอนเสียงวรรณยุกต์ได้อีกด้วย โดยครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงโดยการผันเสียงวรรณยุกต์ เช่น /กา/, /ก่า/, /ก้า/, /ก๊า/, /ก๋า/เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักการเทียบเคียงเสียง และรู้ว่ามีเสียงพยัญชนะ /ก/ และเสียงสระ /า/ เหมือนกัน แต่แตกต่างกันที่เสียงวรรณยุกต์ โดยมี /กา/ เป็นเสียงสามัญ /ก่า/ เป็นเสียงเอก /ก้า/ เป็นเสียงโท /ก๊า/ เป็นเสียงตรี /ก๋า/ เป็นเสียงจัตวา ทำให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ส่วนประกอบของคำและเทียบเคียงการออกเสียงกับคำ ว่ามีหน่วยเสียงใดที่เหมือนกัน วิธีการนี้จะช่วยให้นักเรียนรู้จักการอ่านคำใหม่และช่วยในการสะกดคำไปพร้อมกัน ซึ่งนักเรียนมีความสนใจและตั้งใจเรียน

โดยขั้นนี้จะใช้ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดเข้าใจได้ง่ายขึ้น สังเกตจากการให้นักเรียนศึกษาข้อมูลและทำใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 ในช่วงหลัง (สัปดาห์ที่ 2) นักเรียนสามารถเข้าใจ สามารถคิด นำไปสู่การค้นพบความรู้ด้วยตนเองทำใบงานและตอบคำถามได้ ในขั้นนี้ครูได้เปิดเพลงสระอะ เพลงสระเอะ เพลงสระเอาะ และเพลงสระเออ ให้นักเรียนฟังและร้องตามจำนวน 2 รอบพร้อมสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเพลงและสรุปให้นักเรียนฟังว่า เพลงสระแต่ละเพลงในเนื้อเพลงจะมีคำที่ออกเสียงคล้ายกัน ซึ่งนักเรียนสามารถนำคำมาเทียบเคียงและหาความหมายของแต่ละคำได้ เช่น เพลงสระอะ เด็ก เปิด และเผ็ด นักเรียนตอบครูได้ไหมว่าสามคำนี้มีความหมายอย่างไร นักเรียนได้ตอบครูว่า เด็ก คือ คนที่มีอายุน้อย เปิด คือ สัตว์ปีกในวงศ์นกเป็ดน้ำ และเผ็ด คือ รสชาติที่รับประทานแล้วมีส่วนประกอบของพริกเป็นจำนวนมาก เมื่อนักเรียนบอกความหมายในการเทียบเคียงคำต่างๆได้ ครูจึงให้นักเรียนทำใบงานที่ 4 จับคู่ให้หนูหน่อย โดยให้นักเรียนจับคู่คำและส่วนประกอบของคำให้ถูกต้องและระบายสีเดียวกันกับคำเดียวกันลงในรูปภาพ และใบงานที่ 5 หากันจนเจอ ให้นักเรียนระบายสีคำที่ประสมด้วยสระอะ สระเอะ สระเอาะ และสระเออ ลงในใบงานแบบฝึกทักษะทั้งสี่สระ หลังจากทำกิจกรรมพบว่า นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมสนใจตั้งใจเรียนรู้และเข้าใจในแบบฝึกทักษะ สังเกตจากทำใบงานที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 4 หัดอ่านเขียนเข้าใจคำ โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงและการเขียนไปพร้อมๆ กัน เช่น คำว่า เลย นักเรียนสามารถแยกเสียงพยัญชนะต้นได้ว่าเป็นเสียง /ล/ และเขียนอักษร ล ได้ หรือคำว่า เกะ เสียงพยัญชนะต้นคือเสียง /ก/ และนักเรียนสามารถเขียนอักษร ก ได้นอกจากนี้ ยังมีการฝึกฝนซ้ำไปซ้ำมา (drill) เข้าใจความหมายของคำที่อ่านและเขียน จนสามารถอ่านออกและเขียนได้ หรือหากพบคำใหม่ นักเรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับคำใหม่ได้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและทบทวนบทเรียนที่ได้เรียนมา ซึ่งนักเรียนมีความสนใจ มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลจากการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย โดยขั้นนี้จะใช้ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ใบงานที่ 3 เขียนสะกดคำ โดยให้นักเรียนเขียนแยก พยัญชนะ สระ ตัวสะกด ใบงานที่ 6 ฝึกอ่านสะกดคำ ไม่มีตัวสะกด ให้นักเรียนอ่านสะกดคำ สระโดยมีรูปภาพด้านบนประกอบคำอ่านเพื่อให้นักเรียนรู้ความหมายของคำแต่ละคำ ใบงานที่ 7 ฝึกอ่านสะกดคำ มีตัวสะกด ให้นักเรียนอ่านสะกดคำแยก พยัญชนะ สระ และตัวสะกด โดยครูทำการทดสอบสุ่มให้นักเรียนอ่านออกเสียงที่

ละคน พร้อมให้เพื่อนอ่านตามจนครบทั้งห้อง ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ โฟนิิกส์

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิิกส์ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.87, S.D.= 0.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}= 2.92, S.D. = 0.29$) รองลงมาได้แก่ ลำดับที่ 2 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X}= 2.85, S.D. = 0.36$) และลำดับที่ 3 ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{X}= 2.82, S.D. = 0.42$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิิกส์ โดยภาพรวม

ความพึงพอใจของนักเรียน	N = 24		ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	2.82	0.42	มาก	3
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	2.92	0.29	มาก	1
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	2.85	0.36	มาก	2
เฉลี่ย	2.87	0.35	มาก	

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ จำแนกเป็นรายด้าน

พฤติกรรมการณ์เรียนของนักเรียน	N = 24		ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้				
1.1 ห้องเรียนมีบรรยากาศน่าเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์	2.75	0.53	มาก	3
1.2 บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ มีความสนุกสนานน่าสนใจ	2.88	0.34	มาก	1
1.3 บรรยากาศของการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	2.83	0.38	มาก	2
รวม	2.82	0.42	มาก	3
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้				
2.1 นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์	2.88	0.34	มาก	3
2.2 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและกล้าแสดงออก	2.92	0.28	มาก	2
2.3 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น	2.92	0.28	มาก	2
2.4 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	2.88	0.34	มาก	3
2.5 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านและเขียนสะกดคำดีขึ้น	2.96	0.20	มาก	1
รวม	2.92	0.29	มาก	1
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				

พฤติกรรมกรเรียนของนักเรียน	N = 24		ระดับ ความพึง พอใจ	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
3.1 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ทำให้เข้าใจ เนื้อหาได้ง่าย	2.88	0.34	มาก	1
3.2 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ช่วยให้นักเรียน สร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้	2.83	0.38	มาก	2
3.3 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ทำให้ได้ทำงาน ร่วมกับผู้อื่น	2.83	0.38	มาก	2
รวม	2.85	0.36	มาก	2
เฉลี่ยรวม	2.87	0.35	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.87, S.D.=0.35$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ลำดับที่ 1 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.92, S.D.=0.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ข้อที่ 2.5 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านและเขียนสะกดคำดีขึ้น ($\bar{X}= 2.96, S.D.=0.20$) ข้อที่ 2.2 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและกล้าแสดงออก ($\bar{X}=2.92, S.D. = 0.28$) และข้อที่ 2.3 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น ($\bar{X}=2.92, S.D.=0.28$) และข้อที่ 2.1 นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ($\bar{X}=2.88, S.D.=0.34$) และข้อที่ 2.4 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ($\bar{X}= 2.88, S.D.=0.34$) ตามลำดับ ลำดับที่ 2 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.85, S.D.=0.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ข้อที่ 3.1 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ($\bar{X}=2.88, S.D.=0.34$) ข้อที่ 3.2 การจัดการเรียนรู้

แบบโฟนิกส์ ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้ ($\bar{X}=2.83$, S.D.=0.38) และข้อที่ 3.3 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X}=2.83$, S.D.=0.38) ตามลำดับ และลำดับที่ 3 ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.82$, S.D.=0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ข้อที่ 1.2 บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ มีความสนุกสนานน่าสนใจ ($\bar{X}=2.88$, S.D.=0.34) ข้อที่ 1.3 บรรยากาศของการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ($\bar{X}=2.83$, S.D.=0.38) ข้อที่ 1.1 ห้องเรียนมีบรรยากาศน่าเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ($\bar{X}=2.75$, S.D.=0.53) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 ที่กำหนดไว้โดยหลังการจัดการเรียนรู้แบบ โฟนิกส์มีค่าเฉลี่ย สูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ เป็นการจัดการสอนที่มีขั้นตอน กระบวนการจัดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ และวิธีการวัดผลและประเมินผลอย่างชัดเจน ประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 เรียนรู้เสียงตัวอักษร (Analytic Phonics) โดยครูอ่านออกเสียงให้นักเรียนฟังซ้ำและให้นักเรียนอ่านออกเสียงซ้ำตามครู เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้เชื่อมโยงเสียงและวิเคราะห์เสียงของตัวอักษรแต่ละตัว สามารถอ่านออกเสียงของตัวอักษรในคำแต่ละคำอย่างมีระบบ ขั้นที่ 2 ฝึกการสอนประสมเสียง (Synthetic Phonics) โดยครูอ่านออกเสียงโดยการสะกดคำและให้นักเรียนฝึกตาม เป็นการฝึกผสมเสียงกับตัวอักษรเพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงได้ ทำให้นักเรียนเข้าใจเสียงของตัวอักษรแต่ละตัวและผสมเสียงจนสามารถที่จะออกเสียงคำนั้นๆ ได้ด้วยตนเอง ขั้นที่ 3 รู้จักการเทียบเคียง (Analogy-Based Phonics) โดยครูให้นักเรียนออกเสียงโดยการแจกลูกคำ ทำให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ส่วนประกอบของคำและเทียบเคียงการออกเสียงกับคำว่ามีหน่วยเสียงใดที่เหมือนกัน วิธีการนี้จะช่วยให้นักเรียนรู้จักการอ่านคำใหม่และช่วยในการสะกดคำไปพร้อมกัน ขั้นที่ 4 หัดอ่านเขียนเข้าใจคำ (Phonics Drill) โดยครูฝึกให้นักเรียนรู้จักการอ่านออกเสียงและการเขียนไปพร้อมๆ กัน นอกจากนี้ ยังมีการฝึกฝนซ้ำไปซ้ำมา (drill) เข้าใจความหมายของคำที่อ่านและ

เขียน จนสามารถอ่านออกและเขียนได้ หรือหากพบคำใหม่นักเรียนสามารถเชื่อมโยง ประสพการณ์เดิมกับคำใหม่ได้ เนื่องมาจากรูปแบบขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้แบบของโฟนิกส์ นั้น เป็นรูปแบบวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนโดยครูจะต้องแสดงแบบให้นักเรียนเห็น เข้าใจชัดเจน รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ ครูมีบทบาทมากกว่าผู้เรียน ดังนั้นในขั้นตอนการฝึกปฏิบัติโดยครู คอยแนะนำให้นักเรียนช่วยกันฝึกให้นักเรียนที่เรียนดีช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อนในลักษณะที่เพื่อน ช่วยเพื่อน ให้ช่วยการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม โดยครูคอยดูแลการฝึกและคอยให้กำลังใจ และการเสริมแรง นอกจากนั้นยังจัดเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กก่อนที่ ต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเจษฎา กิตติสุนทร (2553) การ สอนภาษาแบบโฟนิกส์เป็นวิธีการหนึ่งในการสอนอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ในการ สอนภาษาระดับเบื้องต้น โดยการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับ สัญลักษณ์ อาจมีทั้งสีและรูปกำกับอยู่ ซึ่งในภาษาไทยก็คือพยัญชนะ สระ และรูปวรรณยุกต์ หากผู้เรียนได้ฝึกฝนอ่านมากขึ้น ก็จะสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างรูปกับเสียงได้มาก ขึ้น จนทำให้เด็กสามารถอ่านได้มากขึ้นวิธีการสอนภาษาแบบโฟนิกส์จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจ กฎเกณฑ์การอ่านและการเขียน แล้วนำกฎเกณฑ์นั้นไปใช้ในการอ่าน นำไปสู่การเรียนรู้ในการ เข้าใจความหมายคำ และการสื่อสารขั้นอื่นๆ ที่สูงขึ้นได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โฟนิกส์เป็น รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดั้งเดิมที่เน้นการฝึกปฏิบัติซ้ำๆ ได้ถูกพัฒนาโดยครูใหญ่และนักการ ศึกษาหลายท่านที่ใช้เวลาศึกษามาเป็นเวลานาน รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของโฟนิกส์ ได้ถูก ออกแบบเพื่อให้นักเรียนเข้าใจจุดประสงค์ที่นักเรียนได้รับตั้งแต่ครั้งแรก ซึ่งรูปแบบการสอน ของโฟนิกส์นี้เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ซึ่งครูผู้สอนไม่สามารถตัดขั้นตอนการสอนขั้นตอนใด ขั้นตอนหนึ่งไปได้ (เจษฎา กิตติสุนทร, 2553)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ขั้นที่ 1 เรียนรู้เสียงตัวอักษร โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงซ้ำตามครู ยกตัวอย่าง เช่น ครูสอนนักเรียนอ่านออกเสียง /ก/โดยยกตัวอย่างคำที่มีเสียง /ก/ เช่น ไก่ กา แกะ เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนสามารถออกเสียง /ก/ และจดจำเสียง/ก/ ได้ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ เชื่อมโยงเสียงและวิเคราะห์เสียงของตัวอักษรแต่ละตัว สามารถอ่านออกเสียงของตัวอักษรใน คำแต่ ละคำอย่างมีระบบ ซึ่งในช่วงแรกของการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ นักเรียนบางคนยังไม่มีส่วนร่วมในการตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น และยังไม่เข้าใจ

เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ในชั้นเรียนรู้เสียงตัวอักษรที่ส่งเสริมความสามารถในการแปลความ ส่งผลให้ช่วงแรกในด้านนี้พัฒนาได้ค่อนข้างช้าครูจึงกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตอบคำถามกระตุ้นความสนใจให้นักเรียนสงสัยว่าทำไมต้องเรียนเรื่องนี้ ทำให้นักเรียนเข้าใจด้วยตนเองถึงเหตุผลการเรียน สามารถเข้าถึงความคิดรวบยอดที่จะเรียนได้ ทำให้นักเรียนเชื่อมโยงกับความรู้เดิมของนักเรียนที่มีเพื่อหาเหตุผลเชื่อมโยงความรู้ โดยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผิการสังเกต ผิการคิดและจินตนาการแล้วตอบคำถามที่แสดงถึงความสำคัญของเนื้อหาเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ในช่วงหลัง (สัปดาห์ที่ 3 – 4) นักเรียนคุ้นเคยกับกิจกรรมมากขึ้น นักเรียนมีความสนใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความสนใจและตั้งใจเรียน กล้าคิด และกล้าแสดงออก เช่น นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับพยัญชนะไทย ตัวใดออกเสียงเหมือนกันบ้าง นักเรียนได้ตอบว่า ค ค ห พร้อมทั้งให้เหตุผลว่า ค อ่านว่า คอ, ค อ่านว่า คอ, ห อ่านว่า คอ พยัญชนะไทยทั้งสามตัวนี้อ่านออกเสียงเหมือนกันและอยู่ใกล้กันด้วย นักเรียนก็สามารถเข้าใจ สามารถคิดและเชื่อมโยงความรู้ของตนเองได้ ครูให้นักเรียนดูรูปภาพประกอบกับพยัญชนะไทยแต่ละตัวแล้วถามต่อว่าแล้วมีพยัญชนะไทยตัวใดอีกไหมที่ออกเสียงเหมือนกันอีก นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น นักเรียนช่วยกันตอบว่า ศ ช ส ทั้งสามสอ ออกเสียงเหมือนกัน คือ ศ อ่านว่า สอ, ช อ่านว่า สอ, ส อ่านว่า สอ ครูใช้คำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียน นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการแปลความจากการร่วมกันวิเคราะห์รูปภาพ หลังจากนั้นนักเรียนได้ช่วยกันตอบอีกว่า ยังมีพยัญชนะไทยตัวอื่นอีกที่ออกเสียงเหมือนกัน คือ พ ภา อ่านว่า พอ, ข ข อ่านว่า ขอ, ร ล อ่านว่า รอ, ฅ ฒ ท ฐ อ่านว่า ทอ, ญ ย อ่านว่า ยอ ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่านักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการแปลความได้สังเกตจากการร่วมกันวิเคราะห์รูปภาพแล้วตอบคำถาม

ขั้นที่ 2 ผิการสอนประสมเสียง โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนสามารถนำพยัญชนะและสระที่ครูกำหนดนำมาประสมเสียงออกเสียงโดยการสะกดคำและให้นักเรียนคนอื่นๆผิตาม เช่น คำว่า กา มีการประสมเสียงพยัญชนะ /ก/ และเสียงสระ /า/ นักเรียนออกเสียง /ก/ จากนั้นให้นักเรียนออกเสียง /า/ เมื่อประสมเสียง /ก/ กับ /า/ จะสามารถสะกดเป็นเสียง /กา/ ได้ เป็นการผิผสมเสียงกับตัวอักษรเพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงได้ ทำให้นักเรียนเข้าใจเสียงของตัวอักษรแต่ละตัวและผสมเสียงจนสามารถที่จะออกเสียงคำนั้นๆได้ด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียนมีความสนใจในกิจกรรม มีส่วนร่วมในการตอบคำถาม ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ในช่วงหลัง (สัปดาห์ที่ 1) ครูอธิบายสระทั้งสี่ตัวประกอบด้วยสระอะ เป็นสระเสียงสั้น เขียน

พยัญชนะต้นไว้ตรงกลางระหว่าง สระ - และสระ -ะ เช่น เกะ เตะ ละะ ฯลฯ เมื่อมีตัวสะกด มีการเปลี่ยนแปลงรูปเป็นไม้ไต่คู้ เช่น ก / อะ / บ = เก็บ, ต / อะ / ม = เต็ม, ล / อะ / ก = เล็ก, สระอะ เป็นสระเสียงสั้น เขียนพยัญชนะต้นไว้ตรงกลางระหว่าง แ- และ -ะ เมื่อมีตัวสะกด สระอะจะเปลี่ยนเป็น ไม้ไต่คู้ (ื) เช่นคำว่า แข็ง แกร็น แผล้ว, สระเออะ เป็นสระเสียงสั้น เขียนพยัญชนะต้นอยู่ตรงกลางระหว่าง สระ - และ สระ -อะ เช่น เจาะ เกาะ เงาะ ฯลฯ คำที่ประสมสระ เออะ มีตัวสะกด สระจะลดรูปทั้งหมด แล้วใช้ตัว อ กับไม้ไต่คู้ แทน เช่น นี้อต = น + เออะ + ต และสระเออ เป็นสระเสียงยาว ประกอบด้วย สระ - และสระ อ เขียนไว้ข้างหน้าและข้างหลังของพยัญชนะต้นและคงรูปสระเมื่อไม่มีตัวสะกด เช่น ธ + -เอ = เธอ เมื่อมีตัวสะกด อ จะเปลี่ยนรูปเป็นอิ เช่น เกิด เกิน เป็นต้น ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ โดยขั้นนี้จะใช้ร่วมกับแบบฝึกทักษะ จากนั้นให้แสดงความคิดเห็นความรู้ เมื่อครูอธิบายเสร็จให้นักเรียนร่วมกันศึกษา ในใบงานที่ 1 เขียนคำจากภาพ เกี่ยวกับการประสมพยัญชนะไทยกับสระอะ สระแอะ สระเออะ และสระเออให้ถูกต้องโดยในใบงานครูมีสระอะกับรูปภาพสัตว์ประกอบเพื่อให้นักเรียนได้เห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น แล้วให้นักเรียนเขียนพยัญชนะไทยจากรูปภาพโดยประสมกับสระอะ สระแอะ สระเออะ และสระเออให้ถูกต้อง หลังจากนั้น ใบงานที่ 2 สะกดคำฉันจำได้ ให้นักเรียนเขียนสะกดคำสระอะ สระแอะ สระเออะ และสระเออ โดยครูมีตัวอย่างให้นักเรียนดู 1 ข้อเพื่อเป็นแนวทางในการเขียนสะกดคำพร้อมทั้งอธิบายขั้นตอนการเขียน เมื่อนักเรียนทำใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 เสร็จ นักเรียนสามารถอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยได้สอดคล้องในด้านความสามารถในการนิรนัยมากขึ้น คือ การวิเคราะห์รูปภาพเพื่อหาข้อสรุปแล้วนำมาเขียนเป็นพยัญชนะไทยและคำได้ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 รู้จักการเทียบเคียง โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนสามารถเทียบเคียงเสียงรวมถึงพยัญชนะและสระได้ถูกต้อง โดยครูให้นักเรียนออกเสียงโดยการแจกลูกคำ เช่น /เผ็ด/, /เด็ก/, /เจ็ด/, /เม็ด/ เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักเทียบเคียงเสียง และรู้ว่ามีเสียงสระ /-ะ/ เป็นสระเปลี่ยนรูป คือ สระที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปเมื่อประสมอักษร เป็นเสียงเดียวกัน นอกจากนี้ยังสามารถใช้การเทียบเคียงเสียงในการสอนเสียงวรรณยุกต์ได้อีกด้วย โดยครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงโดยการผันเสียงวรรณยุกต์ เช่น /กา/, /ก่า/, /ก้า/, /ก๊า/, /ก๋า/เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักการเทียบเคียงเสียง และรู้ว่ามีเสียงพยัญชนะ /ก/ และเสียงสระ /า/ เหมือนกัน แต่แตกต่างกันที่เสียงวรรณยุกต์ โดยมี /กา/ เป็นเสียงสามัญ /ก่า/ เป็นเสียงเอก /ก้า/ เป็นเสียงโท /ก๊า/ เป็นเสียงตรี /ก๋า/ เป็นเสียงจัตวา ทำให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ส่วนประกอบของคำและ

เทียบเคียงการออกเสียงกับคำ ว่ามีหน่วยเสียงใดที่เหมือนกัน วิธีการนี้จะช่วยให้นักเรียนรู้จักการอ่านคำใหม่และช่วยในการสะกดคำไปพร้อมกัน ซึ่งนักเรียนมีความสนใจและตั้งใจเรียน โดยขั้นนี้จะใช้ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดเข้าใจได้ง่ายขึ้น สังเกตจากการให้นักเรียนศึกษาข้อมูลและทำใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 ในช่วงหลัง (สัปดาห์ที่ 2) นักเรียนสามารถเข้าใจ สามารถคิด นำไปสู่การค้นพบความรู้ด้วยตนเองทำใบงานและตอบคำถามได้ ในขั้นนี้ครูได้เปิดเพลงสระอะ เพลงสระเอะ เพลงสระเอาะ และเพลงสระเออ ให้นักเรียนฟังและร้องตามจำนวน 2 รอบพร้อมสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเพลงและสรุปให้นักเรียนฟังว่า เพลงสระแต่ละเพลงในเนื้อเพลงจะมีคำที่ออกเสียงคล้ายกัน ซึ่งนักเรียนสามารถนำคำมาเทียบเคียงและหาความหมายของแต่ละคำได้ เช่น เพลงสระอะ เด็ก เปิด และเผ็ด นักเรียนตอบครูได้ใหม่ว่าสามคำนี้มีความหมายอย่างไร นักเรียนได้ตอบครูว่า เด็ก คือ คนที่มีอายุน้อย เปิด คือ สัตว์ปีกในวงศ์นกเป็ดน้ำ และเผ็ด คือ รสชาติที่รับประทานแล้วมีส่วนประกอบของพริกเป็นจำนวนมาก เมื่อนักเรียนบอกความหมายในการเทียบเคียงคำต่างๆได้ ครูจึงให้นักเรียนทำใบงานที่ 4 จับคู่ให้หนูหน่อย โดยให้นักเรียนจับคู่คำและส่วนประกอบของคำให้ถูกต้องและระบายสีเดียวกันกับคำเดียวกันลงในรูปภาพ และใบงานที่ 5 หากันจนเจอ ให้นักเรียนระบายสีคำที่ประสมด้วยสระอะ สระเอะ สระเอาะ และสระเออ ลงในใบงานแบบฝึกทักษะทั้งสี่สระ หลังจากทำกิจกรรมพบว่า นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมสนใจตั้งใจเรียนรู้และเข้าใจในแบบฝึกทักษะ สังเกตจากทำใบงานที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 4 หัดอ่านเขียนเข้าใจคำ โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงและการเขียนไปพร้อมๆ กัน เช่น คำว่า เลย นักเรียนสามารถแยกเสียงพยัญชนะต้นได้ว่าเป็นเสียง /ล/ และเขียนอักษร ล ได้ หรือคำว่า เกะ เสียงพยัญชนะต้นคือเสียง /ก/ และนักเรียนสามารถเขียนอักษร ก ได้นอกจากนี้ ยังมีการฝึกฝนซ้ำไปซ้ำมา (drill) เข้าใจความหมายของคำที่อ่านและเขียน จนสามารถอ่านออกและเขียนได้ หรือหากพบคำใหม่ นักเรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับคำใหม่ได้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและทบทวนบทเรียนที่ได้เรียนมา ซึ่งนักเรียนมีความสนใจ มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลจากการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย โดยขั้นนี้จะใช้ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ใบงานที่ 3 เขียนสะกดคำ โดยให้นักเรียนเขียนแยก พยัญชนะ สระ ตัวสะกด ใบงานที่ 6 ฝึกอ่านสะกดคำ ไม่มีตัวสะกด ให้นักเรียนอ่านสะกดคำ สระโดยมีรูปภาพด้านบนประกอบคำอ่านเพื่อให้ นักเรียนรู้ความหมายของคำแต่ละคำ ใบงานที่ 7 ฝึกอ่านสะกดคำมีตัวสะกด ให้นักเรียนอ่าน

สะกดคำแยก พยัญชนะ สระ และตัวสะกด โดยครูทำการทดสอบสุ่มให้นักเรียนอ่านออกเสียงทีละคน พร้อมให้เพื่อนอ่านตามจนครบทั้งห้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของดารกา วรรณวนิช (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) (ดารกา วรรณวนิช, 2549) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คมเพชร ฉัตรศุภกุล และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2543) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมการเรียนหรือ กลยุทธ์ในการเรียนของวัยรุ่น โดยศึกษาถึงตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของวัยรุ่น ซึ่ง ได้แก่ บรรยากาศในครอบครัว บรรยากาศในชั้นเรียน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกันสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และบรรยากาศในโรงเรียน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 - 6 จำนวน 1,315 คน เป็นนักเรียนชาย 65 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 1,250 คน นักเรียนทั้งหมดมีอายุระหว่าง 14 - 18 ปี พบว่านักเรียนวัยรุ่นมีคะแนนค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยด้าน “ทัศนคติในการเรียน” และ “ความสนใจในการเรียน” อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมการเรียน หรือกลยุทธ์ในการเรียนของนักเรียนวัยรุ่นยังมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับเพศ ระดับชั้นเรียน สภาพที่อยู่อาศัยของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว บรรยากาศภายในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน บรรยากาศภายในห้องเรียนและโรงเรียน แต่พฤติกรรมการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับอายุอย่างมีนัยสำคัญ (คมเพชร ฉัตรศุภกุล และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2543)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ลำดับที่ 1 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อลำดับข้อที่ 2.5 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านและเขียนสะกดคำดีขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและกล้าแสดงออก ซึ่งในการจัดกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน ครูจะคอยกระตุ้นให้นักเรียนตอบคำถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันจัดกิจกรรมจากง่ายไปหายาก และเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งผลให้นักเรียน

สามารถพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำได้ดีขึ้น ครูมีบทบาทสำคัญในการให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ให้กำลังใจแก่นักเรียนเมื่อนักเรียนอ่านหรือเขียนสะกดคำไม่ถูกต้อง ให้ข้อมูลแก่นักเรียนทุกครั้งเมื่อนักเรียนสงสัย ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดตลอดระยะเวลาการทำการกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนกล้าคิด กล้าทำและกล้าแสดงออก มีความมั่นใจในการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิภาฤดี วิภาวิน (2543) ที่พบว่าถ้าครูให้โอกาสกับนักเรียนได้คิดอย่างเต็มที่ ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนมีความสนุกสนาน การให้ความเป็นกันเองของครูทำให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความคิดของตนเองได้อย่างอิสระเสรี จะทำให้นักเรียนที่อายเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกล้าแสดงออกมากขึ้นข้อที่ 2.2 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและกล้าแสดงออก และข้อที่ 2.3 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนำเอาหลักภาษาและวิธีการสอนมาผนวกรวมเพื่อจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของบทเรียน เช่นเดียวกับการสอนอ่านสะกดคำและเขียนสะกดคำที่จำเป็นต้องอาศัยการฝึกฝนบ่อยๆ ทำต่อเนื่องทุกวัน (วิภาฤดี วิภาวิน, 2543) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวรรณิ โสมประยูร (2553) พบว่าการสอนที่เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้จะต้องพัฒนาทักษะ 4 ด้านไปพร้อมๆ กัน ทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน และทำควบคู่กับไปอย่างสม่ำเสมอ ไม่เน้นเพียงด้านใดด้านหนึ่ง นอกจากนี้ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยควรได้รับการอบรมเรื่องเทคนิคการสอนและการสร้างนวัตกรรมที่ส่งเสริมการอ่านสะกดคำและเขียนสะกดคำอย่างต่อเนื่อง นักเรียนเริ่มนำหลักเรียนภาษาแบบโฟนิกส์มาใช้ด้วยการสะกดตามเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ตามหลักโฟนิกส์ทีละตัว แล้วแปลงเสียงเป็นคำเหล่านั้นออกมาได้อย่างชัดเจนและถูกต้องมากขึ้น (วรรณิ โสมประยูร, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2551) ไว้ว่า เนื้อหาที่ผู้เรียนฝึกซ้ำได้หลายครั้งด้วยตนเองจากระดับง่ายไปสู่ระดับที่ยากและไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียนรู้ เพราะเป็นสื่อที่มีทั้งภาพ สี รวมทั้งตัวการ์ตูนที่คอยดึงดูดความสนใจของนักเรียนในวัยนี้ได้เป็นอย่างดี และข้อที่ 2.1 นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ และข้อที่ 2.4 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม สนุกสนานเหมาะสมกับวัยของนักเรียน (วรวิทย์ นิเทศศิลป์, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของลักษณพันธ์ บำรุงรัตนกุล (2555) ศึกษาพัฒนาการในการสะกดคำและพัฒนาการในการออกเสียงภาษาอังกฤษ หลังจากได้รับการเรียนการสอนด้วย

วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เลือกกลุ่มตัวอย่างอย่าง เฉพาะเจาะจงจำนวน 30 คน จัดการเรียนการสอนด้วยแผนการสอนที่ใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ จำนวน 5 แผนการสอน แผนการสอนละ 4 คาบ ทำการทดสอบวัดความสามารถในการสะกดคำภาษาอังกฤษ และความสามารถในการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ ทั้งก่อนและหลังได้รับการสอนด้วย แผนการสอนที่ใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ ผลการศึกษาพบว่าวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เป็นเครื่องมือที่มี คุณภาพเหมาะสมสำหรับใช้ในการพัฒนาความสามารถในการสะกดคำและการออกเสียงภาษาอังกฤษ เห็นได้จากค่าเฉลี่ยของทั้งคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการสะกดคำและความสามารถในการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ลำดับที่ 2 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 3.1 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพราะว่าวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้ สามารถอธิบายได้ว่าเนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้หลักการอ่านออกเสียงภาษาไทยตามแบบโฟนิกส์อย่างถูกต้อง ซึ่งถือเป็นการสอนภาษาในขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ เริ่มต้นด้วยการสอนเชื่อมโยงเสียงกับตัวอักษรที่มีความสัมพันธ์กัน และเหมาะสมสำหรับช่วงวัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จึงทำให้นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์นี้เรียนรู้หลักและวิธีการอ่านออกเสียงที่ถูกต้องยิ่งขึ้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 3.2 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้ และข้อที่ 3.3 การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีการสอนภาษาแบบ โฟนิกส์นั้น เป็นการสอนภาษาในขั้นต้น เพราะสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนที่อยู่ในวัยเด็กได้ดีเนื่องจากสามารถช่วยถอดรหัสคำที่เด็กไม่คุ้นเคย ให้สามารถอ่านออกได้อย่างถูกต้องนอกเหนือไปจากการคาดเดาจากบริบทของประโยคหรือรูปภาพประกอบ (ลักษณะพันธ์ บำรุงรัตนกุล, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวันเพ็ญ เดียวสมคิด (2551) ที่พบว่าผู้เรียนมีความพร้อมทางภาษาไทยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากการสอนภาษาไทยแบบโฟนิกส์นั้นทำให้ผู้เรียนสรุปกฎเกณฑ์และนำไปใช้ได้ทันทีเมื่อพบคำที่มีความคล้ายคลึงกัน (วันเพ็ญ เดียวสมคิด, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริยา สังข์โสมล (2553) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบโฟนิกส์ มีความสามารถสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ภาษาไทย และแก้ปัญหาการอ่านและเขียนภาษาไทยของนักเรียนได้เป็นอย่างดี เพราะนักเรียนจะสามารถอ่านออกเสียงได้อย่างถูกต้องจากการถอดรหัสคำที่คล้ายคลึงกัน และลำดับที่ 3 ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ข้อที่ 1.2 บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้แบบโพนิกส์ มีความสนุกสนานน่าสนใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องเรียนมีอากาศถ่ายเท น่านั่งเรียน และใช้จัดการเรียนการสอนได้ดี ซึ่งบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ช่วยส่งเสริม และสนับสนุนให้การเรียนมีประสิทธิภาพ การสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน มีผลต่อการเรียนการสอนและต่อเจตคติของนักเรียน (ศิริินยา สังข์โกมล, 2553) ดังที่สุนน อมรวิวัฒน์ (2530) ได้สรุปผลการวิจัยเรื่องสภาพในปัจจุบันและปัญหาด้านการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาไว้ว่า บรรยากาศในชั้นเรียนต้องมีลักษณะทางกายภาพที่อำนวยความสะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สร้างความสนใจใฝ่รู้และศรัทธาต่อการเรียน นอกจากนี้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักเรียนและระหว่างครูกับนักเรียน ความรักและศรัทธาที่ครูและนักเรียนมีต่อกัน การเรียนที่รื่นรมย์ปราศจากความกลัวและวิตกกังวล สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ได้ดี ข้อที่ 1.3 บรรยากาศของการจัดการเรียนรู้แบบโพนิกส์ ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้มีความเป็นกันเอง สนุกสนาน (สุนน อมรวิวัฒน์, 2530) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพงศ์ศิริ จันทิวาสน์ (2547) การจัดสภาพต่างๆ ด้านกายภาพ กิจกรรม บรรยากาศ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ การตอบสนอง การจัดระบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านประโยชน์ที่ได้รับ การจัดการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายเป็นลำดับขั้นตอนจากง่ายไปยาก พร้อมทั้งช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจได้ด้วยตนเองและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นข้อที่ 1.1 ห้องเรียนมีบรรยากาศน่านั่งเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบโพนิกส์ ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะ บรรยากาศชั้นเรียนที่ดี จะสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความอยากรู้ อยากเรียนและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากครูผู้สอนสามารถสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ดี ย่อมช่วยให้ผู้เรียนทุกคนรู้สึกถึงความสำคัญของตนเอง มีกำลังใจที่จะพัฒนาตนเองและรักการเรียนรู้ เป็นผู้ที่พร้อมจะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดังนั้นบทบาทของครูในการจัดบรรยากาศชั้นเรียนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง (พงศ์ศิริ จันทิวาสน์, 2547) ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551)

ที่ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้สอนไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ผู้สอนต้องจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ดังนั้น การจัดบรรยากาศชั้นเรียนในทางกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในทางจิตวิทยา ซึ่งประกอบด้วย 1. บรรยากาศที่อบอุ่น (Warmth) 2. บรรยากาศที่เป็นอิสระ (Freedom) 3. บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) 4. บรรยากาศแห่งการยอมรับนับถือ (Respect) 5. บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) และ 6. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความสุขในชั้นเรียน และทำให้เกิดพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ 1.1) ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ทำให้ทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนสูงขึ้น เนื่องจากนักเรียนในห้องเรียนได้ฝึกฝนการอ่านและการเขียนอย่างมีลำดับขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนถึงขั้นตอนสุดท้ายของการเขียน นักเรียนได้มีโอกาสฝึกซ้ำ ย้ำ ทวน โดยในแต่ละเสียงนักเรียนจะต้องได้รับการฝึกอ่านและเขียนไม่น้อยกว่า 7 ครั้ง ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการอ่านและลงมือปฏิบัติการเขียนอย่างจริงจังจึงมีระบบและต่อเนื่องจึงทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านและเขียนสูงขึ้น นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสะท้อนว่าเมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์แล้วนักเรียนมีพัฒนาการความสามารถในการอ่านและการเขียนสูงขึ้นมาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ควรดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดกับครูผู้สอน ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ครูควรให้ดูแลตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนแก้ไขในประเด็นที่นักเรียนไม่เข้าใจและแบบฝึกทักษะช่วยพัฒนานักเรียนกลุ่มอ่อนได้มาก ครูควรให้คำแนะนำในการอ่านและเขียนสะกดคำควบคู่กันไป 1.2) ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยได้ดี ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูควรฝึกทักษะการอ่านและเขียนสะกดคำอย่างต่อเนื่อง และ 1.3) ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ เช่น การแสดงความคิดเห็น การทดลองปฏิบัติ และการสาธิต เพื่อ

สร้างความมั่นใจ กระตุ้นแรงจูงใจ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ควรให้นักเรียนปฏิบัติในชั้นเรียนจริง ลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเองจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น และ2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 2.1) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์กับวิธีการสอนหรือสื่ออื่นๆ เช่น สื่อมัลติมีเดีย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น 2.2) ควรมีการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นอื่น และ2.3) ควรมีการทดลองใช้การจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาไทย เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์สามารถบูรณาการการสอนได้ครบวงจรทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กองเทพ เคลือบพนิชกุล. (2542). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- กำชัย ทองหล่อ. (2543). หลักภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2543). ทีมอาจารย์ที่ปรึกษา : เพื่อปรับพฤติกรรมนักเรียน นักศึกษา. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการในโครงการสานสายใยครูและลูกศิษย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- เจษฎา กิตติสุนทร. (2553). การสอนด้วยวิธีโฟนิกส์กับการอ่านสำหรับเด็ก LD. วารสารวิชาการ. 13, 144-148.
- ดาราภา วรณวนิช. (2549). ยุทธศาสตร์การสอน. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม).
- พงศ์ศิริ จันทวาสน์. (2547). การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี. ใน (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ลักษณะพันธุ์ บำรุงรัตนกุล. (2555). การพัฒนาการสะกดคำและออกเสียงภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ด้วยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์. ใน (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.
- วรรณิ์ โสมประยูร. (2553). เทคนิคการสอนภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้าวิชาการ.
- วรวิทย์ นิเทศศิลป์. (2551). สื่อและนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้. ปทุมธานี: สกายบุ๊กส์.
- วันเพ็ญ เดียวสมคิด. (2551). การสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ตามแนวการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อพัฒนาความพร้อมทางภาษาไทยของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านปลาตาว อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิภาฤดี วิภาวิน. (2543). การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สื่อประสม. ใน (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรินยา สังข์โกมล. (2553). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องการอ่านและเขียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยแบบฝึกเทคนิคโฟนิกส์. ใน (การศึกษาค้นคว้าอิสระ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2543). หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมน อมรวิวัฒน์. (2530). การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.

A COMPARATIVE STUDY OF A NEW JUNIOR GUIDE CAMP MODEL FOR DEVELOPING 9TH GRADE STUDENTS' ENGLISH-SPEAKING SKILLS*

Preecha Sriraungrith

Nikom Yokanya

Samran Tao-ngoen

Sapolachet Prachumchai

Phetchabun Rajabhat University, Thailand

E-mail : sapolachet@gmail.com

Abstract

This research and development on teaching innovations aimed to compare the English language performance of 9th grade students using a junior guide camp between groups of students. In the first semester of the 2022 academic school year, 36 ninth-grade students at Niyomsilpanusorn School in Wichian Buri District, Phetchabun Province, Thailand, participated in this study. The purposive sampling technique was used in this study. The whole class of 36 students are selected by considering their underperformed English learning outcomes in the previous semester. Then, all participants were divided into an experimental group and a control group. The research tools were a tour guide speaking test and a junior guide camp teaching pack. In addition, independent sample t-tests were used to analyze the data. Finally, the comparison of the English learning

* Received 4 January 2023; Revised 20 March 2023; Accepted 12 April 2023

outcomes between the experimental group and the control group was statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: Speaking Skills, English Camp, New Model, Junior Guide

Introduction

English is seen as vital and crucial for Thailand's youth, especially for developing the communication skills needed for higher education and future careers such as tour guides, flight attendants, language teachers, and etc. You can use it for business-to-business communication, commerce, or personal dealings. However, these young children continue to lack of assertiveness, which is possibly due to teaching techniques that emphasize different grammar skills, an unfavorable environment, the lack of foreign professors at the school, or even a lack of suitable examples and motivation. According to a study on the barriers to the development of students' speaking skills include a large number of students in each class, a lack of trained teachers, limited time to study English, and over-focus on grammar. As the result, the students' attempts to practice and improve their speaking skills were in vain, and they were unable to improve (Adisa Benjarattananon, 2009).

In English class, activities such as games, songs, role plays, and other fun exercises can help students improve their English skills. Teachers who incorporate these activities can motivate students to learn more English. English camps are designed to improve the communication skills of young students. Through a variety of engaging activities, English camps provide opportunities for students to practice their English in real-life situations, help one another, and share experiences. According to studies, English camps transform the classroom learning environment by integrating listening, speaking, reading, writing, and cognitive skills and providing a fun atmosphere for students to use English. These activities inspire students to learn the language while also helping them gain

confidence in using it (Arin Sa-idi and Suraiya Sulaiman, 2008). Furthermore, a study found that students' listening and speaking skills improved significantly after attending an English camp (Niracha Klinsorn, Neti Chaloeuywares, and Pratoom Sriraksa, 2017). Another study showed that English camps can improve students' academic achievement by up to 57.91% (Farida Kittivirote, Nuroa Yaseng, Detdanai Juychum, Kamiliya Hayeehasa, and Sulaiman Smahae, 2017). Therefore, English camps are an efficient strategy for learning English, as they increase learners' understanding of English proficiency, develop a positive attitude, and encourage students to study together for communication and social skills.

One of the most popular and successful strategies for teachers to improve their students' communicative English skills is organizing English camps. Activities at the camp aim to improve English language acquisition by integrating all four skills, particularly speaking skills in real-life situations, as well as improving vocabulary, sentence structures, pronunciation, and cognitive skills in a relaxed environment. The camp also encourages students to practice their English skills through activities that promote interaction between teachers and students and create a positive attitude towards English learning (Prathana Padungpote, 2017). Good English camp management requires the following elements: camp principles, camp goals, target audience, duration, camp organization, content and activities, camp media, and measurement and evaluation. These are the elements that ensure the success of the camp activity. According to the findings of one research, the students' speaking skills were much higher than the measurement before the training at the .05 level (Kanokwan Kunlasuth, Khacheenuj Chaovanapricha, Jakkrit Wutthisivachardkul and Nutthaporn Owatnupat, 2019). There was another discovery that almost all students' opinions about learning English improved after the camp. The result indicated that the students had more positive attitudes towards the language (Arin Sa-idi and

Suraiya Sulaiman, 2008). There was another finding that after participating in English camp activities, there were three positive results which can be described as follows: they were motivated to learn, their vocabulary skills increased, and they learned through interactions at English camp. As a result, knowledge of English camp management best practices can help the teachers achieve their goals (Kanokwan Kunlasuth, Khacheenuj Chaovanapricha, Jakkrit Wutthisivachardkul and Nutthaporn Owatnupat, 2019). According to camp organization, organizing English camp activities with proper planning and design will help to effectively develop campers' English skills, stimulate campers to build confidence in English communication, develop learners to be proficient in applying knowledge to educational institutions, and earn a good experience in the future (Panachanok Chanwaiwit, 2016).

In conclusion, the researchers conducting the study are interested in comparing the development of English language skills among 9th grade students from Niyomsilpanusorn School, located in Wichian Buri District of Phetchabun Province, through Junior Guide Camp activities. The English camp is an effective approach to improve students' English skills, make the learning experience enjoyable, and inspire them to learn more about the language. Proficiency in English can increase students' confidence in conversation, making the English camp a valuable tool to guide them towards higher education and future job opportunities, as well as to improve their attitude towards the language.

Research Objective

To compare the learning achievements in English speaking of 9th grade students through junior Guide Camp activities between the experimental group and the control group.

Research Methodology

Population and Samples

The population used in this research was 280 of 9th grade students from 7 classes at Niyomsilpanusorn School, Wichian Buri District, Phetchabun Province, in the first semester of the 2022 academic year (Roobkaew, 2022) students in English – Arts from class 6 were chosen as the samples by considering their previous semester's poor learning outcomes in English.

Instrument (s) and Procedures

1. There are four learning plans for junior guide activities. Each plan lasts 50 minutes and consists of 1) main themes, 2) content, 3) learning objectives, 4) teaching activities, 5) teaching materials, and 6) measurement and evaluation.

2. There are four themed rotations of the junior tour guide: Rotation 1 : Hok Pip Grilled Chicken, Rotation 2 : Khob Tamarind, Rotation 3 : Muang Thip (non-existent city), and Rotation 4 : Thung Thong Phayongdet Field. According to the guide steps, the participants learned and practice step by step, and then they and the researcher demonstrated roleplays before the measurement and evaluation with the English Camp rubric.

3. An English camp rubric to measure the participant's ability within 5-7 minutes consists of 1) Pronunciation, 2) Confidence, 3) Dealing with Facing Problems, and 4) Gestures.

Data Collection

1. Ice-breaking and check the participants' knowledge background and speaking ability.

2. Teach, train, and practice the participants through the four themed camp rotations: Rotation 1 : Hok Pip Grilled chicken, Rotation 2 : Khob Tamarind, Rotation 3 : Muang Thip (non-existent city), and Rotation 4 : Thung Thong Phayongdet Field

3. Assess the participants' knowledge and understanding after each rotation and the rotation exercise.

4. Evaluate the participants' speaking ability through junior Guide Camp activities with the rubric on pronunciation, confidence, dealing with facing problems, and gestures.

Data Analysis

1. There are four learning plans, the guidebook of four themed rotations, and the English camp rubric were checked the Index of Item-Objective Congruence or IOC by 3 experts.

2. The results of the Tour Guide Speaking Test of each participant were assessed by 3 assessors (inter-rater reliability, or IRR).

3. The results of the learning achievements in English speaking were analyzed through frequency and percentage.

4. The results of the learning achievements in English speaking between experimental and control groups were compared through independent samples t-test.

Conceptual Framework

From the reviews of the literature and related documents, the researcher defines the research conceptual framework as shown on Fig. 1.

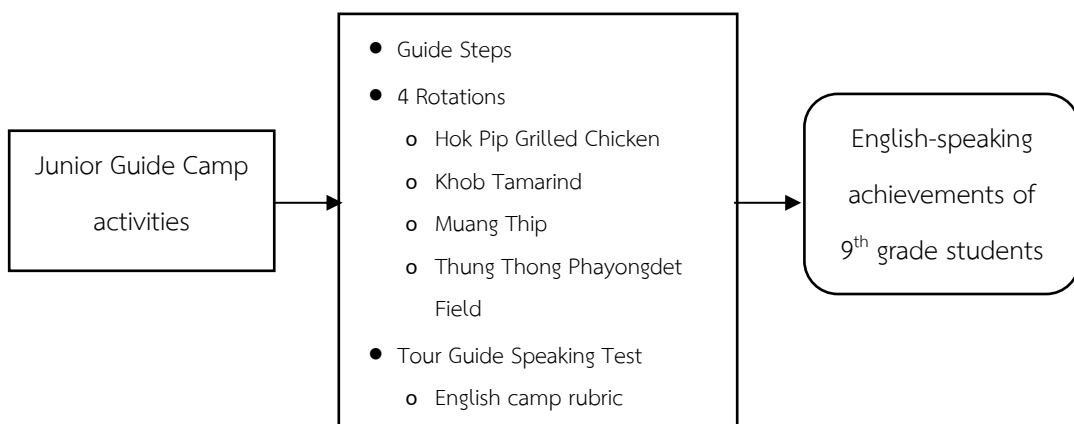

Fig.1 Conceptual Framework

Research Results

Following data collection, the results were analyzed and presented in accordance with the following figures and tables:

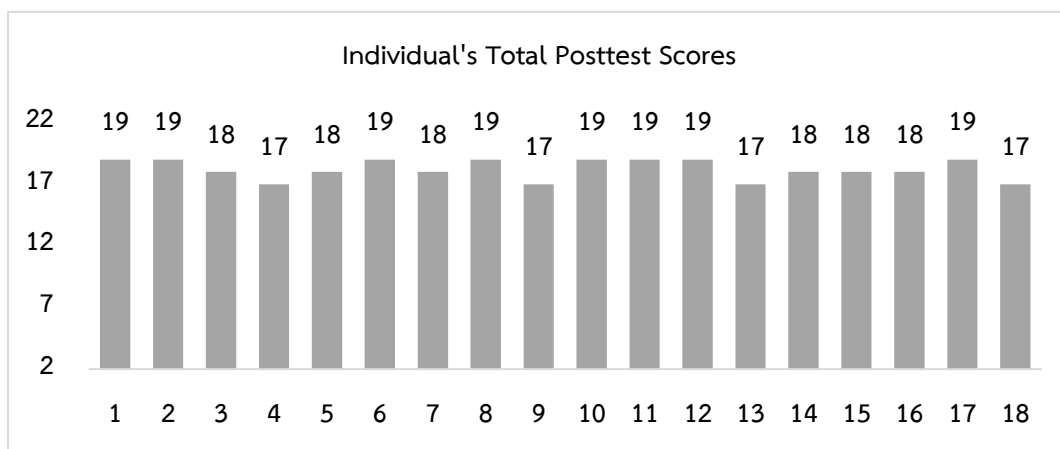

Fig. 2 The Total Posttest Score of Each Sample in the Experimental Group

From Fig. 2, the experimental group of 18 students received scores ranging from 17 to 19 out of the full score of 20. The total score was 328, which was 91.11 percent of the full score of 360.

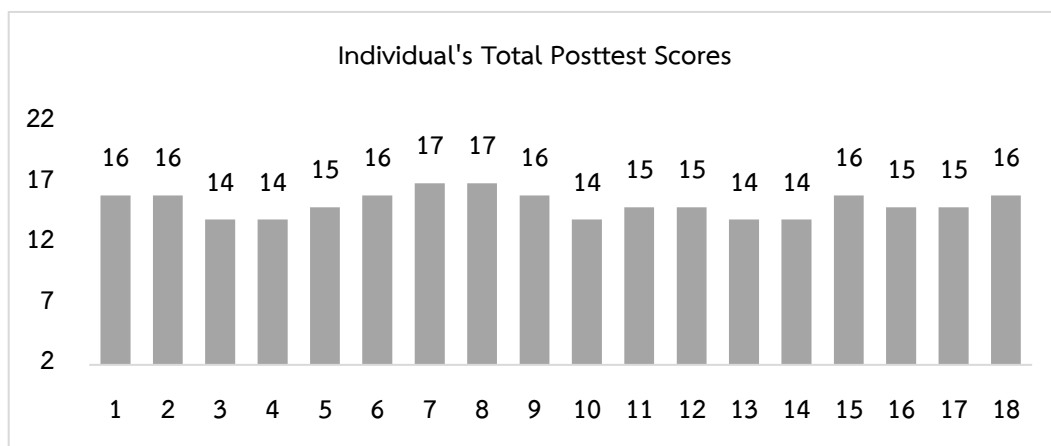

Fig. 3 The Total Posttest Score of Each Sample in the Control Group

From Fig. 3, the control group of 18 students received scores ranging from 14 to 17 out of the full score of 20. The total score was 275, which was 76.39 percent of the full score of 360.

Table 1 A Comparison between the Experimental Group and the Control Group

Group	Subjects	M	SD	t	P
Experimental	18	18.22	.191	9.611	.000
Control	18	15.28	.240		

Note: M= mean; SD = standard deviation; t = t-test; P = significance

According to Table 1, the experimental group of 18 students had a mean score of 18.22 and a standard error of .191, while the control group had a mean score of 15.28 and a standard error of .240. As for the comparison of the learning achievement in English speaking skills development through junior guide camp activities for grade 3 students between the experimental group and the control group, there was a statistically significant difference at .05 (t 9.611 Sig. .000).

Table 2 A Comparison of Each Aspect between the Experimental Group and the Control Group through Levels

Aspects	Experimental		Level	Control Group		Level
	Group					
	M	SD		M	SD	
Pronunciation	5.00	.000	Excellent	3.78	.428	Good
Confidence	4.56	.511	Excellent	4.22	.548	Good
Dealing with Facing Problems	3.94	.236	Good	3.22	.428	Good
Gestures	4.72	.461	Excellent	4.06	.416	Good
Total	4.56	.202	Excellent	3.82	.254	Good

Note: M= mean; SD = standard deviation

According to Table 2, the experimental group's mean scores of all four aspects were higher than the control group's ($M = 4.56$, $S.D. = .202$). When the skills were classified by aspect, it was discovered that the mean scores in the three skills, namely pronunciation, confidence, and gestures, were higher in the experimental group than in the control group ($M > 4.51$), whereas the experimental group and the control group had the same problem-solving skills ($M = 3.51-4.50$).

Table 3 A Comparison of Each Aspect between the Experimental Group and the Control Group through t-test and P

Aspects	Group	M	SD	t	P
Pronunciation	Experimental	5.00	.000	12.121	.000
	Control	3.78	.428		
Confidence	Experimental	4.56	.511	1.886	.000
	Control	4.22	.548		
Dealing with Facing Problems	Experimental	3.94	.236	6.273	.000
	Control	3.22	.428		
Gestures	Experimental	4.72	.461	4.555	.000
	Control	4.06	.416		
Total	Experimental	4.56	.202	9.611	.000
	Control	3.82	.254		

Note: M=mean; SD = standard deviation, t = t-test, P = significance

Table 3 shows that the experimental group outperformed the control group in all four aspects of English-speaking skills acquired through tour guide camp activities at a statistically significant level of .05. Considering the levels of differences from highest to lowest in average, the experimental group's

pronunciation level was highest in average; meanwhile, the levels of dealing with facing problems, gestures, and confidence were subsequent, respectively.

Discussions

According to the hypothesis, a comparison of learning outcomes in developing English skills through Junior Guide Camp activities for 9th grade students between the experimental group and the control group revealed that there was a statistically significant difference at 0.05. When comparing individual aspects, there was a clear difference between the experimental group and the control group. Aspect 1: Pronunciation – it was found that the control group received 68 points (75.56%) out of a possible 90 points, while the experimental group received 90 points (100%) out of a possible 90 points. Because the researcher had the experimental group's pronunciation practiced over and over again, there was a difference of 24.44%. In each rotation activity, participants learned how to pronounce words using graphics on slides. After the activities of the Junior Guide Camp, all participants in the experimental group achieved extremely good grades and met the researchers' evaluation criteria (inter-rater reliability, IRR). Aspect 2: Confidence – it was found that the control group received 76 points (84.44%) out of a possible 90 points, while the experimental group received 82 points (91.11%) out of a possible 90 points, a difference of 6.67%. Since the researchers recognized that the experimental group was shy and lacked confidence before engaging in the activities in the junior leader camp, the researchers prepared an ice-breaking activity to make them more relaxed and confident. This supports the idea that using games, songs, and other recreational activities can help learners relax and gain confidence to learn and apply language effortlessly (Ari Sa-idi and Suraiya Sulaiman, 2008). Positive learning outcomes were enhanced when learners gain confidence and feel involved in the activities. Aspect 3: Dealing with Facing Problems – it was found that the control group received 58 points (64.44%) out of a possible 90 points, while the experimental

group received 71 points (78.89%), the range of difference was 14.45%. In fact, the experimental group had practiced understanding unseen situations due to the possibilities, experiences, or occurrences of the tour, such as tourists not paying attention, tourists getting lost in tourist groups, asking for help in case of an accident, answering questions for tourists, and so on. The experimental group learned commands or phrases to get tourists' attention, such as "Sorry," when they lost concentration, or "May I have everyone's attention, please?" To warn of an impending collision, they said, "Please watch your steps." To inquire about some tour member's symptoms, they say, "Are you okay?" or "How do you feel?" To explain the ban on attractions, especially when there are no signs or only Thai text, they said, "Sorry, you cannot touch it," or "Sorry, photography is not allowed in this place," for example. Aspect 4: Gestures – it was found that the control group received 73 points (81.11%) out of a possible 90 points, while the experimental group received 85 points (94.45%) out of a possible 90 points, a difference of 13.34%. Because prior to participating in the activity, the experimental group also used inappropriate postures to act as signposts, such as pointing fingers at other things, laying on hands while standing, sitting with legs apart, and walking with excessively swinging arms, all of which were considered impolite, the researchers then taught the experimental group appropriate gesture skills, such as using hand gestures instead of finger pointing, putting her hands on her buckle while standing, sitting with her legs closed, and organically composing and strolling, which is a more polite movement.

Knowledge from Research

According to the research on "A Comparative Study of a New Junior Guide Camp Model for Developing 9th Grade Students' English-Speaking Skills," the knowledge gained from research of using the junior guide camp to develop English speaking for students can be depicted in Fig. 4:

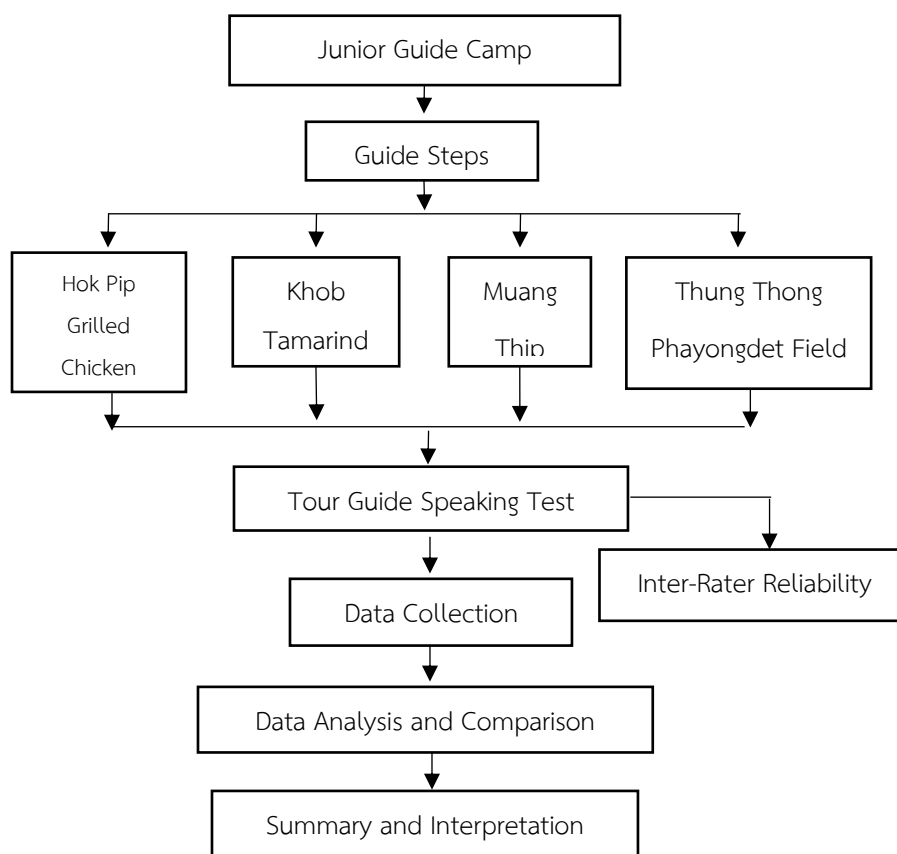

Fig. 4 Knowledge from Research

Conclusion and Recommendations

English camps can be an effective way to develop students' speaking skills in English. The English camp activities often provide immersive language learning experiences that allow students to practice and improve their speaking skills in a natural and relaxed environment. Some key strategies for using English camps to develop students' speaking skills include: 1) Encourage conversation and discussion: Encourage students to engage in conversation and discussion with their peers and instructors. This can help students feel more comfortable speaking English and give them the opportunity to practice their speaking skills

in a low-stress setting. 2) Provide opportunities for role-play and presentation: Role-play and presentation activities can help students develop their confidence and fluency in speaking English. Encourage students to participate in these types of activities and provide feedback to help them improve. And 3) Use authentic materials: Using authentic materials, such as real-life conversations and news articles, can help students feel more connected to the language and motivated to practice their speaking skills. Overall, English camps can be a valuable resource for helping students develop their speaking skills in English. Educators can create a supportive and engaging learning environment that encourages students to improve their speaking skills by providing opportunities for conversation, role-play, and presentation, and using authentic materials. Implications: 1) Use modern and age-appropriate activities like Kahoot or Quizizz online quiz games, and songs such as "How do you do?", "English camp", and "If you're happy, you know it." 2) Have a recreational team and base assistant around the same age as the learners for easy communication and increased engagement. Further Study: A comparative study of learning achievements in speaking English through Junior Guide Camp activities between schools or between students in different study plans should be conducted.

Bibliography

- Adisa Benjarattananon. (2009). Curriculum of Bachelor of Arts Degree in English, Prince Of Songkla University, Pattani: Three Dimensional Perspectives of Instructors, Graduates and Employers. *Journal of Humanities and Social Sciences (ejhuso)*, 5(2), 173-202.
- Arin Sa-idi and Suraiya Sulaiman. (2008). Attitudes and Satisfaction of Mattayom. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 4(1), 56-81.
- Farida Kittivirote, Nuroa Yaseng, Detdanai Juychum, Kamiliya Hayeehasa, and Sulaiman Smahae. (2017). The Study of Effectiveness of English Camp

- Academic Service of Primary School Students in Mauang District, Narathiwat Province. Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences, 4(1), 15-26.
- Kanokwan Kunlasuth, Khacheenuj Chaovanapricha, Jakkrit Wutthisivachardkul and Nutthaporn Owatnupat. (2019). A Quality Development of Thai Youth for the Future Society through English Camp Process. Journal of MCU Pease Studies (JMPS), 7(4), 951-967.
- Niracha Klinsorn, Neti Chaloeaywares, and Pratoom Sriraksa. (2 0 1 7) . A Development of English Camp Activities Curriculum to Prepare Prathomsuksa 6 Students for Joining the ASEAN Community. Lawasi Journal of Thepsatri Rajabhat University, 3(2), 13-29.
- Panachanok Chanwaiwit. (2016). The Use of English Camp Activities to Enhance Motivation in English for Students and to Promote Creativity of Professional Teachers as Drivers for the ASEAN Economic Community. . Journal of Humanities and Social Sciences (JHUSOC), 14(Special issue), , 29-36.
- Prathana Padungpote. (2 0 1 7) . Development of English Pronunciation with Unstressed Syllables by Using English Camp Activities for English. Journal of Education Khonkaen University. 40(3), 89-100.
- Wimonrat Roobkaew. (2022). Teacher in Academic Affairs, Niyomsilpanusorn School.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์

วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์ เป็นวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์ไทย โดยเน้นสาขาวิชาพุทธศาสนา บริหารการศึกษา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความเฉพาะภาษาไทย โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอกแต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เดือนมิถุนายน ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - เดือนธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับพุทธศาสนา บริหารการศึกษา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3. การจัดเตรียมบทความต้นฉบับ

ผู้เขียนจะต้องจัดเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสาร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาวไม่เกิน 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตารางต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่างพิมพ์เป็นตัวหนาเช่น ตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่จำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวน 300 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับเนื้อหาสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ
- 2) บทนำ (Introduction) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัย และระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4) ผลการวิจัย (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 5) อภิปรายผลการวิจัย (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 6) องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย
- 7) สรุป (Conclusion) และขอเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป
- 8) กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) (เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีชื่อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)
- 9) บรรณานุกรม (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) บรรณานุกรม (Reference)

4. รูปแบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

การอ้างอิงในบทความ เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

4.1 การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม - ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง โดยการกรอกข้อมูลอ้างอิงในฟังก์ชันการอ้างอิง ของโปรแกรม Microsoft Word 2010 เป็นต้นไป เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

4.1.1 อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ /เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย ตัวอย่าง เช่น “บัดนี้ เรายังไม่ควรประกาศธรรมที่เราได้บรรลุด้วยความลำบาก เพราะธรรมนี้ไม่ใช่ธรรมที่ถูกราคะและโทสะครอบงำจะรู้ได้ง่าย แต่เป็นธรรมพาทวนกระแส ละเอียด ลึกซึ้ง รู้เห็นได้ยาก ประณีต ผู้กำหนดด้วยราคะถูกกองโมหะหุ้มห่อไว้ จักรู้เห็นไม่ได้” (ทิมหา. 10/65/37) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เป็นต้น

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), (2550)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (สวนันทน์แดงประเสริฐและธีรพงษ์ วิริยานนท์, 2564)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (สุภาพร สิทธิโกศล และคณะ, 2564)

5) พระราชบัญญัติหรือกฎหมาย ให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (กฎกระทรวง กำหนดหน่วยงานของรัฐที่สามารถขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับทางปกครอง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2564, 2564)

6) ออนไลน์ ให้ระบุชื่อผู้เขียน หรือชื่อหน่วยงานหรือองค์กร หรือระบุชื่อเว็บไซต์ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (กรรณิการ์ คงทอง, 2561) (กองยุทธศาสตร์บริหารจัดการ สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล, 2562) (ไทยรัฐออนไลน์, 2563)

7) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคนให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงปีปัจจุบันมากที่สุด

4.1.2 อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Mohamed, A., 2019)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Mutlu, M. & Hasan, H., 2010)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Francis, J. et al., 2004)

4.2 เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: / สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). คู่มือการดูแลสุขภาพจิตใจสำหรับผู้สูงอายุ สูงวัยด้วยใจสุข.
กรุงเทพมหานคร: เรือนปัญญา.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง.// (เลขหน้าที่
อ้าง).// สถานที่พิมพ์.// : สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

โสภณ รัตนกร. (2527). หมายเหตุคดีตามฎีกาที่ 2405/2516 ใน แนวฎีกาวิธีพิจารณาความ
แพ่ง 2516-2527 พร้อมหมายเหตุท้ายฎีกา ข้อวินิจฉัยและข้อสังเกต. (หน้า 21-22).
กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการกลุ่มนิติธรรม.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), / เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลข
หน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ธาริน สุขอนันต์ และคณะ. (2554). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ. วารสารสาธารณสุขศาสตร์
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดชลบุรี, 41(3), 240-249.

Bandura, A. (1977). Self - efficacy: toward a unifying theory of behavioral change.
Journal of Psychological review, 84(2), 191-215.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ/ใน ชื่อสารานุกรม/(หน้า). สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ประเสริฐ ญ นคร. (2562). อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ญ นคร ในบทความจากสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (หน้า 92-115). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์,/เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

เสกสรร กิติวิสิน. (17 ตุลาคม 2555). หลังสู้ฟ้า - หน้าสู้ดิน. มติชน, 6.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์./ใน/ (ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา)./ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

อุทัย จันทรรัตน์กานต์. (2554). การนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ: ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. ใน (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริรัตน์ ขาวนา. (2555). การประเมินของครูเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียนที่ใช้วิธีการแบบเปิด. ใน (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ถนนมรรณ ประเสริฐเจริญสุข. (2550). อนาคตภาพการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น. ใน (ดุชนิพนธ์การศึกษาดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กวิทร์เกียรติ นนธ์พละ. (2560). การพัฒนาศักยภาพข้าราชการครูในศตวรรษที่ 21 ของกระทรวงศึกษาธิการ. ใน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

สุเชาว์ พลอยชุม. (16 มีนาคม 2563). หลักธรรมประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่มีสาเหตุจากปัจจัยธรรม. (อัญญา พูลทัศนฐาน, ผู้สัมภาษณ์).

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ไกรสิทธิ์ นฤขัตพิชัย. (2553). จิตแพทย์แนะวิธีอยู่อย่างเข้มแข็งในสังคมที่แข่งขัน, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. เรียกใช้เมื่อ 15 กรกฎาคม 2563 จาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/woman/56905>.

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).// ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522. (2522). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอนที่ 77 ฉบับพิเศษ. หน้า 1 (12 พฤษภาคม 2522).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเทปิฎก 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). คู่มือการดูแลสุขภาพใจสำหรับผู้สูงอายุ สูงวัยด้วยใจสุข. กรุงเทพมหานคร: เรือนปัญญา.
- โสภณ รัตนกร. (2527). หมายเหตุคดีตามฎีกาที่ 2405/2516 ใน แนวฎีกาวิธีพิจารณาความแพ่ง 2516-2527 พร้อมหมายเหตุท้ายฎีกา ข้อวินิจฉัยและข้อสังเกต. (หน้า21-22). กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการกลุ่มเนติธรรม.
- ธาริน สุขอนันต์ และคณะ. (2554). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ. วารสารสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดชลบุรี, 41(3), 240-249.
- ประเสริฐ ณ นคร. (2562). อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร ในบทความจากสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (หน้า 92-115). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- เสกสรร กิติวิสิณ. (17 ตุลาคม 2555). หลังสู้ฟ้า - หน้าสู้ดิน. มติชน, 6.
- อุทัย จันทรรัตนกานต์. (2554). การนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ: ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. ใน (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริรัตน์ ขาวนา. (2555). การประเมินของครูเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียนที่ใช้วิธีการแบบเปิด. ใน (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข. (2550). อนาคตภาพการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น. ใน (คุุณิพนธ์การศึกษาคุุณิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กวิทร์เกียรติ นนธ์พละ. (2560). การพัฒนาศักยภาพข้าราชการครูในศตวรรษที่ 21 ของ
กระทรวงศึกษาธิการ. ใน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุเชาว์ พลอยชุม. (16 มีนาคม 2563). หลักธรรมประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่มีสาเหตุ
จากปัจจัยธรรม. (อัญญา พูลทัศนฐาน, ผู้สัมภาษณ์).

ไกรสิทธิ์ นฤตพิชัย. (2553). จิตแพทย์แนะวิธีอยู่อย่างเข้มแข็งในสังคมที่แข่งขัน, สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. เรียกใช้เมื่อ 15 กรกฎาคม 2563 จาก
<https://www.thairath.co.th/lifestyle/woman/56905>.

พระราชบัญญัติรายนต์ พ.ศ. 2522. (2522). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอนที่ 77 ฉบับพิเศษ.
หน้า 1 (12 พฤษภาคม 2522).

Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (3rd ed.). NY: Harper &
Collins.

Isoda, M. & Katagiri, S. (2012). Mathematical Thinking: How to Develop it in the
Classroom. Japan: World Scientific.

Pizzini, E. L. et al. (1989). A rationale for and the development of a problem
solving model of instruction in science education. Science Education,
73(5), 523-534.

Markus, et al. (2012). Development of Edutainment Content for Elementary
School Using Mobile Augmented Reality. Retrieved December 7, 2020,
from <http://www.ipcsit.com/vol39/003-D00016.pdf>

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ ของ
วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์ได้ที่ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JPR> เมื่อส่ง
เข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : phetchaburi@mcu.ac.th

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์

บทความต้นฉบับที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร ให้นำส่งในรูปแบบของไฟล์

เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า ความยาวของบทความต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับลิขสิทธิ์นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

บทความวิจัย (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt) ระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย และผลการวิจัย
ที่พบตามวัตถุประสงค์ สั้น ๆ ได้ใจความ.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) แปลเนื้อความให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

...(16.pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมา โดยกว้าง ๆ พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

.....

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างอิงงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ) พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล.....

.....

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างหรือสภาพปัญหาของพื้นที่ที่ต้องการศึกษา (พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล).....

.....

4. สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1.....(16.pt)

2.....(16.pt)

3.....(16.pt)

ระเบียบวิธีวิจัย (18 pt)

(16.pt) ระบุรูปแบบของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล.....

.....

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล.....

.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt) นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

อภิปรายผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

...(16 pt) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สาระสำคัญออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปและข้อเสนอแนะ (18 pt)

...(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดกุมได้ใจความ พร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

.....(16 pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง

.....

.....

บรรณานุกรม (18 pt)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

บทความวิชาการ (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

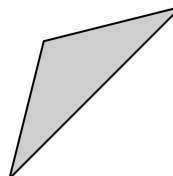
บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt)

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt)

บทนำ (18 pt)

.....(16 pt).....

(16 pt)

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บรรณานุกรม (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

